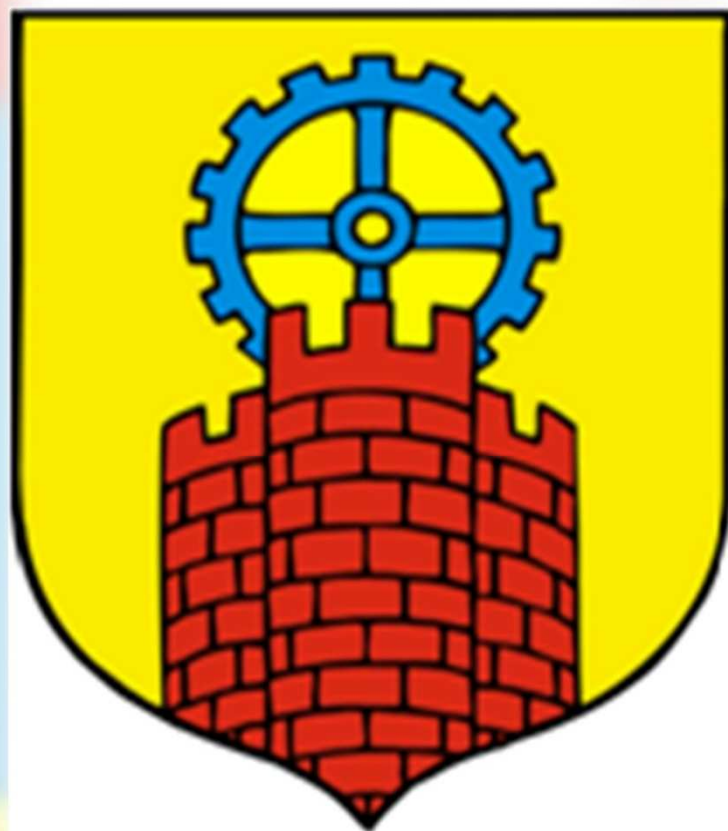

RAPORT O STANIE MIASTA ZABRZE

ZA ROK 2010

Szanowni Państwo,

Mam przyjemność przekazać kolejną edycję „Raportu o Stanie Miasta” odzwierciedlającą poszczególne obszary stanu funkcjonowania miasta w 2010 roku.

Rok 2010 był kolejnym rokiem dynamicznego, a równocześnie zrównoważonego rozwoju Zabrze.

Mam nadzieję, że Raport będzie użytecznym źródłem informacji a jego lektura przyniesie Państwu wiele korzyści.

Prezydent Miasta Zabrze
Małgorzata Mańka-Szulik

Źródło: www.um.zabrze.pl

Wstęp.....	7
1 Zabrze – charakterystyka	8
1.1 Rys historyczny	8
1.2 Symbole miasta.....	10
1.3 Oznaczenia Zabrze	11
1.4 Położenie geograficzne.....	12
1.5 Jednostki pomocnicze Zabrze.....	13
1.6 Przedstawiciele władz Zabrze	16
2 Zarządzanie samorządowe	17
2.1 Rada Miejska w Zabrzu	17
2.1.1 Kadencja 2006-2010	17
2.1.2 Kadencja 2010-2014	18
2.2 Komisje Rady Miejskiej	22
2.3 Rady Dzielnic i Osiedli.....	23
2.4 Prezydent Miasta Zabrze	23
3 Mieszkańcy Zabrze	25
3.1 Ludność na podstawie danych z ewidencji ludności UM Zabrze	25
3.2 Dane USC	34
3.3 Ludność na podstawie danych z GUS	35
4 Gospodarowanie przestrzenią	45
4.1 Struktura gruntów w mieście	45
4.2 Rozwój przestrzenny miasta	51
4.3 Decyzje budowlane.....	55
5 Transport i komunikacja.....	56
5.1 Układ drogowy Zabrze	58
5.2 Dane techniczne.....	59
5.3 Bezpieczeństwo ruchu drogowego	62
5.4 Komunikacja miejska	65
5.5 Komunikacja kolejowa	68
5.6 Motoryzacja	69
6 Jakość środowiska	73
6.1 Jakość powietrza.....	73
6.2 Hałas	77
6.3 Hydrologia Zabrze	77
6.3.1 Wody powierzchniowe.....	77
6.3.2 Wody podziemne.....	80
6.4 Zieleń miejska i lasy	81
6.5 Edukacja ekologiczna	83
7 Gospodarka Komunalna	84
7.1 Gospodarka wodno-ściekowa.....	84
7.1.1 Poprawa gospodarki wodno-ściekowej	88
7.2 Gospodarka odpadami	90
7.3 Ciepłownictwo.....	94
7.4 Gazownictwo	98
7.5 Energia elektryczna	100
7.6 Cmentarnictwo.....	101
8 Gospodarowanie nieruchomościami	102
9 Rynek Pracy	113
9.1 Bezrobocie	113

9.2	Najwięksi pracodawcy oraz struktura pracowników na rynku pracy.....	121
9.3	Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Zabrze	123
10	Gospodarka miasta	127
10.1	Podmioty gospodarcze w Ewidencji Działalności Gospodarczej	127
10.2	Rejestr Gospodarki Narodowej (REGON)	128
10.3	Specjalna Strefa Ekonomiczna.....	138
10.4	Organizacje pozarządowe	139
10.5	Dochody mieszkańców Zabrze	140
10.6	Działalność Miejskiego Rzecznika Konsumentów.....	143
11	Oświata.....	146
11.1	Szkolnictwo podstawowe i ponadpodstawowe.....	146
11.1.1	Inwestycje i remonty	153
11.2	Szkolnictwo wyższe	155
11.2.1	Politechnika Śląska	155
11.2.2	Śląski Uniwersytet Medyczny, Wydział Lekarski z Oddziałem Lekarsko – Dentystycznym.....	157
11.2.3	Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych W Zabrze	160
11.2.4	Szkoła Wyższa im. Bogdana Jańskiego, Wydział Zamiejscowy w Zabrze.....	160
11.2.5	Akademia Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach....	161
11.2.6	Uniwersytet Trzeciego wieku w Zabrze	161
12	Zabrzeńskie instytuty i ośrodki naukowe	162
13	Opieka medyczna w Zabrze	165
13.1.1	Ośrodek Profilaktyki i Leczenia Uzależnień.....	169
13.1.2	Izba Wyrzębów.....	171
14	Opieka społeczna.....	172
14.1	Świadczenia pomocy społecznej.....	174
15	Bezpieczeństwo publiczne	183
15.1	Funkcjonowanie Miejskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego	183
15.2	Działalność Straży Miejskiej w Zabrze	183
15.3	Działalność Państwowej Straży Pożarnej	186
15.3.1	Statystyka pożarowa w zakresie działalności operacyjnej	187
15.4	Policja	191
15.4.1	Przestępstwa w Zabrze	191
15.4.2	Wykroczenia w Zabrze	194
15.4.3	Bezpieczeństwo na drogach	194
15.4.4	Przestępczość nieletnich.....	196
15.5	Prokuratura i Sąd.....	198
15.5.1	Prokuratura	198
15.5.2	Sąd Rejonowy	199
16	Kultura i sztuka	203
16.1	Muzeum Miejskie	205
16.2	Muzeum Górnictwa Węglowego	206
16.3	Skansen Górniczy „Królowa Luiza”	207
16.4	Zabytkowa Kopalnia Węgla Kamiennego GUIDO w Zabrze	208
16.5	Kina.....	209
16.6	Dom Muzyki i Tańca	210
16.7	Filharmonia Zabrzeńska.....	210
16.8	Teatr Nowy w Zabrze	211
16.9	Miejska Biblioteka Publiczna	212
16.10	Miejski Ośrodek Kultury w Zabrze	215

16.11	Obiekty zabytkowe na terenie gminy Zabrze	216
17	Sport i rekreacja	220
17.1	Obiekty sportowe	220
17.2	Zabrzański Szlak Rowerowy	226
17.3	Miejski Ogród Botaniczny	226
17.4	Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zabrze (MOSiR)	227
17.5	Miejski Zakład Kąpielowy	230
18	Baza noclegowa i obiekty zbiorowego zakwaterowania.....	231
19	Współpraca międzynarodowa i promocja Gminy Zabrze.....	237
19.1	Współpraca międzynarodowa	237
19.2	Promocja Gminy Zabrze	238
20	Budżet Miasta Zabrze.....	241
21	Wykaz spółek i związków	245
22	Spis rysunków	247
23	Spis tabel	249
	Załączniki	257
	Załącznik nr 1 Wysokość cen za dostarczaną wodę oraz stawek opłaty abonamentowej.....	257
	Załącznik nr 2 Wykaz publicznych i niepublicznych szkół i placówek oświatowych	259
	Załącznik nr 3 Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej zarejestrowane na terenie Zabrze	269
	Załącznik nr: 4 Komisariaty Policji Miejskiej w Zabrze	275
	Załącznik nr 5: Wykaz zabytków ruchomych i nieruchomych na terenie Gminy Zabrze	280
	Załącznik nr 6: Gminna ewidencja zabytków	287

Raport opracowano w oparciu o materiały źródłowe wydziałów Urzędu Miejskiego w Zabrzu, miejskich jednostek organizacyjnych i innych instytucji.

Redakcja: Wydział Strategii i Rozwoju Miasta

Naczelnik Wydziału: Aleksandra Wayda

Opracował zespół redakcyjny w składzie: Anna Sekuła

Składamy podziękowania wszystkim instytucjom i przedsiębiorstwom, które udostępniając dane przyczyniły się do powstania Raportu.

Dziękujemy także wszystkim Wydziałom Urzędu Miejskiego w Zabrzu oraz miejskim jednostkom organizacyjnym.

Raport o Stanie Miasta zawiera dane, o ile w tekście nie określono inaczej, według stanu na dzień 31.12.2010 r.

Przy publikowaniu danych Raportu prosimy o podanie źródła.

Wstęp

Raport o Stanie Miasta (RoSM) Zabrze za rok 2010 jest dokumentem, który stanowi zbiór informacji na temat większości obszarów działalności w mieście oraz zasadniczych zmian społeczno - gospodarczych, zachodzących w tym czasie. Prezentuje stan Miasta Zabrze na dzień 31 grudnia 2010 roku i zawiera zestaw wskaźników, które opisują lokalny rozwój miasta, ale także mogą stanowić podstawę do jego prognozowania.

Opracowanie to jest bogatą bazą danych na temat aktualnej sytuacji wewnętrznej i zewnętrznej w poszczególnych sferach działalności w mieście, których uszczegółowiony opis zawarto w kolejnych rozdziałach.

W opracowaniu przedstawiono następujące sfery:

- przestrzenną,
- infrastrukturalną,
- społeczną,
- gospodarczą,
- ekologiczną,
- kulturalną,
- finansową.

Zakres merytoryczny i szczegółowość analiz zawartych w dokumencie uzależniony był od zgromadzonych danych wejściowych.

Raport opracowany został w oparciu o materiały źródłowe, przekazane przez poszczególne Wydziały Urzędu Miejskiego w Zabrzu, a także na podstawie danych statystycznych Urzędu Statystycznego w Katowicach oraz szeregu instytucji publicznych funkcjonujących na terenie Województwa Śląskiego.

Bogatym źródłem informacji, pomocnym przy opracowywaniu raportu był Biuletyn Informacji Publicznej oraz strony internetowe poświęcone Miastu Zabrze.

Niniejszy dokument pełni funkcję źródła informacji zarówno dla zabrzańskiej społeczności, jak i dla władz miasta. Dokument ten może stanowić również cenną wartość dla potencjalnych inwestorów, nie tylko z uwagi na zebrane i przetworzone w postaci informacji dane o sytuacji społeczno - gospodarczej miasta, ale przede wszystkim ze względu na fakt, iż może ułatwić podejmowanie przyszłych decyzji inwestycyjnych.

Warto również nadmienić, że Raport o Stanie Miasta jest bazą, mogącą służyć opracowaniu i aktualizowaniu szeregu dokumentów strategicznych dla miasta.

Jest zatem jednym z dokumentów strategicznego planowania rozwoju miasta i „drogowskazem” wyzwań, jakie stoją przed miastem.

1 Zabrze – charakterystyka

1.1 Rys historyczny

Nazwa Zabrze pochodzi od słowa „Sadbre”. Słowo to było pierwszą wzmianką o Zabrzu zawartą „Rejestrze Ujazdu”, dokumencie powstałym pod koniec XIII wieku lub na przełomie XIII/XIV wieku. Nazwa ta oznaczała miejsce za debrami – porośniętymi dolami z płynącym wśród wzgórz strumieniem.

Istotnie, w początkach istnienia wioski, którą było Zabrze, jej usytuowanie było niezwykle malownicze. Na pagórkowatym terenie wokół osady rosły bory i dąbrowy. Obszar Zabrza wynosił w tym czasie 60 dużych łanów, czyli 1452 hektary. Część stanowiły ziemie uprawne, część lasy i grzęzawiska. Było doskonałym miejscem osadniczym. Wówczas położone było pomiędzy dwoma średniowiecznymi miastami: Bytomiem i Gliwicami, przecięte handlowymi szlakami prowadzącymi od Bytomia przez Rokitnicę, w stronę Wrocławia i od Bytomia przez Biskupice w stronę Raciborza.

O tym, jakie bogactwa naturalne kryła ta ziemia wspomina już dokument Władysława, księcia opolskiego, dla Biskupic z 1260 roku, w którym znajdowała się informacja o poszukiwaniu ołowiu.

Znaczące dla dziejów Zabrza i okolicy, mające duży wpływ na zmianę rolniczego krajobrazu na przemysłowy, było odkrycie w 1790 r. przez Salomona Izaaka z Brabantu bogatych pokładów węgla kamiennego na pograniczu Pawłowa i Zaborza. Wydobywany tam od 1791 roku węgiel dał początek nie tylko powstaniu kopalni „Królowa Luiza”, ale również był zalążkiem rozwoju różnych gałęzi przemysłu i gwałtownych zmian w krajobrazie tej części Śląska.

W wyniku przemian gospodarczych i przemysłowych Zabrze pod koniec XIX wieku posiadało: dwie huty żelaza (trzecia w Biskupicach), kilka kopalń węgla, kilka koksowni, brykietownię, hutę szkła, fabrykę kotłów, wytwórnię lin i drutu, odlewnie i wytwórnie armatury, gazownię, cegielnię, tartaki, wytwórnie smarów, młyny, browary i wiele innych fabryk i zakładów różnych branż.

Mimo to, istniało powiedzenie, iż Zabrze jest największą wsią w Europie, gdyż starania o nadanie praw miejskich (w 1875 roku) nie uzyskały powodzenia, w efekcie czego istniał jedynie powiat zabrzański, utworzony dzięki reformie administracji 27 marca 1873 roku.

Powiat zabrzański powstał w wyniku podziału dotychczasowego powiatu bytomskiego. Utworzono wówczas cztery mniejsze powiaty: bytomski, katowicki, tarnogórski i zabrzański. Jako siedzibę ostatniego z nich wyznaczono wieś, co było bardzo rzadkim przypadkiem. Nowo powstały powiat zabrzański miał powierzchnię 2,21 mili kwadratowej (11 962 ha) i liczył 38 981 mieszkańców. Znalazło się w nim 16 gmin: Bielszowice, Biskupice, Bujaków, Chudów, Dorota, Kończyce, Maciejów, Makoszowy, Małe Zabrze, Paniowy, Paniówki, Pawłów, Ruda, Sośnica, Stare Zabrze i Zaborze, a także 11 samodzielnych okręgów dworskich.

Gmina o nazwie: „Zabrze”, powstała zgodnie z dekretem 20 lutego 1905 Jego Królewskiej Mości Wilhelma II. Postanowiono, na podstawie tego aktu prawnego, iż z dniem 1 kwietnia 1905 roku, położone w powiecie zabrzańskim gminy wiejskie, Stare Zabrze i Dorota, a także obszar dworski Zabrze zostaną przyłączone do gminy wiejskiej Małe Zabrze, która w przyszłości ma nosić nazwę Zabrze. Dodatkowo do nowo powstałej gminy włączono

Kolonie C należącą do Zaborza i fragmenty obszaru dworskiego Zaborze graniczące z Kolonią C.

Gminę Zabrze podzielono na 2 okręgi urzędowe: Zabrze-Północ i Zabrze-Południe. Granicę pomiędzy nimi stanowiła linia kolejowa Zabrze – Gliwice.

Nazwa Zabrze została zmieniona w krótkim czasie na: Hindenburg. Wniosek o zmianę nazwy gminy i powiatu Zabrze na Hindenburg postawiony został na posiedzeniu Rady Gminy Zabrze w dniu 3 grudnia 1914 roku, a ta uchwaliła go jednogłośnie. Dnia 21 lutego 1915 roku cesarz Wilhelm II zezwolił na te zmiany. Była ona spowodowana falą entuzjazmu, jaki wywołały zwycięstwa wojsk niemieckich, dowodzonych przez generała Paula von Beneckendorff und von Hindenburg nad wojskami rosyjskimi.

Prawa miejskie Hindenburg uzyskał z dniem 1 października 1922, na podstawie rozporządzenia Pruskiego Rządu Państwowego z 29 września tegoż roku. Tego roku również Zabrze, po powstaniach śląskich i plebiscycie, przyłączono do Niemiec.

Herb Zaborza, który po pewnych zmianach przedstawiał ostatecznie 3 czerwone wieże murowane z blankami i niebieskie koło zębate na żółtej tarczy, pruski Minister Spraw Wewnętrznych zatwierdził 17 maja 1927 roku.

Miasto pozostało Hindenburgiem przez ponad 20 lat. Po zdobyciu Zaborza przez armię radziecką, w styczniu 1945 r., ustanowiona została w mieście komendantura wojenna, która w dokumentach urzędowych oraz na pieczętkach również posługiwała się nazwą Hindenburg. Dopiero władze polskie, które przejęły Zabrze z rąk radzieckich 19 marca 1945 r., powróciły do pierwotnej nazwy 19 maja 1946 roku.

Ostateczne ustalenie granic Zaborza, po wielokrotnych zmianach w jego całej historii, nastąpiło na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z 22 maja 1963 roku w sprawie zmiany granic miast Ruda Śląska i Zabrze w województwie katowickim.¹

Kolejnym, ważnym wydarzeniem w życiu miasta było otrzymanie, na mocy nowego podziału administracyjnego kraju z 1 stycznia 1999 roku, statusu miasta na prawach powiatu.

¹ Dz.U. 1963 nr 23 poz. 121

1.2 Symbole miasta

Miasto Zabrze jest, mającą osobowość prawną, jednostką gminnego i powiatowego samorządu terytorialnego (miastem na prawach powiatu), którą tworzy społeczność lokalna (wspólnota miejska) zamieszkała na terytorium obejmującym obszar 80,40 km².

Symbolami miasta są herb i flaga miasta.

Herbem miasta Zabrze, funkcjonującym na mocy uchwały Rady Miejskiej w Zabrzu z dnia 26 września 1990 r., są trzy czerwone murowane wieże z blankami i niebieskie koło zębate wspierające się na środkowej wieży; na żółtej tarczy.

Ceglane wieże symbolizują charakterystyczne elementy architektury miasta, natomiast koło zębate jego przemysłowy rodowód.

Hejnał miasta został skomponowany przez znakomitego muzykologa i liturgistę ks. prof. Romualda Raka. Kompozytor ten podpisał w 2000 roku umowę o nieodpłatnym przekazaniu praw autorskich do dzieła. W tym samym roku – Roku Jubileuszowym – hejnał znalazł się w zapisach Statutu Miasta Zabrze przyjętego uchwałą Rady Miejskiej.

Patronem Zabrza jest św. Kamil – patron chorych i szpitali.

1.3 Oznaczenia Zabrze

Zabrze jest miastem na prawach powiatu, gminą miejską, znajdującą się w podregionie gliwickim, w subregionie środkowym/centralnym Województwa Śląskiego.²

KOD TERC – identyfikator terytorialny Miasta Zabrze: **2478011**³

Typ - miasto

Gmina - Zabrze (gmina miejska, Kod TERYT: 2478011)

Powiat - Zabrze (Kod TERYT: 2478)

Województwo - śląskie (Kod TERYT: 24)

Kod SIMC – identyfikator nazw miejscowości: **0945380**⁴

KOD NUTS – identyfikator jedn. teryt. do celów stat.: **4.2.24.47.78.000**⁵. Poziom NUTS 4.

NUTS 3 – Podregion 47 – Gliwicki 3.2.24.47

NUTS 2 – Województwo Śląskie 2.2.24

NUTS 1 – Region Południowy 1.2

Kod ISO 3166-2:PL Województwa Śląskiego: PL-SL⁶

Oznakowanie tablic rejestracyjnych: **SZ**

Numer kierunkowy telefonów stacjonarnych **(+48) 32**

Kody pocztowe wg Urzędów Poczтовых

UP Zabrze 1 41-800 Zabrze Plac Dworcowy 1	UP Zabrze 8 41-808 Zabrze, ul. Doktora Henryka Jordana 2
UP Zabrze 3 41-803 Zabrze, ul. Bytomska 28	UP Zabrze 13 41-813 Zabrze, ul. Doktora Henryka Jordana 54
UP Zabrze 5 41-805 Zabrze, ul. 3 Maja 60	UP Zabrze 15 41-815 Zabrze, ul. Franklina Roosevelta 20 a lok. 1
UP Zabrze 6 41-806 Zabrze, ul. Kalinowa 7	UP Zabrze 19 41-819 Zabrze, ul. Franciszkańska 21
UP Zabrze 7 41-807 Zabrze, ul. Brygadzystów 2	UP Zabrze 20 41-820 Zabrze, ul. Wolności 165

² Wskazanie subregionu za: „Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego Śląskie 2020”.

³ **TERC** (System identyfikatorów i nazw jednostek podziału administracyjnego) - system jest składnikiem Krajowego Rejestru Urzędowego Podziału Terytorialnego Kraju (TERYT). Zawarte są w nim identyfikatory oraz nazwy jednostek zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego kraju. Budowa identyfikatora: Pierwszy człon to dwucyfrowy symbol województwa, drugi człon to dwucyfrowy symbol miasta na prawach powiatu, trzeci człon to trzycyfrowy symbol gminy w którym: - dwie pierwsze cyfry to liczby nadane wg kolejności alfabetycznej w powiatach, trzecia cyfra stanowi symbol rodzaju jednostki – w tym wypadku 1- oznacza gminę miejską.

⁴ **SIMC** (System identyfikatorów i nazw miejscowości) – jest to system będący składnikiem Krajowego Rejestru Urzędowego Podziału Terytorialnego Kraju (TERYT)

⁵ Według Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych. Struktura grupowań NTS, ich symbole i sposób zapisu, oparta jest na systemie identyfikatorów i nazw jednostek podziału adm. Kraju, który jest częścią Krajowego Rejestru Urzędowego Podziału Terytorialnego (TERYT).

⁶ Kod **ISO 3166-2:PL** oznaczający jednostki podziału terytorialnego w Polsce, czyli województwa. Kod ISO 3166-2 służy do kodowania państw, terytoriów zależnych oraz jednostek ich podziałów administracyjnych. Jest odmianą geokodu

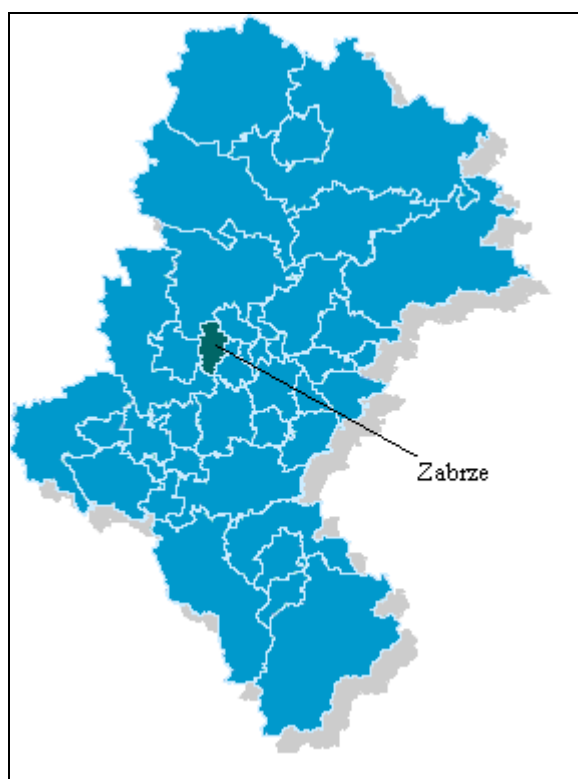
1.4 Położenie geograficzne

Długość i szerokość geograficzna Zabrza: (50,18° N 18,46° E).
Zabrze położone jest:

- w centralnej części województwa śląskiego,
- w zachodniej części Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego.

Graniczy ono z 5 miastami:

- od północnego wschodu z Bytomiem,
- od wschodu z Rudą Śląską,
- od południa z gminą Gierałtowice,
- od zachodu z Gliwicami,
- od północnego zachodu z gminą Zbrosławice.

<http://wybory2006.pkw.gov.pl/kbw/geoPowiat.html?id=247801&type=0>

Miasto położone jest w obrębie dwóch jednostek geomorfologicznych: Wyżyny Śląskiej i Kotliny Raciborskiej. Północna część miasta znajduje się w obrębie Płaskowyżu Bytomskiego stanowiącego zachodni fragment Wyżyny Śląskiej, natomiast południowa leży na obszarze Działów Gliwickich będących podstawową częścią Kotliny Raciborskiej. Najwyżej położone partie z pojedynczymi wzniesieniami dochodzą do 300 m n.p.m. i ciągną się wzdłuż wschodniej granicy miasta. Najniżej położone są tereny południowej i środkowej części miasta (225 m n.p.m.).

Położenie miasta jest bardzo korzystne. Przez miasto przebiega droga krajowa nr 4, zapewniająca dobre połączenie z zachodem kraju. W pobliżu, tj. w Gliwicach-Sośnicy, znajduje się węzeł autostrad A1 i A4. Dobre powiązanie z aglomeracją katowicką zapewni realizowana inwestycja budowy Drogowej Trasy Średnicowej.

1.5 Jednostki pomocnicze Zabrze

Obecnie terytorium miasta podzielone jest na 17 jednostek pomocniczych, czyli dzielnic lub osiedli (uchwała Nr XV/132/03 Rady Miejskiej z dn. 22.09.2003 r.).

1. **Biskupice** – to najstarsza dzielnica Zabrze. Pierwsze wzmianki o niej znajdują się w dokumencie księżnej Violi z 1243 roku. Włączone do Zabrze w 1927 roku. Powierzchnia: 10,24 km². Znajduje się tu, wybudowane w latach 60 XIX wieku, osiedle robotnicze, Borsigwerke, wzniesione w latach 1863–71, jedno z pierwszych tego typu na Górnym Śląsku, a także Kościół pw. św. Jana Chrzyciela, wzniesiony w latach 1853–1858 w stylu neogotyckim.
2. **Centrum Południe** – część Śródmieścia; obejmuje swym zasięgiem część historycznych gmin: Stare Zabrze, Małe Zabrze i gminę Dorota połączonych w jedną gminę Zabrze w 1905 roku. Powierzchnia: 11,66 km². W jej granicach znajdują się: Muzeum Miejskie, Muzeum Górnictwa Węglowego, Zabytkowa Kopalnia Węgla Kamiennego „Guido”, kościół pw. św. Józefa, stanowiący przykład architektury modernistycznej na Górnym Śląsku, Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Nr 1 im. Prof. Stanisława Szyszko Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach. We wschodniej części, przy granicy z Zaborzem, mieści się Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny AWF, na ulicy Wolności 406, natomiast w południowej części - Wydział Organizacji i Zarządzania Politechniki Śląskiej w Gliwicach, na ulicy, ul. Roosevelta 26-28. W zachodniej części Dzielnicy znajduje się również stadion miejski, na którym odbywają się mecze Klubu Sportowego „Górnik” Zabrze, Ogród Botaniczny, a w południowej – Miejski Zakład Kąpielowy, powstały, jako łaźnia Miejska, w latach 1927-29.
3. **Centrum Północ** – część Śródmieścia; obejmuje swym zasięgiem część historycznych gmin: Stare Zabrze i Małe Zabrze. Powierzchnia: 7,05 km². Znajduje się tu osiedle mieszkaniowe wybudowane dla pracowników Huty Donnersmarck. W jej granicach znajduje się Urząd Miejski, Teatr Nowy, Filharmonia Zabrzeńska, Śląskie Centrum Chorób Serca, kościół p.w. św. Andrzeja. We wschodniej części dzielnicy, znajduje się Cmentarz Żydowski, założony w 1872 r.
4. **Grzybowice** – jedna z najstarszych dzielnic, wzmiankowana po raz pierwszy w „Rejestrze Ujazdu” spisany w latach 1295-1305. Znajduje się w północnej części Zabrze. Ma charakter typowo rolniczy. Powierzchnia: 6,63 km². Obecnie prężnie rozwija się tu budownictwo jednorodzinne. Znajdują się tu także zagospodarowane tereny należące do Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Dzielnica graniczy z budowanym węzłem autostrady A1, poprzez „Węzeł Wieszowa”. (Wieszowa – wieś sołecka, w gminie Zbrosławice – powiat tarnogórski).
5. **Helenka** – najbardziej na północ położona część Zabrze o powierzchni 1,4 km², włączona do miasta w 1954 roku. Osiedle powstało na gruntach dawnego folwarku „Helena” z 1853 roku. Najciekawszym obiektem architektonicznym jest tu kościół p.w. Najświętszej Maryi Panny Matki Kościoła konsekrowany w 1988 roku.

6. **Kończyce** – ostatnia z kolonii założonych przez Macieja Wilczaka w 1776 roku. Włączona do Polski w 1922 roku. Włączona do Zabrza w 1951 roku. Powierzchnia: 1,82 km². Znajduje się tu Ogólnokształcąca Szkoła Sztuk Pięknych. Dzielnica ma bezpośredni dostęp do autostrady A4, poprzez „Węzeł Wspólna” (granica Rudy Śląskiej z Zabrzem).
7. **Maciejów** – najbardziej na zachód położona dzielnica Zabrza, założona przez Macieja Wilczaka w 1776 roku. Włączona do Zabrza została w 1927 roku. Powierzchnia 4,02 km². Znajduje się tu kąpielisko leśne oraz zabytkowy zespół „Szyb Maciej”. Dzielnica graniczy z budowanym węzłem autostrady A1 „Węzeł Maciejów”.
8. **Makoszowy** – najbardziej na południe położona dzielnica Zabrza. Po raz pierwszy wzmiankowana w 1498 roku. Przyłączone do Zabrza w 1951 roku. Dzielnica położona jest pośród licznych lasów i stawów nad rzeką Kłodnicą i jej dopływami Bielczanką i Czarnawką. Charakter przemysłowy nadaje jej znajdująca się tu ostatnia z dużych zabrzańskich kopalni. Powierzchnia: 8,99 km².
9. **Mikulczyce** – wspomniana po raz pierwszy w dyplomie z 1311 roku dawna wieś rycerska. Początkowy charakter rolniczy (na jej obszarze znajdowały się trzy folwarki) zmieniło wybudowanie kopalni „Mikulczyce”. Przyłączone do Zabrza w 1951 roku. Powierzchnia: 7,63 km². Do ciekawych obiektów w tej dzielnicy należy dawny ratusz gminny. Znajdują się tu także niezagospodarowane tereny należące do Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.
10. **Osiedle Janek** – wybudowane dla pracowników kopalni „Makoszowy”. Obecna nazwa została nadana w 1991 roku. Powierzchnia: 0,53 km². Znajduje się tu kąpielisko miejskie, Szkoła Podstawowa nr 1 z krytym basenem, kościół p.w. Św. Krzyża.
11. **Osiedle Mikołaja Kopernika** – wybudowane w latach 80 XX wieku, o powierzchni: 4,87 km². Znajduje się tu najmłodszy z zabrzańskich parków „Park im. Jana Pawła II. Przy kościele p.w. św. Wojciecha stoi „Krzyż Papieski” przeniesiony w to miejsce po pielgrzymce Ojca Świętego do Polski w 1999 roku. Dzielnica graniczy z budowanym węzłem autostrady A1, poprzez „Węzeł Czekanów”. (Czekanów - wieś sołecka, w gminie Zbrostawice – powiat tarnogórski).
12. **Osiedle Młodego Górnika** – wybudowane dla pracowników kopalni węgla kamiennego „Pstrowski”. Powierzchnia: 1,84 km². Znajduje się północno-zachodniej części miasta.
13. **Osiedle Tadeusza Kotarbińskiego** – jego granice wytyczają rzeka Bytomka, Aleja Korfantego oraz linia Kolejowa Gliwice – Bytom. Powierzchnia: 1,57 km²
14. **Pawłów** – dzielnica położona w południowo-wschodniej części Zabrza. Powstała z połączenia dwóch kolonii założonych przez Macieja Wilczka – Pawłowa Dolnego (1774) i Pawłowa Górnego (1776). Rozwój osady rozpoczęło odkrycie w 1790 roku przez Salomona Izaaka z Brabantu bogatych pokładów węgla kamiennego na pograniczu Pawłowa i Zaborza. Wydobywany tam od 1791 roku węgiel dał początek nie tylko powstaniu kopalni „Królowa Luiza”, ale również był zalążkiem rozwoju różnych gałęzi przemysłu i gwałtownych zmian w krajobrazie tej części

Śląska. Przyłączony do Polski w 1922. Przyłączony do Zabrza w 1951 roku. Powierzchnia: 1,85 km². W dzielnicy powstało nowe osiedle domów jednorodzinnych.

15. **Rokitnica** – przyłączona do Zabrza w 1951 roku o powierzchni: 4,86 km² dzielnica, położona jest w północno-wschodniej części miasta. Po raz pierwszy była wzmiankowana w „Rejestrze Ujazdu” powstałym w latach 1295-1305 (obecna część zachodnia) oraz w dokumencie z 1310 roku (część wschodnia). Przez wieki wzdłuż przepływającego przez Rokitnicę Potoku Żernickiego przebiegała granica pomiędzy diecezjami krakowską i wrocławską. Nazwa pochodzi prawdopodobnie od wierzby rokity rosnącej na łąkach. W dolinie potoku, biegnącego wzdłuż szlaku handlowego powstał w XIII w. (spalony w XV w.) gródek rycerski. Znajduje się tam pochodzący z XVII w folwark, przekształcony po 1945 roku w PGR. Na jej terenie wybudowano kolonię robotniczą „Ballestrema” dla pracowników kopalni „Castellengo” (początek budowy w 1905 roku.). Mieści się tutaj Oddział Śląskiego Uniwersytetu Medycznego obejmujący zabudowania dawnego Powiatowego Domu Inwalidów i Szpitala Spółki Brackiej. W Zabrze-Rokitnicy znajduje się także Przyrodnicza Ścieżka Edukacyjno-Rekreacyjna „Gajdzikowe Góry”.
16. **Zaborze Południe** – obejmuje tereny dawnej Kolonii B założonej w 1869 roku wokół ówczesnej kopalni węgla kamiennego „Królowa Luiza – Pole Wschodnie. Powierzchnia: 2,54 km². Dzielnica położona we wschodniej części miasta, graniczy z Rudą Śląską.
17. **Zaborze Północ** – obejmuje tereny dawnej Kolonii A założonej w 1869 roku, Zaborza Wsi i Poręby. Powierzchnia: 2,94 km². Znajduje się tu kościół pw. Św. Jadwigi, który umieszczony jest na Szlaku Architektury Drewnianej Województwa Śląskiego. Dzielnica położona we wschodniej części miasta, graniczy z Rudą Śląską.

Rysunek 1 Dzielnice Zabrze

Źródło: www.polishcities.pl, 2004 rok

1.6 Przedstawiciele władz Zabrze

Poniżej zaprezentowano przedstawicieli władz Zabrze w latach 1874 – 2010:

STAROSTOWIE POWIATU ZABRSKIEGO W LATACH 1874-1926

- Hans von Holwede 1874 - 15.02.1887
- Arthur Sebastian von Falkenhayn 9.04.1887 - 9.01.1891
- Theodor Parisius 16.01.1891 - 28.11.1892
- Alfred Scheche 12.1892 - 15.09.1902
- Max Hermann Freiherr von Ziller 7.10.1902 - 9.03.1907
- Hermann Dihle 10.03.1907 - 15.08.1912
- Georg Suermondt początkowo komisarz rządowy, starosta 9.01.1913 - 4.12.1920
- Albrecht Müller von Blumencron 4.12.1920 - 1.01.1927

NADBURMISTRZOWIE ZABRZA W LATACH 1923-1945

- Kurt Jeenel 1.12.1923 - 5.01.1927
- Hans Lukaschek 17.03.1927 - 4.04.1929
- Julius Franz 2.4.1930 - 2.4.1933
- Max Fillusch 2.03.1933 - 24.01.1945

PREZYDENCI ZABRZA ORAZ PRZEWODNICZĄCY PREZYDIUM MIEJSKIEJ RADY NARODOWEJ W ZABRZU W LATACH 1945-2010

(w latach 1950-1974 funkcja Przewodniczącego Prezydium MRN odpowiadała funkcji Prezydenta)

- Paweł Dubiel 16.03.1945 - 1.06.1950
- Grzegorz Sabuda 16.06.1948 - 31.08.1951
- Rufin Suchoń 1.09.1951 - 30.06.1957
- Jerzy Knapik 25.07.1957 - 30.11.1960
- Tadeusz Bluszcz 22.11.1960 - 10.03.1970
- Jerzy Skowronek 19.05.1970 - 31.12.1973
- Bogusław Pałka 1.01.1974 - 20.10.1978
- Hubert Nigus 16.11.1978 - 22.02.1981
- Jan Janota 1.03.1981 - 20.02.1987
- Gerard Hajda 20.02.1987 - 21.01.1991
- Roman Urbańczyk 23.01.1991 - 19.11.2002

Wybory bezpośrednie:

- Jerzy Gołubowicz 19.11.2002 - 6.12.2006
- Małgorzata Mańka-Szulik 6.12.2006 – nadal. Druga kadencja od 2010 r. – ślubowanie w dniu 9.12.2010 r.

2 Zarządzanie samorządowe

Organami Miasta Zabrze są:

- Rada Miejska – jako organ stanowiący i kontrolny,
- Prezydent Miasta – jako organ wykonawczy.

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym w sprawowaniu władzy w mieście uczestniczą również mieszkańcy poprzez wybory i referendum w głosowaniu powszechnym lub za pośrednictwem organów gminy.

Zarówno Rada Miejska, jak i Prezydent Miasta wybierani są w drodze bezpośrednich wyborów na czteroletnie kadencje. Ostatnie wybory samorządowe odbyły się w 2010 roku.

2.1 Rada Miejska w Zabrzu

2.1.1 Kadencja 2006-2010

Tabela 1 Radni kadencji 2006 – 2010 (dane za rok 2010)

Lp.	Nazwisko i imię	Ugrupowanie	Zmiana ugrupowania na:
1.	Budka Borys	Razem dla Zabrza	Platforma Obywatelska
2.	Olichwer Tomasz	Razem dla Zabrza	Platforma Obywatelska
3.	Solecka – Bacia Anna	Razem dla Zabrza	
4.	Wójtowicz Mariusz	Razem dla Zabrza	
5.	Kaernbach Marianna	Skuteczni dla Zabrza	
6.	Piernikarczyk Gerd	Skuteczni dla Zabrza	
7.	Urban Jan	Skuteczni dla Zabrza	
8.	Kruczkowski Rafał	Sojusz Lewicy Demokratycznej	
9.	Wereta Jerzy	Sojusz Lewicy Demokratycznej	
10.	Więclaw Jarosław	Sojusz Lewicy Demokratycznej	
11.	Żak – Magda Justyna	Sojusz Lewicy Demokratycznej	
12.	Dąbrowski Jan	Prawo i Sprawiedliwość	
13.	Dragon Dariusz	Prawo i Sprawiedliwość	
14.	Jonecko Krystian	Prawo i Sprawiedliwość	
15.	Krybus Maria	Prawo i Sprawiedliwość	
16.	Pabis Jerzy	Prawo i Sprawiedliwość	
17.	Partuś Krzysztof	Prawo i Sprawiedliwość	
18.	Czochara Marian	Platforma Obywatelska	Skuteczni dla Zabrza
19.	Juroszek Przemysław	Platforma Obywatelska	
20.	Kajdaniuk Franciszek	Platforma Obywatelska	
21.	Marek Rafał	Platforma Obywatelska	
22.	Moś Adam	Platforma Obywatelska	Skuteczni dla Zabrza
23.	Romanowski Krystian	Platforma Obywatelska	
24.	Sarad Brygida	Platforma Obywatelska	
25.	Urbańczyk Łukasz	Platforma Obywatelska	

Źródło: UM Zabrze

W 2010 r. w kadencji na lata 2006-2010, 17 Radnych miało wyższe wykształcenie (po zmianach 16), 8 radnych miało średnie wykształcenie (po zmianach 9).

Zmiany w składzie osobowym w Radzie Miejskiej – Kadencja 2006-2010 r.

SKUTECZNI DLA ZABRZA

6.12.2006 r. wygaśnięcie mandatu radnej Małgorzaty Mańka-Szulik

28.12.2006 r. obsadzenie wolnego mandatu – Mirosław Kaszycki

11.04.2007 r. wygaśnięcie mandatu radnego Mirosława Kaszyckiego

23.04.2007 r. obsadzenie wolnego mandatu – Marianna Kaernbach

RAZEM DLA ZABRZA

03.03.2008 r. wygaśnięcie mandatu radnego Sławomira Pelca

17.03.2008 r. obsadzenie wolnego mandatu – Anna Solecka-Bacia

PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚĆ

18.01.2010 r.- wygaśnięcie mandatu radnego Zbigniewa Stryja

15.02.2010 r. – obsadzenie wolnego mandatu - Jan Dąbrowski

2.1.2 Kadencja 2010-2014

W dniu 21.11.2010 r. odbyły się wybory samorządowe.

Poniższe tabele przedstawiają wyniki wyborów, a także skład nowej Rady Miejskiej w Zabrzu.

Tabela 2 Wyniki głosowania do Rady Miejskiej w Zabrzu

Liczba			Frekwencja	Liczba głosów ważnych	% głosów ważnych
Uprawnionych osób	Kart wydanych	Głosów oddanych			
145 715	47 570	47 523	32,61%	45 024	94,74

Źródło: Państwowa Komisja Wyborcza

Tabela 3 Podział mandatów pomiędzy listy komitetów wyborczych

Nr listy	Komitet wyborczy	Liczba			% głosów ważnych
		Głosów ważnych oddanych na listę	Kandydatów	Mandatów	
1	KOMITET WYBORCZY SOJUSZ LEWICY DEMOKRATYCZNEJ	6 272	49	3	13,93%
4	KOMITET WYBORCZY PLATFORMA OBYWATELSKA RP	12 668	48	7	28,14%
5	KOMITET WYBORCZY PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚĆ	6 207	47	3	13,79%
24	KOMITET WYBORCZY WYBORCÓW "MAŁGORZATY MAŃKI-SZULIK"	18 683	50	12	41,50%
25	<u>KOMITET WYBORCZY WYBORCÓW OBYWATELSKI RUCH OBRONY MIESZKAŃCÓW</u>	1 194	24	0	2,64%
Suma		45 024	218	25	100%

Źródło: Państwowa Komisja Wyborcza

W wyniku głosowania, mandat uzyskały 4 spośród 5 komitetów wyborczych, w tym większość – Komitet Wyborczy Wyborców „Małgorzaty Mańki – Szulik”.

Poniższa tabela prezentuje kandydatów na radnych, którzy uzyskali największą liczbę, spośród ważnie oddanych głosów, i tym samym zostali wybrani do Rady Miasta.

Tabela 4 Wyniki wyborów z 21.11.2010 r. do Rady Miejskiej

Nr listy	Komitet wyborczy	Nazwisko i imię	Liczba głosów ważnych oddanych na kandydata	% głosów ważnych
1	KOMITET WYBORCZY SOJUSZ LEWICY DEMOKRATYCZNEJ	Gabriela Pudło-Chojnacka	393	0,87
		Jarosław Więclaw	451	1,00
		Jerzy Wereta	536	1,19
4	KOMITET WYBORCZY PLATFORMA OBYWATELSKA RP	Tomasz Olichwer	1558	3,46
		Agnieszka Urbańczyk	352	0,78
		Łukasz Urbańczyk	807	1,79
		Borys Budka	1174	2,61
		Przemysław Juroszek	781	1,73
		Rafał Marek	1064	2,36
		Urszula Potyka	847	1,88
5	KOMITET WYBORCZY PRAWO I SPRAWIEDLIWOŚĆ	Bogusław Znyk	477	1,06
		Grzegorz Dittrich	465	1,03
		Borys Borówka	687	1,53
24	KOMITET WYBORCZY WYBORCÓW "MAŁGORZATY MAŃKI-SZULIK"	Adam Moś	486	1,08
		Gerd Piernikarczyk	480	1,07
		Joachim Wienchor	636	1,41
		Krzysztof Lewandowski	1345	2,99
		Elżbieta Adach	614	1,36
		Łucja Chrzęstek-Bar	726	1,61
		Małgorzata Mańka-Szulik	2238	4,97
		Jan Urban	737	1,64
		Krystian Jonecko	746	1,66
		Anna Solecka-Bacia	368	0,82
		Marian Czochara	1100	2,44
		Krzysztof Partuś	675	1,50

Źródło: Państwowa Komisja Wyborcza

Zmiany w składzie osobowym w Radzie Miejskiej – Kadencja 2010-2014

SKUTECZNI DLA ZABRZA

09.12.2010 r. – wygaśnięcie mandatu – Małgorzata Mańka - Szulik

13.12.2010.r. – obsadzenie mandatu - Czesława Kowalczyk

09.12.2010 r. – wygaśnięcie mandatu – Krzysztof Lewandowski

13.12.2010 r. – obsadzenie mandatu – Kaernbach Marianna

Powyższe zmiany w składzie Rady Miejskiej wiązały się faktem wyboru Małgorzaty Mańki-Szulik na Prezydenta Miasta Zabrze oraz z powołaniem Krzysztofa Lewandowskiego na stanowisko Zastępcy Prezydenta Miasta Zabrze.

W wyniku zmian, ostatecznie nowy skład Rady Miejskiej w Zabrzu, przedstawiał się następująco:

Tabela 5 Radni kadencji 2010 – 2014 (dane za rok 2010)

Lp.	Nazwisko i imię	Ugrupowanie	Zmiana ugrupowania na:
1.	Pudło – Chojnacka Gabriela	Sojusz Lewicy Demokratycznej	
2.	Wereta Jerzy	Sojusz Lewicy Demokratycznej	
3.	Więclaw Jarosław	Sojusz Lewicy Demokratycznej	
4.	Borówka Borys	Prawo i Sprawiedliwość	
5.	Dittrich Grzegorz	Prawo i Sprawiedliwość	<i>najpierw Polska Jest Najważniejsza obecnie Skuteczni dla Zabrza</i>
6.	Znyk Bogusław	Prawo i Sprawiedliwość	
7.	Budka Borys	Platforma Obywatelska	
8.	Juroszek Przemysław	Platforma Obywatelska	
9.	Marek Rafał	Platforma Obywatelska	
10.	Olichwer Tomasz	Platforma Obywatelska	
11.	Potyka Urszula	Platforma Obywatelska	
12.	Urbańczyk Agnieszka	Platforma Obywatelska	
13.	Urbańczyk Łukasz	Platforma Obywatelska	
14.	Adach Elżbieta	Skuteczni dla Zabrza	
15.	Chrzęstek – Bar Lucja	Skuteczni dla Zabrza	
16.	Czochara Marian	Skuteczni dla Zabrza	
17.	Jonecko Krystian	Skuteczni dla Zabrza	
18.	Kaernbach Marianna	Skuteczni dla Zabrza	
19.	Kowalczyk Czesława	Skuteczni dla Zabrza	
20.	Partuś Krzysztof	Skuteczni dla Zabrza	
21.	Piernikarczyk Gerd	Skuteczni dla Zabrza	
22.	Solecka – Bacia Anna	Skuteczni dla Zabrza	
23.	Urban Jan	Skuteczni dla Zabrza	
24.	Wienchor Joachim	Skuteczni dla Zabrza	

Źródło: UM Zabrze

Przewodniczącym Rady Miejskiej został Marian Czochara⁷ (Skuteczni dla Zabrza), natomiast Wiceprzewodniczącymi: Borys Borówka (Prawo i Sprawiedliwość), Gabriela Pudło-Chojnacka (Sojusz Lewicy Demokratycznej), Joachim Wienchor (Skuteczni dla Zabrza).⁸

Skład Rady Miejskiej wg: podziału na płeć radnych, grup zawodów oraz poziomu wykształcenia prezentują poniższe wykresy:

⁷ Uchwała nr I/1/10 Rady Miejskiej w Zabrzu z dnia 09.12.2010 r.

⁸ Uchwała nr I/2/10 Rady Miejskiej w Zabrzu z dnia 09.12.2010 r.

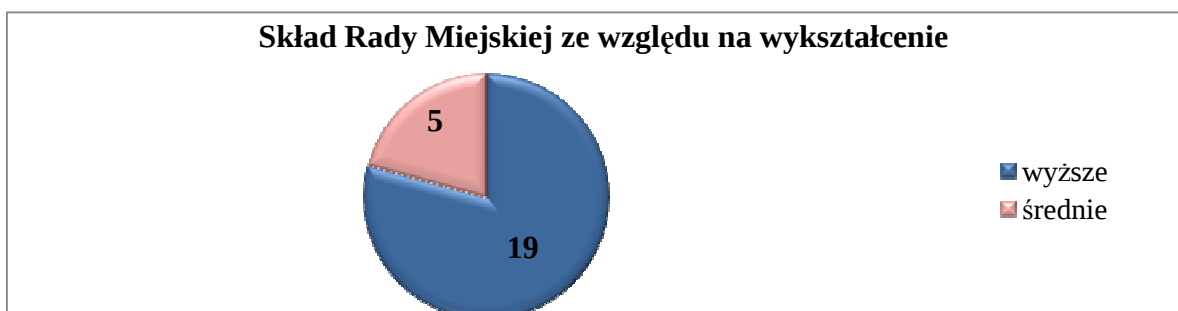
Rysunek 2 Skład Rady Miejskiej w podziale na płeć

Źródło: www.stat.gov.pl, 2010 rok

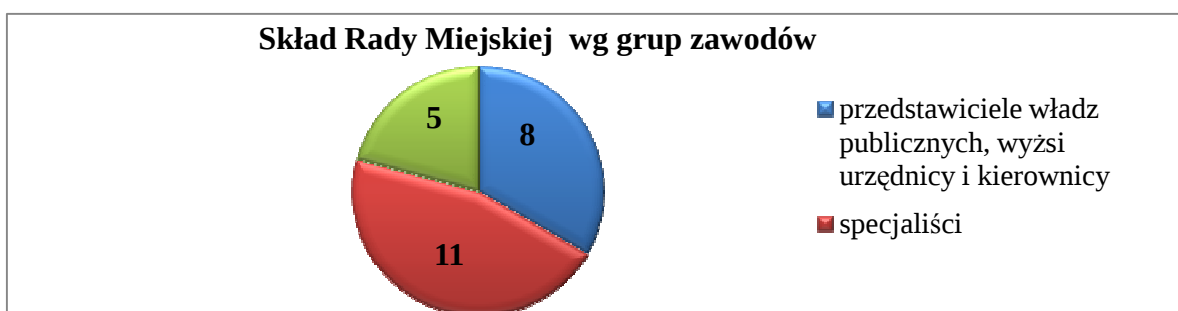
Rysunek 3 Skład Rady Miejskiej w podziale na wiek

Źródło: www.stat.gov.pl, 2010 rok

Rysunek 4 Skład Rady Miejskiej w podziale na wykształcenie

Źródło: www.stat.gov.pl, 2010 rok

Rysunek 5 Skład Rady Miejskiej wg grup zawodów

Źródło: www.stat.gov.pl, 2009 rok

Jak wynika z przedstawionych wyżej zestawień największą grupę wśród radnych stanowili mężczyźni, osoby z wykształceniem wyższym oraz specjaliści, w wieku 40-59 lat.

2.2 Komisje Rady Miejskiej

Komisje Rady Miasta powoływane są dla usprawnienia prac Rady. Do zadań komisji należy przede wszystkim doradztwo i inicjowanie działań Rady, opiniowanie projektów uchwał przygotowywanych przez inne podmioty, ocena informacji składanych przez Prezydenta Miasta, miejskie jednostki organizacyjne i dzielnice miasta Zabrze oraz współpraca z innymi komisjami.

Uchwałą nr II/5/06 Rady Miejskiej w Zabrzu z dnia 6 grudnia 2006 r. powołane zostały stałe Komisje Rady Miejskiej, na kadencję 2006-2010, takie jak:

- Komisja Rewizyjna,
- Komisja Budżetu i Inwestycji,
- Komisja Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska,
- Komisja Kultury, Sportu i Rekreacji,
- Komisja Oświaty i Wychowania,
- Komisja Polityki Gospodarczej i Rozwoju Miasta,
- Komisja Polityki Społecznej,
- Komisja Prawa i Bezpieczeństwa Publicznego,
- Komisja Zdrowia.

W związku z nową kadencją Rady Miejskiej powołane zostały, uchwałą nr III/22/10 z dnia 21 grudnia 2010 r., stałe Komisje Rady, takie jak:

- ❖ Komisja Rewizyjna - przedmiot działania: w szczególności kontrola prezydenta miasta, miejskich jednostek organizacyjnych oraz jednostek pomocniczych, opiniowanie w sprawach określonych ustawami i przekazywanymi do zaopiniowania przez organy miasta, wykonywanie zadań wynikających z przepisów prawa lub zleconych przez Radę Miejską.
- ❖ Komisja Budżetu i Inwestycji - przedmiot działania: zagadnienia związane z budżetem gminy i planami inwestycyjnymi.
- ❖ Komisja Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska – przedmiot działania: zagadnienia związane z infrastrukturą komunalną, gospodarką nieruchomościami, lokalami, transportem lokalnym, drogownictwem oraz ochroną środowiska.
- ❖ Komisja Kultury i Dziedzictwa – przedmiot działania: zagadnienia związane z kulturą, instytucjami kultury i dziedzictwem.
- ❖ Komisja Oświaty i Wychowania – przedmiot działania: zagadnienia związane z edukacją
- ❖ Komisja Polityki Gospodarczej i Rozwoju Miasta – przedmiot działania: opracowywanie koncepcji programów, prognoz rozwoju miasta, monitorowanie funkcjonujących programów.
- ❖ Komisja Prawa i Bezpieczeństwa Publicznego – przedmiot działania: zagadnienia związane z porządkiem publicznym i bezpieczeństwem mieszkańców.
- ❖ Komisja Sportu, Turystyki i Rekreacji – przedmiot działania: zagadnienia związane z kulturą fizyczną, turystyką oraz rekreacją.
- ❖ Komisja Zdrowia i Polityki Społecznej – przedmiot działania: w szczególności zagadnienia związane z ochroną zdrowia, profilaktyką uzależnień, rynkiem pracy oraz programów i strategii związanych z pomocą społeczną, monitorowanie pracy jednostek realizujących zadania polityki społecznej.

2.3 Rady Dzielnic i Osiedli

Do zakresu działania Rad Dzielnic należą sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym nie zastrzeżone przepisami dla innych organów Miasta. Organy Dzielnic wykonują swoje zadania przy ścisłej współpracy i pomocy Rady Miejskiej i Prezydenta Miasta. Dzielnicą prowadzi gospodarkę finansową w ramach budżetu miasta w zakresie wydatków wyodrębnionych w budżecie miasta jako wydatki Dzielnic. Rada Miejska przyznaje środki na działalność Dzielnic na podstawie planu rzeczowo-finansowego. Kontrolę nad działalnością organów Dzielnic sprawuje Rada Miejska za pośrednictwem Komisji rewizyjnej Rady Miejskiej.

Poniższa tabela przedstawia liczbę radnych Rady Dzielnic:

Tabela 6 Rady Dzielnic i Osiedli

Dzielnica/osiedle	Przewodniczący Rady	Liczba radnych
Biskupice	Kornas Marcin	15
Centrum Południe	Dornia Stanisława	21
Centrum Północ	Fereniec Monika	21
Grzybowice	Konieczny Józef	14
Helenka	Olejniczak Grzegorz	15
Kończyce	Szulik Jan	15
Maciejów	Postrzednik Krystyna	15
Makoszowy	Pyzik Roman	15
Mikulczyce	Skoczylas Józef	15
Os. Janek	Komór Anna	15
Os. Mikołaja Kopernika	Filipowicz Teresa	15
Os. Młodego Górnika	Piwko Mieczysław	14
Os. Tadeusza Kotarbińskiego	Olszańska Elżbieta	15
Pawłów	Calow Marian	15
Rokitnica	Wandalski Czesław	15
Zaborze Południe	Kasprzyk Jan	15
Zaborze Północ	Pacula Jacek	14

Źródło: UM Zabrze

2.4 Prezydent Miasta Zabrze

Funkcję Prezydenta Miasta Zabrze od 6 grudnia 2006 roku pełni Małgorzata Mańka – Szulik. W ponownych wyborach, przeprowadzonych w 2010 r., uzyskawszy 35 284 głosów⁹ Prezydent została wybrana na ponowną kadencję.

Wyboru dokonano spośród 4 kandydatów. Liczba uprawnionych do głosowania wynosiła 145 715 osób. W wyborach wzięło udział (oddawało ważne karty do głosowania) 47 492 wyborców, co stanowi 32,59% uprawnionych do głosowania.¹⁰

Prezydent złożyła ślubowanie w dniu 9.12.2010 r.

Tabela 7 Wyniki wyborów na prezydenta miasta Zabrze

Liczba			Frekwencja	Liczba głosów ważnych	% głosów ważnych
uprawnionych	kart wydanych	głosów oddanych			
145 715	47 571	47 492	32,59%	46 623	98,17%

Źródło: Państwowa Komisja Wyborcza

⁹ <http://wybory2010.pkw.gov.pl/geo/pl/240000/247801.html#tabs-6>

¹⁰ <http://www.pkw.gov.pl/gallery/21/97/60/219760/Obwieszczenie-II-tura.pdf>

Tabela 8 Wyniki głosowania na prezydenta miasta Zabrze

Imię i Nazwisko	Miejsce zamieszkania, przynależność i poparcie	Liczba głosów oddanych na kandydata	% ważnie oddanych głosów
Aleksander Borówka	Zabrze, członek Prawa i Sprawiedliwości	2 641	5,66%
Kaczmarek-Huber Elżbieta	Zabrze, nie należy do partii politycznej	2 384	5,11%
Małgorzata Mańka-Szulik	Zabrze, nie należy do partii politycznej	35 284	75,68%
Mirosław Sekuła	Zabrze, członek Platformy Obywatelskiej Rzeczypospolitej Polskiej	6 314	13,54%

Źródło: Państwowa Komisja Wyborcza

Powołanymi na stanowisko zastępców Prezydenta, w kadencji 2006-2010 zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym byli:

- Krzysztof Lewandowski – w dniu 7.12.2006 r.
- Adam Kurbiel – w dniu 19.12.2006 r.

W związku z nową kadencją na lata 2010-2014, Prezydent powołała zarządzeniem nr 48/ZPU/2010 z dnia 27.12.2010 r. na stanowisko Zastępców:

I Zastępcę Prezydenta Miasta Zabrze – Pana Krzysztofa Lewandowskiego

II Zastępcę Prezydenta Miasta Zabrze – Pana Jana Pawlucha.

Zarządzeniem nr 655/ZPU/2011z dnia 11.08.2011 r., Prezydent powołała III Zastępcę Prezydenta Miasta Zabrze – Panią Katarzynę Dziobę.

Zgodnie ze statutem Miasta Zabrze do praw i obowiązków Prezydenta Miasta należy w szczególności:

1. kierowanie bieżącymi sprawami miasta;
2. reprezentowanie miasta na zewnątrz;
3. powoływanie i odwoływanie zastępców Prezydenta Miasta, w tym podział obowiązków pomiędzy nich, a w szczególności wyznaczenie zastępcy pełniącego obowiązki Prezydenta Miasta podczas jego nieobecności;
4. kierowanie Urzędem Miejskim;
5. wykonywanie czynności zwierzchnika służbowego w stosunku do pracowników Urzędu Miejskiego oraz kierowników miejskich jednostek organizacyjnych;
6. wykonywanie kompetencji wynikających z obowiązujących przepisów, a w szczególności kompetencji starosty powiatu.

oraz w myśl ustawy o samorządzie gminnym z 8 marca 1990 roku:

1. przygotowywanie projektów uchwał Rady Miejskiej,
2. określanie sposobu wykonywania uchwał,
3. gospodarowanie mieniem komunalnym,
4. wykonywanie budżetu,
5. zatrudnianie i zwalnianie kierowników gminnych jednostek organizacyjnych.

Prezydent Miasta wykonuje swoje zadania przy pomocy Urzędu Miejskiego.

3 Mieszkańcy Zabrze

3.1 Ludność na podstawie danych z ewidencji ludności UM Zabrze

Dane z ewidencji ludności prowadzonej przez Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Zabrzu prezentują liczbę ludności wyłącznie w oparciu o meldunki.

Liczba mieszkańców Zabrze, stan na dzień 31.12.2010 r. wynosiła 175 529¹¹ osoby.

Tabela 9 Liczba mieszkańców, zameldowanie stałe i czasowe

	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Liczba osób posiadających stałe miejsce zameldowania	180 797	178 902	176 983	175 529
Osoby zameldowane na pobyt czasowy ¹²	1975	2844	2 964	3 154

Źródło: UM Zabrze

Ogółem w 2010 roku ilość osób faktycznie zamieszkałych (meldunek stały plus czasowy ponad 3 msc) w Zabrzu wyniosła **177 911 i jest niższa od roku 2009 o 1 314 osób**.

Poniżej liczba znajduje się tabela prezentująca liczbę mieszkańców w dzielnicach Zabrze z podziałem na płeć:

Tabela 10 Liczba Zabrzezan w dzielnicach, wg płci

Dzielnica	Mężczyźni	Kobiety	Razem
RAZEM	84 120	91 409	175 529
BISKUPICE	5 315	5 461	10 776
CENTRUM POŁUDNIE	20 639	23 015	43 654
CENTRUM PÓŁNOC	13 005	14 275	27 280
GRZYBOWICE	1 032	1 122	2 154
HELENKA	4 863	5 444	10 307
KOŃCZYCE	1 063	1 160	2 223
MACIEJÓW	1 796	1 883	3 679
MAKOSZOWY	1 092	1 165	2 257
MIKULCZYCE	6 997	7 521	14 518
OS.JANEK	2 737	3 011	5 748
OS.MIKOŁAJA KOPERNIKA	2 432	2 495	4 927
OS.MŁODEGO GÓRNIKA	607	663	1 270
OS.TADEUSZA KOTARBIŃSKIEGO	3 924	4 203	8 127
PAWŁÓW	1 056	1 166	2 222
ROKITNICA	7 021	7 870	14 891
ZABORZE POŁUDNIE	2 268	2 281	4 549
ZABORZE PÓŁNOC	8 273	8 674	16 947

Źródło: UM Zabrze

Powyższe dane wskazują, iż najliczniej zamieszkaną dzielnicą jest Dzielnica Centrum Południe, a najmniej liczną – Osiedle Młodego Górnika. We wszystkich dzielnicach przeważają

¹¹ Osoby zameldowane na pobyt stały

¹² Osoby zameldowane na pobyt czasowy ponad 3-mce

liczebnie kobiety, najwięcej w dzielnicy Centrum Południe (2376 więcej kobiet), w dzielnicy Centrum Północ (1270 więcej kobiet), w dzielnicy Rokitnica (849 więcej kobiet).

Kolejna tabela przedstawia dane na temat liczby ludności w dzielnicach Zabrze na przestrzeni lat 2006 - 2010, a także zmiany procentowe i liczbowe ludności w poszczególnych dzielnicach w stosunku do roku wcześniejszego.

Tabela 11 Zmiany liczbowe i procentowe ludności w dzielnicach

Dzielnica	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
RAZEM – liczba osób	183304	180797	178902	176 983	175529
R - Różnica w liczbie ludności		-2507	-1895	-1919	-1 454
% - zmiana w stosunku do roku ubiegłego		-1,37%	-1,05%	-1,07%	-0,82%
BISKUPICE	11022	10 944	10 861	10 832	10 776
R		-78	-83	-29	-56
%		-0,71%	-0,76%	-0,27%	-0,52%
CENTRUM POŁUDNIE	45581	44 892	44 399	44 057	43 654
R		-689	-493	-342	-403
%		-1,51%	-1,10%	-0,77%	-0,91%
CENTRUM PÓŁNOC	28702	28 173	27 851	27 528	27 280
R		-529	-322	-323	-248
%		-1,84%	-1,14%	-1,16%	-0,90%
GRZYBOWICE	2144	2 129	2 109	2 138	2 154
R		-15	-20	29	16
%		-0,70%	-0,94%	1,38%	0,75%
HELENKA	10900	10 677	10 590	10 421	10 307
R		-223	-87	-169	-114
%		-2,05%	-0,81	-1,60%	-1,09%
KOŃCZYCE	2240	2 264	2 243	2 214	2 223
R		24	-21	-29	9
%		1,07	-0,93	-1,30%	0,41%
MACIEJÓW	3711	3 682	3 688	3 663	3 679
R		-29	6	-25	16
%		-0,78	0,16%	-0,68%	0,44%
MAKOSZOWY	2287	2 302	2 312	2 280	2 257
R		15	10	-32	-23
%		0,66%	0,43%	-1,38%	-1,01%
MIKULCZYCE	14910	14 840	14 736	14 599	14 518
R		-70	-104	-137	-81
%		-0,47	-0,70%	-0,93%	-0,55%
OS. JANEK	6216	6 136	5 986	5 882	5 748

	R		-80	-150	-104	-134
	%		-1,29%	-2,44%	-1,74%	-0,55%
OS. MIKOŁAJA KOPERNIKA		5208	5 100	4 991	4 910	4 927
	R		-108	-109	-81	17
	%		-2,07%	-2,14%	-1,62%	0,35%
OS. MŁODEGO GÓRNIKA		1291	1 270	1 263	1 255	1 270
	R		-21	-7	-8	15
	%		-1,63%	-0,55%	-0,63%	1,20%
OS. TADEUSZA KOTARBIŃSKIEGO		8591	8 475	8 310	8 213	8 127
	R		-116	-165	-97	-86
	%		-1,35%	-1,95%	-1,17%	-1,05%
PAWŁÓW		2182	2 171	2 213	2 219	2 222
	R		-11	42	6	3
	%		-0,50%	1,93%	0,27%	0,14%
ROKITNICA		15583	15 354	15 146	15 039	14 891
	R		-229	-208	-107	-148
	%		-1,47	-1,35%	-0,70%	-0,98%
ZABORZE POŁUDNIE		4797	4 646	4 650	4 617	4 549
	R		-151	4	-33	-68
	%		-3,15%	0,09%	-0,70%	-1,47%
ZABORZE PÓŁNOC		17939	17 701	17 386	17 117	16 947
	R		-238	-315	-269	-170
	%		-1,33%	-1,78%	-1,55%	-0,99%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Zabrze

Od kilku lat w Zabrzu występuje zjawisko zmniejszającej się liczby ludności. Jak wskazuje powyższa tabela, liczba ludności zmniejsza się corocznie o ok. 1 %, w 2010 r. o -0,82%.

Stosunkowo duży % spadku liczby ludności w 2010 r., w porównaniu do pozostałych dzielnic, przejawia się w dzielnicach: Zaborze Południe, Helenka, Osiedle Kotarbińskiego, i Makoszowy. Po kilkuletnich ujemnych wartościach, nastąpił wzrost liczby mieszkańców na Osiedlu Młodego Górnika, Osiedlu Mikołaja Kopernika, w Dzielnicy Kończyce oraz w Maciejowie. Stały wzrost liczby mieszkańców notuje się w Dzielnicy Pawłów (3 lata) i Dzielnicy Grzybowice (2 lata).

Poniższa tabela przedstawia powierzchnię dzielnic w km², procent powierzchni każdej dzielnicy w stosunku do powierzchni ogółem, oraz liczbę ludności zamieszkującej daną dzielnicę, procent liczby ludności w każdej dzielnicy w stosunku do liczby ogólnej w Zabrzu. Przedstawiono także gęstość zaludnienia, czyli liczbę ludności na km², w każdej z dzielnic.

Tabela 12 Gęstość zaludnienia w dzielnicach

Dzielnica	Powierzchnia w km ²	% powierzchni do pow. ogólnej	Liczba ludności w 2010 r.	% ludności do liczby ogólnej	Gęstość zaludnienia
RAZEM	80,4	100%	175 529	100%	2183,20
BISKUPICE	10,24	12,74	10 776	6,14	1052,34
CENTRUM POŁUDNIE	11,66	14,50	43 654	24,87	3743,91
CENTRUM PÓŁNOC	7,05	8,77	27 280	15,54	3869,50
GRZYBOWICE	6,63	8,25	2 154	1,23	324,89
HELENKA	1,4	1,74	10 307	5,87	7362,14
KOŃCZYCE	1,82	2,26	2 223	1,27	1221,43
MACIEJÓW	4,02	5	3 679	2,10	915,17
MAKOSZOWY	8,99	11,18	2 257	1,29	251,06
MIKULCZYCE	7,63	9,49	14 518	8,27	1902,75
OS. JANEK	0,53	0,66	5 748	3,27	10845,28
OS.MIKOŁAJA KOPERNIKA	4,87	6,06	4 927	2,81	1011,70
OS. MŁODEGO GÓRNIKA	1,84	2,29	1 270	0,72	690,22
OS.TADEUSZA KOTARBIŃSKIEGO	1,57	1,95	8 127	4,63	5176,43
PAWŁÓW	1,85	2,30	2 222	1,27	1201,08
ROKITNICA	4,86	6,04	14 891	8,48	3063,99
ZABORZE POŁUDNIE	2,54	3,16	4 549	2,59	1790,94
ZABORZE PÓŁNOC	2,94	3,66	16 947	9,65	5764,29

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM Zabrze

Największą powierzchnią dysponuje Dzielnica Centrum Południe, na niej znajduje się też największa liczba ludności w stosunku do całego Zabrza.

Najmniejszą powierzchnią dysponuje Osiedle Janek. Osiedle to charakteryzuje się największą gęstością zaludnienia w stosunku do innych dzielnic.

Dużą gęstość zaludnienia ma także Dzielnica Helenka, Zaborze Północ, Osiedle Tadeusza Kotarbińskiego.

Najmniej ludności posiada dzielnica Osiedle Młodego Górnika. Najmniejszą natomiast gęstość zaludnienia posiada Dzielnica Makoszowy.

Poniżej znajduje się podział liczby ludności wg poszczególnych grup wiekowych.

Tabela 13 Grupy wiekowe ludności w przedziałach czteroletnich

Przedział wieku	ROK 2009	ROK 2010		
		Ilość kobiet	Ilość mężczyzn	Razem
0-4	6 858	3 400	3 559	6 959
5-9	7 174	3 414	3 798	7 212
10-14	7 993	3 832	4 021	7 853
15-19	9 972	4 631	4 994	9 625
20-24	12 523	6 134	6 006	12 140
25-29	14 342	7 486	6 836	14 322
30-34	13 400	6 908	6 328	13 236
35-39	12 490	6 478	6 156	12 634
40-44	12 020	6 098	5 800	11 898
45-49	13 030	6 265	6 436	12 701
50-54	15 094	7 402	7 457	14 859
55-59	12 860	6 667	6 178	12 845
60-64	10 392	5 852	5 022	10 874
65-69	7 731	4 146	3 339	7 485
70 i więcej	20 641	12 696	8 190	20 886
RAZEM	176 983	91 409	84 120	175 529

Źródło: UM Zabrze

Największą grupę ludności stanowią osoby powyżej 70 roku życia. Drugą, co do liczebności grupę, stanowią osoby w wieku 50-54 lat.

W niższej, w porównaniu do roku 2009, liczbie mieszkańców, wzrosła liczebność grup wiekowych osób w wieku 60-64 lat (o 482 osoby), powyżej 70 lat (o 245 osoby), ale również w wieku 0-4 lat (o 101 dzieci) i 5-9 lat (o 38 dzieci).

Liczba kobiet przypadających na 100 mężczyzn w 2010 r. wynosiła 108,7.

Liczba osób w określonym wieku, tj. przedszkolnym, wczesnoszkolnym i w wieku, w którym przeciętnie młodzież kończy szkoły średnie, przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14 Liczba osób w wieku przedszkolnym, szkolnym i wieku, do którego istnieje obowiązek nauki

Wiek	Mężczyźni	Kobiety	Razem
poniżej 18	15 237	14 234	29471
3	837	809	1 646
4	822	761	1 583
5	776	687	1 463
6	760	690	1 450
7	704	650	1 354
18	1 135	1 043	2 178
19	1 085	1 128	2 213

Źródło: UM Zabrze

Poniżej znajdują się tabele z podziałem na płeć i grupy wiekowe, w latach: 2000-2010:

Tabela 15 Grupy wiekowe w przedziałach ekonomicznych w 2010 r.

Wiek	Mężczyźni	Kobiety	Razem
0-18	15 237	14 234	29 471
18-60	53 484	55 842	109 326
60->	15 399	21 333	36 732
Razem:	84 120	91 409	175 529

Źródło: UM Zabrze

a) Wiek przedprodukcyjny

Tabela 16 Wiek przedprodukcyjny wg płci, w latach 2000-2010

Rok	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem
2000	23 299	22 045	45 344
2001	22 158	21 031	43 189
2002	21 081	19 944	41 025
2003	20 077	18 970	39 047
2004	19 235	17 995	37 230
2005	18 405	17 248	35 653
2006	17 372	16 115	33 487
2007	16 348	15 288	31 636
2008	15 854	14 859	30 713
2009	15 516	14 442	29 958
2010	15 237	14 234	29 471

Źródło: UM Zabrze

b) Wiek produkcyjny

Tabela 17 Wiek produkcyjny wg płci, w latach 2000-2010

Rok	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem
2000	64 478	60 949	125 427
2001	64 297	61 063	125 360
2002	64 379	61 467	125 846
2003	64 481	61 587	126 068
2004	64 349	61 572	125 921
2005	64 088	61 525	125 613
2006	65 838	64 332	130 170
2007	55 931	58 444	114 375
2008	55 225	57 706	112 931
2009	54 025	56 477	110 502
2010	53 484	55 842	109 326

Źródło: UM Zabrze

c) Wiek poprodukcyjny

Tabela 18 Wiek poprodukcyjny wg płci, w latach 2000-2010

Rok	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem
2000	7960	18380	26340
2001	8397	18720	27117
2002	8774	18993	27767
2003	9234	19316	28550
2004	9696	19699	29395
2005	10093	19888	29981
2006	10732	20638	31370
2007	14542	20236	34778
2008	14730	20528	35258
2009	15 334	21 189	36 523
2010	15 399	21 333	36 732

Źródło: UM Zabrze

Powyższe dane wskazują, iż dalej utrzymuje się tendencja spadkowa w liczbie osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, rośnie natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym.

Charakterystyczne, co rok, jest również, iż większą grupę stanowią mężczyźni w wieku przedprodukcyjnym, natomiast w wieku produkcyjnym, a zwłaszcza poprodukcyjnym przeważają, w dużej liczbie, kobiety. W statystyce ujawnia się także okres, w którym mieszkańcy Polski, jak również Zabrze, opuszczali własne miasto bądź nawet kraj, w poszukiwaniu zatrudnienia. Widoczne jest to w liczbie osób w wieku produkcyjnym od roku 2007. Różnica między rokiem 2006 i 2007 w liczbie ludności tej grupy wynosi aż 15 795 osób, przy rosnącej w dalszym ciągu grupie osób w wieku poprodukcyjnym i malejącej liczbie Zabrzean w ogólności.

Pozytywnym wydaje się być dodatni, od 2008 roku, przyrost naturalny. Jest on jednak zbyt mały by nastąpił proces prostej wymiany pokoleń i zbyt mały by powstrzymać starzenie się naszego społeczeństwa.

Poniżej przedstawiono dane, na temat urodzeń, zgonów oraz przyrostu naturalnego w Zabrzu na przełomie lat 2001 – 2010.

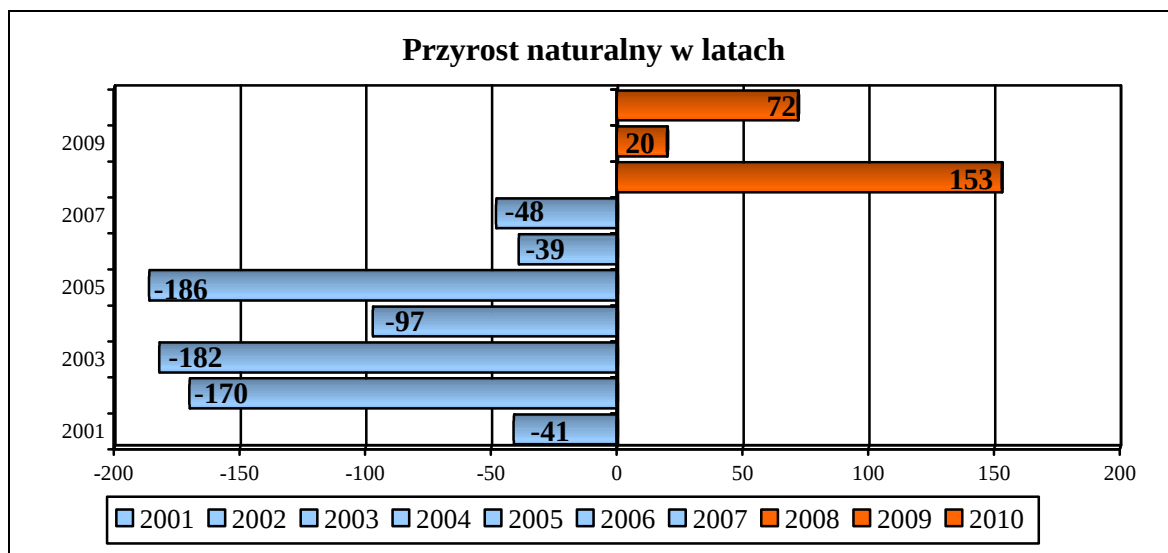
- W Zabrzu, w roku 2010 zarejestrowano 1778 urodzeń, w tym: kobiet -860, mężczyzn – 918.
- W roku 2010 zarejestrowano 1706 zgonów, w tym: kobiet – 801, mężczyzn – 905.

Tabela 19 Urodzenia, zgony, przyrost naturalny w latach 2001-2010

ROK	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
urodzenia	1647	1476	1456	1563	1570	1663	1656	1884	1734	1778
zgony	1688	1646	1638	1660	1779	1702	1704	1731	1714	1706
przyrost naturalny	-41	-170	-182	-97	-186	-39	-48	153	20	72

Źródło: UM Zabrze

W ciągu ostatnich lat, Zabrze charakteryzowała przeważająca liczba zgonów nad liczbą urodzeń. W roku 2008 zanotowano nagły przyrost naturalny, który utrzymał dodatnie, chociaż już niższe wartości w kolejnych latach, co obrazuje poniższy wykres.

Rysunek 6 Przyrost naturalny w latach

Źródło: UM Zabrze

Dane składające się na opis stanu i ruchu naturalnego prezentowane w powyższych zestawieniach prezentują dane dotyczące urodzeń – według miejsca zameldowania na pobyt stały matki noworodka i zgonów – według miejsca zameldowania na pobyt stały osoby zmarłej.

Migrację ludności na pobyt stały, a także saldo migracji w ruchu wewnętrznym i zewnętrznym przedstawiają poniższe tabele:

- Migracje ludności na pobyt stały (w obrębie kraju z przekroczeniem granic gminy) i zagraniczne.

Tabela 20 Migracje ludności na pobyt stały

Tabela 26 Migracje ludności na powiaty stały							
Rok	Napływy			Odpływy			Saldo migracji
	ogółem	w tym:		Ogółem	w tym:		
		z miast	z zagranicy		do miast	za granicę	ogółem
2008	1 188	1 113	75	3 026	2 990	36	-1 838
2009	1 238	1 151	87	3151	3 118	33	-1 913
2010	1 051	986	65	2 988	2 975	13	-1 937

Źródło: UM Zabrze

Powyższa tabela prezentuje ujemne saldo migracji ludności Zabrze na pobyt stały, rosnące z roku na rok.

- Saldo migracji wewnętrznych (w obrębie gminy)

Tabela 21 Migracje wewnętrzne w obrębie gminy, rok 2010

	Zameldowania	Wymeldowania	Saldo
migracje wewnętrzne	3843	3613	230

Źródło: UM Zabrze

- Saldo migracji wewnętrznych (w obrębie kraju z przekroczeniem granic gminy) i zagranicznych

Tabela 22 Migracje wewnętrzne (w kraju z przekroczeniem granic gminy) i zagraniczne

	Zameldowania	Wymeldowania	Saldo
migracje wewnętrzne	986	2975	-1989
migracje zagraniczne	65	13	52

Źródło: UM Zabrze

- Saldo migracji zewnętrznych (wyjazdy za granice i przyjazdy do kraju)

Tabela 23 Saldo migracji zewnętrznych

	zameldowania	wymeldowania
urodzenia	1854	
wszystkie gminy	65	13
Wymeldowania donikąd		1460
zgony		1652
suma	1919	3125

Źródło: UM Zabrze

Ruch mieszkańców Zabrze w 2009 r. wg poszczególnych krajów przedstawia poniższa tabela:

Tabela 24 Zagranica- ruch mieszkańców Zabrze

L.p	KRAJ	ZAMELDOWANIA	WYMELDOWANIA
1.	ARMENIA	1	0
2.	BELGIA	1	0
3.	BIAŁORUŚ	1	0
4.	DANIA	6	0
5.	HISZPANIA	2	0
6.	HOLANDIA	5	0
7.	IRLANDIA	4	0
8.	ISLANDIA	1	0
9.	NIEMCY	19	12
10.	ROSJA	3	0
11.	SŁOWACJA	1	0
12.	STANY ZJEDNOCZONE AMERYKI	1	0
13.	SZWECJA	1	0
14.	TURCJA	1	0
15.	UKRAINA	7	0
16.	UZBEKISTAN	1	0
17.	WIELKA BRYTANIA	7	6
18.	WŁOCHY	3	0
RAZEM:		65	13

Źródło: UM Zabrze

Analizując ruch mieszkańców Zabrze poza granice kraju, do głównych kierunków należały zarówno zameldowania jak i wymeldowania do Niemiec.

Ponadto, na dzień 31.12.2009 r. zameldowanych było 134 cudzoziemców na pobyt stały oraz 124 cudzoziemców na pobyt czasowy.

3.2 Dane USC

Poniżej przedstawiono dane, na temat zdarzeń, zarejestrowanych w zabrzańskim USC:

1. LICZBA URODZEŃ W 2010 roku – 1299 w tym:

- a) 639 dziewczynek :
 - 523 gdzie matka zameldowana jest w Zabrze;
 - 116 gdzie matka zameldowana jest w innym mieście.
- b) 644 chłopców:
 - 514 gdzie matka zameldowana jest w Zabrze;
 - 130 gdzie matka zameldowana jest w innym mieście.

2. LICZBA ZGONÓW W 2010 roku – 1868 w tym:

- a) 826 zgonów kobiet;
- b) 981 zgonów mężczyzn;
- c) 61 zgonów niemowląt :
 - 23 zgony dziewczynek w tym 3 mieszkanki Zabrze;
 - 38 zgonów chłopców w tym 4 mieszkańców Zabrze

3. Liczba zawartych związków małżeńskich w roku 2010 wynosi 1046:

- według miejsca zamieszkania mężczyzny przed ślubem:
- 674 śluby gdzie mężczyzna jest zameldowany w Zabrze;
 - 372 śluby gdzie mężczyzna jest zameldowany poza Zabrzem.

4. W 2010 roku wpłynęło 390 rozwodów:

- Liczone według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej pozew:
- 281 pozwów wniesionych przez mieszkańców Zabrze;
 - 109 pozwów wniesionych przez mieszkańców innych miast.

5. W roku 2010 zorganizowano 16 uroczystości Złotych Godów w której wzięło udział 175 par jubilatów. Uhonorowano 3 jubilatki obchodzące 100-lecie urodzin oraz 4 jubilatki obchodzące 101 rocznicę urodzin.

6. Najpopularniejszymi imionami w 2010 roku były:

DZIEWCZYNKI	CHŁOPCY
Julia – 45	Szymon – 34
Maja – 33	Jakub – 32
Wiktoria – 25	Filip – 29
Natalia – 22	Bartosz – 26
Amelia – 21	Michał – 22
Emilia – 21	Dominik – 20
Oliwia- 21	Kacper – 20
Zuzanna - 20	Adam – 18
Nadia – 20	Dawid – 15
Martyna – 20	Łukasz – 15
Lena – 18	Mateusz – 15

Źródło: USC Zabrze

3.3 Ludność na podstawie danych z GUS

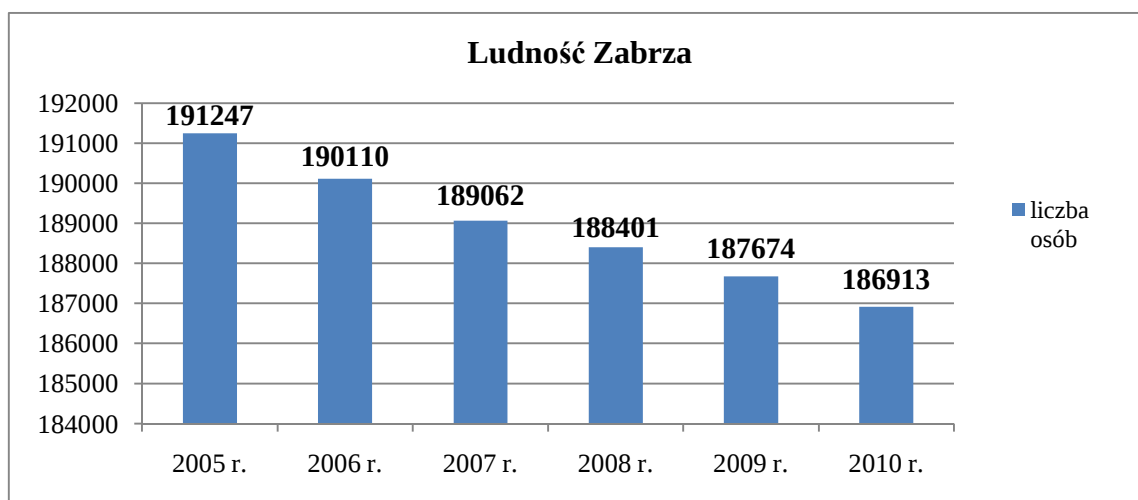
Dane dotyczące ludności publikowane przez Urząd Statystyczny prezentują liczbę ludności, która nie uwzględnia stałych mieszkańców Zabrza zameldowanych czasowo w innych gminach Polski. Liczba ta obejmuje natomiast saldo migracji nierejestrowanej, na której temat pozyskano dane z Narodowego Spisu Powszechnego ludności (dane ze Spisu, który odbył się w 2002 roku).

W 2010 roku Zabrze liczyło 186 913 mieszkańców. Ludność Miasta w porównaniu do roku 2009, zmniejszyła się o 761 osoby. Mieszkańcy Zabrza stanowili 4% ludności województwa śląskiego.

Tabela 25 Liczba ludności Zabrza w latach 2005-2010.

Ludność Zabrza w latach							
	J.m.	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Faktyczne miejsce zamieszkania, z tego:							
	osoba	191 247	190 110	189 062	188 401	187 674	186 913
mężczyźni	osoba	92 586	91 957	91 419	91 006	90 608	90 225
kobiety	osoba	98 661	98 153	97 643	97 395	97 066	96 688
Zameldowani na pobyt stały, z tego							
	osoba	191 643	190 424	189 426	188 678	188 029	187 268
mężczyźni	osoba	92 775	92 128	91 613	91 156	90 821	90 438
kobiety	osoba	98 868	98 296	97 813	97 522	97 208	96 830

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Rysunek 7 Liczba mieszkańców Zabrza w latach 2005-2010.

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Powyższe dane zawarte w tabeli i wykresie, wykazują ciągły spadek liczby mieszkańców Zabrza. W ciągu ostatnich 10 lat, tj. od 2000 roku, liczba ta zmniejszyła się o 10 198 osoby. Średnia spadku liczby mieszkańców, w tym okresie, wynosi 1019,8 osób na rok.

Największy ubytek liczby mieszkańców nastąpił w 2001 roku, liczba ludności zmniejszyła się wtedy o 1445 osoby. W ostatnich trzech latach spadek liczby ludności jest mniejszy niż 1000 osób, jednak w 2010 r. ponownie zanotowano zwiększony odpływ liczby mieszkańców.

Poniżej znajduje się tabela przedstawiająca liczbę mieszkańców oraz ubytek liczby mieszkańców w stosunku do roku wcześniejszego:

Tabela 26 Ubytek liczby mieszkańców w latach

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
197 111	195 666	194 638	193 665	192 546	191 247	190 110	189 062	188 401	187 674	186 913
-1 243	-1 445	-1 028	-973	-1 119	-1 299	-1 137	-1 048	-661	-727	-761

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

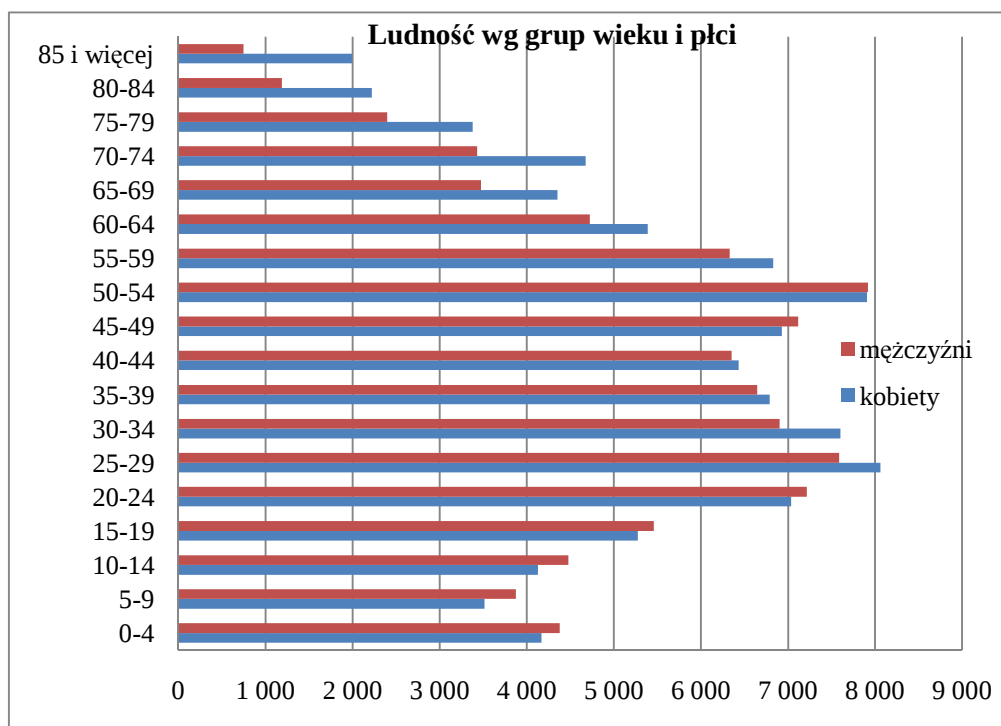
Poniższa tabela i wykres przedstawia strukturę ludności w podziale na grupy wieku i płci w 2010 r.

Tabela 27 Struktura ludności Zabrza w podziale na grupy wieku i płci w 2010 r.

Wiek	Liczba			Wiek	Liczba		
	Ogółem	mężczyzn	kobiet		Ogółem	mężczyzn	kobiet
0-4	8550	4379	4171	45-49	14043	7115	6928
5-9	7390	3876	3514	50-54	15830	7920	7910
10-14	8607	4478	4129	55-59	13157	6330	6827
15-19	10735	5458	5277	60-64	10114	4725	5389
20-24	14248	7214	7034	65-69	7826	3474	4352
25-29	15654	7590	8064	70-74	8107	3429	4678
30-34	14508	6904	7604	75-79	5774	2397	3377
35-39	13437	6647	6790	80-84	3410	1189	2221
40-44	12784	6353	6431	85 i więcej	2739	747	1992

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Jak wynika z poniższego wykresu, w większości grup przeważają liczebnie są kobiety, zwłaszcza patrząc od grupy wiekowej 60-64 lat do 85 i więcej, mimo iż w grupach wiekowych od 0 do 24 lat przeważają mężczyźni. Nagły spadek liczby mężczyzn zaczyna się w grupie wiekowej 25-29 lat. Dość dużą grupę osób stanowią osoby w wieku od 45 do 54 lat, w której przeważają liczebnie mężczyźni.

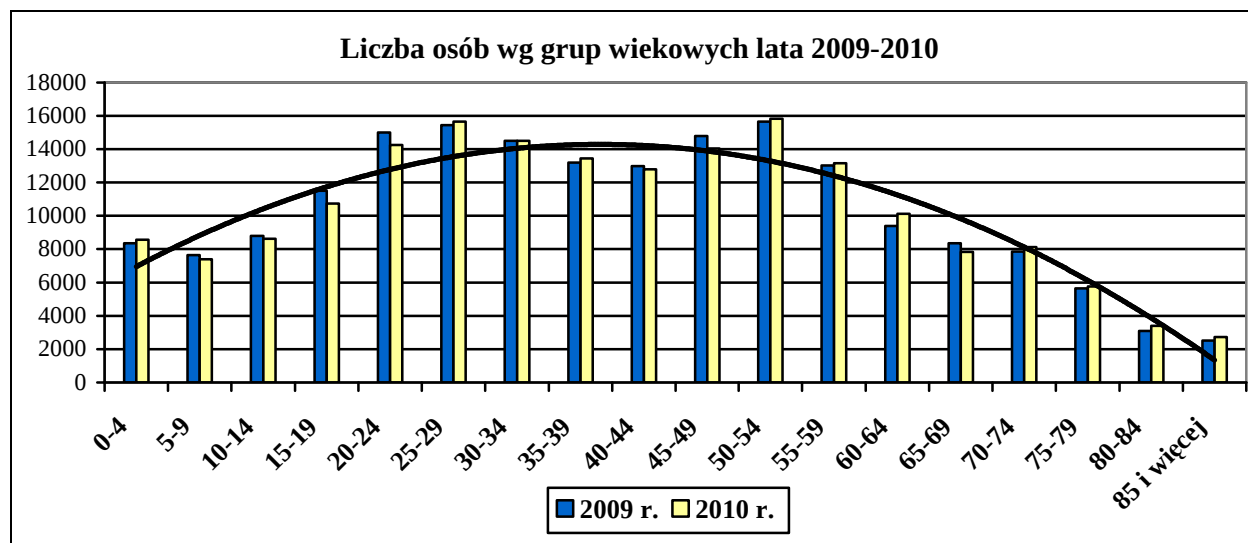
Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Rysunek 8 Ludność Zabrze wg grup wieku i płci

Porównując dane nt. liczby ludności ogółem, wg grup wiekowych z rokiem 2009, stwierdzić można wzrost liczby osób w grupach wiekowych powyżej 50 roku życia (wyjątkiem jest przedział 65-69 lat, w którym odnotowano spadek).

Spadła liczba osób w grupach wiekowych od 5 roku życia do 24, wzrost odnotowano po 25 roku życia, w którym zwykle studenci kończą szkoły wyższe (przyjmując pięcioletni okres studiów). Pozytywnym jest fakt, iż wzrasta liczba osób w przedziale wiekowym: 0-4 lat.

Poniższy wykres przedstawia zmiany liczby ludności w latach 2009-2010, z wyznaczoną linią trendu dla roku 2010.

Rysunek 9 Liczba osób wg grup wiekowych w latach 2009-2010

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Poniższa tabela przedstawia szczegółowo liczbę osób wg wieku, od 0 do 18 lat. Z poniższych danych wynika, iż rośnie liczba nowonarodzonych dzieci. Po dłuższym okresie czasu, wzrasta liczba dzieci, które w ciągu kilku lat będą spełniały obowiązek szkolny. Duży wzrost można odnotować w grupie sześciu i 2-latków, czyli dzieci, które w roku szkolnym 2010/2011 rozpoczynają szkoły podstawowe i dzieci, które w 2011 roku mogą rozpocząć zajęcia przedszkolne.

Tabela 28 Liczba osób w danym roku, wg wieku

Wiek/Rok	2006	2007	2008	2009	2010
0	1644	1655	1783	1778	1803
1	1553	1642	1646	1781	1760
2	1541	1538	1641	1657	1762
3	1415	1528	1526	1628	1633
4	1458	1425	1517	1509	1592
5	1625	1451	1412	1501	1495
6	1723	1611	1439	1397	1500
7	1701	1712	1596	1444	1401
8	1735	1694	1702	1590	1417
9	1751	1726	1683	1699	1577
10	1845	1752	1728	1670	1694
11	1858	1831	1744	1723	1664
12	2108	1849	1824	1734	1705
13	2155	2095	1842	1810	1733
14	2311	2133	2094	1846	1811
15	2397	2307	2119	2081	1826
16	2600	2402	2314	2115	2082
17	2745	2580	2375	2303	2107
18	2906	2742	2574	2369	2297

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

W związku z malejącą liczbą ludności maleje gęstość zaludnienia. Niezmiennie utrzymuje się liczba kobiet przypadających na liczbę 100 mężczyzn. W 2010 r. spadła liczba małżeństw.

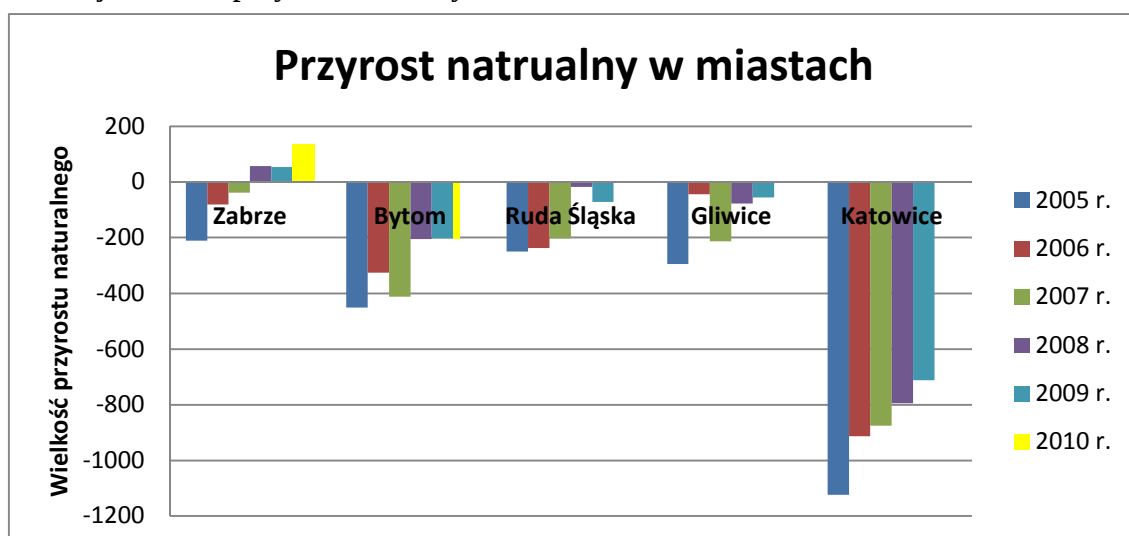
Wzrosła liczba urodzeń żywych na 1000 ludności, jednocześnie wskaźnik zgonów na 1000 ludności zmniejszył się. Ma to przełożenie na przyrost naturalny ludności, który już od kilku lat przyjmuje wartości dodatnie. Poniższa tabela przedstawia wybrane wskaźniki demograficzne dla Zabrza:

Tabela 29 Wskaźniki demograficzne dla miasta Zabrze.

Wybrane wskaźniki demograficzne dla miasta Zabrze	J.m.	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
gęstość zaludnienia (w os./km ²)	osoba	2 377	2 365	2 352	2 343	2 334	2 325
kobiety na 100 mężczyzn	osoba	107	107	107	107	107	107
małżeństwa na 1000 ludności	--	4,7	5,0	5,5	6,0	6,2	5,4
urodzenia żywe na 1000 ludności	--	8,3	8,8	8,8	9,6	9,6	9,7
zgony na 1000 ludności	--	9,4	9,2	9,0	9,3	9,3	9,0
przyrost naturalny na 1000 ludności	--	-1,1	-0,4	-0,2	0,3	0,3	0,7

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

W porównaniu z miastami sąsiednimi, oraz z miastem wojewódzkim, Zabrze jako jedyne odnotowuje dodatni przyrost naturalny.

Rysunek 10 Przyrost naturalny w miastach

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Kolejna tabela przedstawia ruch naturalny¹³, oznaczający zmiany w stanie liczebnym i strukturze ludności według płci, wieku i stanu cywilnego, spowodowany faktem zawierania związków małżeńskich, rozwodzenia się, urodzeń i zgonów.

Tabela 30 Ruch naturalny w Zabrzu w latach 2005-2010.

Ruch naturalny w Zabrzu w latach 2005-2010						
	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Urodzenia żywe ogółem, z tego:	1597	1676	1677	1821	1805	1 825
Mężczyźni	827	889	863	911	934	940
Kobiety	770	787	814	910	871	885
Zgony ogółem, z tego:	1808	1757	1715	1764	1752	1 688
Mężczyźni	1028	1001	911	959	906	899
Kobiety	780	756	804	805	846	789
Niemowlęta	17	19	8	19	19	9
Przyrost naturalny	-211	-81	-38	57	53	137
Zawarte małżeństwa	902	954	1074	1133	1176	1 012
Rozwody	460	520	416	400	397	370

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Jak wynika z powyższych danych od 2008 roku utrzymuje się dodatni przyrost naturalny, na który miał wpływ zwiększona liczba urodzeń a zmniejszona liczba zgonów. Podobnie, jak

¹³ Dane dotyczące ruchu naturalnego opracowano wg klucza przyjętego w statyce publicznej:

Małżeństwa- według miejsca zameldowania męża przed ślubem

Rozwody- według miejsca zameldowania osoby wnoszącej powództwo

Urodzenia – według miejsca zameldowania matki noworodka

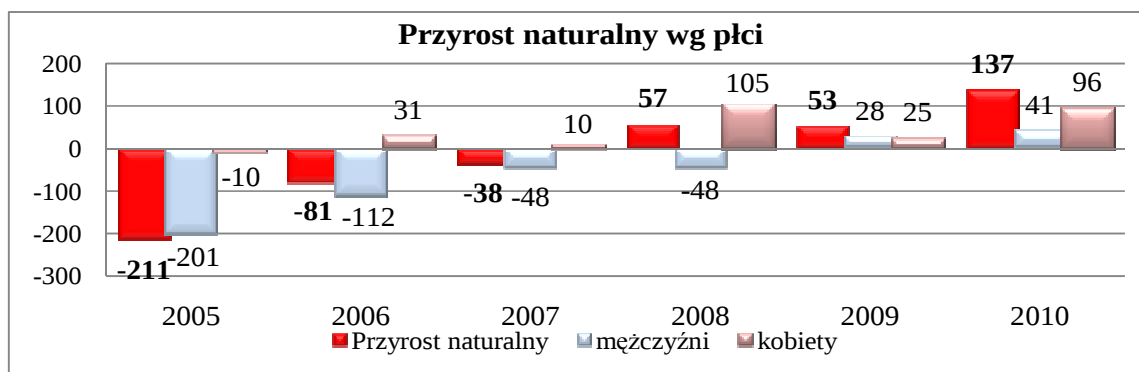
Zgony – według miejsca zameldowania osoby zmarłej.

w przedstawionych wcześniejszych danych, również ta tabela obrazuje większą liczbę narodzeń i zgonów mężczyzn, niż kobiet.

Zmniejszyła się wyraźnie niepokojąca liczba zgonów niemowląt z lat 2008-2009. Liczba zgonów przyjęła w 2010 r. średnie wartości w porównaniu do innych miast na prawach powiatu w województwie śląskim.

W 2010 r. spadła liczba zarówno małżeństw, jak i rozwodów.

Poniższy wykres obrazuje przyrost naturalny wg płci, który zmienił się w dodatni, po bardzo niskim, ujemnym przyroście w 2005 r. Po roku 2009 odnotowuje się także dodatni przyrost naturalny mężczyzn.

Rysunek 11 Przyrost naturalny wg płci

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

W 2010 r. w wieku rozrodczym było 95 409 osób, w tym 48 128 kobiet.

Tabela 31 Ludność Zabrze w wieku rozrodczym. Rok 2010

Wiek rozrodczy	ogółem	mężczyźni	kobiety
15-19	10 735	5 458	5 277
20-24	14 248	7 214	7 034
25-29	15 654	7 590	8 064
30-34	14 508	6 904	7 604
35-39	13 437	6 647	6 790
40-44	12 784	6 353	6 431
45-49	14 043	7 115	6 928
Suma	95 409	47 281	48 128

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Poniższa tabela przedstawia podział ludności wg możliwości wykonywania pracy. Jak wynika z poniższych danych, maleje liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, coraz wyższa jest liczba osób w wieku poprodukcyjnym, czyli osób, które już zwykle kończą pracę zawodową.

Tabela 32 Ludność wg ekonomicznych grup wieku w podziale na płeć.

ROK	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Ludność ogółem	191 247	190 110	189 062	188 401	187 674	186 913
W wieku przedprodukcyjnym ogółem ¹⁴	35 653	34 165	32 931	31 985	31 266	30 562
Mężczyźni	18 405	17 676	17 031	16 493	16 189	15 816
Kobiety	17 248	16 489	15 900	15 492	15 077	14 746
W wieku produkcyjnym ogółem ¹⁵	125 613	125 513	125 138	124 729	123 947	123 106
Mężczyźni	64 088	63 905	63 803	63 686	63 357	63 173
Kobiety	61 525	61 608	61 335	61 043	60 590	59 933
W wieku poprodukcyjnym ogółem ¹⁶	29 981	30 432	30 993	31 687	32 461	33 245
Mężczyźni	10 093	10 376	10 585	10 827	11 062	11 236
Kobiety	19 888	20 056	20 408	20 860	21 399	22 009

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Wiek mobilny i niemobilny wiążą się pojęciowo z wiekiem produkcyjnym. Przeważa liczba osób zdolnych do zmiany stanowiska, miejsca pracy bądź też przekwalifikowania się, nad osobami, które mogą nie podjąć się takich zmian. Największą grupą osób zdolnych do zmian są kobiety. W porównaniu z rokiem 2010 zmniejszyła się liczba osób zarówno w wieku mobilnym i niemobilnym.

Tabela 33 Ludność Zabrza w wieku mobilnym i niemobilnym w podziale na płeć.

Wiek mobilny i niemobilny wg płci	w 2009 r.	w 2010 r.
W wieku produkcyjnym mobilnym ogółem ¹⁷	76 112	75 351
Mężczyźni	37 360	37 083
Kobiety	38 752	38 268
W wieku produkcyjnym niemobilnym ogółem ¹⁸	47 835	47 755
Mężczyźni	25 997	26 090
Kobiety	21 838	21 665

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Poniższa tabela przedstawia wskaźniki obciążenia demograficznego. Szczególną uwagę zwraca fakt, i jest to tendencja ogólnokrajowa, iż rośnie liczba osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do osób w wieku przedprodukcyjnym. Rośnie także wskaźnik liczby osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym.

¹⁴ Wiek przedprodukcyjny: 0 – 17 lat¹⁵ Wiek produkcyjny: 18-59 lat (kobiety) i 18 – 64 lata mężczyźni¹⁶ Wiek poprodukcyjny: powyżej 60 lat (kobiety) i powyżej 65 lat (mężczyźni)¹⁷ Wiek mobilny: 18-44 lata¹⁸ Wiek niemobilny: 45-59 lat (kobiety), 45-64 lata (mężczyźni)

Tabela 34 Wskaźnik obciążenia demograficznego

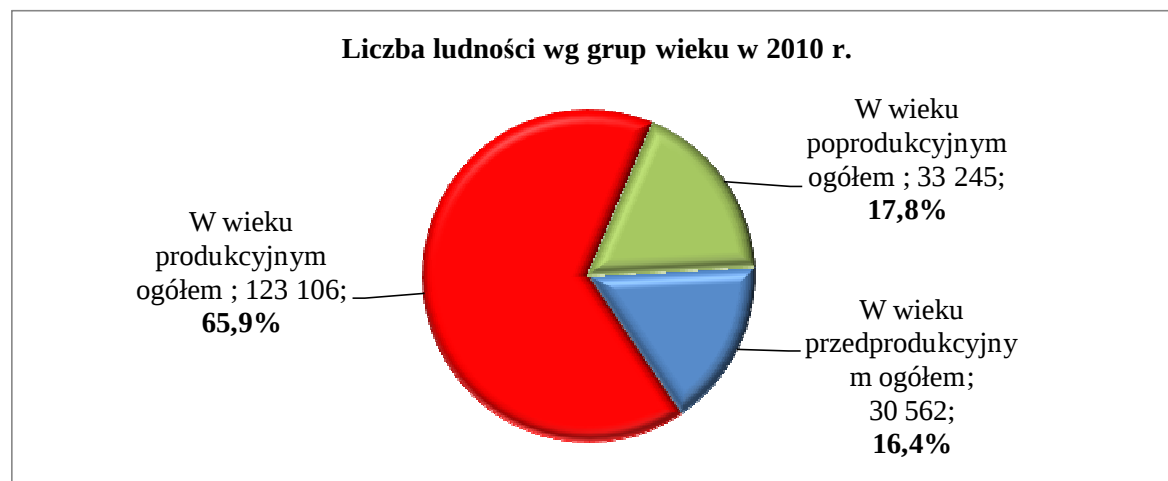
Wskaźniki obciążenia demograficznego	J.m.	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	52,3	51,5	51,1	51,0	51,4	51,8
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	osoba	84,1	89,1	94,1	99,1	103,8	108,8
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	osoba	23,9	24,2	24,8	25,4	26,2	27,0

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Niewielka jest różnica między liczbą osób w wieku poprodukcyjnym a liczbą dzieci i młodzieży w wieku przedprodukcyjnym, z tym że przeważa liczebnie grupa osób w wieku poprodukcyjnym, na co wskazuje poniższa tabela, przedstawiająca dane za okres ostatnich sześciu lat oraz wykres za rok 2010.

Tabela 35 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem.

Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w %	J.m.	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
w wieku przedprodukcyjnym	%	18,6	18,0	17,4	17,0	16,7	16,4
w wieku produkcyjnym	%	65,7	66,0	66,2	66,2	66,0	65,9
w wieku poprodukcyjnym	%	15,7	16,0	16,4	16,8	17,3	17,8

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>**Rysunek 12 Liczba ludności wg grup wieku w 2010 r.**Źródło: <http://www.stat.gov.pl>

Na strukturę i liczbę ludności wpływ mają także migracje, zarówno w ruchu wewnętrznym, czyli na terenie kraju, jak i w ruchu zagranicznym.

Saldo migracji corocznie przyjmuje ujemne wartości, w większości przypadków spowodowane wymeldowaniami wewnątrz krajowymi do innych miast. Zmniejsza się liczba wymeldowań za granicę.

Tabela 36 Kierunki Migracji. Migracje na pobyt stały wg typu i kierunku.

Migracje na pobyt stały gminne wg płci, typu i kierunku							
	J.m.	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
zameldowania ogółem	osoba	1 201	1 144	1 338	1 121	1 153	1051
zameldowania z miast	osoba	931	864	1 031	818	881	814
zameldowania ze wsi ogółem	osoba	243	237	246	235	188	177
zameldowania z zagranicy	osoba	27	43	61	68	84	60
wymeldowania ogółem	osoba	2 180	2 282	2 298	1 926	1 855	1949
wymeldowania do miast	osoba	1 206	1 112	1 157	1 059	1 073	1196
wymeldowania na wieś	osoba	441	535	536	479	488	513
wymeldowania za granicę	osoba	533	635	605	388	294	240
saldo migracji ogółem	osoba	-979	-1 138	-960	-805	-702	-898

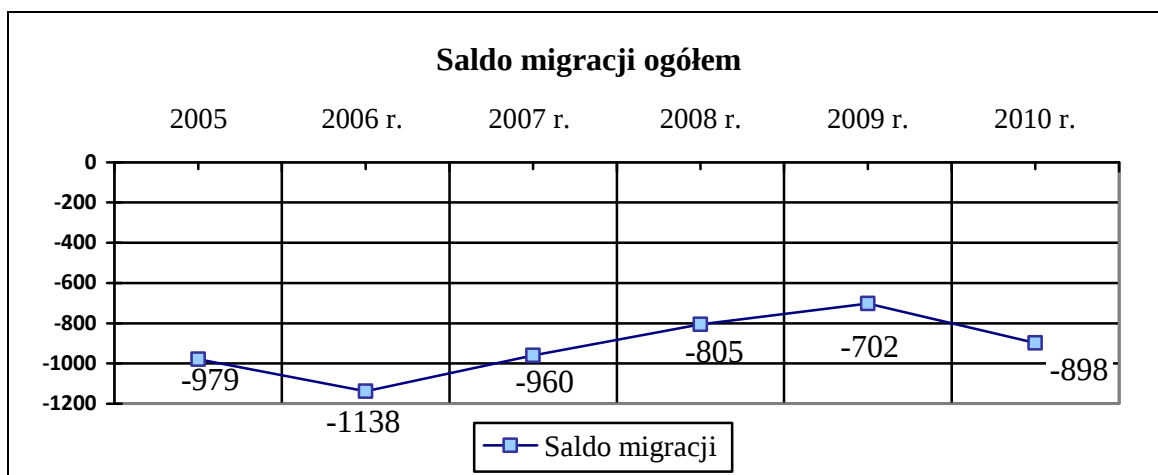
Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Spadek liczby ludności Zabrza związany jest z ujemnym, w ciągu ostatnich kilku lat, saldem migracji wewnętrznych i zagranicznych, które przedstawione jest w poniższej tabeli i wykresie.

Tabela 37 Migracje wewnętrzne i zagraniczne w latach 2005-2010.

MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE							
Migracje na pobyt stały gminne wg typu, kierunku i płci migrantów							
	J.m./rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010
zameldowania w ruchu wewnętrznym ogółem, w tym:	osoba	1 174	1 101	1 277	1 053	1 069	991
mężczyźni	osoba	543	525	596	476	466	484
kobiety	osoba	631	576	681	577	603	507
zameldowania z zagranicy ogółem, w tym:	osoba	27	43	61	68	84	60
mężczyźni	osoba	15	29	31	35	53	32
kobiety	osoba	12	14	30	33	31	28
wymeldowania w ruchu wewnętrznym ogółem, w tym:	osoba	1 647	1 647	1 693	1 538	1 561	1709
mężczyźni	osoba	743	783	781	729	748	810
kobiety	osoba	904	864	912	809	813	899
Wymeldowania za granicę ogółem, w tym:	osoba	533	635	605	388	294	240
mężczyźni	osoba	250	306	313	191	134	130
kobiety	osoba	283	329	292	197	160	110
saldo migracji wewnętrznych ogółem, w tym:	osoba	-473	-546	-416	-485	-492	-718
mężczyźni	osoba	-200	-258	-185	-253	-282	-326
kobiety	osoba	-273	-288	-231	-232	-210	-392
saldo migracji zagranicznych ogółem, w tym:	osoba	-506	-592	-544	-320	-210	-180
mężczyźni	osoba	-235	-277	-282	-156	-81	-98
kobiety	osoba	-271	-315	-262	-164	-129	-82
saldo migracji ogółem	osoba	-979	-1 138	-960	-805	-702	-898

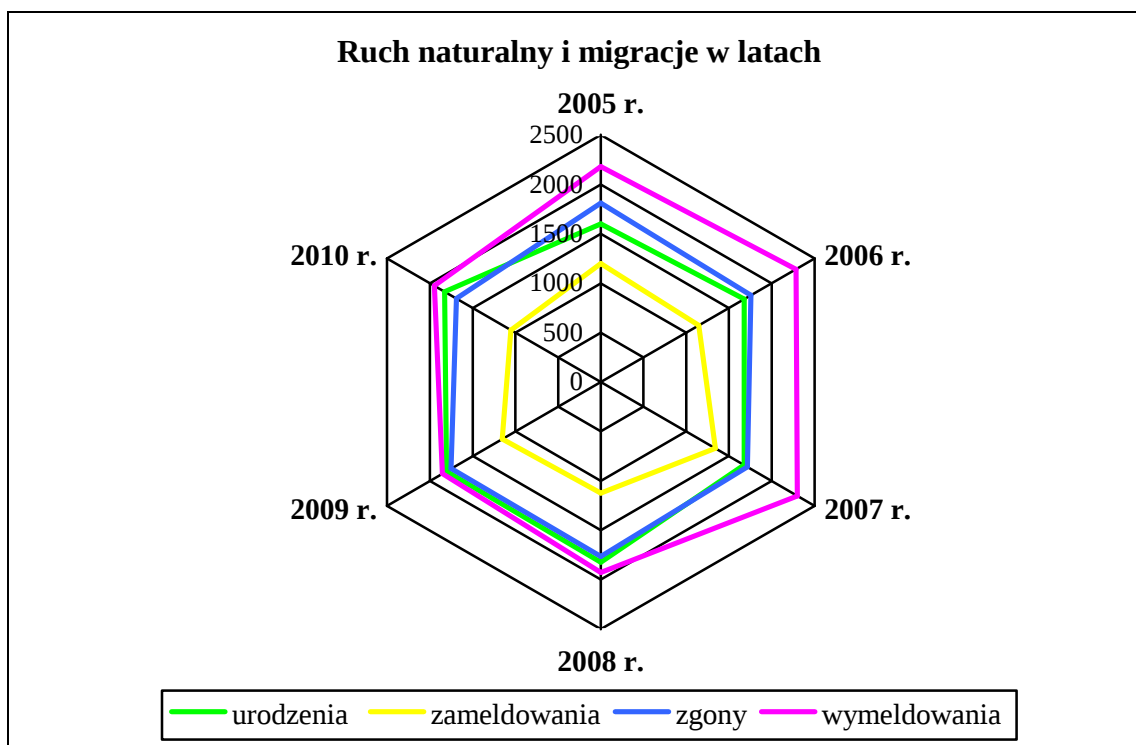
Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Rysunek 13 Saldo migracji ogółem

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Niekorzystny ubytek ludności wynikający z ruchu naturalnego oraz migracji, przedstawia poniższy wykres, porównujący lata 2005-2010.

Rysunek 14 Ruch naturalny i migracje w latach 2005-2010

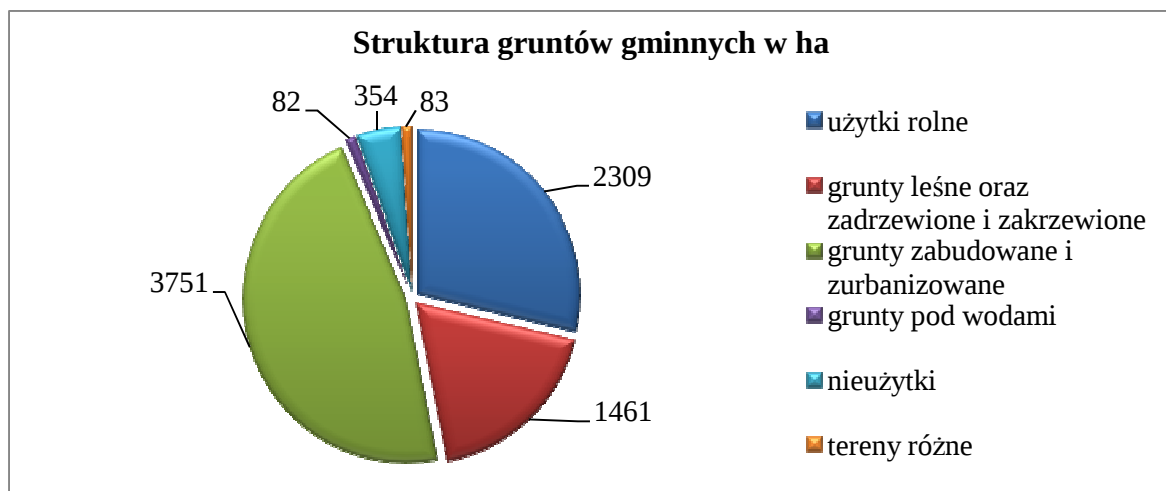
Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

4 Gospodarowanie przestrzenią

4.1 Struktura gruntów w mieście

W 2010 roku powierzchnia Zabrze wynosiła 8040 ha (powierzchnia geodezyjna). Powierzchnia geodezyjna jest sumą powierzchni ewidencyjnej (8015 ha) i powierzchni wyrównawczej (25 ha).

Na poniższych wykresach przedstawiono strukturę i powierzchnię gruntów w mieście Zabrzu.

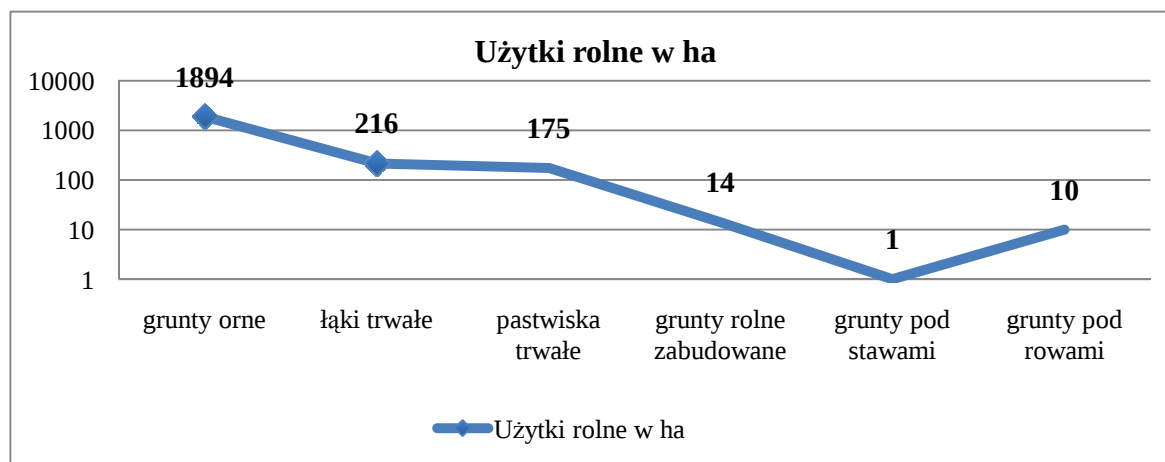

Rysunek 15 Struktura gruntów gminnych w 2010 r. – wg powierzchni geodezyjnej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji, UM Zabrze

Jak wynika z powyższego wykresu największą część stanowią grunty zabudowane i zurbanizowane. Zajmują one 47% powierzchni Miasta. Liczną grupę gruntów stanowią także użytki rolne - 29%. Dużą powierzchnię, 18 %, zajmują grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione.

Poniżej znajdują się wykresy obrazujące strukturę gruntów wg rodzajów. Struktura użytków rolnych, powierzchnia geodezyjna:

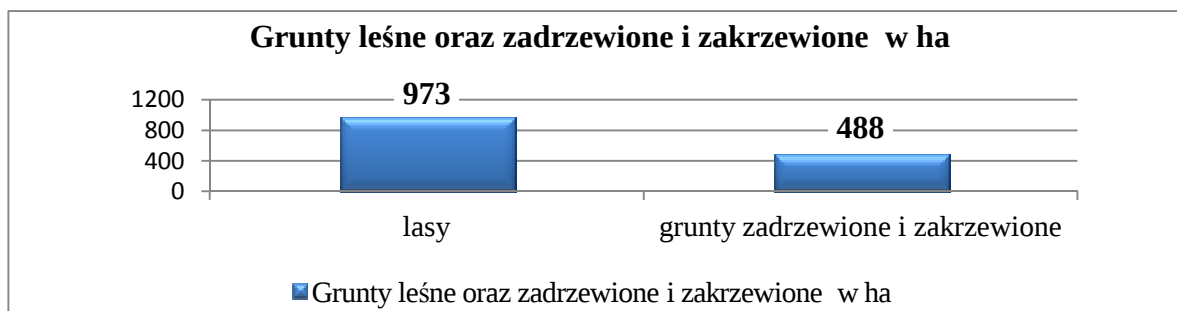

Rysunek 16 Struktura użytków rolnych w 2010 r., powierzchnia geodezyjna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji, UM Zabrze

Największą grupę wśród użytków rolnych stanowią grunty orne – 82 %

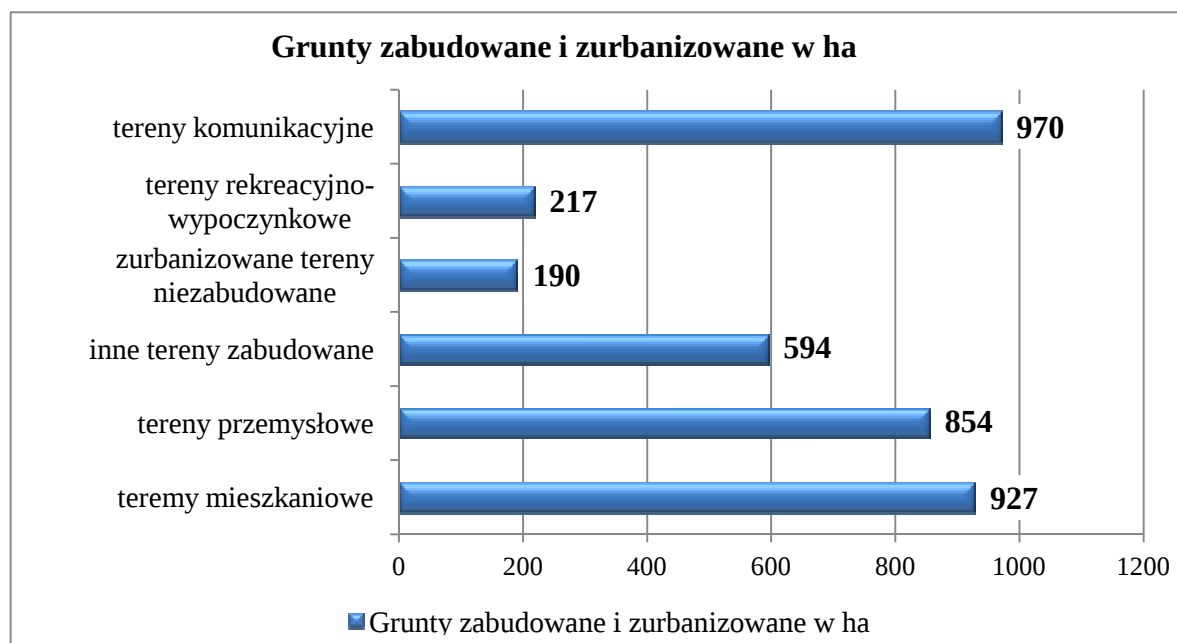
Struktura gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych, powierzchnia geodezyjna:

Rysunek 17 Struktura gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych w 2010 r., powierzchnia geodezyjna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji, UM Zabrze

Grunty zabudowane i zurbanizowane, powierzchnia geodezyjna:

Rysunek 18 Grunty zabudowane i zurbanizowane, powierzchnia geodezyjna

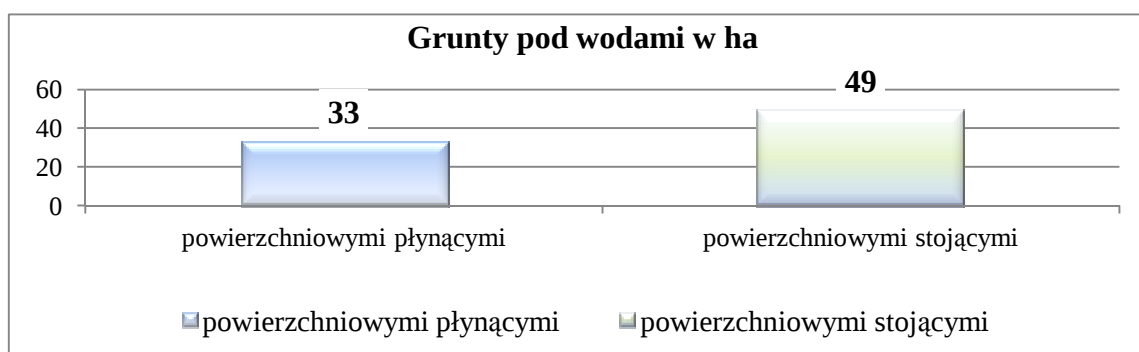
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji, UM Zabrze

Wśród grupy terenów komunikacyjnych znajdują się (powierzchnia geodezyjna):

- Drogi - 669 ha
- Tereny kolejowe – 286 ha
- Inne - 15 ha

Najliczniejszą grupę wśród gruntów zabudowanych i zurbanizowanych stanowią tereny komunikacyjne (26%), tereny mieszkaniowe (24%) i tereny przemysłowe (23%).

Grunty pod wodami, powierzchnia geodezyjna:

Rysunek 19 Grunty pod wodami, powierzchnia geodezyjna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji, UM Zabrze

Wyszczególnienie gruntów wg form własności, wchodzących w skład grupy rejestrowej, wg powierzchni ewidencyjnej przedstawiono poniżej. Nie uwzględniono wartości zerowych.

Tabela 38 Formy własności gruntów

Grupy rejestrowe gruntów		ha
1.	Grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	1594
2.	Grunty Skarbu Państwa przekazane w użytkowanie wieczyste	1285
3.	Grunty spółek Skarbu Państwa, przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych osób prawnych	82
4.	Grunty gmin i związków międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	3344
5.	Grunty gmin i związków międzygminnych przekazane w użytkowanie wieczyste	356
6.	Grunty, które są własnością samorządowych osób prawnych oraz grunty, których właściciele są nieznani	3
7.	Grunty osób fizycznych	1019
8.	Grunty spółdzielni	1
9.	Grunty kościołów i związków wyznaniowych	75
10.	Grunty powiatów z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	5
11.	Grunty województw z włączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	16
12.	Grunty województw przekazane w użytkowanie wieczyste	3
13.	Pozostałe grunty	232
		Grunty spółek prawa handlowego 230 ha Grunty partii politycznych i stowarzyszeń 2 ha
Łącznie		8015
Powierzchnia wyrównawcza		25
Powierzchnia geodezyjna		8040

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji, UM Zabrze

Tabela 39 Przeznaczenie gruntów wg formy własności gruntów w 2010 r., w ha

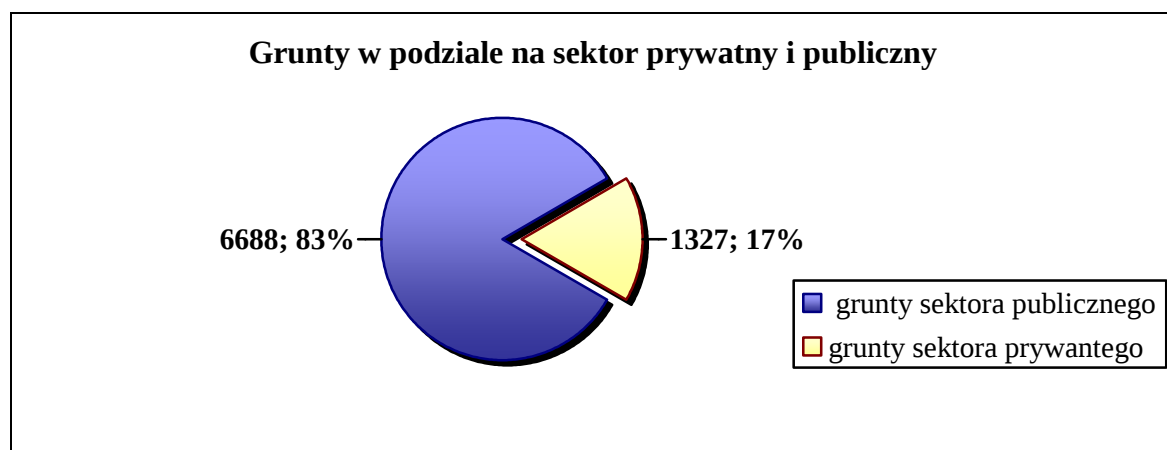
		Użytki rolne	Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	Grunty zabudowane i zurbanizowane	Grunty pod wodami	Nieużytki	Tereny różne	Suma	
Grunty SP z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste		243	757	404	42	128	20	1594	
Grunty SP przekazane w użytkowanie wieczyste		83	63	1047	4	75	13	1285	
Grunty spółek SP, przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych osób prawnych		3	0	79	0	0	0	82	
Grunty gmin i zw. międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie		1450	616	1071	34	127	46	3344	
Grunty gmin i związków międzygminnych przekazane w użytkowanie wieczyste		8	0	346	0	1	1	356	
Grunty, które są własnością samorząd. osób prawnych oraz gr., których właściciele są nieznani		0	0	3	0	0	0	3	
Grunty osób fizycznych		445	15	537	2	18	2	1019	
Grunty spółdzielni		0	0	1	0	0	0	1	
Grunty kościołów i związków wyznaniowych		5	1	69	0	0	0	75	
Grunty powiatów z wył. gruntów przekazanych w użytkowanie		0	0	5	0	0	0	5	
Grunty województw z wył. gruntów przekazanych w użytkowanie		3	1	10	0	2	0	16	
Grunty województw przekazane w użytkowanie wieczyste		0	0	3	0	0	0	3	
Pozostałe grunty	Grunty spółek prawa handlowego	62	3	162	0	2	1	230	232
	Grunty partii politycznych i stowarzyszeń	0	0	2	0	0	0	2	
Suma: powierzchnia ewidencyjna									8015
Powierzchnia wyrównawcza									25
Powierzchnia geodezyjna									8040

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji, UM Zabrze

Najwięcej gruntów na terenie Zabrze, należy do gmin i związków międzygminnych (z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie).

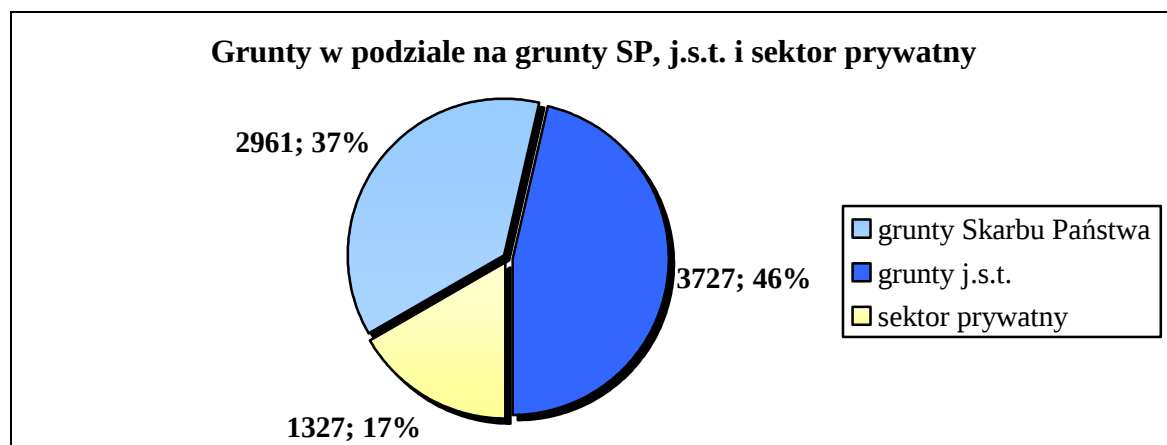
Przyjmując podział na grunty sektora publicznego (w którym mieszczą się kategorie własności, z wierszy 1-6 oraz 10-12) oraz sektora prywatnego (w którym mieszczą się kategorie własności, z wierszy 7-9 i 13 tabeli pt. „Formy własności gruntów”), stwierdzić należy, iż 83% gruntów w Zabrzu należy do sektora publicznego, a 17 % do prywatnego.

Dokonując dalszego podziału sektora publicznego na grunty Skarbu Państwa i grunty jednostek samorządu terytorialnego uzyskuje się wynik: 46% gruntów j.s.t. i 37% gruntów Skarbu Państwa:

Rysunek 20 Grunty w podziale na sektor prywatny i publiczny, 2010 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji, UM Zabrze

Rysunek 21 Grunty w podziale na grunty SP, j.s.t. i sektor publiczny

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji, UM Zabrze

Analizując tabelę, pt. „Przeznaczenie gruntów wg formy własności gruntów”, należy stwierdzić, że największy udział w poszczególnych grupach form użytkowania gruntów mają:

- W grupie „**Użytki rolne**”: 63% gruntów to grunty gmin i związków międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie, 19% gruntów należy do osób fizycznych i 11% to grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste.
- W grupie „**Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione**”: 52% gruntów to grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste, 42% gruntów to grunty gmin i związków międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie

- W grupie „**Grunty zabudowane i zurbanizowane**”: 29% gruntów to grunty gmin i związków międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie, 28 % gruntów to grunty Skarbu Państwa przekazane w użytkowanie wieczyste, 14 % gruntów to grunty osób fizycznych, 11% gruntów to grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste.
- W grupie „**Grunty pod wodami**”: 51% gruntów to grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste, 42 % gruntów to grunty gmin i związków międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie.
- W grupie „**Nieużytki**” – po 36% ogólnej powierzchni gruntów to zarówno grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste, jak i grunty gmin i związków międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie, 21% gruntów to grunty Skarbu Państwa przekazane w użytkowanie wieczyste.
- W grupie „**Tereny różne**”: 56% gruntów to grunty gmin i związków międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie, 24% gruntów to grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste, 16% gruntów to grunty Skarbu Państwa przekazane w użytkowanie wieczyste.

4.2 Rozwój przestrzenny miasta

Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, przyjęte uchwałami Rady Miejskiej w Zabrzu.

Tabela 40 Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, przyjęte uchwałami Rady Miejskiej w Zabrzu, stan na dzień 17 lutego 2011 roku

Lp.	Nazwa planu miejscowego	Numer i data uchwały Rady Miejskiej Data publikacji, nr Dz. Urz. Woj. Śląskiego, pozycja	Powierzchnia planu	Procent powierzchni miasta objęty planem
1	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dzielnicy Maciejów z Zabrzu	XLI/467/97 z dnia 13.10.1997 r. Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 2 z 22 stycznia 1998 r. (poz. 17)	211 ha	2,62
2	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Parku im. gen. K. Świerczewskiego	IV/40/98 z dnia 14.12.1998 r. Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 26 z dnia 26.05.1999 r. (poz. 833)	91, 5 ha	1,14
3	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego zespołu usługowego przy węźle Al. Korfantego z drogą nr 4 w Zabrzu	IV/41/98 z dnia 14.12.1998 r. Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 21 z dnia 26.04.1999 r. (poz. 596)	30, 6 ha	0,38
4	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego m. Zabrze w zakresie ustaleń dotyczących ul. Piłsudskiego i terenów przekazanych przez PKP	XXVII/425/2000 z dnia 18.12.2000 r. Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 4 z dnia 31.01.2001 r. (poz. 78)	14, 1 ha	0,18
5	Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego m. Zabrze w zakresie ustaleń dotyczących przebiegu i rozwiązań komunikacyjnych DTS i ter. położonych w Zabrzu – Zaborzu	XIV/119/03 z dnia 07.07.2003 r. Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 85 z dnia 1 września 2003 r. (poz. 2297)	397 ha	4,94
6	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego jednostki strukturalnej im. M. Kopernika w Zabrzu	XVIII/155/2003 z dnia 10.11.2003 r. Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 13 z dnia 5 marca 2004 r. (poz. 519) XXII/199/04 z dnia 9. 02. 2004 r. Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 13 z dnia 5 marca 2004 r. (poz. 520)	138, 6 ha	1,72
7	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego centrum Zabrze – obszar „A”	XXVIII/289/04 z dnia 05.07.2004 r. Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 86 z dnia 8.09.2004 r. (poz. 2452)	33, 10 ha	0,41
8	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego centrum Zabrze – obszar „C”	XXV/261/04 z dnia 27.04.2004 r. Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 54 z dnia 29.06.2004 r. (poz. 1685)	119, 4 ha	1,48

9	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Zabrze dla terenów położonych w północnej części miasta Zabrze	XLIII/562/09 z dnia 14 września 2009 r. Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 213 z dnia 2.12.2009 r. (poz. 3971)	600 ha	7,46
10	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Zabrze dla terenów położonych w południowej części dzielnicy Grzybowice	XLIII/563/09 z dnia 14 września 2009 r. Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 213 z dnia 2.12.2009 r. (poz. 3972)	153 ha	1,9
11	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenów osiedla Słoneczna Dolina w Zaborzu	LVIII/760/10 z dnia 13 września 2010 r. Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 238 z dnia 9.11.2010 r. (poz. 3555)	102, 6 ha	1,28
12	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego pod nazwą: „Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Zabrze w zakresie ustaleń dotyczących przebiegu i rozwiązań komunikacyjnych Drogowej Trasy Średnicowej i terenów położonych w Zaborzu – Zaborzu” na terenie oznaczonym symbolem 17M	LVIII/759/10 z dnia 13 września 2010r. Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 238 z dnia 9.11.2010 r. (poz. 3554)	1, 3 ha	0,01
13	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Zabrze dla terenów położonych między ulicami: Ofiar Katynia i Witosa	LX/785/10 z dnia 08 listopada 2010 roku Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 25 z dnia 1.2.2011 r. (poz. 480)	127 ha	1,58
RAZEM			2019, 2ha	25,1

Źródło: UM Zabrze

Projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego opracowywane na podstawie przyjętych uchwał Rady Miejskiej w Zaborzu

Tabela 41 Projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego opracowywane na podstawie przyjętych uchwał Rady Miejskiej w Zaborzu, stan na dzień 17 lutego 2011 r.

Lp.	Nazwa planu miejscowego	Numer i data uchwały Rady Miejskiej o przystąpieniu do opracowania mpzp	Powierzchnia planu	Procent powierzchni miasta objęty planem
1	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Zabrze dla terenów położonych w dzielnicy Grzybowice	XVII/150/03 z dnia 29 października 2003 r.	275,67 ha	3,43
2	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego centrum Zabrze – obszar „B”	XV/193/07 z dnia 15 października 2007 r.	59,26 ha	0,74
3	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Zabrze dla terenów położonych między ulicami: Ofiar Katynia i Składową	XXII/274/08 z dnia 17 marca 2008 roku	246, 79 ha	3,07

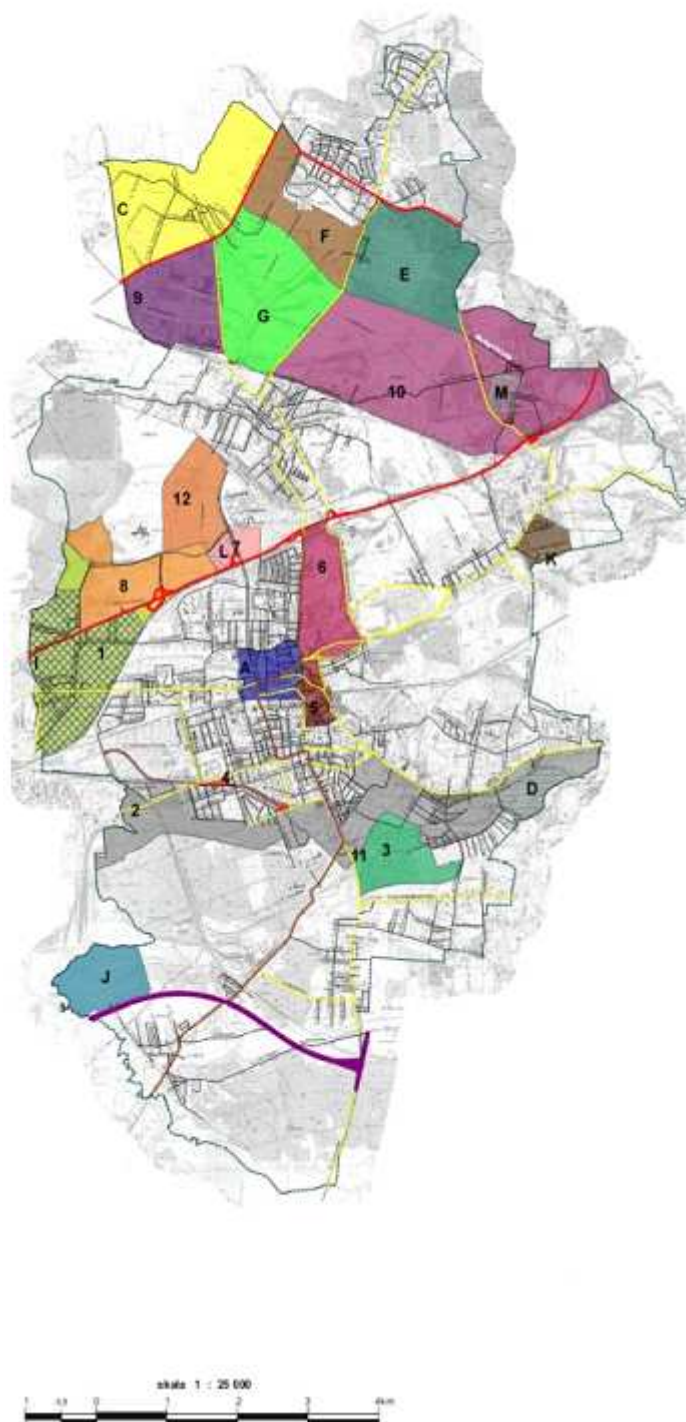
4	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zespołu usługowego przy węźle Al. Korfantego z drogą nr 4 w Zabrze	XXXII/410/08 z dnia 17 listopada 2008 r. Obejmuje zmianę planu	11, 26 ha		0,14	
5	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenów osiedla Rokitnica – Leśna Polana w Zabrze	XXXIII/427/08 z dnia 15 grudnia 2008 roku	206,73 ha		2,57	
6	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dzielnicy Maciejów w Zabrze	XXXIII/428/08 z dnia 15 grudnia 2008 r. Częściowo obejmuje zmianę planu	211ha	236,67ha	2,62	2,94
			25,67ha		0,32	
7	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenów „Zwału Sośnica”	XXXIII/429/08 z dnia 15 grudnia 2008 r.	88, 52 ha		1,1	
8	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego pod nazwą: zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Zabrze w zakresie ustaleń dotyczących przebiegu i rozwiązań komunikacyjnych Drogowej Trasy Średnicowej i terenów położonych w Zabrze – Zaborzu.	XLIII/560/09 z dnia 14 września 2009r. Obejmuje zmianę planu	38, 85 ha		0,48	
9	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Zabrze dla terenów osiedla Borsig.	XLIX/665/10 z dnia 15 lutego 2010 r.	33, 42 ha		0,42	
RAZEM ze zmianami planów obowiązujących			1197, 17ha		14,89	
RAZEM bez zmian planów obowiązujących			936, 06ha		11,65	

Źródło: UM Zabrze

W 2010 r. prowadzono prace nad sporządzeniem Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Zabrze, na podstawie Uchwały Rady Miejskiej w Zabrze, nr XI/133/07 z dnia 02. lipca 2007 r. Efektem tych prac jest wyłożenie do publicznego wglądu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Zabrze wraz z prognozą oddziaływania na środowisko na początku 2011 roku.¹⁹

¹⁹ W dniu 04 lipca 2011 r. Rada Miejska w Zabrze uchwaliła Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Zabrze. (Uchwała Nr XII/126/11).

**MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
W ZABRZU
PLANY OBOWIĄZUJĄCE I OPRACOWYWANE
STAN NA DZIEŃ 21.01.2011**

**MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO – UCHWALONE,
OCZEKUJĄCE NA OGŁOSZENIE W DZIENNIKU**

**F – MPZP Miasta Zabrze dla terenów położonych
między ulicami Ofiar Katynia i Włosa**

**MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO – OBOWIĄZUJĄCE**

- 1 – MPZP Dzielnicy Maciejów w Zabrzu.
- 2 – Zmiana Miejscowego Planu Ogólnego Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Zabrze w zakresie ustaleń dotyczących przebiegu i rozwiązań komunikacyjnych DTŚ i terenów położonych w Zabrzu – Zaborz.
- 3 – MPZP Parku im. Gen. K. Świerczewskiego w Zabrzu.
- 4 – Zmiana Miejscowego Planu Ogólnego Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Zabrze w zakresie ustaleń dotyczących ul. Piłsudskiego i terenów przekazanych przez PKP.
- 5 – MPZP Centrum Zabrze – obszar A.
- 6 – MPZP Centrum Zabrze – obszar C.
- 7 – MPZP zespołu usługowego przy węźle Al. Korfańskiego z drogą nr 4 w Zabrzu.
- 8 – Zmiana Miejscowego Planu Ogólnego Zagospodarowania Przestrzennego jednostki strukturalnej im. Mikołaja Kopernika w Zabrzu.
- 9 – MPZP Miasta Zabrze dla terenów położonych w południowej części Dzielnicy Grzybowice.
- 10 – MPZP Miasta Zabrze dla terenów położonych w północnej części miasta Zabrze.
- 11 – Zmiana Miejscowego Planu Ogólnego Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Zabrze w zakresie ustaleń dotyczących przebiegu i rozwiązań komunikacyjnych DTŚ i terenów oznaczonych symbolem 17.
- 12 – MPZP dla terenów Osiedla Słoneczna Dolina w Zabrzu.

**MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO – OPRACOWYWANE**

- A – MPZP Centrum Zabrze – obszar B
- C – MPZP Miasta Zabrze dla terenów położonych w Dzielnicy Grzybowice.
- D – Zmiana Miejscowego Planu Ogólnego Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Zabrze w zakresie ustaleń dotyczących przebiegu i rozwiązań komunikacyjnych DTŚ i terenów położonych w Zabrzu – Zaborz.
- E – MPZP dla terenów Osiedla Rokitnica – Leśna Polana w Zabrzu
- G – MPZP Miasta Zabrze dla terenów położonych między ulicami Ofiar Katynia i Składową
- I – MPZP Dzielnicy Maciejów w Zabrzu
- J – MPZP dla Terenów „Zwału Sośnica”
- K – MPZP Miasta Zabrze dla terenów Osiedla Borsig
- L – Zmiana Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego zespołu usługowego przy węźle Al. Korfańskiego z drogą nr 4 w Zabrzu
- M – Przyłączenie do sporządzenia zmiany Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Zabrze dla terenów położonych w północnej cz. Miasta Zabrze

Rysunek 22 Miejsowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego w Zabrzu, obowiązujące i opracowywane. Stan na 21.01.2011.

Źródło: UM Zabrze

4.3 Decyzje budowlane

Poniższa tabela przedstawia dane za lata 2009-2010, obrazujący ruch budowlany w Zabrzu:

Tabela 42 Decyzje budowlane, UM Zabrze

Lp.	Zadania	Ilość	
		2009 r.	2010 r.
1	Liczba złożonych wniosków o wydanie decyzji o lokalizacji celu publicznego	71	55
2	Liczba wydanych decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego	66	50
3	Liczba złożonych wniosków o wydanie decyzji o warunkach zabudowy	405	439
4	Liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy	328	335
	Liczba decyzji odmownych dla warunków zabudowy	-	6
5	Liczba złożonych wniosków o pozwolenie na budowę	1304	1289
6	Liczba wydanych decyzji o pozwoleniu na budowę	1054	1083
	Liczba decyzji odmownych dla pozwoleń na budowę	-	12
7	Liczba wydanych decyzji na rozbiórkę obiektów budowlanych	27	26
8	Liczba zgłoszeń rozbiórki obiektów budowlanych	22	19
9	Liczba zgłoszeń o zamiarze wykonania robót budowlanych niewymagających pozwolenia na budowę	1004	1034

Źródło: UM Zabrze

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące udzielania pozwoleń na użytkowanie obiektów budowlanych, wydawanych przez Państwowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Zabrzu, w latach 2009 - 2010.

Z uwagi na różnorodność prowadzonych postępowań poniższe dane dotyczą zarówno pozwoleń na użytkowanie wydawanych w postępowaniu legalizacyjnym – oddanie do użytkowania obiektu wybudowanego bez właściwego pozwolenia organu administracji architektoniczno - budowlanej, jak również pozwoleń na użytkowanie wydawanych dla budynków wzniesionych na podstawie uzyskanego pozwolenia na budowę.

Tabela 43 Decyzje dopuszczające do użytkowania obiektu budowlanego

	Liczba złożonych wniosków	Liczba wydanych decyzji	Czas wydania decyzji (liczba dni)		
			Średni	Minimalny	Maksymalny
2009 r.	61	62	21 ²⁰	2	128
2010 r.	47+1*	47	28	2	92

*wniosek złożony z końcem roku 2010, a rozpatrzony w roku 2011

Źródło: Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego w Zabrzu

²⁰ Wniosek złożony z końcem roku 2008, a rozpatrzony w roku 2009

5 Transport i komunikacja

Przez Zabrze, bądź też w jego pobliżu przebiegają ważne szlaki komunikacyjne, powodujące wzrost atrakcyjności inwestycyjnej miasta.

• POŁĄCZENIA DROGOWE:

- **Autostrada A4** – Przebiegająca przez Zabrze autostrada stanowi polski odcinek drogi międzynarodowej E40. Na terenie Polski przebiega od Jędrzychowic koło Zgorzelca poprzez Legnicę, Wrocław, Opole, Gliwice, Zabrze i dalej w kierunku Katowic i Krakowa a następnie prowadzić ma przez Tarnów i Rzeszów do przejścia granicznego na Ukrainę Korczowa-Krakowiec.
Sama trasa europejska E40, licząca 8000 km, zaczyna się w Calais nad Kanałem La Manche we Francji a kończy się w Kazachstanie, nad granicą z Chinami.
- **Autostrada A1** – Po wybudowaniu wszystkich jej odcinków pozwoli na szybką komunikację północ-południe. Znajduje się w pobliżu Zabrze, tj. w dzielnicy Gliwic – Sośnicy. Wybudowano tam węzeł autostrad A1 i A4.
Autostrada ta jest polskim odcinkiem międzynarodowej trasy E75 leżącej w VI transeuropejskim korytarzu transportowym. Trasa E75 przebiega z Vardø w Norwegii przez Finlandię, Polskę, Czechy, Słowację, Węgry, Serbię, Macedonię do miejscowości Sitia na Krecie w Grecji.
- **Drogowa Trasa Średnicowa** – jej celem jest obsługa ruchu lokalnego, znajdującego się w obszarze Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego. Przebiega przez miasta: Katowice, Chorzów, Świętochłowice, Rudę Śląską. Docelowo również przez Zabrze i Gliwice.
Trasę o długości 31,3 km. (po osi głównej) zaprojektowano dla prędkości 70 km/h, przepustowość na każdym kierunku - do 5 tys. pojazdów umownych. Składa się z dwóch jezdni, po trzy pasy ruchu w każdym kierunku oraz z pasa awaryjnego. Jej celem jest odciążenie ulic osiedlowych, dzielnicowych, centrów miast, itp. od ruchu bezpośrednio z nimi niezwiązanego, szczególnie ruchu średniego i ciężkiego. Trasa ta staje się także podstawową trasą zapewniającą powiązania międzymiejskie w komunikacji indywidualnej.²¹
- **Droga Krajowa nr 4** – przebiegająca przez miasto droga, zapewnia dobre połączenie z zachodnią i wschodnią Polską. Położona jest od granicy polsko-niemieckiej do przejścia granicznego z Ukrainą w Korczowej. Na odcinku Zgorzelec – Szarów droga ma status autostrady oznaczonej numerem A4. Alternatywną drogą dla autostrady jest droga krajowa nr 94.

• POŁĄCZENIA KOLEJOWE:

Przez Zabrze przechodzi linia kolejowa E 30, która należy do III Paneuropejskiego Korytarza Transportowego łączącego Niemcy, Polskę i Ukrainę, od Drezna po Lwów. Polski odcinek tej linii o długości 677 km łączy najważniejsze centra i regiony ekonomiczne południowej Polski: Dolny Śląsk, Górny Śląsk, Małopolskę i Podkarpacie (od granicy państwa z Niemcami przez Zgorzelec – Legnicę – Wrocław – Opole - Zabrze - Katowice - Kraków - Rzeszów - do granicy z Ukrainą w Medyce).

Bezpośrednio Zabrze ma połączenia kolejowe z takimi miastami, jak: Katowice, Warszawa, Poznań, Wrocław, Gdańsk, Gdynia, Kołobrzeg, Kraków a także Hamburg, Berlin, Lüneburg.

²¹ <http://www.dts-sa.pl>

- **POŁĄCZENIA LOTNICZE:**

Międzynarodowe porty lotnicze:

Najbliższe to:

- Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice (ok. 38 km)
- Międzynarodowy Port Lotniczy im. Jana Pawła II Kraków-Balice (ok. 70 km)

Do pozostałych Międzynarodowych Portów Lotniczych Zabrze znajduje się w odległości:

- Port lotniczy Wrocław - Strachowice im. Mikołaja Kopernika (ok. 165 km)
- Port lotniczy Łódź im. Władysława Reymonta (ok. 180 km)
- Port lotniczy Rzeszów-Jasionka (ok. 260 km)
- Port lotniczy Zielona Góra-Babimost (ok. 320 km)
- Międzynarodowy Port Lotniczy im. Ignacego Jana Paderewskiego Bydgoszcz (ok. 350 km)
- Port Lotniczy im. Fryderyka Chopina Warszawa-Okęcie (ok. 290 km)
- Port Lotniczy Poznań-Ławica im. Henryka Wieniawskiego (ok. 290 km)
- Port lotniczy Gdańsk im. Lecha Wałęsy (ok. 490 km)
- Port Lotniczy Szczecin-Goleniów im. NSZZ "Solidarność" (ok. 490 km)

Na terenie Województwa Śląskiego znajdują się również lotniska lokalne.

Najbliżej umiejscowione jest lotnisko Gliwice – Trynek (10,2 km), następnie Katowice-Muchowiec (20,1 km), Rybnik-Gotartowice (30,3 km), Bielsko-Biała Aleksandrowice (59,8 km), Żar Międzybrodzie Żywieckie (68,9 km), Częstochowa – Rudniki (68,8 km), Kaniów – Bielski Park Lotniczy (70,2 km).

- Odległości do ważniejszych miast:

• Gdańsk - ok. 540 km	• Berlin - 550 km
• Kraków - ok. 80 km	• Bratysława - 410 km
• Łódź - ok. 200 km	• Paryż - 1600 km
• Poznań - ok. 280 km	• Praga - 500 km
• Warszawa - ok. 290 km	• Wiedeń - 470 km
• Wrocław - ok. 160 km	

- Odległości do przejść granicznych:

- z Rosją: Gronowo (680 km), Bezledy (670 km), Gołdap (670 km)
- z Ukrainą: Medyka (360 km)
- z Białorusią: Kuźnica (550 km), Terespol (500 km)
- ze Słowacją: Czadca (100 km)
- z Czechami: Cieszyn (90 km)
- z Niemcami: Zgorzelec (450 km)

5.1 Układ drogowy Zabrze

Kształt układu komunikacyjnego wynika z historycznego rozwoju obszaru, na którym samodzielne kiedyś osady utworzyły dzisiejsze miasto. Pod względem urbanistycznym miasto jest niejednolite, dzielnice poza śródmieściem są daleko rozmieszczone. O wiele bardziej wykształcone są trasy w kierunku wschód-zachód, słabiej w kierunku północ-południe. Dostępność niektórych obszarów jest ograniczona przez przeszkody takie jak: mocno rozbudowany układ kolejowy i rzeka Bytomka.

Miasto skomunikowane jest z węzłami autostrad:

A4	– istniejący węzeł „Wspólna” na granicy Rudy Śląskiej i Zabrze umożliwia dojazd do autostrady z dzielnicy Kończyce, poprzez ul. Paderewskiego.
A1	– węzeł „Wieszowa” w budowie, umożliwia dojazd do autostrady z dzielnic Grzybowice i Rokitnica, poprzez drogi krajowe DK 78 i DK 94
	– węzeł „Czekanów” w budowie, umożliwia dojazd do autostrady z dzielnic Grzybowice, poprzez drogę krajową DK 78 (pomimo administracyjnej bliskości z dzielnicą Osiedle Kopernika),
	– węzeł „Maciejów” w budowie, umożliwia dostęp do dzielnicy Maciejów, poprzez łącznicę drogi krajowej DK 88
	– istniejący węzeł „Sośnica”, łączy autostrady A1 i A4 i drogę krajową DK44, umożliwia dojazd do autostrady A1 z dzielnicy Kończyce poprzez autostradę A4 i z dzielnicy Makoszowy poprzez drogę krajową DK44 oraz dojazd do obu autostrad z dzielnicy Centrum Południe poprzez ul. Roosevelta, ul. Sikorskiego (w Sośnicy) i DK 44.

Ponadto w planach znajduje się budowa węzła DTŚ (Drogowej Trasy Średnicowej) a autostradą A1, który umożliwi dojazd do autostrady z dzielnicy Centrum Południe poprzez ul. Roosevelta.

Podstawowy układ drogowy miasta tworzą:

➤ Drogi krajowe:

1. DK 88 (4),
2. DK Nr 78,
3. DK Nr 94,

➤ Droga wojewódzka:

Droga wojewódzka nr 921 – Zarządcą jest Prezydent Miasta Zabrze:

Na ciąg tej drogi składają się ulice:

1. Legnicka;
2. Makoszowska;
3. 3-Maja (od ul. Makoszowskiej do ul. Roosevelta);
4. Roosevelta (od ul. 3 Maja do ul. Gen.de Gaulle’a);
5. Gen. de Gaulle’a (od ul. Roosevelta do ul. Wolności);
6. Wolności (od ul. Gen de Gaulle’a do ul. K. Miarki);
7. Karola Miarki;
8. Mikulczycka (od Pl. Teatralnego do ul. Przystankowej);
9. Przystankowa;
10. Hagera (od ul. Przystankowej do zjazdu na DK 88).²²

➤ 30 dróg powiatowych:

➤ 499 dróg gminnych

²² Źródło: Wydział Infrastruktury Komunalnej

5.2 Dane techniczne

Łączna długość sieci drogowo-ulicznej to 285,3 km, a sumaryczny wskaźnik gęstości dróg na 100 km² powierzchni Miasta wynosi 3,55 km/km².

Tabela 44 Długość sieci drogowo-ulicznej

Kategoria drogi	Ilość dróg	Długość drogi				
		Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010
		/km/	/km/	/km/	/km/	/km/
Krajowe	3	14,8	14,8	14,8	14,8	14,8
Wojewódzkie	1 (10 odcinków)	10,2	10,2	10,2	10,2	10,2
Powiatowe	30 (31 odcinków)	50,5	50,5	50,5	50,5	50,5
Gminne	499	209,8	209,8	209,8	209,8	209,8
Ogółem:	532	285,3	285,3	285,3	285,3	285,3

Źródło: UM Zabrze

Tabela 45 Powierzchnia dróg w Zabrzu

Kategoria drogi	Powierzchnia dróg ogółem				
	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010
	/tys.m ² /	/tys.m ² /	/tys.m ² /	/tys.m ² /	/tys.m ² /
Krajowe	200,5	200,5	200,5	200,5	200,5
Wojewódzkie	98,2	98,2	98,2	98,2	98,4
Powiatowe	410,2	410,2	410,2	414,7	414,7
Gminne	1 353,7	1 353,7	1 353,7	1 353,7	1 353,7
Ogółem:	2 062,6	2 062,6	2 062,6	2 067,1	2 067,3

Źródło: UM Zabrze

Rodzaj nawierzchni dróg znajdujących się na terenie Zabrza, w 2010 roku, przedstawia poniższa tabela:

Tabela 46 Nawierzchnia dróg w Zabrzu

Kategoria drogi	Rodzaj nawierzchni					
	twarda					gruntowa
Rok 2010	bitumiczna	ulepszona betonowa	ulepszona kostka	brukowcowa	śluzniowa	km/tys.m ²
	km/tys.m ²	km/tys.m ²	km/tys.m ²	km/tys.m ²	km/tys.m ²	
Krajowe	14,3/198,6			0,5/1,9		
Wojewódzkie	9,2/85,9		0,5/10,6	0,5/1,9		
Powiatowe	48,6/382,9	0,1/1,5	1,8/25,3	0/0,1		-/4,9
Gminne	209,2/1331,3			0,6/8,6		
Ogółem:	281,3/1998,7	0,1/1,5	2,3/35,9	1,6/12,5		-/4,9

Źródło: UM Zabrze

Tabela 47 Chodniki i ścieżki rowerowe w Zabrzu

Kategoria drogi	Łączna powierzchnia chodników i ścieżek rowerowych				
	Rok 2006 m ²	Rok 2007 m ²	Rok 2008 m ²	Rok 2009 tys. m ²	Rok 2010 m ²
Krajowe	14 063	14 063	14 063	14,1	14 063
Wojewódzkie	57 856 ^{*1}	57 856 ^{*1}	57 856 ^{*1}	57,9	58 025
Powiatowe	190 487,9 [*]	190 487,9 [*]	190 487,9 [*]	195,5	19 5028
Gminne	568 195,9	568 195,9	568 195,9	568,2	568 195,9
Ogółem:	830 602,8	830 602,8	830 602,8	835,7	835 311,9

Źródło: UM Zabrze

Długość ścieżek rowerowych:

1. Ścieżka rowerowa w ciągu „drogi dostępowej” ~ 1900 m
2. Ścieżka rowerowa w ciągu ul. Ofiar Katynia ~ 2 800 m
3. Ścieżka rowerowa w ciągu ul. Winklera ~ 670 m
4. Ścieżka rowerowa w ciągu ul. Rymera ~ 450 m
5. Ścieżka rowerowa w ciągu ul. Wolności ~ 520 m
6. Ścieżka rowerowa w ciągu Gen. de Gaulle’a ~ 1 050 m

Drogi stanowiące majątek Gminy w 2010 r.:

Tabela 48 Drogi stanowiące majątek Gminy

Podział dróg wg kategorii	Jezdnie [km/tys.m ²]	Σ pow. chodników i ścieżek rowerowych [m ²]
Drogi powiatowe	50,5/414,7	195 487,9
Drogi gminne	209,8/1 353,7	568 195,9
Razem:	260,3/1 768,4	763 683,8

Źródło: UM Zabrze

Na terenie Zabrza znajdują się następujące obiekty drogowe:

Tabela 49 Obiekty drogowe

Obiekty mostowe:	
W ciągach dróg krajowych (DK-88; DK-94)	9 wiaduktów drogowych
	3 przepusty drogowe
W ciągu drogi wojewódzkiej nr 921	5 mostów ²³
	1 przepust drogowy
W ciągach dróg powiatowych	8 mostów
	3 wiadukty drogowe ²⁴
	2 wiadukty kolejowe (nad ul. Mikulczycką i Tarnopolską)
	10 przepustów drogowych
W ciągach dróg gminnych	11 mostów
	6 wiaduktów drogowych
	1 estakada
	2 tunele (Wandy; Damrota)
	12 przepustów drogowych
Kładki dla pieszych	12 obiektów ²⁵
Przejścia podziemne	1 (pod estakadą)
Pobocza utwardzone, zatoki autobusowe	14,3 [tys.m ²]

Źródło: UM Zabrze

²³ Most nad rzeką Kłodnicą w ciągu ul. Legnickiej rozebrany. Jego odbudowa nastąpi w 2012 r.²⁴ Wiadukt w ciągu ul. Wolności na wysokości ul. Rymera został zlikwidowany w związku z budową DTŚ²⁵ Kładka dla pieszych w Parku im. Witolda Pileckiego rozebrana po powodzi. Jej odbudowa nastąpi w 2012 r.
Kładka dla pieszych w ciągu ul. Chorzowskiej – kradzież obiektu, nie zostanie odtworzony.

Relacja długości dróg wymagających remontu do ich całkowitej długości wynosiła:

- za rok 2009 około 80%
- za rok 2010 około 65%

Zmniejszenie wskaźnika w ciągu jednego roku związane jest z zakończeniem I etapu Poprawy Gospodarki Wodno-Ściekowej, w ramach którego wykonano remonty objętych programem dróg.

Parkingi przyuliczne są elementem pasa drogowego, a ich powierzchnia zawiera się w całkowitej powierzchni dróg danej kategorii, w ciągu których są usytuowane.

W mieście znajduje się Strefa Płatnego Parkowania Niestrzeżonego, która obejmuje wyznaczone miejsca parkingowe, tj. 103 miejsca płatne oraz 8 miejsc przeznaczonych dla osób posiadających kartę osoby niepełnosprawnej, na działce drogowej nr 1258/0.120 znajdującej się w rejonie wylotu ul. Dworcowej do Placu Dworcowego.

- Stawki opłat za parkowanie pojazdów w „SPPN” na oznakowanych płatnych miejscach postojowych:
 - za pierwszą rozpoczętą godzinę postoju 1,50 zł
 - za drugą rozpoczętą godzinę postoju 1,80 zł
 - za trzecią rozpoczętą godzinę postoju 2,00 zł
 - za czwartą i następną godzinę postoju 1,50 zł
- Stawki opłat abonamentowych
 - Abonament dla osób zamieszkałych w „SPPN” na jeden pojazd:
 - a) za pół roku 30,00 zł
 - b) za rok 50,00 zł
 - Abonament dla pozostałych użytkowników pojazdów uprawniający do parkowania jednego pojazdu przez wszystkie dni robocze:
 - a) za jeden miesiąc 100,00 zł
 - b) za pół roku 450,00 zł
 - c) za rok 800,00 zł

5.3 Bezpieczeństwo ruchu drogowego

Dane dotyczące liczby wypadków drogowych (w tym również śmiertelnych) wg kategorii zarządzanej sieci dróg przedstawia poniższa tabela:

Tabela 50 Wypadki drogowe w Zabrzu, lata 2008-2010

Kategoria drogi	Liczba wypadków ogółem			Liczba ofiar śmiertelnych		Liczba rannych osób	
	2008	2009	2010	2008 r.	2009 r.	2008 r.	2009 r.
Krajowe	29	26	23	0	6	45	34
Wojewódzkie	22	48	35	0	1	30	52
Powiatowe	155	95	107	12	5	171	126
Gminne	80	72	69	0	5	103	78
Razem	286	241	234	12	17	349	290

Źródło: UM Zabrze

W oparciu o dane Komendy Miejskiej Policji w Zabrzu²⁶ przedstawiono w poniższych zestawieniach dane, na temat stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym w 2010 r.:

Tabela 51 Zdarzenia drogowe, lat 2008-2010

WYPADKI				ZABICI				RANNI				KOLIZJE			
2008	2009	2010	+/-	2008	2009	2010	+/-	2008	2009	2010	+/-	2008	2009	2010	+/-
286	246	237	-9	14	19	6	-13	350	297	309	+12	1402	1841	1824	-17

Źródło: KM Policji w Zabrzu

Tabela 52 Zdarzenia drogowe wg najbardziej zagrożonych ulic

Droga	Ulica	Liczba Wypadków	Liczba zabitych	Liczba rannych	Liczba kolizji	Liczba zdarzeń
	Wolności	37	1	46	203	240
	3 Maja	13	0	13	136	149
	Bytomska	11	0	16	76	87
	De Gaulle'a	11	0	11	64	75
DK-88		10	2	22	82	92
	Krakowska	10	0	10	21	31
	Jordana	7	1	7	20	27
	Roosevelta	7	0	8	56	63
	Paderewskiego	6	0	9	51	57
	Aleja Korfantego	5	0	7	55	60
	Jagiellońska	5	0	8	14	19
	Ofiar Katynia	5	0	9	18	23
	Chudowska	4	0	8	9	13
	Geothego	4	0	4	30	34
	Korczoka	4	0	5	20	24
	Mikulczycka	4	0	6	37	41

²⁶ KMP w Zabrzu, Wydział Ruchu Drogowego, Stan bezpieczeństwa w ruchu drogowym w 2010 r. <http://www.zabrze.slaska.policja.gov.pl/analiza-wrd-za-2010-rok/>

Droga	Ulica	Liczba Wypadków	Liczba zabitych	Liczba rannych	Liczba kolizji	Liczba zdarzeń
	Niedziałkowskiego	4	0	4	19	23
	Hagera	3	0	3	25	28
	Legnicka	3	0	3	1	4
	Monte Cassino	3	0	4	12	15
	Składowa	3	0	3	17	20
	Tarnopolska	3	0	3	42	45
	Witosa	3	0	3	22	25
A4		3	0	5	31	34
	Brysza	2	0	12	7	9
	Curie-Skłodowskiej	2	0	2	16	18
	Damrota	2	0	3	8	10
	Gdańska	2	0	2	9	11
	Hermisza	2	0	2	4	6
	Klonowa	2	0	3	13	15
	Lompy	2	0	2	3	5
	Makoszowska	2	0	2	29	31
	Moniuszki	2	0	3	10	12
	Piłsudskiego	2	0	2	13	15
	Plac teatralny	2	0	2	12	14
	Pyskowska	2	0	2	4	6
	Rogoźnicka	2	1	5	1	3
	Sobieskiego	2	0	4	10	12
	Stalmacha	2	0	2	21	23
	1 Maja	1	0	1	9	10
	Beskidzka	1	0	2	4	5
	Brygadzystów	1	0	1	2	3
	Brzechwy	1	0	1	0	1
	Budowlana	1	0	1	11	12
	Dubiela	1	0	1	0	1
	Kasprowicza	1	0	1	1	2
	Kasubaska	1	0	1	1	2
	Kondratowicza	1	0	1	3	4
	Kopalniana	1	0	1	6	7
	Kraśńskiego	1	0	2	2	3
	Kruczka	1	0	1	0	1
	Kruczkowskiego	1	0	1	3	4
	Leśna	1	0	1	1	2
	Matejki	1	0	1	9	10

Droga	Ulica	Liczba Wypadków	Liczba zabitych	Liczba rannych	Liczba kolizji	Liczba zdarzeń
	Mendego	1	0	1	0	1
	Mielżyńskiego	1	0	1	9	10
	Nowodworska	1	0	1	5	6
	Oświęcimska	1	0	1	0	1
	Pawliczka	1	0	1	18	19
	Plac krakowski	1	0	1	9	10
	Plac Paderewskiego	1	1	0	0	1
	Plac słowiański	1	0	1	1	2
	Rataja	1	0	1	2	3
	Religi	1	0	2	11	12
	Różańskiego	1	0	1	3	4
	Sienkiewicza	1	0	1	6	7
	Sikorskiego	1	0	1	11	12
	Skargi	1	0	1	6	7
	Staropolska	1	0	1	0	1
	Staszica	1	0	1	2	3
	Strzelców bytomskich	1	0	2	1	2
	Styki	1	0	1	0	1
	Szczęść Boże	1	0	1	11	12
	Szkubacza	1	0	2	6	7
	Wajzera	1	0	1	3	4
	Wolskiego	1	0	1	0	1
	Zamkowa	1	0	1	2	3

Źródło: KM Policji w Zabrze

Najwięcej zdarzeń drogowych odnotowano na: ulicy Wolności (37 wypadków, w tym 1 ze skutkiem śmiertelnym), 3-go Maja (13 wypadków), Bytomskiej i de Gaulle'a (11 wypadków), DK-88 ul. Krakowskiej (10 wypadków, w tym 2 śmiertelne na DK-88).

Tabela 53 Zdarzenia drogowe ze względu na przyczyny

Przyczyny	Wypadki		Kolizje		Zdarzenia	
	Ogółem	%	Ogółem	%	Ogółem	%
z winy kierującego	183	77%	1525	84%	1708	82,8%
z winy pieszego	34	14%	22	1%	56	2,7%
z innych przyczyn	18	8%	240	13%	258	12,6%
współwina	2	1%	37	2%	39	1,9%
ogółem	237	100%	1824	100%	2061	100%

Źródło: KM Policji w Zabrze

Mające bezpośredni wpływ na bezpieczeństwo użytkowników dróg, poniesiono, w 2010 r., nakłady na naprawianie uszkodzonych i zdewastowanych urządzeń miejskich:

- prace pozaryczałtowe w obrębie drogowych sygnalizacji świetlnych: 171 627, 43 PLN brutto
- utrzymanie oznakowania pionowego: 579 970, 48 PLN brutto
- prace pozaryczałtowe w obrębie wiat przystankowych: 154 012, 75 PLN brutto

5.4 Komunikacja miejska

System zabrzańskiej komunikacji zbiorowej to sieć autobusowa i tramwajowa. Sieć kolejowa nie jest wykorzystywana w ruchu wewnątrz Zabrze.

Gmina Zabrze należy do Komunikacyjnego Związku Komunalnego Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego. Zadania Związku obejmują organizację lokalnego transportu zbiorowego.

Poza autobusami „związkowymi” jest pewna ilość przewoźników prywatnych funkcjonujących poza systemem KZK GOP. Przepisy prawa wymagają także od tych przewoźników posiadania zezwoleń na realizację przewozów pasażerskich na konkretnych liniach.

Wykaz przewoźników realizujących przewozy na zlecenie KZK GOP na terenie miasta Zabrze:

1. Komunikacja autobusowa:

- Usługi Przewozowe IREX, ul. Bohaterów Monte Cassino 24/27, 41-219 Sosnowiec,
- Konsorcjum firm: PPHU Andrzej Kłosok i ASKA Joanna Kałek,
- PPHU Andrzej Kłosok, ul. Łużycka 1, 44-300 Wodzisław Śląski,
- MZKP Tarnowskie Góry, ul. Janasa 9, 42-612 Tarnowskie Góry,
- Transport Benedykt Nowak, ul. Nałkowskiej 3a/7, 41-922 Radzionków,
- Konsorcjum: OMNITECH sp. z o.o. w Gliwicach oraz Transport Osobowy Tadeusz Powichrowski,
- Usługi Transportowe Pawelec Krzysztof, Biechów 93b, 28-133 Pacanów,
- PKM sp. z o.o. w Gliwicach, ul. Chorzowska 150, 44-400 Gliwice,
- PKM Katowice sp. z o.o., ul. Mickiewicza 59, 40-085 Katowice,
- PKS w Gliwicach sp. z o.o., ul. Pionierów 8, 44-100 Gliwice,
- Transkom sp. j., ul. Zakładowa 4, 41-940 Piekary Śląskie.

2. Komunikacja tramwajowa:

- Tramwaje Śląskie SA, ul. Inwalidzka 5, 41-506 Chorzów.

Wykaz przewoźników realizujących przewozy w zakresie komunikacji uzupełniającej na terenie miasta Zabrze.

- PKS Gliwice sp. z o.o., ul. Pionierów 8, 44-100 Gliwice,
- PKS Częstochowa, ul. Krasińskiego 14/24, 42-200 Częstochowa,
- PKS Olsztyn, ul. Towarowa 20, 10-417 Olsztyn,
- PKS Słupsk, ul. Piłsudskiego 74, 76-200 Słupsk,
- Przedsiębiorstwo PKS Gryfice, ul. Trzygłowska 32, 72-300 Gryfice,
- PKS Kamień Pomorski, ul. Szczecińska 76, 72-400 Kamień Pomorski,
- Veolia Transport Bieszczady sp. z o.o., ul. Gen. Bema 3, 38-500 Sanok,
- Lucjan Brożek Usługi Przewozowe, ul. Poloczka 6a/10,
- F.H.U. Dariusz Brożek, ul. Mehoffera 3/5, 41-800 Zabrze,
- Przewozy Osobowe „MAX” Krystian Zawadzki, ul. Felińskiego 135/8, 41-923 Bytom,
- Transpol s.c., T. Szyszka, M. Sikora-Górzna, ul. Badestinusa 60a, 41-814 Zabrze,

- SPEED Firma Transportowo-Usługowa Grażyna Kramerska, ul. Gen. de Gaulle/a 26a/6, 41-800 Zabrze,
- “Trans-Lech” Franciszek Burchard, ul. Banachiewicza 16/7, 41-800 Zabrze,
- Jednoosobowa Spółka Zrzeszenia Transportu Prywatnego sp. z o.o., ul. Cicha 10, 40-116 Katowice,
- Kin-Kar-Bus Komunikacja Prywatna Witold Owczarz, ul. Kochanowskiego 1/21, 23-200 Kraśnik.

W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące sieć komunikacji zbiorowej KZK GOP w latach 2007-2010:

Tabela 54 Sieć KZK GOP w Zabrzu

	2007 rok	2008 rok	2009 rok	2010 rok
Długość tras tramwajowych (km)	25,5	25,5	25,5	24,99
Liczba linii tramwajowych	7	7	7	4
Długość tras autobusowych (km)	102	97,9	97,9	99,33
Liczba linii autobusowych	38	36	36	32

Źródło: KZK GOP

Szczegółowa lista linii autobusowych i tramwajowych znajdujących się na terenie Zabrza:

Tabela 55 Linie autobusowe przebiegające na terenie Zabrza

Numer linii autobusowej	Trasa	Długość linii [km]	Numer linii autobusowej	Trasa	Długość linii [km]
6	Katowice-Gliwice	9,050	169	Bytom-Bytom	3,750
7	Katowice-Zabrze	5,750	184	Bytom-Pyskowice	2,900
14	Bytom-Zabrze	12,150	198	Zabrze-Ruda Śląska	5,100
20	Bytom-Pyskowice	3,750	199	Zabrze-Ruda Śląska	6,450
23	Katowice-Zabrze	5,800	234	Zabrze-Zabrze	5,450
32	Zabrze-Gliwice	3,800	250	Zabrze-Gliwice	10,850
39	Bytom-Ruda Śląska	2,400	270	Zabrze-Zabrze	6,100
47	Zabrze-Knurów	7,850	280	Zabrze-Gliwice	10,600
57	Gliwice-Zabrze	6,900	286	Zabrze-Zabrze	10,750
81	Zabrze-Zabrze Helenka	10,850	617	Gliwice-Zabrze	14,650
86	Zabrze-Zabrze	9,650	659	Zabrze-Zabrze	10,150
89	Zabrze-Ruda Śląska	10,500	720	Zabrze-Zabrze	16,050
92	Chorzów-Zabrze	3,700	840	Katowice-Gliwice (przyspieszony)	9,050
111	Zabrze Helenka – Zabrze Makoszowy	27,900	850	Bytom-Gliwice (przyspieszony)	22,400
132	Bytom-Zbrosławice	2,900	870	Katowice-Gliwice (przyspieszony)	9,150
156	Gliwice-Zabrze	7,400	932	Zabrze-Gliwice	3,800
SUMA 277,550 [KM]					

Źródło: KZK GOP

Tabela 56 Linie tramwajowe przebiegające na terenie Zabrze

Numer linii tramwajowej	Trasa	Długość linii [km]
T 1	Ruda Śląska – Gliwice Zajezdnia	8,750
T 3	Zabrze Mikulczyce – Zabrze Makoszowy	10,525
T 4	Gliwice Zajezdnia – Zabrze Zaborze	7,425
T 5	Bytom - Zabrze Zaborze	10,600
SUMA		37,300

Źródło: KZK GOP

Liczba osób obsługiwanych przez komunikację tramwajową na głównych liniach obsługujących Zabrze, wyniosła:

Tabela 57 Liczba osób obsługiwanych przez komunikację tramwajową, 2010 r.

Numer linii	w 2009 r.	w 2010 r.
T 1	4 619 000	2 963 000
T 3	3 592 000	3 708 000
T 4	2 150 000	917 000
T 5	6 194 000	7 077 000
Łącznie	16 555 000	14 665 000

Źródło: KZK GOP

Powyższe dane dotyczą pasażerów przewiezionych na całej długości linii, także poza Zabrzem. Odnotowano duży spadek liczby osób korzystających z transportu tramwajowego, w związku z zaprzestaniem, od września 2009 r., obsługi Gliwic. Pewne ilości pasażerów przewiezione zostały w Zabrzu także w kursach wyjazdowych i zjazdowych do zajezdni na liniach T 17, T 18, T 30 i T 35.

Tabela 58 Struktura taboru tramwajowego obsługującego gminę Zabrze

Numer linii	105N	105N-2K	2x105N	Suma	Uwagi
T1	5	2	0	7	
T3	3	0	5	8	
T4	6	0	0	6	
T5	3	0	8	11	
T18	4	0	0	4	Kursy zjazdowe
Suma	21	2	13	36	

Źródło: KZK GOP

Dane dot. pracy eksploatacyjnej w podziale na typy taboru przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 59 Wielkość rocznej pracy eksploatacyjnej, tabor KZK GOP w latach 2009 - 2010

Rok	Wielkość rocznej pracy przewozowej na terenie Zabrze [wzkm]	
	Tramwaj	Autobus
2009	2 185 540	4 182 142
2010	2 329 561	4 241 872

Źródło: KZK GOP

5.5 Komunikacja kolejowa

Na terenie Zabrze funkcjonują stacje: Zabrze, Zabrze Biskupice i Zabrze Makoszowy, które są otwarte dla odprawy przesyłek wagonowych oraz 9 bocznic kolejowych CARGO umiejscowionych w ich obrębie.²⁷

Tabela 60 Sieć kolejowa w Zabrzu

Dane o sieci kolejowej	2008 rok	2009 rok	2010 rok
Całkowita długość linii	b.d.	39,871 km	39,871 km
Liczba stacji pasażerskich	12	1	1
Liczba stacji towarowych	3	1	3
Liczba bocznic kolejowych	7	6	9

Źródło: Zakład Linii Kolejowych w Tarnowskich Górach

Dane dot. przewozów pasażerskich w roku 2010, przedstawia poniższa tabela:

Tabela 61 Przewozy pasażerskie, 2010 r.

2010 r.	
Przewozy regionalne sp. z o.o.	
Liczba stacji pasażerskich w Zabrzu	1
Liczba połączeń regionalnych	74 pociągi REGIO 20 pociągów interREGIO
Liczba pasażerów przewozów regionalnych	b.d.
PKP Intercity S.A.	
Ilość połączeń	2 połączenia międzynarodowe na trasie: Kraków Gł. Hamburg, Hamburg – Kraków Główny
	6 połączeń EIC na trasie: Wrocław Gł. – Warszawa Wsch., Warszawa Wsch. – Wrocław Główny
	34 połączenia TLK na trasach: Przemyśl-Szczecin/Świnoujście, Świnoujście/Szczecin-Przemyśl, Wrocław-Przemyśl, Przemyśl-Wrocław, Lublin-Wrocław, Wrocław-Lublin, Katowice-Gdynia/Ustka, Ustka/Gdynia-Katowice, Świnoujście-Kraków, Kraków-Świnoujście, Kraków-Kołobrzeg, Kołobrzeg-Kraków, Kraków-Wrocław, Wrocław-Kraków, Kraków-Szczecin, Szczecin-Kraków, Poznań-Przemyśl, Przemyśl-Poznań, Przemyśl-Gdynia, Gdynia-Przemyśl, Zielona Góra-Przemyśl, Przemyśl-Zielona Góra, Gdynia-Przemyśl, Przemyśl-Gdynia
Średnioroczna ilość pasażerów	102 930

Źródło: Przewozy regionalne sp. z o.o., PKP Intercity S.A.

Dane dotyczące przewozów pasażerskich i towarowych w latach 2008 - 2010 zostały przedstawione w poniższej tabeli:

²⁷ Źródło: Śląski Zakład Spółki PKP CARGO S.A.

Tabela 62 Przewozy pasażerskie i towarowe PKP

	2008 rok	2009 rok
Przewozy pasażerskie (pasażerowie/rok)	1 330 000	1 300 000
Liczba pasażerów średnio w dobie	b.d.	4 290
Przewozy towarowe (tony/rok)	249 065,000	b.d.

Źródło: PKP Cargo S.A., PKP INTERCITY S.A., PKP Przewozy Regionalne spółka z o.o.

Przewozy pasażerskie w Zabrzu wykonuje PKP Intercity S.A. oraz PKP Przewozy Regionalne spółka z o.o., natomiast przewozy towarowe wykonuje PKP CARGO S.A.

5.6 Motoryzacja

➤ Dane Modułu Sprawozdawczo-Kontrolnego Systemu Pojazd i Kierowca UM Zabrze

W Zabrzu zarejestrowanych było w 2010 r. 91 346 pojazdów.

Poniżej znajduje się informacja na temat pojazdów oraz dowodów rejestracyjnych i praw jazdy zarejestrowanych i wydanych na terenie Miasta.

Tabela 63 Pojazdy – rejestracja i wycofanie z ruchu, w roku 2010 i do roku 2010.

Liczba zarejestrowanych pojazdów ogółem do 2010 r.	91 346
Liczba zarejestrowanych pojazdów w 2010 r.	16 000
Liczba zarejestrowanych pojazdów osobowych do 2010 r.	68 946
Liczba zarejestrowanych pojazdów osobowych w 2010 r.	8 117
Liczba wycofanych pojazdów z ruchu ogółem do 2010 r.	68 946
Liczba wycofanych pojazdów z ruchu w 2010 r.	833

Źródło: UM Zabrze

Tabela 64 Dokumenty potwierdzające uprawnienia

Tabela 64 Dokumenty potwierdzające uprawnienia		
Ilość wydanych praw jazdy (od 01.07.1999 do 31.12.2010)		83 569
Ilość wydanych praw jazdy w 2010 r.		5 773
Ilość wydanych dowodów rejestracyjnych ogółem do 2010 r.		123 532
Ilość wydanych dowodów rejestracyjnych w latach 2000-2010		100 091
Ilość wydanych dowodów rejestracyjnych w 2010 r.		15 781
Ilość wydanych do 2010 r. aktualnych licencji na wykonywanie krajowego transportu drogowego	W zakresie przewozu osób	31
	W zakresie przewozu rzeczy	224
	Na potrzeby własne w zakresie przewozu osób	1
	Na potrzeby własne w zakresie przewozu rzeczy	191
Ilość zarejestrowanych taksówek do 2010 r.		316

Źródło: UM Zabrze

➤ Dane GUS

W Zabrzu zarejestrowanych było ogółem 81 468 pojazdów samochodowych. Poniższe dane porównują liczbę pojazdów w sąsiadujących z Zabrzem miastach, na podstawie wybranych wskaźników. Na ich podstawie, stwierdzić można, iż Gliwice odbiegają znacznie od Zabrza i pozostałych miast przyległych do Zabrza, przyjmując, zwłaszcza w przypadku samochodów osobowych, wielkości zbliżone do Katowic, miasta wojewódzkiego.

Tabela 65 Pojazdy samochodowe - wskaźniki

Pojazdy samochodowe - wskaźniki	samochody osobowe na 1000 ludności [sz]		samochody ciężarowe na 1000 ludności [sz]		motocykle na 1000 ludności [sz]	
	2009 r.	2010 r.	2009 r.	2010 r.	2009 r.	2010 r.
Powiat m. Zabrze	349,4	366,6	46,9	49,2	14,3	14,8
Powiat m. Bytom	338,2	356,4	36,2	38,5	12,7	13,4
Powiat m. Ruda Śląska	362,5	384,2	38,3	40,3	14,4	15,2
Powiat m. Gliwice	455,4	475,6	68,1	70,8	14,7	15,5
Powiat m. Katowice	484,5	500,7	107,3	114,3	14,6	15,4
POLSKA	432,2	451,3	73,3	78,1	25,5	26,5

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Dane skonkretyzowane do liczby mieszkańców przypadających na 1 samochód oraz liczbę samochodów przypadających na 1 mieszkańca, przedstawia poniższa tabela, w rozbiciu na miasta sąsiadujące z Zabrzem, a także w porównaniu z miastem wojewódzkim.

Tabela 66 Liczba mieszkańców na 1 samochód osobowy, lata 2009-2010

Jednostka terytorialna			Zabrze	Bytom	Ruda Śląska	Gliwice	Katowice
2009 r.	Stan ludności	[osoba]	187674	182749	143394	196167	308548
	samochody osobowe	szt.	65705	62164	52134	87940	148816
	l. mieszkańców/1samochód		2,86	2,94	2,75	2,23	2,07
	l. samochodów/1 mieszkańca		0,35	0,34	0,36	0,45	0,48
2010 r.	Stan ludności	[osoba]	186913	181617	142950	195472	306826
	samochody osobowe	szt.	68656	65107	55077	91510	152943
	l. mieszkańców/1. samochód os.		2,72	2,79	2,60	2,14	2,01
	l. samochodów os./1 mieszkańca		0,37	0,36	0,39	0,47	0,50

Źródło: W oparciu od dane GUS

Przy niezmienniej gęstości dróg, rośnie w Zabrzu liczba pojazdów samochodowych ogółem, w tym liczba samochodów osobowych, co powoduje zmniejszającą się długością dróg, przypadających w Zabrzu na 1 pojazd.

Tabela 67 Drogi i pojazdy w Zabrzu, lata 2009-2010

	2009 r.	2010 r.
długość dróg [km]	285,3	285,3
gęstość dróg	3,55	3,55
Liczba pojazdów samochodowych ogółem	78018	81468
Liczba samochodów osobowych	65705	68656
Liczba pojazdów samochodowych ogółem na 1 km dróg	273,5	285,6
Liczba samochodów osobowych na 1 km dróg	230,3	240,6
1 pojazd ogółem/metr drogi	3,7 metra	3,5 metra
1 samochód osobowy/metr drogi	4,3 metra	4,2 metra

Źródło: W oparciu od dane GUS

Poniżej znajdują się tabele przedstawiające liczbę wybranych pojazdów samochodowych, zarejestrowanych w latach 2009-2010 na terenie Zabrze. Jak wynika z poniższych danych, zdecydowanie przeważają samochody osobowe.

Tabela 68 Pojazdy samochodowe w Zabrzu, lata 2009-2010

		2009 r.	2010 r.
motorowery	[szt]	2761	3004
motocykle ogółem	[szt]	2689	2771
samochody osobowe	[szt]	65705	68656
autobusy ogółem	[szt]	168	167
samochody ciężarowe	[szt]	8428	8783
samochody specjalne (łącznie z sanitarnymi)	[szt]	468	493
ciągniki samochodowe	[szt]	401	438
ciągniki siodłowe	[szt]	399	435

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Poniżej znajduje się podział samochodów na samochody ciężarowe, wg grup ładowności, zarejestrowanych w Zabrzu, w latach 2009-2010.

Tabela 69 Samochody ciężarowe wg grup ładowności, lata 2009-2010

Samochody ciężarowe wg grup ładowności.									
	do 999 kg	1000-1499 kg	1500-2999 kg	3000-3499 kg	3500-4999 kg	5000-6999 kg	7000-9999 kg	10000-14999 kg	15000 kg i więcej
	[szt]	[szt]	[szt]	[szt]	[szt]	[szt]	[szt]	[szt]	[szt]
2009 r.	4 698	1 479	532	83	177	627	550	210	72
2010 r.	4 875	1 588	546	88	182	646	558	220	80

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Kolejne dane przedstawiają podział samochodów osobowych wg dopuszczalnej masy całkowitej oraz wg pojemności silnika, zarejestrowanych w Zabrzu, w latach 2009-2010.

Tabela 70 Samochody osobowe wg dopuszczalnej masy całkowitej, lata 2009 - 2010

Samochody osobowe wg dopuszczalnej masy całkowitej	masa całkowita do 1399 kg	masa całkowita 1400-1649 kg	masa całkowita 1650-1899 kg	masa całkowita 1900 kg i więcej
	[szt]	[szt]	[szt]	[szt]
2009 r.	27 341	21 541	10 264	6 559
2010 r.	27 098	22 132	11 536	7 890

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Tabela 71 Samochody osobowe wg pojemności silnika, lata 2009 - 2010

Samochody osobowe wg pojemności wg pojemności silnika	do 1399 cm3	1400-1999 cm3	2000 i więcej cm3
	[szt]	[szt]	[szt]
2009 r.	34 736	27 517	3 452
2010 r.	35 326	29 602	3 728

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Kolejne dane przedstawiają liczbę ciągników samochodowych oraz przyczep i naczep zarejestrowanych w Zabrzu, w latach 2009-2010.

Tabela 72 Liczba ciągników w latach 2009 - 2010

	ciągniki samochodowe	ciągniki siodłowe	ciągniki rolnicze
	[szt]	[szt]	[szt]
2009 r.	401	399	159
2010 r.	438	435	160

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Tabela 73 Liczba przyczep i naczep w latach 2009-2010

		ogółem	ciężarowe		specjalne
		[szt]	[szt]		[szt]
Przyczepy i naczepy	2009 r.	1 442	1 170		247
	2010 r.	1 488	1 210		250
		ogółem	ciężarowe	ciężarowe rolnicze	specjalne
		[szt]	[szt]	[szt]	[szt]
przyczepy	2009 r.	960	720	25	215
	2010 r.	973	725	28	220
		ogółem	ciężarowe		specjalne
		[szt]	[szt]		[szt]
naczepy	2009 r.	482	450		32
	2010 r.	515	485		30

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

6 Jakość środowiska

W 2010 roku wydano 424 decyzje w zakresie gospodarowania odpadami przemysłowymi i komunalnymi, gospodarowania zieleni, wprowadzania substancji do powietrza, pozwoleń wodno prawnych oraz decyzji określających środowiskowe uwarunkowania realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych. Szczegółowy wykaz tych decyzji prezentuje poniższa tabela:

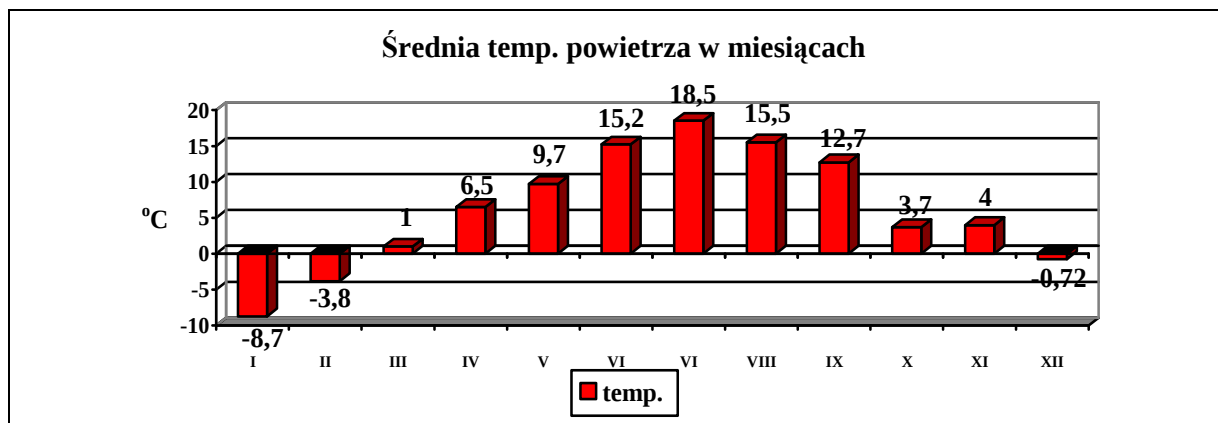
Tabela 74 Decyzje wynikające z Prawa Ochrony Środowiska oraz innych ustaw, rok 2010

Rodzaj decyzji	Liczba
Decyzje środowiskowe	18
Decyzje wydane z zakresu ustawy o odpadach	61
Decyzje na usunięcie drzew i krzewów	315
Pozwolenia wodnoprawne	12
Z zakresu ochrony powietrza	5
Ustawa o utrzymaniu porządku i czystości	13
Suma	424

Źródło: UM Zabrze

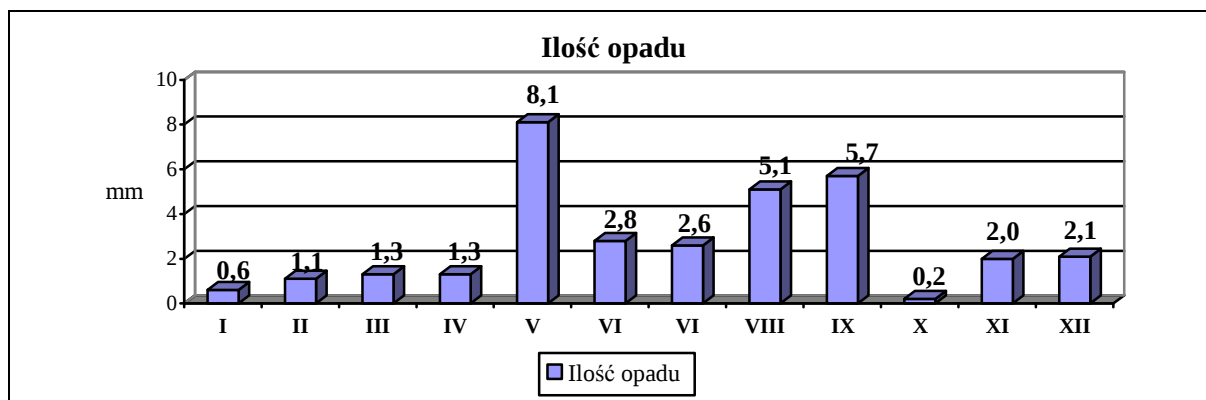
6.1 Jakość powietrza

Na terenie Zabrze średnia temperatura powietrza wynosiła 5,55°C, ciśnienie atmosferyczne średnio osiągało 980,4 hPa, wiatr osiągał prędkość średnio 1,02 m/s, a średnia ilość opadu to 2,73 mm.

Rysunek 23 Średnia temperatur powietrza w miesiącach. Rok 2010

Źródło: UM Zabrze

Rysunek 24 Średnia ilość opadu w poszczególnych miesiącach, rok 2010

Źródło: UM Zabrze

Widoczny na wykresie zwiększony, w stosunku do pozostałych miesięcy, wzrost opadów, jaki nastąpił w maju w 2010 r., skutkował powodzią w Dzielnicy Makoszowy.

W ostatnich latach w Zabrzu obserwuje się znaczną poprawę stanu powietrza atmosferycznego, niemniej jednak jego ochrona przed zanieczyszczeniami jest ważnym zagadnieniem w dziedzinie ochrony środowiska. Wynika to z faktu, iż zanieczyszczenia powietrza oddziałują bezpośrednio na zdrowie człowieka, organizmy żywe, roślinność, wody, gleby a także budowle i zabytki.

Źródłami zanieczyszczeń powietrza są:

- źródła energetyczne i przemysłowe,
- niska emisja,
- komunikacyjne źródła zanieczyszczeń,
- emisja nieorganizowana,
- emisja spoza obszaru Miasta.

Poniżej przedstawiono roczny raport dotyczący zanieczyszczenia powietrza w Zabrzu:

Tabela 75 Zanieczyszczenia powietrza w Zabrzu

Parametr	Jednostka	Norma	Średnia		
			2008 r.	2009 r.	2010 r.
Dwutlenek siarki (SO ₂)	µg/m ³	20	16	19	24,1
Tlenek azotu (NO)	µg/m ³		7	9	11,2
Dwutlenek azotu (NO ₂)	µg/m ³	40	23	25	28,1
Tlenek węgla (CO)	mg/m ³			72	1,106
Ozon (O ₃)	µg/m ³		31	43	41,9
Tlenki azotu (NO _x)	µg/m ³	30	33	39	45,1
Pył zawieszony (PM ₁₀)	µg/m ³	40	44	48	52,8

Źródło: UM Zabrze

W badanym okresie, tj. w latach 2008 – 2010 została przekroczona norma średnioroczna w emisji tlenu azotu oraz pyłu zawieszonego.

Przekroczenia norm następowały w poszczególnych miesiącach, w takich parametrach, jak:

- dwutlenek siarki (SO₂) – w miesiącach: styczniu, lutym, październiku, listopadzie, grudniu
- tlenki azotu (NO_x) – w miesiącach: styczniu, lutym, kwietniu, oraz od września do grudnia
- pył zawieszony (PM₁₀) – w miesiącach od stycznia do kwietnia oraz od września do grudnia.

Poniżej przedstawiono emisję zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych za lata 2007 – 2010.

Tabela 76 Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych

	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Emisja zanieczyszczeń pyłowych					
ogółem [t/r]	286	259	281	215	241
emisja nie zorganizowana zanieczyszczeń pyłowych [t/r]	47	49	48	45	53
emisja zanieczyszczeń pyłowych ze spalania paliw [t/r]	221	193	213	160	179
cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych [t/r]	7	4	10	2	0
węglowo-grafitowe, sadza [t/r]	14	14	13	13	13
Emisja zanieczyszczeń gazowych					
emisja zanieczyszczeń gazowych ogółem [t/r]	474 397	450 612	425 640	420 138	455 950
emisja zanieczyszczeń gazowych ogółem (bez dwutlenku węgla) [t/r]	17 211	18 376	19 607	19 680	19 613
emisja zanieczyszczeń gazowych nie zorganizowana [t/r]	10 992	11 873	13 383	13 228	13 382
dwutlenek siarki [t/r]	2 391	2 239	2 063	1 708	1 995
tlenki azotu [t/r]	775	777	728	779	749
tlenek węgla [t/r]	534	512	449	375	491
dwutlenek węgla [t/r]	457 186	432 236	406 033	400 458	436 337
metan [t/r]	13 450	14 769	16 327	16 777	16 343
Zanieczyszczenia zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji					
- pyłowe [t/r]	23 602	22 918	26 426	22 554	25 301
- gazowe [t/r]	1 410	1 319	1 231	1 044	943

Źródło: UM Zabrze, GUS

Zgodnie z art. 87 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska, oceny jakości powietrza dokonywane są w strefach, w tym w aglomeracjach. Na terenie województwa śląskiego zostało wydzielonych 5 stref. Zabrze zlokalizowane jest w aglomeracji górnośląskiej o kodzie PL.2401.

W wyniku przeprowadzonej rocznej oceny jakości powietrza w województwie śląskim, obejmującą 2010 rok, stwierdzono, na stanowisku pomiarowym pyłu zawieszonego w Zabrzu, 105 przypadków przekraczania poziomu 24-godzinnego wynoszącego $50\mu\text{g}/\text{m}^3$ (dopuszczalna częstość przekraczania – 35 razy). W porównaniu do 2009 r. częstość przekroczeń w 2010 r. zmniejszyła się o 9%.

Uchwała Nr III/52/2010 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 16 czerwca 2010 r. został zatwierdzony Program ochrony powietrza dla stref województwa śląskiego, w których stwierdzone zostały ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu.

W wyniku realizacji Programu Ochrony Powietrza za rok 2010 w Zabrzu, zrealizowano w Zabrzu następujące zadania:

Tabela 77 Sprawozdanie w zakresie działań związanych z redukcją emisji powierzchniowej

Ilość zlikwidowanych tradycyjnych pieców węglowych	W tym wymienione na następujące źródła: [szt.] i/lub powierzchnia użytkowa lokalu [m ²]			termomodernizacja	Koszty
	Sieć ciepłna, źródła ciepła gazowe, olejowe lub elektryczne	Źródła ciepła nowoczesne węglowe, retortowe lub opalane biomasą	Alternatywne lub odnawialne źródło ciepła		
Program Ograniczania Niskiej Emisji (PONE) ²⁸ – 84	29 -gazowe	84 - węglowe	126 - kolektory słoneczne	- 86 ocieplenia ścian - 60 ocieplenie stropodachu - 61 wymiana okien	3 885 444,84
Zmiana systemu ogrzewania ²⁹ - 190	- 172 gazowe - 4 elektryczne	- 13 węglowe - 1 kominiek (drewno)	-	-	277 659,34
				Termomodernizacja budynku hali sportowej przy ul. Wolności 406	2 137 643,44
				Termomodernizacja budynku Domu Pomocy Społecznej nr 3	429 648,89
				Termomodernizacja budynku Przedszkola nr 48 przy ul. Kotarbińskiego 16	1 772 109,55
				Termomodernizacja budynku Domu Pomocy Społecznej nr 2	481 695,49
				Termomodernizacja Szkoły Podstawowej nr 18 przy ul. Karczewskiego 10	961 057,26
R A Z E M					
274	205	98	126	207	4 163 104,18 6 073 813,97 ³⁰

Źródło: UM Zabrze, Wydział Ekologii

²⁸ Program ograniczenia Niskiej Emisji finansowany jest z pożyczki Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

²⁹ Zmiana systemu ogrzewania na ogrzewanie proekologiczne finansowana ze środków budżetu Gminy Zabrze pochodzących z wpływów z tytułu opłat i kar za gospodarcze korzystanie ze środowiska.

³⁰ Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej

6.2 Hałas

W styczniu 2009 r. powstało Studium Wykonalności dla projektu pn. „Utworzenie mapy akustycznej miasta Zabrze wraz z systemem do jej aktualizacji, zarządzania i udostępniania”. W ramach tego projektu w 2010 r. zostały wykonane pomiary hałasu komunikacyjnego, obejmujące pomiary hałasu drogowego, kolejowego i tramwajowego.

W planowanym, na lata 2011-2012 etapie, zrealizowane będzie:

- wykonanie pomiarów hałasu przemysłowego,
- pozyskanie danych nieakustycznych,
- opracowanie modelu symulacyjnego,
- wykonanie graficznej części mapy akustycznej,
- wykonanie opisowej części mapy akustycznej,
- opracowanie systemu aktualizacji mapy akustycznej,
- integrację mapy akustycznej z miejskim Systemem Informacji o Terenie, wdrożenie i weryfikację systemu mapy akustycznej.

Zakończenie rzeczowej realizacji projektu nastąpi w terminie do 30 czerwca 2012 r.

Zgodnie z zapisami ustawy Prawo ochrony środowiska w terminie do 30 czerwca 2013 r. dla terenów, na których poziom hałasu przekracza poziom dopuszczalny będzie opracowany program ochrony środowiska przed hałasem.

6.3 Hydrologia Zabrze

6.3.1 Wody powierzchniowe

Obszar miasta należy do prawostronnego dorzecza Odry. Przez Zabrze przepływa Kłodnica wraz z odpływami: Potokiem Bielszowickim (Kochłówka), Czarniawką, Potokiem Guido, Bytomką, która wpływa do Kłodnicy na terenie Gliwic. Prawobrzeżnym dopływem Bytomki, jest Potok Mikulczycki, który ma na terenie Zabrze 5 km długości i wpada do Bytomki w okolicy Maciejowa. Bytomka ma teren Zabrze 7 km długości.

Teren Zabrze należy do regionu wodnego Górnej Odry, w obszarze działania Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gliwicach.

Obowiązki właścicielskie w stosunku do rzeki Kłodnicy i Bytomki pełni Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach, natomiast do wszystkich innych Marszałek Województwa Śląskiego. Woda w zbiornikach i rowach jest w posiadaniu właściciela nieruchomości gruntowej.

Kłodnica, Bytomka, Czarniawka i Potok Bielszowicki (Kochłówka) stanowią element sieci regionalnego monitoringu powierzchniowych wód płynących, realizowanego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach (WIOS).

Poniżej znajduje się informacja nt. eutrofizacji tych rzek, zaczerpnięta z „Oceny eutrofizacji rzek w jednolitych częściach wód w latach 2008-2010” WIOŚ w Katowicach.³¹

³¹ <http://www.katowice.pios.gov.pl/monitoring/informacje/stan2010/wodypow/eutrofozacja.pdf>

Tabela 78 Ocena eutrofizacji rzek w jednolitych częściach wód w latach 2008-2010, WIOŚ Katowice

	Kochłówka	Czarniawka	Bytomka	Kłodnica od Promnej do Kozłówki
Czy jednolita część wód występuje w obszarze zanieczyszczonym lub zagrożonym zanieczyszczeniami powodowanymi przez związki azotu ze źródeł rolniczych?	NIE	NIE	NIE	NIE
Czy jednolita część wód występuje w obszarze wrażliwym na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych?	TAK	TAK	TAK	TAK
Ocena eutrofizacji ³²				
Fitobentos (wskaźnik okrzemkowy IO)	TAK	TAK	TAK	TAK
Pięciodobowe zapotrzebowanie tlenu BZT ₅ (mg O ₂ /l)	TAK	TAK	TAK	TAK
Ogólny węgiel organiczny (mg C/l)	TAK	TAK	TAK	TAK
Azot amonowy (mg N-NH ₄ /l)	TAK	TAK	TAK	TAK
Azot Kjeldahla (mg N/l)	TAK	TAK	TAK	TAK
Azot azotanowy (mg N-NO ₃ /l)	NIE	NIE	NIE	NIE
Azot ogólny (mg N/l)	TAK	TAK	TAK	TAK
Fosfor ogólny (mg P/l)	TAK	TAK	TAK	TAK
Ogólna ocena eutrofizacji	TAK	TAK	TAK	TAK

Legenda:

TAK – występuje eutrofizacja

NIE – nie występuje eutrofizacja

Źródło: WIOŚ Katowice

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry³³, który jako narzędzie planistyczne, usprawnić ma proces osiągania celów środowiskowych, stanowi fundament podejmowania decyzji, mających wpływ na stan zasobów wodnych oraz zasady przyszłego gospodarowania wodami. Plan jest syntezą prac przeprowadzonych w obszarze dorzecza i zawiera, m.in. takie elementy, jak podsumowanie identyfikacji znaczących oddziaływań antropogenicznych i oceny ich wpływu na stan wód powierzchniowych i podziemnych.

³² Podstawa prawna: art. 47, ust. 6 ustawy Prawo wodne, Dz.U. Nr 162 z 2008 r., poz. 1008, wytyczne GIOŚ

³³ Zatwierdzony na posiedzeniu Rady Ministrów w dniu 22 lutego 2011, M.P. 2011 r., Nr 40, poz. 451

Tabela 79 Oddziaływania antropogeniczne na stan wód na terenie Zabrze („Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”³⁴)

		Kochłówka	Czerniawka	Bytomka	Kłodnica od Promnej do Kozłówki
Jednolita część wód powierzchniowych (JCWP)	Europejski kod JCWP	PLRW6000611632	PLRW6000611634	PLRW6000611649	PLRW6000911655
	Nazwa JCWP	Bielszowski Potok	Czerniawka	Bytomka	Kłodnica
Lokalizacja	Scalona część wód		GO0201	GO0201	GO0201
	Region wodny		Region wodny Górnej Odry	Region wodny Górnej Odry	Region wodny Górnej Odry
	Obszar dorzecza	Kod	6000	6000	6000
		Nazwa	Obszar dorzecza Odry	Obszar dorzecza Odry	Obszar dorzecza Odry
	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej		RZGW w Gliwicach	RZGW w Gliwicach	RZGW w Gliwicach
Typ JCWP		Potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych	Potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych	Potok wyżynny węglanowy z substratem drobnoziarnistym na lessach i lessopodobnych	Mała rzeka wyżynna węglanowa
Status		Naturalna część wód	Naturalna część wód	Naturalna część wód	Silnie zmieniona część wód
Ocena stanu		Zły	Zły	Zły	Zły
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych		Zagrożona	Zagrożona	Zagrożona	zagrożona
Derogacje		4(4) - 1	4(4) - 1	4(4) - 1	4(4) - 1
Uzasadnienie derogacji		Wpływ działania antrop. Na stan JCW oraz brak możliwości techn. ograniczenia wpływu tych oddziaływań, generuje konieczność przesunięcia w czasie osiągnięcia celów środowisk. przez JCW. Występująca działalność gospodarcza człowieka związana jest ściśle z występowaniem surowców naturalnych, bądź przemysłowym charakterem obszaru			

4(4) – 1 – derogacje czasowe – brak możliwości technicznych

Źródło: Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej

Czynniki antropogeniczne zaburzyły reżim hydrologiczny większości rzek i potoków. Rzeki w Zabrzu są zasilane przez ścieki komunalne, przemysłowe i zrzuty wód kopalnianych.³⁵

Zanieczyszczenie wód pochodzące z odprowadzenia nieoczyszczonych ścieków komunalnych eliminowane są przez Gminę Zabrze „u źródła”, czyli poprzez skanalizowanie terenów i odprowadzanie ścieków komunalnych do oczyszczalni ścieków: „Oczyszczalni Śródmieście” i „Oczyszczalni Mikulczyce”. Tam poddawane są mechanicznemu i biologicznemu oczyszczaniu.

³⁴ <http://www.rdw.org.pl/download/plan-gospodarowania-wodami-na-obszarze-dorzecza-odry.pdf>

³⁵ <http://www.psh.gov.pl/plik/id,4768.pdf>

W celu kompleksowego prowadzenia działań w tym zakresie zrealizowano projekt, pn. „Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Zabrze”.

W dniu 7 września 2010 roku w Teatrze Nowym w Zabrzu odbyła się uroczysta konferencja z okazji zakończenia realizacji Projektu.

6.3.2 Wody podziemne

Obszar Zabrze znajduje się w śląsko-krakowskim regionie hydrogeologicznym, w subregionie triasu śląskiego, w części północnej oraz w subregionie górnośląskim w części południowej. Warstwy wodonośne występują w piętrach stratygraficznych: czwartorzędowym, triasowym i karbońskim.

Naturalny układ krążenia wód, które stanowiły rzeki: Bytomka i jej dopływy oraz Czarniawka i Kłodnica, został zakłócony oddziaływaniem drenażu antropogenicznego. Zmieniły się warunki zasilania i drenażu wód oraz drenaż wyrobiskami górniczymi i pompowaniem wód kopalnianych na powierzchnię. Na wody podziemne oddziałuje również wymuszony drenaż wyrobisk górnictwa węgla kamiennego o zasięgu regionalnym oraz drenaż miasta ujęciami wód zlokalizowanych poza Zabrzem, na terenie sąsiednich gmin.

W wyniku działalności górniczej zmieniły się stosunki wodne w rejonie miasta – zmniejszył się zasób wód podziemnych, obniżyły się bądź zanikły zwierciadła wody w studniach gospodarskich i ujęciach głębinowych, zniknęły liczne źródła i ciekły powierzchniowe. W związku z tym, Zabrze jest zaopatrywane głównie z ujęć wód położonych poza granicami miasta.

Na terenie Zabrze znajdują się Główne Zbiorniki Wód Podziemnych:

- w części północno-zachodniej miasta występuje GZWP Gliwice (nr 330) – zbiornik triasowy;
- w części północno-wschodniej GZWP Bytom (nr 329) – zbiornik triasowy;
- w południowej części miasta, fragment GZWP nr 331 Kopalnia Dolina Rzeki Górna Kłodnica, z poziomami wodonośnymi w utworach czwartorzędu.³⁶

Tabela 80 Główne zbiorniki wód podziemnych na obszarze dorzecza Odry

Nr GZWP	329	330	331
Nazwa GZWP	Zbiornik Bytom	Zbiornik Gliwice	Dolina kopalnia rzeki Górna Kłodnica
Obszar dorzecza	Odry/Wisły	Odry	Odry
Powierzchnia (km ²)	250	392	70
Wiek piętra wodonośnego	T	T _{1,2}	Q
Zasoby dyspozycyjne/ szacunkowe	165	107,7	37
Stopień odporności	niski	niski	b.d.
Stopień udokumentowania	nieudokumentowany	nieudokumentowany	nieudokumentowany
Rok wykonania dokumentacji		2006** 2009-2011	

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, MP z 2011 r. Nr 40, p. 451

³⁶ Treść zaczerpnięta z: „**Wody podziemne miast Polski**” pod redakcją Zbigniewa Nowickiego. - http://www.psh.gov.pl/artykuly_i_publicacje/informatory_psh/wody-podziemne-miast-polski.html

6.4 Zieleń miejska i lasy

Na terenie Zabrza znajdują się tereny zieli, które wg lokalizacji przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela 81 Tereny zielone w mieście

		2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Parki spacerowo wypoczynkowe	Obiekty	8	8	8	8
	Powierzchnia [ha]	43,0	43,0	43,0	43,0
Zieleńce	Obiekty	146	143	143	143
	Powierzchnia [ha]	77,7	68,0	68,0	68,0
Zieleń przyuliczna	Powierzchnia [ha]	82,1	98,0	98,0	98,0
Tereny zieleni osiedlowej	Powierzchnia [ha]	108,0	108,0	165,9	165,9
Parki, zieleńce i tereny zielenie osiedlowej	Powierzchnia [ha]	228,7	219,0	276,9	276,9
Cmentarze	Obiekty	15	15	15	15
	Powierzchnia [ha]	44,9	44,9	44,9	44,9
Lasy gminne	Powierzchnia [ha]	465,1	465,1	465,1	465,1

Źródło: stat.gov.pl

Na terenie Zabrza znajduje się 8 parków, o łącznej powierzchni 43 ha:

- Park leśny im. Powstańców Śląskich
- Park leśny im. gen. Karola Świerczewskiego
- Park im. Poległych Bohaterów
- Park im. Tadeusza Kościuszki
- Park Hutniczy
- Park Rodzinny
- Park im. Jana Pawła II
- Park im. Wincentego Pstrowskiego

Prócz Parków, chętnie odwiedzanym miejscem jest Miejski Ogród Botaniczny o powierzchni 6,45 ha.

Ponadto, w dolinie Rokitnicy biegnie, m.in. ścieżka edukacyjno-rekreacyjna „Gajdzikowie Górki o długości 4,5 km.

W poniższych tabelach przedstawiono strukturę lasów i gruntów zakrzewionych i zadrzewionych w Zabrze:

Tabela 82 Struktura własnościowa lasów

Rok 2010	Lasy	Grunty zadrzewione i zakrzewione
Grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	745 ha	12
Grunty Skarbu Państwa przekazane w użytkowanie wieczyste	17 ha	46
Grunty gmin i związków międzygminnych z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	200	416
Grunty osób fizycznych	7 ha	8
Grunty kościołów i związków wyznaniowych	0	1
Grunty województw z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	1	0
Grunty będące przedmiotem własności i władania osób niewymienionych wyżej	0	3
Grunty-powierzchnia ewidencyjna	970	486
Powierzchnia geodezyjna	973	488

Źródło: UM Zabrze.

Tabela 83 Struktura gatunkowa lasów

STRUKTURA GATUNKOWA LASÓW	
drzewostan brzozowy	37,18% powierzchni
drzewostan dębowy	36,39% powierzchni
drzewostan sosnowy	3,15% powierzchni
drzewostan olchowy	10,5% powierzchni
klon, jesion , jawor, buk, grab	3,08% powierzchni
robinia akacyjowa, topola, osika, modrzew	9,7% powierzchni

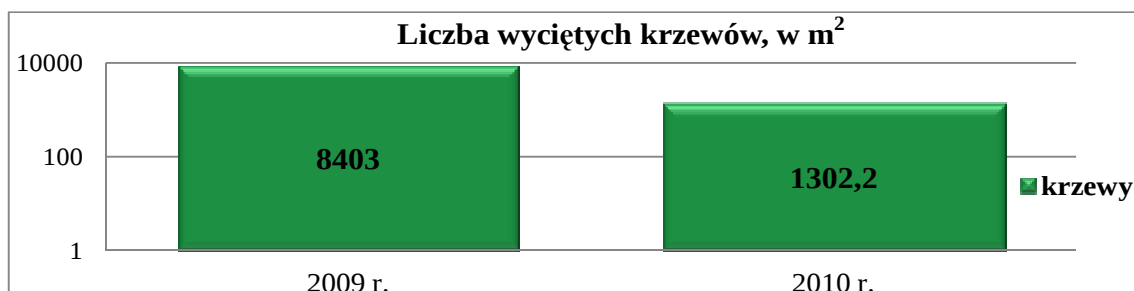
Źródło: UM Zabrze

W 2010 r. wydano 315 decyzji na usunięcie 3882 sztuk drzew i 1302,2 sztuk krzewów.

Rysunek 25 Wycięte drzewa, w szt. Lata 2009-2010

Źródło: UM Zabrze

Rysunek 26 Wycięte krzewy, w m²

Źródło: UM Zabrze

Poniżej znajduje się wykaz decyzji zezwalających na usunięcie drzew i krzewów w roku 2010 na terenie miasta Zabrze.

Tabela 84 Decyzje zezwalające na usunięcie drzew i krzewów na terenie Zabrze, w roku 2010

Decyzja wydana przez:	Ilość decyzji	Ilość usuniętych drzew w szt.	Ilość usuniętych krzewów w m ²	Zobowiązanie do nasadzeń drzew w szt.	Zobowiązanie do nasadzeń krzewów ozdobnych w szt.
Prezydenta Miasta Zabrze	310	2445	1151,2	1851	1588
przez inne organy	5	1437	151	205	0
Razem	315	3882	1302,2	2056	1588

Źródło: UM Zabrze

6.5 Edukacja ekologiczna

Akcje edukacyjno-informacyjne w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi prowadzone są rokrocznie na terenie Zabrze. W 2010 r. były to następujące działania edukacyjne:

- „Tydzień Ziemi”, w ramach którego przeprowadzono no zbiórkę odpadów niebezpiecznych;
- Akcja „Sprzątanie Świata – Chrońmy bioróżnorodność – segregujmy odpady”, w ramach której przeprowadzono, między innymi, konkurs plastyczny oraz akcję edukacyjną;
- „Bezpieczne usuwanie wyrobów zawierających azbest z uwzględnieniem inwentaryzacji obiektów zawierających azbest, na terenach których wystąpiła powódź w mieście Zabrze, w 2010 roku”;
- Zbiórka odpadów wielkogabarytowych;
- Selektywna zbiórka odpadów komunalnych oraz zbiórka odpadów biodegradowalnych;
- Zbiórka przeterminowanych lekarstw.

W ramach akcji „Tydzień Ziemi” oraz „Sprzątanie Świata” organizowana była mobilna zbiórka odpadów niebezpiecznych oraz zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych pochodzących z gospodarstw domowych z terenu miasta Zabrze (były to odpady pochodzące z gospodarstw domowych (przeterminowane leki, baterie i akumulatory, świetlówki i inne odpady zawierające rtęć, małogabarytowe urządzenia elektryczne i elektroniczne). Ponadto w ramach akcji „Sprzątanie Świata” zorganizowano konkurs plastyczny dla dzieci i młodzieży szkolnej.³⁷

³⁷ Informacja pozyskana z Wydziału Ekologii, UM Zabrze

7 Gospodarka Komunalna

7.1 Gospodarka wodno-ściekowa

Zapewnianie w sposób ciągły dostawy wody dla mieszkańców Zabrza oraz odbiór ścieków z terenu miasta wraz z ich oczyszczeniem leży w gestii **Zabrzeńskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., 41-800 Zabrze, ul. Wolności 215.**

Miasto Zabrze zasilane jest w wodę z dwóch ujęć własnych oraz z ujęć będących we władaniu Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach.

Około 40% wody pochodzi z głębinowych ujęć własnych w Grzybowicach i Mikulczycach, zaś 60% pochodzi z zakupu, od Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach, posiadającego na terenie Zabrza dwa ujęcia – powierzchniowe „Czarny Las” i głębinowe Zawada.

Tabela 85 Ujęcia wody na terenie Zabrza oraz zdolność produkcyjna wody

Ujęcie wody	Produkcja wody [m ³ /d]	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę	Zaopatrywane dzielnice i osiedla
SUW Leśna	4 680 m ³ /d = 4 371 240 m ³ /rok	180 185	Mikulczyce, Osiedle Kopernik, Osiedle Marii Curie Skłodowskiej
UW Grzybowice	11 976 m ³ /d= 4.371 240 m ³ /rok		Grzybowice, Rokitnica, Osiedle Helenka, Mikulczyce, częściowo Śródmieście.
UW Zawada	14 542 m ³ /d		Biskupice
UW „Czarny Las”			Dzielnice Śródmieście, Pawłów, Kończyce, Zaborze, Makoszowy, Osiedle Janek

Źródło: Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o oraz Państwowy Inspektor Sanitarny – Oddział w Gliwicach

Jakość wody na terenie Zabrza - woda spełnia normy z Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi Dz.U. Nr 61, poz. 417 z późniejszymi zmianami.

Jakość wody pitnej podlega kontroli Państwowego Inspektora Sanitarnego – Oddział w Gliwicach. W wyniku kontroli w 2010 r. stwierdzono, iż woda w Zabrzu była bezpieczna pod kątem zdrowotnym.³⁸

³⁸ <http://www.bip.wsse.katowice.pl/?t=211&menu=&mod=site&id=211&rok=&miesiac=&id=1609&t=1609>

➤ SIEĆ WODOCIĄGOWA

Tabela 86 Długość sieci wodociągowej

Rodzaj sieci		31.12.2008 r.		31.12.2009 r.		31.12.2010 r.	
		km	%	km	%	km	%
1	magistralna	16,6	4	16,6	4	31,3	7,17
2	rozdzielcza	283,7	68	285,8	68	287,2	65,83
3	przyłącza	116,7	28	117,0	28	117,8	27,00
razem		417,0	100	419,4	100	436,3	100

Źródło: Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.

Tabela 87 Przedziały wiekowe sieci wodociągowej

okres eksploatacji		2008 r.		2009 r.		2010 r.	
		km	%	km	%	km	%
1	do 5 lat	120,5	28,90	109,3	26,06	198,0	45,38
2	od 6 do 10 lat	84,0	20,14	92,5	22,06	83,3	19,10
3	od 11 do 20 lat	76,1	18,25	84,2	20,08	97,3	22,30
4	od 21 do 30 lat	88,2	21,15	84,3	20,10	29,1	6,67
5	od 31 do 50 lat	46,82	11,23	47,9	11,42	28,1	6,44
6	powyżej 50 lat	1,4	0,34	1,2	0,29	0,5	0,11
razem		417,02	100	419,4	100	436,3	100

Źródło: Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.

Strukturę materiałową sieci wodociągowej przedstawia tabela poniżej:

Tabela 88 Struktura materiałowa sieci wodociągowej

materiał		2008 r.		2009 r.		2010 r.	
		km	%	km	%	km	%
1	żeliwo	2,1	0,50	1,9	0,45	1,4	0,32
2	stal	182,4	43,74	179,0	42,68	100,1	22,94
3	PCV	41,2	9,88	41,2	9,82	41,2	9,45
4	PE	191,3	45,88	197,3	47,04	293,6	67,29
razem		417	100	419,4	100	436,3	100

Źródło: Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.

- Liczba gospodarstw domowych podłączonych do sieci wod.kan.: 100% mieszkańców korzystało w 2010 roku z usług w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę.
- Liczba użytkowników sieci wodociągowej w 2010 roku (wg ilości przyłączy): **11 922 osoby**.
- Średniodobowe zużycie wody w 2010 r. wyniosło **19,0 tys. m³**.
- Zużycie wody na jednego mieszkańca w 2010 r. wyniosło **2,51 m³/miesiąc**.
- Zużycie wody w gospodarstwach domowych w 2010 r. wyniosło: **5 383,9 tys. m³/rok**.

Wysokość cen za dostarczaną wodę oraz stawek opłaty abonamentowej zawarto w załączniku nr 1.

➤ SIEĆ KANALIZACYJNA

W 2010 roku, na terenie miasta Zabrze funkcjonowały oczyszczalnie ścieków:

Tabela 89 Komunalne oczyszczalnie ścieków w Zabrzu

	Oczyszczalnia „Śródmieście”	Oczyszczalnia „Mikulczyce”
Rodzaj	mechaniczno-biologiczna	mechaniczno-biologiczna
Przepustowość: m ³ /d ³⁹	33 400 m ³ /d	5 000 m ³ /d
Ilość dopływających ścieków		
dobowo	23 850,52 m ³ /doba	4 104,89 m ³ /doba
rocznie	8 705 400 m ³ /rok	1 498 300 m ³ /rok
Ilość odprowadzonych ścieków oczyszczonych		
dobowo	23 850,52 m ³ /doba	4 104,89 m ³ /doba
rocznie	8 705 400 m ³ /rok	4 498 300 m ³ /rok

Źródło: Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o.

Tabela 90 Procent oczyszczonych ścieków z podziałem na sposób oczyszczania

Procent oczyszczonych ścieków z podziałem na sposób oczyszczania		
Wskaźnik	Oczyszczalnia „Śródmieście”	Oczyszczalnia „Mikulczyce”
ChZT ⁴⁰	95,75 %	95,87 %
BZT ₅ ⁴¹	98,86 %	98,82 %
Zawiesina	98,29 %	98,57 %
Azot	89,79 %	86,18 %
Fosfor	94,46 %	92,84 %

Źródło: Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o.

Tabela 91 Długość sieci kanalizacyjnej

rodzaj sieci		2008 r.	2009 r.	2010 r.	
		km	km	km	%
1	ogólnospławna	33,2	33,2	20,1	6,01
2	sanitarna	203,4	204,9	253,2	75,67
3	tłoczne	b.d.	b.d.	25,0	7,47
4	przyłącza	16,5	16,6	36,3	10,85
razem		253,1	254,7	334,6	100

Źródło: Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o.

³⁹ założenie projektowe

⁴⁰ Chemiczne zużycie tlenu – def. GUS: Pojęcie umowne oznaczające ilość tlenu zużywanego w procesie chemicznego utleniania ścieków za pomocą dwuchromianu potasu.

⁴¹ Biochemiczne zużycie tlenu – def. GUS: Pojęcie umowne oznaczające ilość tlenu zużywanego w określonym czasie na utlenienie w warunkach aerobowych substancji organicznych, zawartych w wodzie lub ściekach, przy udziale żywych bakterii i enzymów pozakomórkowych. Proces biochemicznego utleniania związków organicznych trwa ok. 20 dób, a najintensywniej przebiega w czasie pierwszych pięciu dób. W kraju przyjęto oznaczać pięciodobowe b.z.t. tzw. BZT₅ w temp. 20 stopni C. Jest to jeden z ważniejszych wskaźników zanieczyszczenia wód substancjami organicznymi, oznaczany dla kontroli jakości wód, do określania podatności ścieków na biologiczne oczyszczanie, ich wpływu na odbiornik i kontroli pracy oczyszczalni ścieków.

Tabela 92 Przedziały wiekowe sieci kanalizacyjnej

okres eksploatacji		2008 r.		2009 r.		2010 r.	
		km	%	km	%	km	%
1	do 5 lat	32,3	12,76	34,9	13,70	155,3	46,42
2	od 6 do 10 lat	28,5	11,26	28,6	11,23	32,3	9,65
3	od 11 do 20 lat	2,5	0,99	1,6	0,63	0,9	0,27
4	od 21 do 30 lat	74,9	29,59	73,6	28,90	67,2	20,08
5	od 31 do 50 lat	52,4	20,70	55,1	21,63	52,3	15,63
6	powyżej 50 lat	62,5	24,69	60,9	23,91	26,6	7,95
razem		253,1	100	254,7	100	334,6	100

Źródło: Zabrzańskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp z o o

Strukturę materiałową sieci kanalizacyjnej przedstawia tabela poniżej:

Tabela 93 Struktura materiałowa sieci kanalizacyjnej

materiał		2008 r.		2009 r.		2010 r.	
		km	%	km	%	km	%
	beton	115,1	45,48	114,9	45,11	74,2	22,17
	kamionka	81,9	32,36	80,5	31,61	87,2	26,06
	PCV	42,4	16,75	45,6	17,90	133,7	39,96
	stal	8,9	3,52	8,9	3,49	5,9	1,76
	żeliwo	4,5	1,78	4,5	1,77	3,6	1,08
	PE	0,3	0,12	0,3	0,12	30,0	8,97
razem		253,1	100	254,7	100	334,6	100

Źródło: Zabrzańskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp z o o

- Liczba gospodarstw domowych podłączonych do sieci wod.kan.: 99,4% mieszkańców korzystało w 2010 roku z usług w zakresie zbiorowego odprowadzania ścieków.
- Liczba użytkowników sieci kanalizacyjnej w 2010 r. (wg ilości przyłączy): **10 486 osób.**
- Średniodobowa produkcja ścieków komunalnych w 2010 r :
 - Oczyszczalnia ścieków „Śródmieście”: 23 850,52 m³/d
 - Oczyszczalnia Ścieków „Mikulczyce”: 4 104,89 m³/d

Ilość odebranych (zafakturowanych) ścieków w 2010 r.:

Tabela 94 Ścieki wytworzone w 2010 r., w podziale na gospodarstwa domowe, przemysł, inne

grupa odbiorców		m ³
1	gospodarstwa domowe	5 133 988
2	przemysł	415 176
3	pozostali odbiorcy	745 594
razem		6 294 758

Źródło: Zabrzańskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp z o o

Cena jednostkowa odprowadzonych w 2010 r. ścieków w zł/m³ dla poszczególnych odbiorców:

Tabela 95 Cena jednostkowa odprowadzonych ścieków, 2010 r

Taryfowa grupa odbiorców usług		Cena ścieków w zł/m ³	
		netto	brutto (wg stawki VAT obowiązującej w dniu wejścia w życie Taryf)
1	Odbiorcy odprowadzający ścieki poprzez przyłącza nie będące w posiadaniu spółki wod.-kan., rozliczani za ilość odprowadzanych ścieków określoną w oparciu o urządzenie pomiarowe, bądź w oparciu o ilość zużytej wody, ustaloną na podstawie wskazań wodomierza głównego, wodomierza lokalowego lub ustaloną w umowie	6,20	6,70
2	Odbiorcy odprowadzający ścieki poprzez przyłącza będące w posiadaniu spółki wod.-kan., rozliczani za ilość odprowadzanych ścieków określoną w oparciu o urządzenie pomiarowe, bądź w oparciu o ilość zużytej wody, ustaloną na podstawie wskazań wodomierza głównego, wodomierza lokalowego lub ustaloną w umowie	6,22	6,72

Źródło: Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.

Okres amortyzacji sieci wodociągowej i kanalizacyjnej: ok 22 lata - 4,5% w skali roku
Czas po jakim wymagana jest faktyczna wymiana sieci: po ok 25 latach w zależności od rodzaju materiału z jakiego są wykonane rurociągi

Procent sieci, która wymaga wymiany:

- wodociągowa ok 10%
- kanalizacyjna ok 33%

Procent sieci, która została wymieniona w 2010r :

- wodociągowa 1,2% sieci wodociągowej
- kanalizacyjna 0,3% sieci kanalizacyjnej

Do 2010 r., licząc okres 5 letni (tj. od 2005 r.) zostało wymienione lub rozbudowane ok. 24% sieci wodociągowej oraz ok. 37% sieci kanalizacyjnej (łącznie z robotami w ramach Projektu pn. „Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Zabrze”).

7.1.1 Poprawa gospodarki wodno-ściekowej

Decyzją Komisji Europejskiej z dnia 21 grudnia 2004 r. Gminie Zabrze zostało przyznane dofinansowanie ze środków Funduszu Spójności dla Projektu Nr 2004/PL/16/C/PE/027, pn.: „Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Zabrze”.

Projekt objął swym zasięgiem ponad 80% powierzchni miasta Jego realizacja stworzyła okazję do uporządkowania w krótkim czasie gospodarki wodno-ściekowej w Zabrzu i skróciła drogę do osiągnięcia standardów zgodnych z zapisami Traktatu Akcesyjnego i obowiązującymi przepisami polskimi i unijnymi.

W dniu 7 września 2010 roku w Teatrze Nowym w Zabrzu odbyła się uroczysta konferencja z okazji zakończenia realizacji Projektu pn. "Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Zabrze".

Podsumowanie Projektu „Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Zabrze” w liczbach:

- Lokalizacja projektu: Gmina Zabrze;
- Liczba mieszkańców objętych projektem; ok. 192 000;
- Data Decyzji KE: 21.12.2004 r.;
- Zmodyfikowana data Decyzji KE: 04.11.2009 r.;
- Data zakończenia robót: 31.12.2009 r.;
- Data zakończenia inwestycji: 31.12.2010 r.;⁴²
- Długość zmodernizowanej sieci wodno-kanalizacyjnej: 120, 20 km.
- Długość nowopowstałej sieci wodno-kanalizacyjnej -193, 08 km.
- Procent osób obsługiwanych przez zmodernizowaną sieć wodno-kanalizacyjną – 99,40%
- Udział ścieków oczyszczonych w ogólnej ilości ścieków – 99,38%
- Wydatki ZPWiK Sp. z o.o w zakresie realizacji Projektu pn. Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Zabrze: 298 814 710, 25 PLN⁴³
- Wydatki poniesione przez Gminę Zabrze w zakresie realizacji Projektu pn. „Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Zabrze” wynoszą: 277 138 310, 13 PLN⁴⁴.

W dniu 19 listopada 2010 roku została podpisana z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie Umowa o dofinansowanie Projektu Nr POIS.01.01.00-00-092/08, pn. „Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Zabrze. Etap II”. Przedmiotem umowy jest udzielenie Beneficjentowi, czyli Gminie Zabrze dofinansowania na realizację ww. Projektu w ramach działania 1.1. priorytetu I Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013.

Zgodnie z zapisami ww. umowy par. 5:

- Całkowity koszt Projektu wynosi 355 113 709, 19 zł.
- Kwota dotacji wynosi 225 358 917, 55 zł.
- Udział własny Gminy Zabrze i ZPWiK (łącznie z kredytami oraz podatkiem VAT Gminy i ZPWiK) wynosi 129 754 791, 64 zł.

Zakres rzeczowy Projektu obejmuje:

- Budowę i przebudowę ok. 69 km kanalizacji sanitarnej wraz z 4 przepompowniami ścieków.
- Budowę i przebudowę ok. 68 km kanalizacji deszczowej.
- Wykonanie hermetyzacji i dezodoryzacji wybranych elementów na oczyszczalni ścieków „Śródmieście”.

Projekt obejmuje dzielnice: Pawłów, Zaborze; Osiedle Borsig w Biskupicach, Osiedle Piasek w Makoszowach, część Mikulczyc oraz Osiedle Wyzwolenia.

Realizacja przedstawionego zakresu ma na celu dostosowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Zabrze do wymagań Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych i stanowi ukończenie porządkowania gospodarki ściekowej na terenie aglomeracji Zabrze, w celu spełnienia wymagań dyrektywy o oczyszczaniu ścieków komunalnych nr 91/271/EWG i wymogów krajowych dotyczących ochrony środowiska.

⁴²

http://www.mos.gov.pl/artukul/7_aktualnosci/12965_dzieki_unijnej_pomocy_zabrze_poradkuje_gospodarke_wodno_sciekowa.html

⁴³ W tym FS (wraz z refundacją przy płatności końcowej), pożyczka płatnicza, pozyska inwestycyjna, udział własny

⁴⁴ W tym FS (wraz z refundacją przy płatności końcowej), pożyczka płatnicza, pozyska inwestycyjna, udział własny

7.2 Gospodarka odpadami

Na terenie Zabrze znajduje się 1 czynne składowisko odpadów komunalnych, o powierzchni 2,6 ha – **Miejskie Składowisko Odpadów Komunalnych w Zabrzu, ul. Cmentarna 19 f, 41-800 Zabrze.**

Administracją składowiska odpadów komunalnych zajmuje się Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zabrzu Sp. z o.o.

Tabela 96 Miejskie Składowisko Odpadów Komunalnych, rok 2010

Składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, na których są składowane odpady komunalne (stan na 31.12.2010 r.)	
Nazwa i adres składowiska	Miejskie Składowisko Odpadów Komunalnych w Zabrzu ul. Cmentarna 19 f, 41-800 Zabrze
Pojemność całkowita [m ³]	268 930
Pojemność wypełniona [m ³]	226 688
Masa składowanych odpadów [Mg]	274 733,92
Masa odpadów do przyjęcia [Mg]	50 074,58

Źródło: UM Zabrze

Istniejący system zbierania odpadów komunalnych na terenie miasta Zabrze przedstawia się następująco:

- zbiórka odpadów mieszanych (niesegregowanych), w których znajdują się również odpady niebezpieczne,
- selektywna zbiórka odpadów do recyklingu materiałowego (szkło, papier i tektura, tworzywa sztuczne i odpady kuchenne),
- zbiórka selektywna: przeterminowanych leków, baterii, odpadów kuchennych i zielonych,
- zbiórka odpadów wielkogabarytowych,
- zbiórka odpadów poremontowych – „na żądanie”,
- zbiórka odpadów ze studzienek kanalizacyjnych o kodzie 20 03 06,
- dwa razy w roku mobilna zbiórka odpadów tzw. problemowych, w tym niebezpiecznych,
- zbiórka odpadów „zielonych” na żądanie,
- zbiórka zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące gospodarki odpadami, prowadzonej w 2010 r.

Tabela 97 Gospodarka odpadami, rok 2010

	2010 r.
Ilość odebranych odpadów komunalnych ogółem [Mg/rok]	57 564,600
Ilość selektywnie odebranych odpadów komunalnych [Mg/rok]	7 200,5
Ilość odebranych zmieszanych odpadów komunalnych poddana składowaniu bez przetworzenia [Mg/rok]	50 364,100
Ilość komunalnych odpadów ulegających biodegradacji zagospodarowana poza składowaniem [Mg/rok]	2 220,400
Ilość odpadów niebezpiecznych (zebranych selektywnie) pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych [Mg/rok]	20,680
Ilość zebranych odpadów wielkogabarytowych [Mg/rok]	1351,6
Ilość zlikwidowanych „dzikich wysypisk” [szt.]	105
Liczba mieszkańców [os.]	186 913
Ilość odpadów przypadająca na 1 mieszkańca (wyliczona na podstawie sprawozdań)[Mg]	0,31

Źródło: UM Zabrze

Na składowisko przyjęto w poszczególnych latach następujące ilości odpadów:

Tabela 98 Przyjęte odpady na składowisko śmieci – niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne

Firma	Ilość odpadów [Mg]				
	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Zabrze	32 489,9	47 274,96	47 056,66	41 570,02	35 307,74
MPGK Zakład Zieleni Miejskiej	63,68	66,8	57,92	28,28	21,56
MPGK Zakład Segregacji i Kompostowni	60,34	0	5,7	0	1,52
Alba Ekoserwis Sp. z o.o.	1 861,5	1 582,6	1 257,1	881,84	246,36
Zakład Usług Sanitarnych Sp. z o.o.	94,78	9,24	0	0	0
Zakład Oczyszczania Miasta Zbigniew Strach	0	0	301	955,16	819,74
Zakład Oczyszczania Miasta Bracia Strach	147,32	187,64	0	0	0
Remondis Gliwice Sp. z o.o.	1 359,24	1 142,02	892,98	827,94	564,80
Probud Andrzej Proske	119,86	167,8	195,48	197,72	204,62
Spektrum Silesia Service	285,64	0	0	0	0
WC Serwis Bańska, Kucharski Spółka Jawna	99,6	118,28	9,46	0	0
ESTA	80,04	0	0	0	0
JOKER Kubica, Leksowski, Mosińska Sp. j.	0	0	0	11,08	3,7
Ekośrodowisko Sp. z o.o.	0	1,64	16,64	0	0
Inni	872,94	167,86	223,56	117,8	146,28
Razem	37 534,84	50 718,84	50 016,5	44 589,84	37 316,32

Źródło: UM Zabrze

W kolejnej tabeli zamieszczono informacje na temat ilości i rodzajów odpadów komunalnych zebranych przez przedsiębiorców, zajmujących się zbiórką odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości.

Tabela 99 Ilość odpadów komunalnych odebranych przez firmy posiadające zezwolenie na odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości

NAZWA	Ilość odpadów odebranych w 2010 r. [Mg]
Opakowania z papieru i tektury	15,68
Opakowania z tworzyw szt.	0,05
Opakowania z metali	0
Opakowania ze szkła	0,93
Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	0,36
Gruz ceglany	0
Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	0
Odpadowa papa	201,24
Gleba i ziemia, w tym kamienie, inne niż wymienione w 17 05 03	1,28

Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	0
Leki inne niż wymienione w 18 01 08	0
Papier i tektura	1154,57
Szkło	439,36
Odpady kuchenne ulegające biodegr.	221,88
Lampy fluorescencyjne	0,18
Leki inne niż wymienione w 20 01 31	1,75
Baterie i akumulatory	0
Baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 33	1,633
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne zawierające elementy niebezpieczne	2,35
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	7,06
Drewno inne niż wymienione w 20 01 37	173,78
Tworzywa sztuczne	565,93
Metale	0
Inne niewymienione frakcje zb. w sposób selekt.	0,0
Odpady ulegające biodegradacji	1824,75
Gleba i ziemia, w tym kamienie	0
Inne odpady nie ulegające biodegradacji	695,58
Nie segregowane (zmieszane) odpady komunalne	50364,07
Odpady z czyszczenia ulic i placów	62,62
Szlamy ze zb. bezodpł. służących do gromadz. nieczyst.	477,6
Odpady wielkogabarytowe	1351,55

Źródło: UM Zabrze

Z rozstawionych na terenie Zabrze pojemników segregacyjnych MPGK zebrano i dostarczyło do Zakładu Segregacji i Kompostowni:

Tabela 100 Odpady zebrane z pojemników segregacyjnych MPGK, lata 2009-2010

Odpady zebrane	2009 r.	2010 r.
Szkło	530,84 Mg	420,06 Mg
Makulaturę	524,91 Mg	423,02 Mg
Tworzywa sztuczne	523,02 Mg	586,51 Mg

Źródło: UM Zabrze

Z zebranych w ciągu 2009 r. odpadów uzyskano 536,61 Mg surowców, w tym:

Tabela 101 Surowce uzyskane z odpadów zebranych z pojemników segregacyjnych MPGK, lata 2009-2010

Surowce uzyskane	2009 r.	2010 r.
Szkła	130,90 Mg	307,10 Mg
Makulatury	232,30 Mg	241,45 Mg
Tworzyw sztucznych	173,41 Mg	183,44 Mg

Źródło: UM Zabrze

Z prowadzonej w 2009 r. selektywnej zbiórki w systemie workowym zebrano 15,02 Mg odpadów, natomiast w 2010 r. – 34,30 Mg.

W 2009 roku w Zakładzie Segregacji i Kompostowni przyjęto: odpadów wielkogabarytowych – 1270,95 Mg, papę odpadową – 324,96 Mg, odpadów wymieszanych – 4,28 Mg, natomiast

w 2010 roku przyjęto odpady wielkogabarytowe w ilości 1350,25 Mg oraz papę odpadową w ilości 257,02 Mg.

Na terenie Zakładu Segregacji i Kompostowni został uruchomiony w październiku 2008 roku punkt zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego pochodzącego z gospodarstw domowych. Mieszkańcy również mogą tego typu odpady przekazywać do mobilnych punktów zbiórki.

W 2008 roku zebrano 6, 180 Mg sprzętu, 2009 roku przyjęto 9, 680 Mg, natomiast w 2010 r. – 11, 691 Mg

Selektywną zbiórką odpadów komunalnych objęte jest całe miasto Zabrze.

7.3 Ciepłownictwo

W Zabrzu, dostawą ciepła zajmują się 2 przedsiębiorstwa:

- **Zabrzańskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej spółka z o.o., 41-800 Zabrze, ul. J. Goethego 3**
- **TERMA-DOM spółka z o.o., 41-803 Zabrze, ul. Bytomska 112 A**

Długość sieci ciepłowniczej ZPEC sp. z o.o. wg rodzaju w latach 2008 - 2010 przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela 102 Długość sieci ciepłowniczej w latach 2008-2010

Długość sieci ciepłowniczej wg rodzaju	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Sieci magistralne ⁴⁵	19, 81km	19, 89 km	19,90 km
Sieci rozdzielcze	35, 92 km	36, 80 km	36,97 km
Przylączy	29, 76 km	30, 54 km	32,60 km
Sieci niskoparametrowe	1, 43 km	1, 43 km	1,43 km

Źródło: Zabrzańskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.

Szczegółowe dane, dotyczące sieci w 2010 roku przedstawiono niżej:

Tabela 103 Sieć ciepłownicza w 2010 r.

Rodzaj	długość	w tym: preizolowane				
Sieci magistralne	19,90 km	3,20 km				
Sieci rozdzielcze	36,97 km	13,97 km	sieci miejskie zasilane z FORTUM Zabrze S.A.		sieci osiedlowe zasilane z kotłowni osiedlowych	
			długość	w tym: preizolowane	długość	w tym: preizolowane
			33,12 km	13,45	3,85 km	0,53 km
Przylączy	32,60 km	21,49 km	sieci miejskie zasilane z FORTUM Zabrze S.A.		sieci osiedlowe zasilane z kotłowni osiedlowych	
			długość	w tym: preizolowane	długość	w tym: preizolowane
			30,47 km	20,29 km	2,13	1,20
Sieci niskoparametrowe	1,43 km	0,9 km				

Źródło: Zabrzańskie Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.

⁴⁵ Zasilane z EC – Zabrze S.A., w 2010 r. Z FORTUM – Zabrze S.A.

Materiał, z jakiego wykonanie są sieci ciepłownicze przedstawia poniższa tabela:

Tabela 104 Struktura materiałowa sieci ciepłowniczej

Rodzaj sieci	Długość sieci w km		
	2008 r.	2009 r.	2010 r.
stalowe	86,92 km	88,66 km	90,91 km
		w tym sieci czteroprzewodowe na cele centralnego ogrzewania	
		1,43 km	0,93 km
ocynkowane	1,43 km	1,43 km	1,43 km

Źródło: Zabrzeńskie Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.

Odbiorcy korzystający z poszczególnych sieci ciepłowniczych:

Tabela 105 Liczba odbiorców sieci ciepłowniczych, lata 2008-2010

	Z sieci ciepłowniczej zasilanej z EC – Zabrze S.A.	Z sieci ciepłowniczej zasilanej z kotłowni osiedlowych	Z kotłowni lokalnych
2008 r.	973	68	4
2009 r.	978	68	4
2010 r.	979	67	4

Źródło: Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.

Sprzedaż i moc ciepła zamówionego i dostarczonego odbiorcom przedstawia poniższa tabela:

Tabela 106 Sprzedaż ciepła

	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Ilość ciepła sprzedanego odbiorcom	b.d.	1 506 555,66 GJ	b.d.
W tym dostarczonego do mieszkań	1 178 759 GJ	1 173 209,06 GJ	1 164 540 GJ
Moc cieplna zamówiona przed odbiorców na dzień 31.12.	238,8 MW	233,8 MW	229,7 MW
Średnioroczna za rok:	b.d.	237,5MW	232,7 MW

Źródło: Zabrzeńskie Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.

Parametry (temperatura, ciśnienie) przesyłanej energii:

Tabela 107 Parametry przesyłanej energii ZPEC ZSP. z o.o.

Sieć ciepłownicza zasilana z FORTUM Zabrze S.A.:	Temperatury: zasilanie/powrót	135/65°C
	Ciśnienie ruchowe: zasilanie/powrót	0,85/0,12 MPa
Sieć ciepłownicza zasilana z kotłowni osiedlowej Helenka:	Temperatury: zasilanie/powrót	130/70°C
	Ciśnienie ruchowe: zasilanie/powrót	0,48/0,21 MPa
Sieć ciepłownicza zasilana z kotłowni osiedlowej Rokitnica	Temperatury: zasilanie/powrót	110/70°C
	Ciśnienie ruchowe: zasilanie/powrót	0,44/0,26 MPa
Kotłownie lokalowe	Temperatury: zasilanie/powrót	90/70°C
	Ciśnienie ruchowe: zasilanie/powrót	0,21/0,17 MPa

Źródło: Zabrzeńskie Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.

W zasobach ZPEC Sp. z o.o. są 2 kotłownie osiedlowe, 4 kotłownie lokalne oraz 1 kotłownia pracująca na potrzeby własne.

System ciepłowniczy ZPEC Sp. z o.o. obejmuje dostawę ciepła do dzielnic: Zaborze Południe, Zaborze Północ, Helenka, Centrum Południe, Centrum Północ, Os. Kotarbińskiego, Os. Janek, Os. Kopernik, Biskupice, Grzybowice i w części Os. Maciejów.

Energia cieplna na cele centralnego ogrzewania, wentylacji i ciepłej wody użytkowej zawarta w gorącej wodzie o zmiennej temperaturze, zależnej od warunków atmosferycznych, regulowana wg zasad ustalonych dla systemu ciepłowniczego ZPEC Sp. z o.o.

Na terenie dzielnic: Mikulczyce, Biskupice, Rokitnica, ciepło dostarczane jest przez TERMA DOM sp. z o.o. w oparciu o posiadane koncesje:

- na wytwarzanie ciepła - koncesja nr WCC/313/213/U/2/98/BK z późniejszymi zmianami,
- na przesyłanie i dystrybucję ciepła – koncesja nr PCC/324/213/U/2/98/BK z późniejszymi zmianami.

Terma Dom sp. z o.o. sprzedało w 2010 r. ciepło ogółem do 75 odbiorców, których można podzielić na 4 podstawowe grupy:

Tabela 108 Odbiorcy ciepła z Terma Dom z sp. z o.o.

Odbiorcy ciepła	2009 r.	2010 r.
Odbiorcy przemysłowi (zakłady produkcyjno-przemysłowe)	10	9
Budynki mieszkalne (wspólnoty mieszkaniowe, spółdzielnie)	48	48
Urzędy i instytucje (szkoły, przedszkola, szpitale, inne)	10	9
Pozostali (sklepy, drobni przedsiębiorcy, itp.)	9	9

Źródło: Terma-Dom sp. z o.o.

Struktura sprzedaży energii cieplnej odbiorcom w grupach:

Tabela 109 Sprzedaż energii cieplnej, Terma - Dom sp. z o.o. 2010 r.

Sprzedaż energii cieplnej	2009 r.	2010 r.
Odbiorcy przemysłowi	144 900,5 GJ	174 443,9 GJ
Budynki mieszkalne	68 253,7 GJ	78 424,5 GJ
Urzędy i instytucje	23 509,3	25 935,9 GJ
Pozostali odbiorcy	883,1	1 739,8 GJ

Źródło: Terma-Dom sp. z o.o.

Odbiorcy wg rodzaju energii cieplnej dostarczanej do celów ogrzewnictwa przez Terma – Dom Sp. z o.o.:

Tabela 110 Odbiorcy energii cieplnej, Terma – Dom Sp. z o.o.

Odbiorcy wg rodzaju energii cieplnej	2009 r.	2010 r.
Liczba odbiorców w grupie parowej	2	1
Liczba odbiorców w grupach wodnych	75	74
W tym: odbiory z sieci „wysokich” parametrów WP, zaś pozostali odbiorcy zasilani z sieci „niskich” parametrów NP.	3	3

Źródło: Terma-Dom sp. z o.o.

Długość sieci ciepłowniczej wg rodzaju:

Tabela 111 Sieć ciepłownicza Terma-Dom sp. z o.o., rok 2010

	Magistralne	Rozdzielcze	Przyłącza	Łącznie:
Długość rurociągów ⁴⁶ (m)				
Rejon Biskupice - Rokitnica	12 720	7 414	6 318	26 452
Rejon Mikulczyce	1 652	2 313	1 703	5 668
RAZEM:	14 372	9 797	8 021	32 120
Długości odcinków sieci (m)				
Rejon Biskupice - Rokitnica	5 904	3 606	3 359	12 869
Rejon Mikulczyce	826	1 157	852	2 835
RAZEM:	6 730	4 763	4 211	15 704

Źródło: Terma-Dom sp. z o.o

Parametry przesyłanej energii przez Terma-Dom sp. z o.o.:

Para wodna: 350⁰ C /1,0 MPa

Gorąca woda do celów c.o. i c.w.u.: 130/70⁰C (WP) oraz 95/70⁰C (NP.).

⁴⁶ Długości liczone dla sieci jako systemu dwóch (lub trzech, czterech) rurociągów zasilających i powrotnych.

7.4 Gazownictwo

Detaliczny obrót gazem oraz obsługę klientów na terenie miasta, pełni **Górnośląski Oddział Obrotu Gazem Gazownia Zabrzeńska**, ul. Mikulczycka 5, 41-800 Zabrze, znajdujący się w strukturach PGNiG S.A.

Odczyty, kontrole układów pomiarowych oraz techniczną dystrybucję paliw gazowych realizuje **Górnośląska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.** z siedzibą w Zabrzu, ul. Szczęść Boże 11, pełniąc funkcję Operatora Systemu Dystrybucyjnego na tym obszarze.

Rodzaj przesyłanego paliwa gazowego – gaz ziemny wysokometanowy (GZ-50) – ciepło spalania – 38,147 MJ/m³, wartość opałowa – 34,43 MJ/m³. Jakość paliwa gazowego dostarczanego odbiorcom jest zgodna ze standardami obsługi odbiorców, sprecyzowanymi w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu gazowego.⁴⁷

W poniższych tabelach zaprezentowano dane dot. sieci gazociągowej w Zabrzu.

Tabela 112 Odbiorcy gazu na terenie miasta Zabrze w latach 2006-2010

Liczba użytkowników paliwa gazowego (w szt.), stan na koniec grudnia								
Lata	Ogółem	Gospodarstwa domowe		Przemysł	Handel	Usługi	Pozostali	Odbiorcy hurtowi
		Ogółem	w tym: ogrzewanie mieszkań					
2006	50 854,0	49 936,0	8 786,0	140,0	223,0	553,0	2,0	0,0
2007	51 126,0	50 123,0	9 174,0	151,0	253,0	598,0	1,0	0,0
2008	50 867,0	49 872,0	9 549,0	147,0	242,0	605,0	1,0	0,0
2009	50 584,0	49 633,0	9 840,0	157,0	236,0	557,0	1,0	0,0
2010	50 322,0	49 371,0	10 245,0	159,0	232,0	557,0	3,0	0,0

Źródło: Górnośląska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. w Zabrzu

Tabela 113 Zużycie paliwa gazowego w Zabrzu w latach 2006-2010

Zużycie paliwa gazowego w Zabrzu w tys. m ³								
Lata	Ogółem	Gospodarstwa domowe		Przemysł	Handel	Usługi	Pozostali	Odbiorcy hurtowi
		Ogółem	w tym: ogrzewanie mieszkań					
2006	45 155,6	19 885,6	10 750,9	17 149,6	3 051,8	5 041,9	26,7	0,0
2007	60 080,4	18 137,6	9 723,2	34 395,0	1 796,1	5 745,9	5,8	0,0
2008	77 999,4	18 849,8	9 842,7	51 599,1	759,1	6 786,3	5,1	0,0
2009	64 389,8	19 722,1	11 581,0	38 192,1	835,4	5 634,8	5,4	0,0
2010	68 129,7	20 321,3	11 766,5	41 492,1	950,0	5 335,9	30,4	0,0

Źródło: Górnośląska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. w Zabrzu

W zmniejszającej się ogólnej liczbie odbiorców gazu, znacząco wrosła liczba mieszkań z ogrzewaniem gazowym. Wzrosło także ogólne zużycie paliwa gazowego.

⁴⁷ Dz.U. 2010 nr 133 poz. 891, rozporządzenie z dnia 02.07.2010 r.

Tabela 114 Liczba osób korzystających z sieci gazowej w Zabrzu, w latach 2007-2010

Ludność korzystająca z sieci gazowej (w osobach)	
2007	146 794
2008	146 471
2009	146 143
2010	145 228

Źródło: www.stat.gov.pl

Tabela 115 Liczba stacji redukcyjno – pomiarowych na terenie miasta Zabrze w 2010 r.

Wyszczególnienie	Stacje I ^o	Stacje II ^o
	Szt.	Szt.
Zabrze	10	15

Źródło: Górnośląska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. w Zabrzu

Tabela 116 Sieci i przyłącza gazowe, w latach 2007-2010

Długość czynnej sieci ogółem w m			
2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
402 921	403 636	405 850	404 816
Długość czynnej sieci przesyłowej w m			
2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
31 534	31 534	31 534	31 368
Długość czynnej sieci rozdzielczej w m			
2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
371 387	372 102	374 316	373 448
Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w szt.			
2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
7 967	8 010	8 085	8 163

Źródło: www.stat.gov.pl

7.5 Energia elektryczna

Dystrybucją energii elektrycznej na terenie miasta Zabrze zajmuje się **Vattenfall Distribution Poland S.A.**, 44-100 Gliwice, ul. Portowa 14 a.⁴⁸

W poniższych tabelach przedstawione są dane dotyczące liczby odbiorców i zużycia energii elektrycznej na terenie miasta Zabrze, za rok 2010:

Tabela 117 Liczba odbiorców energii elektrycznej:

Wyszczególnienie	Stan na 2010 r.
ogółem	80 668
W tym:	
– W gospodarstwach domowych	71 060
– Pozostali odbiorcy	9 608

Źródło: Vattenfall Distribution Poland S.A.

Tabela 118 Globalne zużycie energii elektrycznej (MWh):

Wyszczególnienie	Stan na 2010 r.
ogółem	501 852 MWh
– W gospodarstwach domowych	129 364 MWh
– Pozostali odbiorcy	372 488 MWh

Źródło: Vattenfall Distribution Poland S.A.

Tabela 119 Średnie dobowe zużycie energii elektrycznej (MWh):

Wyszczególnienie	Stan na 2010 r.
ogółem	1 375 MWh
– W gospodarstwach domowych	355 MWh

Źródło: Vattenfall Distribution Poland S.A.

Poniższa tabela przedstawia liczbę odbiorców i zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w latach 2006-2010.

Tabela 120 Energia elektryczna w gospodarstwach domowych w Zabrzu, w latach.

Odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu				
ogółem				
2006	2007	2008	2009	2010
[szt]	[szt]	[szt]	[szt]	[szt]
70 169	70 538	70 662	71 230	71 052
Zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu				
ogółem				
2006	2007	2008	2009	2010
[MW.h]	[MW.h]	[MW.h]	[MW.h]	[MW.h]
127 752	123 565	126 283	133 372	129 302

Źródło: <http://www.stat.gov.pl>

⁴⁸ Dane przekazane przez Vattenfall Distribution Poland S.A. zostały wykorzystane do sporządzenia Raportu o Stanie Miasta. Wykorzystanie tych danych do innych celów lub udostępnienie innym podmiotom może nastąpić jedynie po uprzednim pisemnym uzgodnieniu z Vattenfall Distribution Poland S.A.

7.6 Cmentarnictwo

Na terenie Zabrza zlokalizowanych jest 19 cmentarzy. Cmentarz komunalny znajduje się przy ul. Pokoju o powierzchni 2,02 ha. Administrowany jest przez Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.

Na cmentarzu komunalnym miejsca grzebalne są wykorzystane całkowicie. Obecnie do pochówku są wykorzystywane groby, na które nie wniesiono zastrzeżenia przeciw ponownemu ich użyciu i nie wniesiono ponownej opłaty ustalonej Zarządzeniem Nr 445/IK/2008 Prezydenta Miasta Zabrze z dnia 31.07.2008 r.

W Zabrzu znajduje się również cmentarz żydowski, położony przy ulicy Cmentarnej, założony w 1871 r. Cmentarz ten, wpisany jest do rejestru zabytków Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

CMENTARZE ISTNIEJACE

1. Cmentarz Komunalny przy ul. Pokoju - Parafia Rzym.-Kat. Pw. Świętego Andrzeja Apostoła;
2. Cmentarz Parafialny przy ul. Wolności 189 - Parafia Rzym.-Kat. Pw. Świętego Andrzeja Apostoła (zamknięty);
3. Cmentarz Parafialny przy ul. Ptasiej -Rzym.-Kat. Parafia Pw. Świętego Józefa, Parafia Rzymsko-Katolicka Pw. Świętej Anny;
4. Cmentarz Parafialny przy ul. Wolności 446- Rzym.-Kat. Parafia św. Franciszka ;
5. Cmentarz Parafialny przy ul. Wiosennej -Rzym.-Kat. Parafia św. Jana i Pawła ;
6. Cmentarz Parafialny przy ul. Paderewskiego - Rzym.-Kat. Parafia Bożego Ciała;
7. Cmentarz Parafialny przy ul. Wyszyńskiego 14 - Rzym.-Kat. Najświętszego Serca Pana Jezusa;
8. Cmentarz Parafialny przy ul. Ofiar Katynia 14 - Rzym.-Kat. św. Wawrzyńca;
9. Cmentarz Wyznania Mojżeszowego przy ul. H. Sawickiej -Skarb Państwa;
10. Cmentarz Ewangelicki przy ul. H. Sawickiej - Parafia Ewangelicko-Augsburska;
11. Cmentarz Parafialny przy ul. Bytomskiej - Rzym.-Kat. Pw. św. Jana Chrzciciela ;
12. Cmentarz Parafialny przy ul. Ogrodowej - Rzym.-Kat. Pw. św. Jana Chrzciciela ;
13. Cmentarz Parafialny przy ul. Kondratowicza - Rzym.-Kat. Pw. św. Macieja Apostoła ;
14. Cmentarz Parafialny przy ul. Szczecińskiej - Rzym.-Kat. Pw. Matki Bożej Różańcowej;
15. Cmentarz Parafialny przy ul. Joachima Lelewela - Parafia Ewangelicko-Augsburska
16. Cmentarz Parafialny przy ul. Rogoźnickiej - Rzym.-Kat. Pw. Świętego Pawła
17. Cmentarz Parafialny przy ul. Pokoju- Parafia Rzym.-Kat. Pw. Świętego Andrzeja Apostoła;
18. Cmentarz Parafialny przy ul. Staromiejskiej- Parafia Rzym.-Kat. Pw. Świętego Andrzeja Apostoła;
19. Cmentarz Parafialny przy ul. Wolności przy kościele- Parafia Rzym.-Kat. Pw. Świętego Andrzeja Apostoła.

CMENTARZE PROJEKTOWANE

1. Cmentarz w Zabrzu Zaborzu;
2. Cmentarz w Zabrzu Rokitnicy.

8 Gospodarowanie nieruchomościami

Powierzchnia Gruntów miasta Zabrze wynosi 8 040 ha.

Do nieruchomości będących własnością Gminy Miejskiej Zabrze oraz Skarbu Państwa zaliczono:

Tabela 121 Nieruchomości będące własnością Gminy Miejskiej Zabrze oraz Skarbu Państwa

GRUNTY	Powierzchnia
Grunty będące własnością Gminy Miejskiej Zabrze (liczba budynków: 5522)	3344 ha
Grunty Gminy Miejskiej Zabrze oddane w użytkowanie wieczyste	356 ha
Grunty Skarbu Państwa oddane Gminie Miejskiej Zabrze w użytkowanie wieczyste	72 ha
Grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste (liczba budynków: 1383)	1594 ha

Źródło: UM Zabrze

Wartość gruntów, będących w posiadaniu Gminy Zabrze (stanowiących mienie komunalne), w 2010 r. wynosiła 662 588 597,57 zł, w 2009 r. wynosiła 603 238 825,66 zł.⁴⁹

Oddano nieruchomości należące do Gminy lub Skarbu Państwa w dzierżawę lub użyczenie w liczbie:

Tabela 122 Nieruchomości Gminy i Skarbu Państwa oddane w dzierżawę, użyczenie

	Nieruchomości Gminy Miejskiej Zabrze	Nieruchomości Skarbu Państwa
Dzierżawa	59	13
Użyczenie	51	3
Udostępnienie na podstawie porozumienia	16	-

Źródło: UM Zabrze

Powierzchnia gruntów Miasta Zabrze oddanych w trwały zarząd na dzień 31.12.2010 r.

Tabela 123 Powierzchnia gruntów Miasta Zabrze oddanych w trwały zarząd, rok 2010

Jednostka organizacyjna	Powierzchnia w m ²
Przedszkola	118 190,344
Szkoły Podstawowe	204 644,000
Gimnazja	102 648,000
Domy Pomocy Społecznej	25 051,000
MOPR	3 905,000
Zespoły Szkół i inne.	252 245,000
Inne jednostki org.	79 307,000
Łącznie	785 990,344

Źródło: UM Zabrze

⁴⁹ Stan na dzień 30 września 2009 r.

Poniżej przedstawiono informacje za rok 2010, w zakresie sprzedaży nieruchomości stanowiących własność Gminy Miejskiej Zabrze:

Tabela 124 Sprzedaż nieruchomości niezabudowanych Gminy Zabrze

Rodzaj nieruchomości (przeznaczenie)	Ilość nieruchomości	Łączna powierzchnia w m ²	Cena brutto (zł)
Na cele mieszkaniowe	19	18421	2 217 681,40
Na cele usługowe	7	5709	767 723,00
Na cele usługowo - mieszkaniowe	23	42488	4 418 190,00
Na poprawę warunków zagospodarowania	2	227	19 600,00
Pod budowę garaży	12	252	91 170,00
SUMA	63	252	7 514 364,4

Źródło: UM Zabrze

Tabela 125 Sprzedaż nieruchomości zabudowanych Gminy Zabrze

	L.p.	Rodzaj nieruchomości (przeznaczenie)	Ilość nieruchomości	Cena brutto (zł)
OGÓŁEM	1	LOKALE UŻYTKOWE	16	2 521 679,80
	2	BUDYNKI GARAŻOWE	3	20 531,39
	3	POZOSTAŁE	6	14 083 550,00
USZCZEGÓLOWIENIE		LOKALE UŻYTKOWE		
		Lokal:	16	2 405 882,80
		Grunt:		
		własność	8	107 210,00
		wieczyste użytkowanie	8	8 587,00
		BUDYNKI GARAŻOWE		
		odpłatnie	2	18 562,00
		nieodpłatnie	1	0,00
		Grunt:		
		własność	0	0,00
		wieczyste użytkowanie	3	1 969,39
		NIERUCHOMOŚCI ZABUDOWANE- POZOSTAŁE		
		Budynek wraz z gruntem:		
		własność	6	14 083 550,00
		wieczyste użytkowanie	0	0,00

Źródło: UM Zabrze

Tabela 126 Sprywatyzowane lokale z mieszkaniowego zasobu Gminy Zabrze

Lokale mieszkalne	Ilość nieruchomości	Cena brutto (zł)
w drodze przetargu	28	1 326 921,94
na rzecz najemcy	899	10 643 952,25
SUMA	927	11 970 874,19

Źródło: UM Zabrze

Powyższą tabelę precyzują dane zawarte w dwóch kolejnych zestawieniach:

Tabela 127 Sprzedaż lokali mieszkalnych w drodze przetargu

Lokale mieszkalne sprzedane w drodze przetargu	Ilość	Cena brutto (zł)
Lokal	28	1 245 630,70
Grunt:		
własność	12	57 198,30
wieczyste użytkowanie	16	24 092,94

Źródło: UM Zabrze

Tabela 128 Sprzedaż lokali mieszkalnych na rzecz najemcy

Lokale mieszkalne sprzedane na rzecz najemcy	Ilość	Cena brutto (zł)
Lokal	899	8 755 339,20
Grunt:		
własność	399	1 653 921,10
wieczyste użytkowanie	500	234 691,95

Źródło: UM Zabrze

Poniższe dane przedstawiają informację dotyczącą nabycia nieruchomości do zasobu gminnego:

Tabela 129 Nieruchomości nabyte do gminnego zasobu nieruchomości (w tym: w drodze wywłaszczenia, również pod inwestycje (w tym: pod DTŚ)).

Rodzaj kontrahenta	Łączna powierzchnia wraz z udziałem w gruncie w m ²	Wartość nieruchomości (zł)	Cena nieruchomości ⁵⁰ (zł)
Osoby prawne (nabyte umowami)	29 671,61	1 447 415,00	1 266 857,56
Osoby fizyczne (nabyte umowami)	8 323,36	3 034 407,39	0,00

Źródło: UM Zabrze

Tabela 130 Pozostałe nieruchomości przyjęte do gminnego zasobu nieruchomości

Pozostałe	Ilość	Łączna powierzchnia wraz z udziałem w gruncie w m ²
W drodze zasiedzenia (po skomunalizowaniu)	5	4 936
W drodze spadku	0	0
W drodze rozwiązania użytkowania wieczystego	2	10 335
Nieruchomości zajęte pod drogi publiczne (gminne)	12	2 936
Nieruchomości zajęte pod drogi publiczne (powiatowe)	11	982

Źródło: UM Zabrze

W zakresie nieruchomości budynkowych Gminy Zabrze, podjęto w 2010 r. następujące działania:

- **Liczba przeprowadzonych rozbiórek obiektów komunalnych w 2010 r.:** - 16
- **Liczba wykonanych remontów w 2010 r.:**
 - Remonty budynków - 15

⁵⁰ może zawierać podatek VAT

- Przygotowanie mieszkań socjalnych, zamiennych i chronionych - 71
- Remonty budynków socjalnych - 15

Poniższe dane przedstawiają informację na temat gospodarki lokalowej Gminy Zabrze lokali mieszkalnych, socjalnych, zamiennych i użytkowych:

Tabela 131 Gospodarka lokalowa Gminy Zabrze, 2010 r.

Gminny zasób lokalowy w 2010 r.:	
Mieszkania niezamieszkane (pustostany):	420
- docelowe (do natychmiastowego zasiedlenia):	10
- do remontu kapitalnego:	410
Lokale użytkowe wolne (pustostany):	9
Liczba lokali socjalnych i zamiennych oraz stopień ich zamieszkania w 2010 r.:	
Lokale socjalne	674 (w tym 674 zamieszkane)
Lokale zamienne	24 (w tym 22 zamieszkane)
Liczba dokonanych przekwalifikowań lokali mieszkalnych na socjalne w 2010 r.:	42
Liczba złożonych wniosków oraz osób starających się o mieszkania komunalne (suma na koniec 2010 roku):	11 878
Liczba lokali mieszkalnych znajdujących się w zasobach MTBS oraz stopień ich zamieszkania 2010 r	278
Liczba mieszkań oddanych do użytku w 2010 r.	
Zasób mieszkaniowy MTBS	29 mieszkań
Stawki czynszu lokali komunalnych, socjalnych, użytkowych w 2010 r.:	
Lokale komunalne	stawka 5zł do 6 zł za 1 m ²
Lokale socjalne	stawka 0,48 zł za 1 m ²
Stawki czynszu za lokal użytkowy⁵¹ w 2010 r.:	
Wysokość stawki wywoławczej czynszu najmu za 1 m ² powierzchni użytkowej proponowanej do wynajęcia w drodze przetargu	10 zł netto (garażu 3 zł)
W przypadku negatywnego wyniku drugiego przetargu, stawka wywoławcza czynszu wynosi	5 zł netto (garażu 2 zł)
Dodatki mieszkaniowe	
Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	49 510
Suma wypłaconych dodatków mieszkaniowych	10 074 446,03 zł

Źródło: UM Zabrze

⁵¹ Stawka wywoławcza czynszu najmu za 1 m² powierzchni użytkowej została określona Zarządzeniem Prezydenta Miasta Zabrze nr 908/ZNGL/04 z dnia 22.12.2004 r. w sprawie ustalenia wysokości stawki wywoławczej czynszu najmu lokali użytkowych i garaży oddanych w najem w drodze przetargu lub negocjacji oraz stawki czynszowej za lokale użytkowe oddawane w najem w drodze bezprzetargowej.

Poniżej znajdują się informacje przedstawiające gospodarkę lokalową Gminy Zabrze:

➤ **CHARAKTERYSTYKA ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH ZARZĄDU
BUDYNKÓW MIESZKANIOWYCH – TOWARZYSTWO BUDOWNICTWA
SPOŁECZNEGO SP. Z O.O.**

Legenda:

UO	U1	U2	W1
Budynek komunalny użytkowanie	Wspólnota zarządz. ZBM-TBS – udział Gminy - użytkowanie	Wspólnota obcy zarząd – udział Gminy - użytkowanie	Wspólnota zarządz. ZBM-TBS - bez użytkowania - zasób komunalny obsługuje JOFGN
Z1	Z2	Z3	Z4
Wspólnota zarządz. ZBM - TBS - bez udziału Gminy	Porozumienie CRU-959/2006	Budynek prywatny	Budynki po Hucie Zabrze

Tabela 132 Charakterystyka zasobów mieszkaniowych wg umów, własności, ilości lokali, powierzchni, ZBM – TBS Sp. z o.o., 2010 r.

Rodzaj umowy	Ilość budynków	Mieszkania komunalne, ilość lokali	Mieszkania komunalne powierzchnia lokali	Mieszkania własne - ilość lokali	Mieszkania własne - powierzchnia lokali	Razem ilość mieszkań	Razem powierzchnia mieszkań
UO	60	412	22 753,06	0	0,00	412	22 753,06
U1	988	4 466	203 131,75	4 314	219 352,04	8 780	422 483,79
U2	134	473	23 014,15	0	0,00	473	23 014,15
W1	316	1 350	61 717,78	1 204	63 096,60	2 554	124 814,38
Z1	47	0	0,00	404	22 121,71	404	22 121,71
Z2	170	1 130	55 756,91	0	0,00	1 130	55 756,91
Z3	1	0	0,00	11	479,03	11	479,03
Z4	83	0	0,00	943	46 858,13	943	46 858,13
SUMA	1 799	7 831	366 373,65	6 876	351 907,51	14 707	718 281,16

Źródło: ZBM – TBS Sp. z o.o.

Tabela 133 Charakterystyka zasobów mieszkaniowych wg umów i wyposażenia w poszczególne media, ZBM – TBS Sp. z o.o., 2010 r.

Rodzaj umowy	Ilość lokali z INST-WO	Ilość lokali z INST-KAN	Ilość lokali z INST - GAZ	Ilość lokali z INST - CO	Ilość lokali z INST - CWU
UO	412	412	412	404	404
U1	8 780	8 780	8 365	2 155	279
U2	473	473	464	160	
W1	2 554	2 554	2 498	381	9
Z1	404	404	404	132	
Z2	1 130	1 130	658	1	
Z3	11	11	11		
Z4	943	943	702		
SUMA	14 707	14 707	13 514	3 233	692

Źródło: ZBM – TBS Sp. z o.o.

Charakterystyka zasobów mieszkaniowych wg umów i struktury wiekowej
ZBM-TBS Sp. z o.o.:

Tabela 134 Zasoby mieszkaniowe wg umów i struktury wiekowej ZBM – TBS sp. z o.o., 2010 r.

Rok budowy	U0	U1	U2	W1	Z1	Z2	Z3	Z4	SUMA
1860-1918	1	133	25	76	2	151	1	72	461
1918-1944		497	53	155	31	17		9	762
1945-1970		331	50	83	12	2		2	480
1971-1978		15	5	1	2				23
1978-1988		12	1	1					14
2000-2006	59								59
Suma	60	988	134	316	47	170	1	83	1 799

Źródło: ZBM – TBS Sp. z o.o.

Zestawienie zasobów lokalowych zajętych i pustostanów Gminy Zabrze:

Tabela 135 Zasoby lokalowe zajęte i pustostany Gminy Zabrze, 2010r.

Rodzaj umowy	Mieszkania komunalne - zajęte	Mieszkania komunalne - pustostany	Mieszkania komunalne - razem	Lokale użytkowe - zajęte	Lokale użytkowe - pustostany	Lokale użytkowe - razem
U0, U1, U2	5 233	118	5 351	251	32	283
Z2	1 092	38	1 130	99	16	115
Suma	6 325	156	6 481	350	48	398

Źródło: ZBM – TBS Sp. z o.o.

Zestawienie lokali socjalnych:

Tabela 136 Lokale socjalne, ZBM – TBS Sp. z o.o., 2010 r.

Rodzaj umowy	Mieszkania socjalne
U0, U1, U2	17
Z2	108
Suma	125

Źródło: ZBM – TBS Sp. z o.o.

Remonty kapitalne:

Tabela 137 Remonty kapitalne, ZBM – TBS Sp. z o.o., 2010r.

Remonty kapitalne mieszkań	Ilość
U0, U1, U2	105
Z2	60
Suma	165

Źródło: ZBM – TBS Sp. z o.o.

Przychody i wydatki w zasobie komunalnym:

Tabela 138 Przychody z budynków obciążonych użytkowaniem. ZBM – TBS Sp. z o.o. Rok 2010.

Przychody	2010 r.
Czynsze	17 304 697,07
Media	3 282 630,93
Wywóz nieczystości	1 027 802,87
Odpłatność za c.o.	1 706 596,75
Energia elektryczna, dźwigi, agnety	32 194,20
Gaz	30 659,47
Odsetki od najemców	
Zwrot kosztów sądowych i komorniczych	32 236,32
Razem przychody	23 416 817,61

Źródło: ZBM – TBS Sp. z o.o.

Koszty dla budynków obciążonych użytkowaniem – wykonanie za 2010 r.

Tabela 139 Koszty dla budynków obciążonych użytkowaniem – wykonanie za 2010 r. ZBM – TBS Sp. z o.o

Przychody	2010 r.
Energia elektryczna	22 498,80
Zaliczki za media	7 614 628,05
Usługi konserwacyjne	12 611,37
Usługi kominiarskie	8 170,50
Usługi deratyzacyjne	4 330,00
Usługi remontowe	394 091,53
Fundusz remontowy	4 566 806,38
Usługi utrzymania czystości	158 142,01
Usługi wywozu nieczystości	136 284,80
Podatek od nieruchomości	673 821,24
Pozostałe usługi	28 114,84
Zaliczki na zarządzanie	5 056 403,01
Koszty sądowe	76 748,20
Koszty komornicze	47 525,32
Koszty opłat	7 328,80
Razem koszty	18 807 504,85

Źródło: ZBM – TBS Sp. z o.o.

➤ **CHARAKTERYSTYKA ZASOBÓW MIESZKANIOWYCH JEDNOSTKI
OBSŁUGI FINANSOWEJ GOSPODARKI NIERUCHOMOŚCIAMI**

Zasoby mieszkaniowe wg ich struktury, liczby i powierzchni:

Tabela 140 Gminny zasób lokalowy, JOFGN, lata 2009 - 2010

Gminny zasób lokalowy	2009 r.	2010 r.
Mieszkania zamieszkałe	10 347	9 684
Mieszkania niezamieszkałe (pustostany)	227	252
Lokale użytkowe zajęte	702	1012
Lokale użytkowe wolne (pustostany)	89	89

Źródło: JOFGN Zabrze

Zestawienie lokali mieszkalnych komunalnych:

Tabela 141 Lokale mieszkalne komunalne, JOFGN, 2010 r.

Rejon	Lokale Mieszkania komunalne	
	szt.	m ²
1	426	21 601,90
2	692	31 621,33
3	174	8 999,02
4	612	31 632,22
5	386	14 772,62
6	601	27 722,46
7	670	29 710,57
8	595	29 232,18
9	262	11 762,00
10	78	3 219,68
Ogółem	4 496	210 273,98

Źródło: JOFGN Zabrze

Zestawienie lokali niemieszkalnych komunalnych:

Tabela 142 Lokale niemieszkalne komunalne, JOFGN, 2010 r.

Rejon	Garaże Komunalne		Lokale użytkowe Komunalne	
	szt.	m ²	szt.	m ²
1	340	6 430,11	103	14 622,15
2	397	6 988,94	90	11 317,01
3	164	2 750,90	53	3 420,78
4	214	4 051,18	124	17 901,90
5	142	2 453,79	19	1 229,79
6	297	5 160,22	98	7 145,52
7	236	4 246,16	140	12 949,74
8	228	4 077,42	102	8 737,11
9	182	2 850,98	50	3 401,29
10	95	1 569,51	42	2 161,71
Ogółem	2 295	40 579,21	821	82 887,00

Źródło: JOFGN Zabrze

Zestawienie lokali mieszkalnych komunalnych we wspólnotach:

Tabela 143 Lokale mieszkalne komunalne we wspólnotach, JOFGN, 2010 r.

Rejon	Lokale Mieszkania komunalne	
	szt.	m ²
1	128	5 630,39
2	353	19 482,51
3	824	36 629,54
4	474	22 811,23
5	543	21 848,94
6	166	7 558,17
7	202	10 398,97
8	904	39 237,93
9	308	13 245,17
10	1 538	64 072,57
Ogółem	5 440	240 915,42

Źródło: JOFGN Zabrze

Zestawienie lokali niemieszkalnych komunalnych we wspólnotach:

Tabela 144 Lokale niemieszkalne komunalne we wspólnotach, JOFGN, 2010 r

Rejon	Garaże Komunalne		Lokale użytkowe Komunalne	
	szt.	m2	szt.	m2
1	2	40,60	8	690,74
2	3	50,54	33	2 726,58
3	4	54,76	9	604,90
4	8	137,19	56	4 698,17
5	0	0,00	2	92,64
6	8	145,40	7	410,12
7	2	61,00	80	5 496,69
8	6	87,00	33	3 397,99
9	0	0,00	10	983,58
10	0	0,00	42	3 522,97
Ogółem	33	576,49	280	22 624,38

Źródło: JOFGN Zabrze

Liczba mieszkań wyposażonych oraz niewyposażonych w poszczególne media:

Tabela 145 Mieszkania wyposażone i niewyposażone w poszczególne media, JOFGN, lata 2009 - 2010.

WYPOSAŻONE			NIEWYPOSAŻONE		
W mieszkaniach komunalnych	Liczba mieszkań		W mieszkaniach komunalnych	Liczba mieszkań	
	2009 r.	2010 r.		2009 r.	2010 r.
Woda	11 291	9 912	Woda	13	24
Kanalizacja	10 469	9 869	Kanalizacja	179	67
Gaz	8 635	6 710	Gaz	2 013	3 226
C.O.	2 069	3 131	C.O.	8 579	6 805
Ciepła woda	839	3 331	Ciepła woda	8 252	6 605

Źródło: JOFGN Zabrze

Liczba lokali z zasobu lokalowego przeznaczonych do remontu oraz liczba wykonanych remontów:

Tabela 146 Remonty lokali. JOFGN, lata 2009-2010

Remonty	2009 r.	2010 r.
Liczba budynków przeznaczonych do remontu	497	482
Ilość wykonanych remontów	56	28

Źródło: JOFGN Zabrze

Liczba nieruchomości oddanych w dzierżawę lub użyczenie należących do gminy lub Skarbu Państwa wg podziału na rodzaje tych nieruchomości:

Tabela 147 Nieruchomości oddanych w dzierżawę lub użyczenie należących do gminy lub Skarbu Państwa, JOFGN, 2010 r.

Nieruchomości	Liczba
Oddane w dzierżawę:	
Garaże	1 311
Ogrody	1 620
Grunty rolne	8
Inne (np. pomieszczenia gospodarcze)	83
Oddane w użyczenie	38

Źródło: JOFGN Zabrze

Uzyskane dochody z gospodarowania nieruchomościami oraz koszty związane z realizacją zadań w zakresie gospodarowania nieruchomościami w 2009 r.

Tabela 148 Dochody i koszty z gospodarowania nieruchomościami, JOFGN, lata 2009 -2010.

Gospodarowanie nieruchomościami	2009 r.	2010 r.
Wpływy uzyskane z dochodów gospodarowania nieruchomościami Gminy	38 797 519,56 zł	39 010 103,89 zł
Wpływy uzyskane z dochodów gospodarowania Skarbem Państwa	700 971,67 zł	885 323,28 zł
Koszty poniesione – Skarb Państwa	101 856,00 zł	90 637,00 zł
Koszty poniesione – Gmina, z tego:	44 599 632,75	43 527 834,84 zł
Utrzymanie JOFGN	7 530 227,77 zł	7 418 769,13 zł
Remonty oraz zaliczki odprowadzane na fundusz remontowy	8 595 709,84 zł	8 326 876,78 zł
Utrzymanie bieżące zasobów Gminy	28 473 695,14 zł	27 782 188,93 zł

Źródło: JOFGN Zabrze

Poniżej znajduje się tabela przedstawiająca wiek poszczególnych budynków, administrowanych przez JOFGN, w 2010 r.

Tabela 149 Wiek budynków, JOFGN, 2010 r.

Wiek budynku	Liczba budynków	Wiek budynku	Liczba budynków	Wiek budynku	Liczba budynków	Wiek budynku	Liczba budynków
165	1	113	2	90	11	70	26
145	1	112	3	89	10	69	15
140	1	110	75	88	7	63	2
136	1	109	4	87	2	62	4
134	1	108	12	86	8	60	3
130	20	107	10	85	14	59	1
129	1	106	6	84	22	58	2
128	1	105	28	83	5	57	2
127	1	104	10	82	20	55	3
126	3	103	12	81	6	53	1
125	6	102	14	80	29	51	4
123	4	101	5	79	5	48	2
122	3	100	39	78	18	46	1
120	41	99	12	77	6	40	1
119	2	98	8	76	23	31	1
118	5	97	1	75	6	30	1
117	3	96	2	74	17	25	3
116	2	95	5	73	2	24	1
115	8	92	4	72	8	19	1
114	1	91	1	71	4	b.d.	9
RAZEM: 665 budynków ⁵²							

Źródło: JOFGN Zabrze

⁵² W tym budynków bez wskazanego, w materiale źródłowym, roku budowy.

9 Rynek Pracy

9.1 Bezrobocie

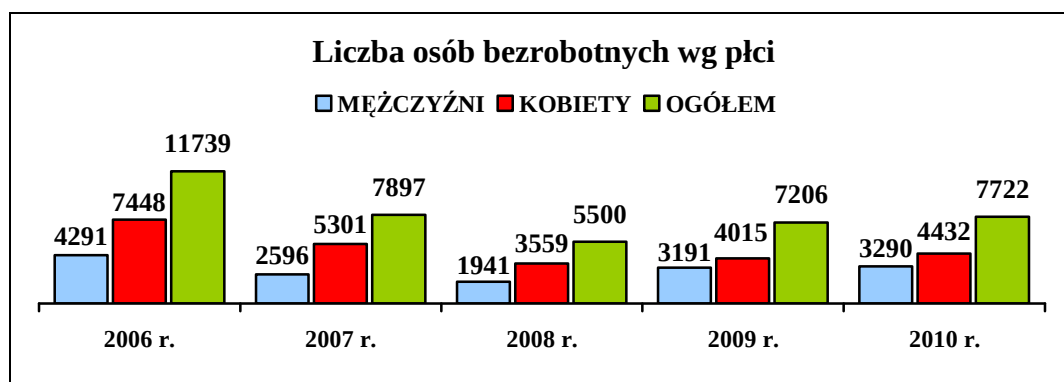
Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy, stan na grudzień danego roku:

Tabela 150 Bezrobocie w Zabrzu, lata 2007-2010

Rok	Liczba bezrobotnych stan w dniu 31.12	Ludność w wieku produkcyjnym stan w dniu 31.12	Pracujący stan w dniu 31.12	Wskaźnik bezrobocia rejestrowanego ⁵³	Wskaźnik obciążenia bezrobociem (liczba bezrobotnych przypadająca na 100 osób pracujących)
2007	7897	125 138	40240	6,3%	20
2008	5500	124 729	41324	4,4%	13
2009	7206	123 947	40760	5,8%	18
2010	7722	123 106	-	6,2%	19

Źródło: PUP w Zabrzu, GUS

Liczbę bezrobotnych w podziale na płeć przedstawia poniższy wykres. Liczba bezrobotnych wzrasta po roku 2008, zbliżając się do wielkości z roku 2007.

Rysunek 27 Bezrobotni wg płci, lata 2006-2010

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Stopa bezrobocia rejestrowanego⁵⁴, stan na grudzień danego roku:

Tabela 151 Bezrobocie rejestrowe, lata 2007 - 2010

Rok	2007	2008	2009	2010
Stopa bezrobocia	13,0%	9,3%	11,9%	12,7%

Źródło: PUP w Zabrzu

⁵³ Stosunek procentowy liczby zarejestrowanych bezrobotnych do liczby ludności w wieku produkcyjnym

⁵⁴ „Stopę bezrobocia rejestrowanego – obliczono, jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo (ogółem oraz danej grupy), tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Stopę bezrobocia podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszafowanych na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002.” - <http://www.stat.gov.pl>

Stopa bezrobocia kształtowała się następująco w grudniu w poszczególnych latach, w skali miasta, województwa i kraju:

Tabela 152 Stopa bezrobocia, Zabrze 2007-2010 r.

Grudzień	Miasto Zabrze	Woj. Śląskie	Kraj
2007 r.	13,0	9,2	11,2
2008 r.	9,3	6,9	9,5
2009 r.	11,9	9,2	11,9
2010 r.	12,7	9,9	12,3

Źródło: PUP w Zabrzu

Powyższa tabela wskazuje, iż stopa bezrobocia w Zabrzu zbliżona jest do stopy bezrobocia w skali kraju, w stosunku do województwa wielkość bezrobocia jest wyższa.

Na ogólną liczbę bezrobotnych składa się liczba osób z prawem i bez prawa do zasiłku. Poniższa tabela przedstawia taki podział w latach, stan na 31.12 danego roku. W 2010 roku bez prawa do zasiłku pozostawało 89% bezrobotnych.

Tabela 153 Bezrobotni z prawem i bez prawa do zasiłku, lata 2006-2010

Rok	2006	2007	2008	2009	2010
liczba bezrobotnych ogółem	11 739	7 897	5 500	7 206	7 722
z prawem do zasiłku	539	877	677	913	827
bez prawa do zasiłku	11 200	7 020	4 823	6 293	6 895

Źródło: PUP w Zabrzu; stat.gov.pl

Liczba bezrobotnych uprawnionych do poszczególnych świadczeń, została uszczegółowiona w poniższym zestawieniu:

Tabela 154 Liczba bezrobotnych wg uprawnień do poszczególnych świadczeń, rok 2010

Rok 2010	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
uprawnieni do zasiłku	1024	1080	1088	1066	1056	1031	937	890	812	833	810	827
stypendium z tytułu	444	443	432	451	455	483	467	417	411	443	393	340
stypendium z tytułu	317	133	326	47	88	480	193	226	350	380	338	324
stypendium za okres przygotowania	10	10	8	8	8	7	11	12	17	15	12	12
stypendium za okres	7	3	8	7	4	13	5	4	12	12	12	12
stypendium za okres	33	34	35	40	41	27	29	19	18	20	32	49
dodatku	80	91	87	98	90	80	85	70	67	73	61	72
refundacja kosztów opieki nad dzieckiem	1	1	0	2	3	5	7	4	4	6	7	8

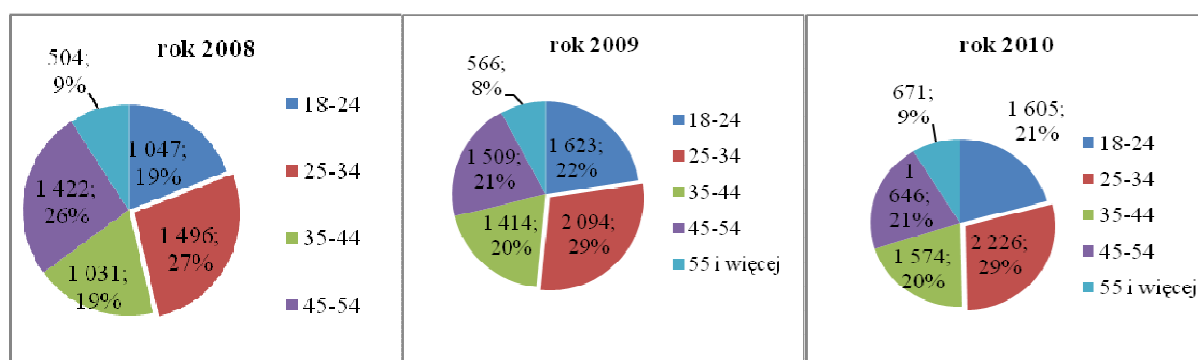
Źródło: PUP w Zabrzu

Dane dot. wieku osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy oraz wykształcenia i stażu pracy osób zarejestrowanych bezrobotnych przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 155 Wiek zarejestrowanych osób bezrobotnych

	2008 r.	2009 r.	2010 r.
SUMA	5 500	7 206	7 722
18-24	1 047	1 623	1 605
W tym kobiety	697	905	938
25-34	1 496	2 094	2 226
W tym kobiety	1 096	1 257	1 408
35-44	1 031	1 414	1 574
W tym kobiety	722	837	962
45-54	1 422	1 509	1 646
W tym kobiety	857	818	876
55 i więcej	504	566	671
W tym kobiety	187	198	248

Źródło: PUP w Zabrzu; stat.gov.pl

Rysunek 28 Bezrobotni w podziale na wiek, lata 2008-2010

Źródło: PUP w Zabrzu

Największą liczbę bezrobotnych stanowi, w każdym z badanych lat, grupa osób w wieku 25-34 lat, w 2008 roku – 27%, a w 2008 i 2009 r. – 29% ogółu bezrobotnych.

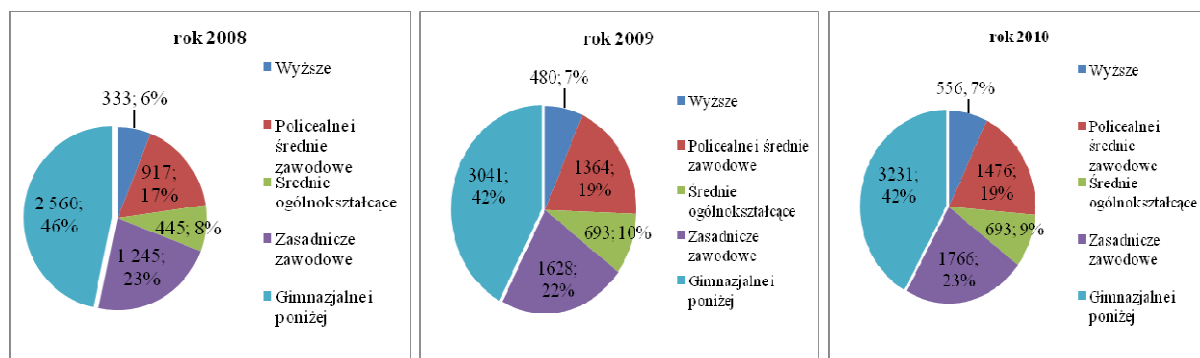
W każdym z powyższych zestawień wynika, iż liczba bezrobotnych wzrasta (wyjątek - liczba bezrobotnych kobiet w wieku 45-54 w roku 2009).

Poniższe zestawienie obrazuje wpływ wykształcenia na możliwość podjęcia pracy.

Tabela 156 Wykształcenie zarejestrowanych bezrobotnych

Wykształcenie bezrobotnych	Liczba bezrobotnych					
	2008 r.		2009 r.		2010 r.	
	ogółem	W tym kobiet	ogółem	W tym kobiet	ogółem	W tym kobiet
Wyższe	333	215	480	297	556	378
Policealne i średnie zawodowe	917	669	1364	838	1476	934
Średnie ogólnokształcące	445	356	693	504	693	535
Zasadnicze zawodowe	1 245	749	1628	802	1766	908
Gimnazjalne i poniżej	2 560	1 570	3041	1574	3231	1677
SUMA	5500	3559	7206	4015	7722	4432

Źródło: PUP w Zabrzu

Rysunek 29 Bezrobotni wg wykształcenia, lata 2008-2010

Źródło: PUP w Zabrze

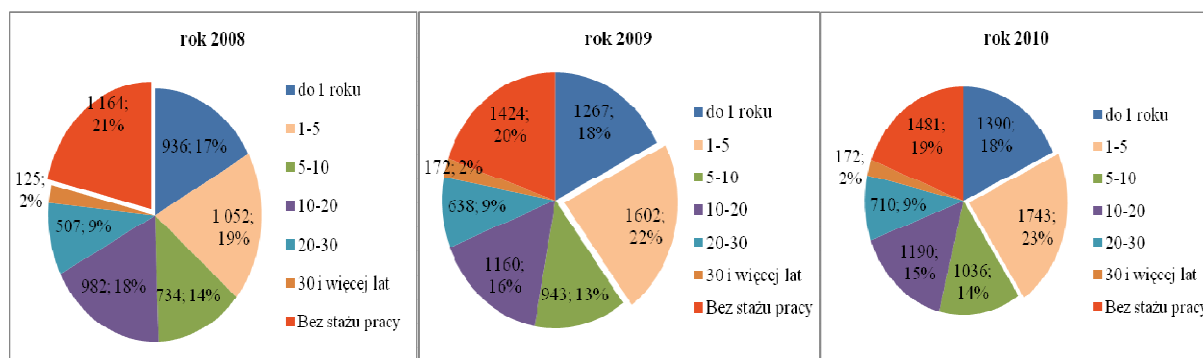
Zdecydowaną większość, aż 42% w 2009 i 2010 roku i 46% w 2008 roku stanowiły osoby bezrobotne z wykształceniem gimnazjalnym, niższym niż gimnazjalne, natomiast najmniej liczną grupę osób bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem wyższym – 7% (w 2008 – 6%). Zdecydowaną większość osób bezrobotnych stanowią zatem osoby nieposiadających żadnych kwalifikacji bądź też o niskich kwalifikacjach zawodowych.

Praktycznie we wszystkich grupach wykształcenia najwięcej bezrobotnych stanowią kobiety – wyjątek to grupa osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym w roku 2009.

Tabela 157 Staż pracy osób bezrobotnych

Staż pracy ogółem	Liczba bezrobotnych					
	2008 r.		2009 r.		2010 r.	
	Ogółem	W tym kobiet	Ogółem	W tym kobiet	Ogółem	W tym kobiet
do 1 roku	936	626	1267	733	1390	819
1-5	1 052	682	1602	872	1743	1016
5-10	734	492	943	520	1036	609
10-20	982	572	1160	570	1190	601
20-30	507	257	638	286	710	320
30 i więcej lat	125	47	172	54	172	57
Bez stażu pracy	1 164	883	1424	980	1481	1010
SUMA	5500	3559	7206	4015	7722	4432

Źródło: PUP w Zabrze

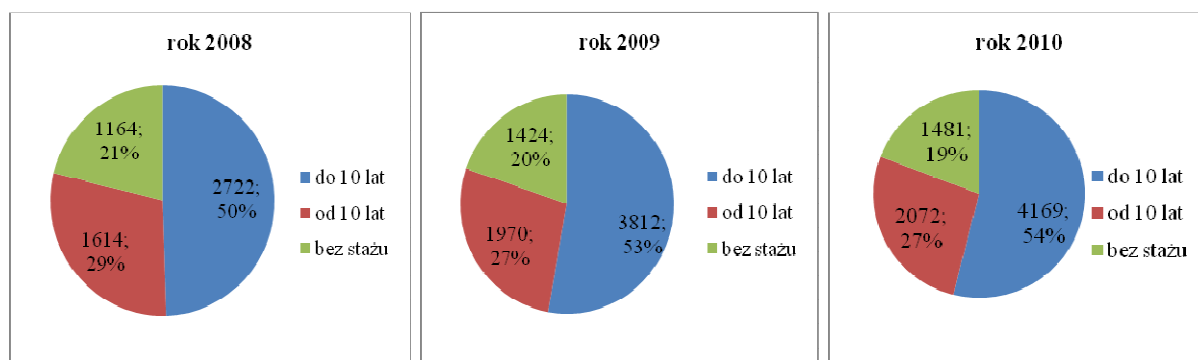
Rysunek 30 Liczba bezrobotnych wg stażu pracy, lata 2008-2010

Źródło: PUP w Zabrze

Największą liczebnie grupę stanowią corocznie osoby, które przepracowały od roku do pięciu lat (największa grupa w roku 2009 i 2010) oraz które nie posiadały stażu pracy (największa grupa w roku 2008).

Podsumowując w 2008 r. 50% bezrobotnych posiadało staż pracy nieprzekraczający 10 lat, kolejne 29% miało staż pracy przekraczający 10 lat, natomiast 21% bezrobotnych nie posiadało żadnego stażu pracy.

W kolejnych latach wzrosła liczba bezrobotnych posiadających staż pracy nieprzekraczający 10 lat do 53% (w 2009) i 54% (w 2010), zmniejszyła się liczba osób, do 27%, posiadających staż pracy przekraczający 10 lat oraz liczba osób bez żadnego stażu pracy – do 20% w 2008 r. i 19% w 2010 r.

Rysunek 31 Bezrobotni wg stażu pracy, poniżej, powyżej 10 lat pracy, bez stażu pracy. Lata 2008-2010
Źródło: PUP w Zabrze

Wzrosła, jak obrazuje poniższa tabela, liczba osób wg czasu pozostawania bez pracy, oprócz przedziału powyżej 24 miesięcy.

Tabela 158 Bezrobotni zarejestrowani wg czasu pozostawania bez pracy

czas pozostawania bez pracy	3 miesiące i mniej	3 - 6 miesięcy	6 - 12 miesięcy	12 - 24 miesięcy	powyżej 24 miesięcy	SUMA
2008 r.	1 839	878	796	615	1 372	5 500
2009 r.	2 599	1 600	1 349	873	785	7 206
2010 r.	3 110	1 623	1 352	1 158	479	7 722

Źródło: stat.gov.pl

Na uwagę zasługuje sytuacja bezrobotnych, wchodzących na rynek pracy. Poniżej znajdują się dane dotyczące bezrobotnych w 2010 r., w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki.

Spośród zarejestrowanych 407 osób największą grupę bezrobotnych stanowiły osoby w wieku 18-24 lat, bez stażu pracy. W podziale na wykształcenie, większość stanowiły osoby z wykształceniem wyższym oraz policealnym i zawodowym. Porównując te dane z wcześniejszymi zestawieniami, stwierdzić jednak można, iż z biegiem czasu, proporcje te ulegają zmianie – osoby bezrobotne z wyższym wykształceniem stanowią najniższą grupę w ogólnej grupie bezrobotnych.

Tabela 159 Bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki

Wykształcenie						
Wyższe	Policealne i śr. zawodowe	Średnie ogólnokształcące	Zasadnicze zawodowe	Gimnazjalne i poniżej		
107	132	98	59	11		
Wiek						
18-24	25-34	35-44	45-54	55 i więcej		
332	61	10	4	0		
Czas pozostawania bez pracy w m-c						
Do 1	1-3	3-6	6-12			
85	173	126	23			
Staż pracy ogółem						
Do 1 roku	1-5	5-10	10-20	20-30	30 lat i więcej	Bez stażu pracy
104	60	8	6	2	0	227

Źródło: PUP w Zabrze

W 2010 r. zarejestrowanych było 7 090 bezrobotnych w szczególnej sytuacji na rynku pracy, tj. 91,82% ogółu bezrobotnych. W szczególnej sytuacji na rynku pracy większość stanowiły kobiety, czyli 57%.

Tabela 160 Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy, rok 2010

BEZROBOTNI W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY W ROKU 2010		
	ogółem	w tym kobiety
Liczba bezrobotnych	7090	4052
Do 25 roku życia	1605	938
Długotrwale bezrobotni	3383	2178
Powyżej 50 roku życia	1545	701
Bez kwalifikacji zawodowych	2571	1505
Bez doświadczenia zawodowego	2240	1440
Bez wykształcenia średniego	4997	2585
Samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 r. życia	1315	1094
Którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia	278	38
Niepełnosprawni	470	246
Po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego	54	42
Kobiety które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	1317	Wykształcenie
		Wyższe – 60
		Policealne i średnie zawod. – 159
		Średnie ogólnokształc. – 101
		Zasadnicze zawod. – 271
		Gimnazjalne i poniżej - 726

Źródło: PUP w Zabrze

Bezrobotni zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w wieku mobilnym to osoby w wieku produkcyjnym, które (zgodnie z definicją) są zdolne do zmiany stanowiska, miejsca

pracy lub ewentualnego przekwalifikowania się. Wiek mobilny określa się zazwyczaj, jako przedział między 18 a 44 rokiem życia niezależnie od płci.

W dniu 31.12.2009 roku w ewidencji figurowało w tej grupie 5 131 osoby, w tym 2 999 kobiet, natomiast na koniec 2010 r. bezrobotnych w wieku mobilnym było 5 405, z czego 3 308 to kobiety. Do grupy osób bezrobotnych w wieku mobilnym zaliczono:

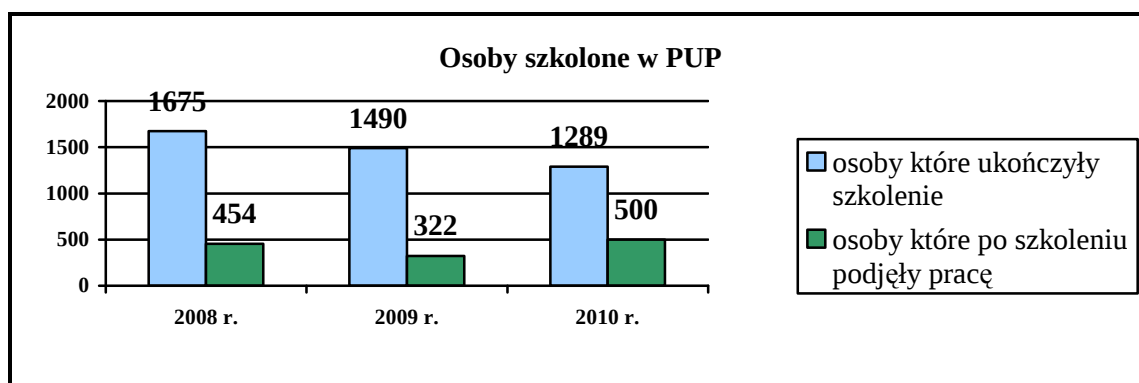
Tabela 161 Bezrobotni w wieku mobilnym w szczególnej sytuacji na rynku pracy, lata 2009-2010

	2009 r.	2010 r.
osoby długotrwale bezrobotnych	1659	2132
osoby nieposiadających kwalifikacji zawodowych	1763	1692
osób bez doświadczenia zawodowego	1879	2026
osób bez wykształcenia średniego	3046	3156
osób samotnie wychowujących, co najmniej 1 dziecko w wieku do 18 lat	796	1173
osób po odbyciu kary pozbawienia wolności, które nie podjęło zatrudnienia	141	177
osób niepełnosprawnych.	189	186

Źródło: PUP w Zabrzu

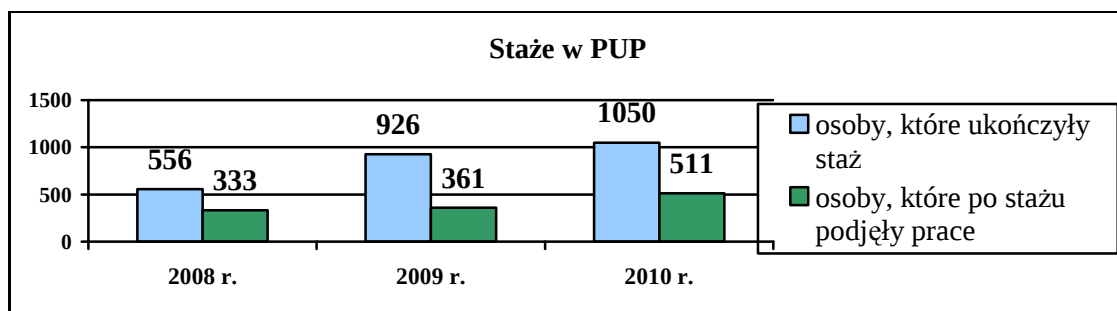
Powiatowy Urząd Pracy prowadzi różnego typu działania, składające się na przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizację osób pozostających bez pracy.

Umożliwia, m.in. osobom bezrobotnym odbycie szkolenia lub stażu podnoszącego ich kwalifikacje zawodowe. Poniższe wykresy obrazują wzrost liczby odbytych stażów przez osoby skierowane do zakładów pracy. Same szkolenia i staże nie pozwalają jednak zagwarantować pewności zatrudnienia po ich odbyciu.

Rysunek 32 Szkolenia w PUP

Źródło: PUP Zabrze

Rysunek 33 Staże w PUP

Źródło: PUP Zabrze

Ponadto w Powiatowym Urzędzie Pracy w Zabrzu istnieje możliwość ubiegania się o środki finansowe w celu uzyskania refundacji kosztów wyposażania lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego oraz przyznawania bezrobotnemu środków na podjęcie działalności gospodarczej.

Tabela 162 Dofinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej i utworzenia nowych stanowisk pracy.

	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010
Rozpoczęcie działalności gospodarczej			
Złożone wnioski o środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej (l. osób)	255	359	407
Liczba osób, którym przyznano środki	216	263	249
kwota	2 942,8 tys. zł	4 686,7 tys. zł	4 565,0 tys. zł
Refundacja kosztów utworzenia nowych stanowisk pracy lub wyposażenia			
Liczba pracodawców, którym zrefundowano koszty utworzonych miejsc pracy	114	190	109
Utworzone miejsca pracy	243	b.d.	160
Kwota refundacji	2 027,4 tys. zł	1958,7 tys. zł	4 565,0 tys. zł

Źródło: PUP Zabrze

W latach 2008-2010 maksymalna kwota, o jaką mogły ubiegać się osoby bezrobotne na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz pracodawcy z tytułu refundacji kosztów utworzenia miejsc pracy, wynosiła 6-krotność przeciętnego wynagrodzenia.

Ogółem pracodawcy zgłosili w okresie od stycznia do grudnia 2010 roku 3800 ofert pracy, wraz z ofertami aktywizacji zawodowej. Liczba wydanych skierowań na wymienione oferty wyniosła 7 546. W wyniku wydanych skierowań 2 155 osób rozpoczęło pracę, staż lub prace społecznie-użyteczne.

Poniżej znajduje się zestawienie liczby bezrobotnych wyłączonych z ewidencji PUP w Zabrzu, w związku z podjęciem pracy, a także rozpoczęciem działalności gospodarczej:

Tabela 163 Bezrobotni, którzy powrócili na rynek pracy

Rok	Podjęli pracę	Rozpoczęli działalność gospodarczą
2008	5 031	216
2009	4 551	262
2010	5 182	238

Źródło: PUP Zabrze

W roku 2010 na realizację zadań na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej Powiatowy Urząd Pracy w Zabrzu dysponował łączną kwotą środków Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego w wysokości 20 066,8 zł. Realizowane były następujące programy:

Tabela 164 Programy łagodzenia skutków bezrobocia, PUP Zabrze, 2010 r

Lp.	Źródło finansowania	Pozyskana kwota w tys. zł
1.	Fundusz Pracy – środki przyznane na podstawie algorytmu	9 973,7
2.	Europejski Fundusz Społeczny "Krok do przodu"	5 370,5
3.	Rezerwa MPiPS „Program aktywizacji zawodowej osób do 30 roku życia”	3 000,0
4.	Rezerwa MPiPS” Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych na terenach objętych powodzią”	677,3
5.	Rezerwa MPiPS „Program na rzecz osób korzystających ze środków na rozwój małej i średniej przedsiębiorczości	1 045,3
RAZEM		20 066,8

Źródło: PUP Zabrze

9.2 Najwięksi pracodawcy oraz struktura pracowników na rynku pracy

Firmy zatrudniające 1000 i więcej osób to⁵⁵ :

1. DB Schenker Rail Polska Spółka Akcyjna Zabrze, ul. Wolności 337,
2. Kompania Węglowa SA Oddział KWK "Sośnica - Makoszowy", 41-800 Zabrze ul. Makoszowska 24,
3. Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Nr 1 Im. Prof. Stanisława Szyszko Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach ul. 3-go Maja 13-15, 41-800 Zabrze,
4. Konsorcjum Ochrony Kopalń Spółka z o.o. ul. Józefa Lompy 11, 41-806 Zabrze.

Firmy zatrudniające 250-999 osób to⁵⁶ :

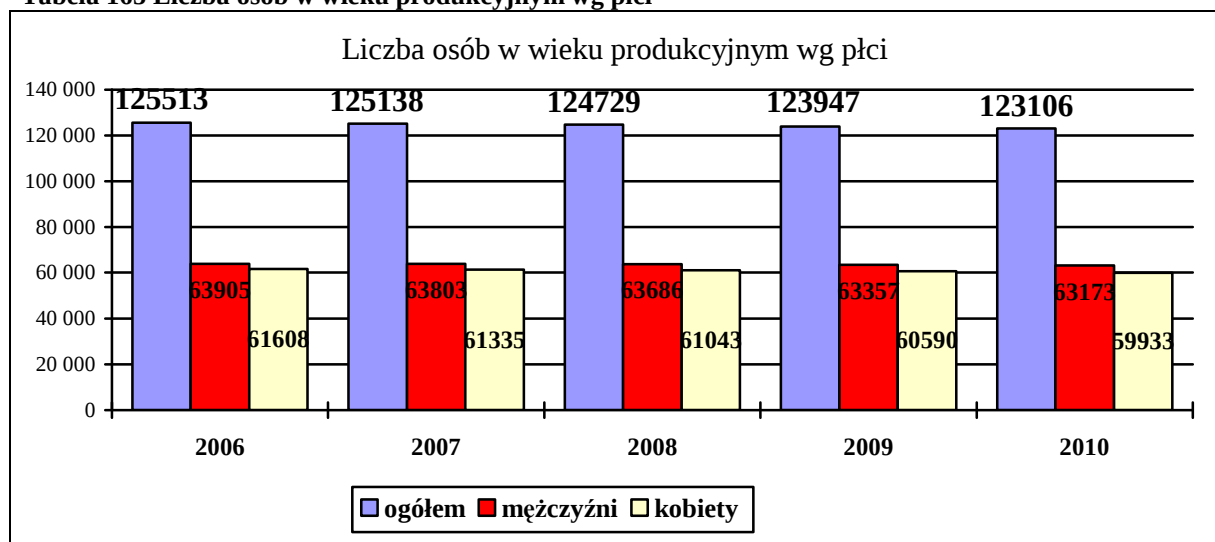
1. Zabrzeńskie Zakłady Mechaniczne Spółka Akcyjna, 41-800 Zabrze ul.3 Maja 89
2. Kombinat Koksochemiczny "Zabrze" Spółka Akcyjna ,41-800 Zabrze ul. Pawliczka 1
3. Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe "Rem-Bud" Spółka z o. o. 41-800 Zabrze, ul.Pawliczka 1
4. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Zabrzu 41-800 Zabrze, ul. Franklina Roosevelta 40
5. KAEFER Spółka Akcyjna 41-800 Zabrze ul. Gen. Zygmunta Padlewskiego 6
6. Logstor Ror Polska Spółka z o.o., 41-807 Zabrze ul. Handlowa 1
7. Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowo-Transportowe "Kopalnie Rudzkie" Spółka z o.o., 41-806 Zabrze, ul. Józefa Lompy 11
8. Mostostal Zabrze Konstrukcje Przemysłowe Spółka Akcyjna (dawniej: Mostostal Zabrze ZPK sp. z o.o.) ,41-800 Zabrze, ul. Mikulczycka 15
9. Zabrzeńska Spółdzielnia Mieszkaniowa,41-800 Zabrze, ul. Pawła Ślęczka 1 A
10. Urząd Miejski, 41-800 Zabrze , ul. Powstańców Śląskich 5-7
11. "Społem" Zabrze Spółka z o.o.,41-800 Zabrze, ul. Przemysłowa 6
12. Szpital Specjalistyczny w Zabrzu, 41-800 Zabrze ,ul. Skłodowskiej-Curie 10
13. Śląskie Centrum Chorób Serca w Zabrzu, 41-800 Zabrze, ul. Szpitalna 2
14. Mostostal Zabrze Holding Spółka Akcyjna, 41-800 Zabrze, ul. Wolności 191
15. Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Wodociągów I Kanalizacji z o.o., 41-800 Zabrze, ul. Wolności 215
16. Szpital Kliniczny nr 1 ul. 3-go Maja 13-15,
17. Budownictwo Urządzeń Gazowniczych Gazobudowa Spółka z o.o., 41-800 Zabrze, ul. Wolności 399
18. FORTUM Zabrze Spółka Akcyjna, 41-800 Zabrze, ul.Wolności 416
19. Szpital Miejski w Zabrzu Sp. z o.o. 41-803 Zabrze ul. Zamkowa 4,
20. Urząd Skarbowy w Zabrzu 41-800 Zabrze, ul. Bytomska 2,
21. Zakład Urządzeń Komputerowych ELZAB Spółka Akcyjna 41-813 Zabrze ul. Kruczkowskiego 39,
22. Bytomski Zakład Usług Górniczych sp. Z o.o. 41-808 Zabrze ul. Młodego górnika 2B,
23. Korea Fuel-Tech Poland Sp. Z o.o. 41-807 Zabrze ul. Handlowa 2
24. Zakład Ubezpieczeń Społecznych , 41-800 Zabrze ul. Szczęść Boże 18.

⁵⁵ Dane PUP

⁵⁶ Dane PUP

Poniżej zamieszczono informację na temat osób pracujących na terenie miasta Zabrze. Pierwszy wykres przedstawia liczbę osób w wieku produkcyjnym wg płci. Liczba ta z roku na rok zmniejsza się:

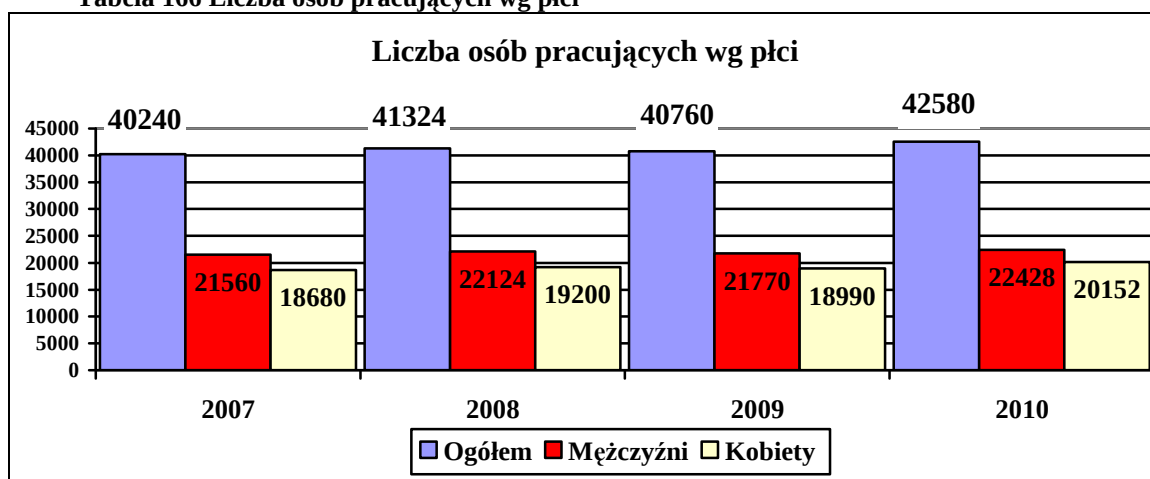
Tabela 165 Liczba osób w wieku produkcyjnym wg płci

Źródło: <http://www.stat.gov.p>

Kolejny wykres obrazuje liczbę osób pracujących ogółem (w głównym miejscu pracy)⁵⁷, a także w podziale na płeć. Podział ten potwierdza, iż mniejsza liczba kobiet pracujących znajduje swoje odzwierciedlenie w zwiększonej liczbie kobiet bezrobotnych zarejestrowanych w PUP.

Tabela 166 Liczba osób pracujących wg płci

Źródło: <http://www.stat.gov.p>

⁵⁷ Według faktycznego miejsca pracy (dla lat 1995-2003), według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności (od 2004 r.); Bez zakładów osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą o liczbie pracujących do 5 osób (dla lat 1995-1998); Bez zakładów osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą o liczbie pracujących do 9 osób (dla 1999 r.); Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób (od 2000 r.); W 2002 roku dla gmin miejsko-wiejskich sporządzane jest jedno sprawozdanie, brak informacji dla części miejskiej i części wiejskiej; Dane bez SOF, duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie, pracujących w gospodarstwach indywidualnych.- źródło: <http://www.stat.gov.p>

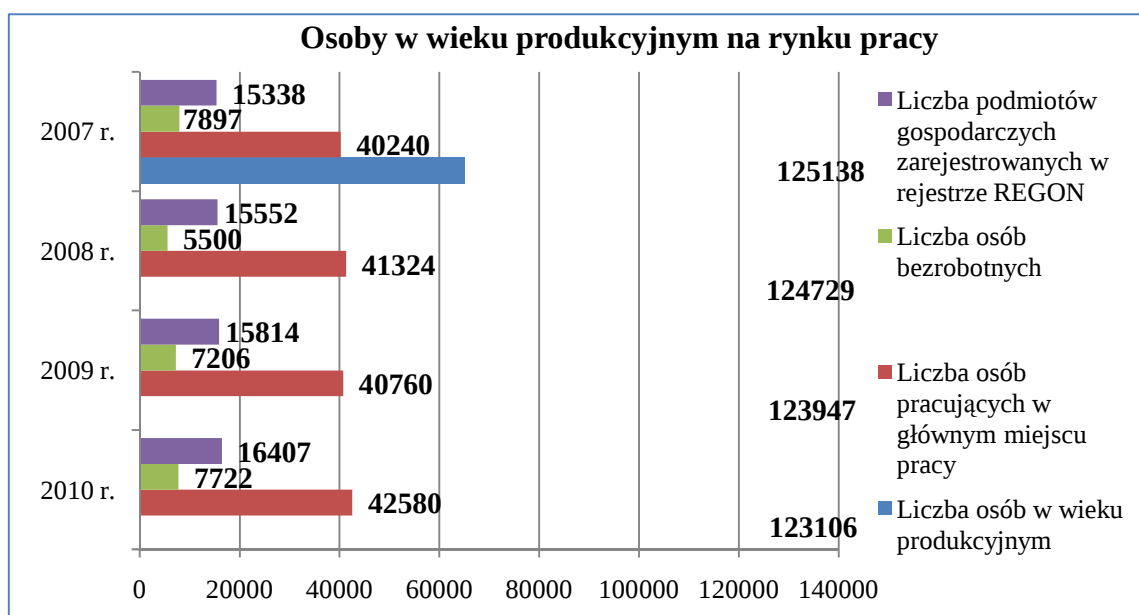
Kolejne zestawienie przedstawia liczbę kobiet i mężczyzn pracujących łącznie z rolnictwem indywidualnym, w latach 2007-2009⁵⁸. Brak danych za rok 2010.

Tabela 167 Pracujący łącznie z rolnictwem indywidualnym, wg płci, lata 2007-2009

O G Ó Ł E M											
ogółem				mężczyźni				kobiety			
2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
40 587	41 671	41107	b.d.	21 694	22 258	21904	b.d.	18 893	19 413	19203	b.d.

Źródło: <http://www.stat.gov.p>

Poniższe zestawienie przedstawia udział w rynku pracy osób w wieku produkcyjnym w latach 2007 – 2010.

Rysunek 34 Udział osób w wieku produkcyjnym na rynku pracy

Źródło: stat.gov.pl

W zmniejszającej się liczbie osób w wieku produkcyjnym, zwiększył się udział osób z grupy bezrobotnych oraz osób pracujących w głównym miejscu pracy. Zwiększyła się także liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze region.

9.3 Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Zabrzu

W oparciu o „Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Zabrzu za rok 2010” Powiatowego Urzędu Pracy w Zabrzu, zaprezentowano poniżej dane prezentujące strukturę zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Zabrzu oraz liczbę absolwentów poszczególnych szkół ponadgimnazjalnych oraz ranking zawodów:

- **deficytowych**, tj. zawodów, na które występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie, niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie;
- **nadwyżkowych**, tj. zawodów, na które występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie, niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie,
- **zrównoważonych**, tj. zawodów, dla którego liczba ofert pracy równoważy liczbę osób poszukujących pracy.

⁵⁸ W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób; z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (dane szacunkowe)

W wyniku przeprowadzonych przez Powiatowy Urząd Pracy analiz kształtowania się popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno – zawodowym wynika, iż 70% ogólnej liczby zawodów wykazywały równowagę między popytem a podażą na rynku pracy. Zawody deficytowe – czyli poszukiwane na rynku pracy – stanowiły 6% wszystkich zawodów, natomiast zawody nadwyżkowe – stanowiły 24% wszystkich zawodów.

W poniższych tabelach przedstawiono 31 najbardziej nadwyżkowych zawodów w II-półroczu 2010 r. w Zabrze:

Tabela 168 Ranking zawodów nadwyżkowych w Zabrzu w II-półroczu 2010 – fragment wg wskaźnika intensywności nadwyżki/deficytu równego zero

Nazwa zawodu
Bez zawodu
Pozostali operatorzy stacjonarnych maszyn i urządzeń gdzie indziej niesklasyfikowani
Robotnik torowy
Sortowacz
Ekspedient pocztowy
Robotnik górniczy dołowy
Hostessa
Pedagog
Żołnierz szeregowy
Pozostali mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych
Kierownik Sali sprzedaży
Ładowacz
Rozlepiacz afiszy
Hydraulik
Doradca finansowy
Ogrodnik terenów zieleni

Źródło: dane PUP w Zabrzu (system komputerowy Syriusz)

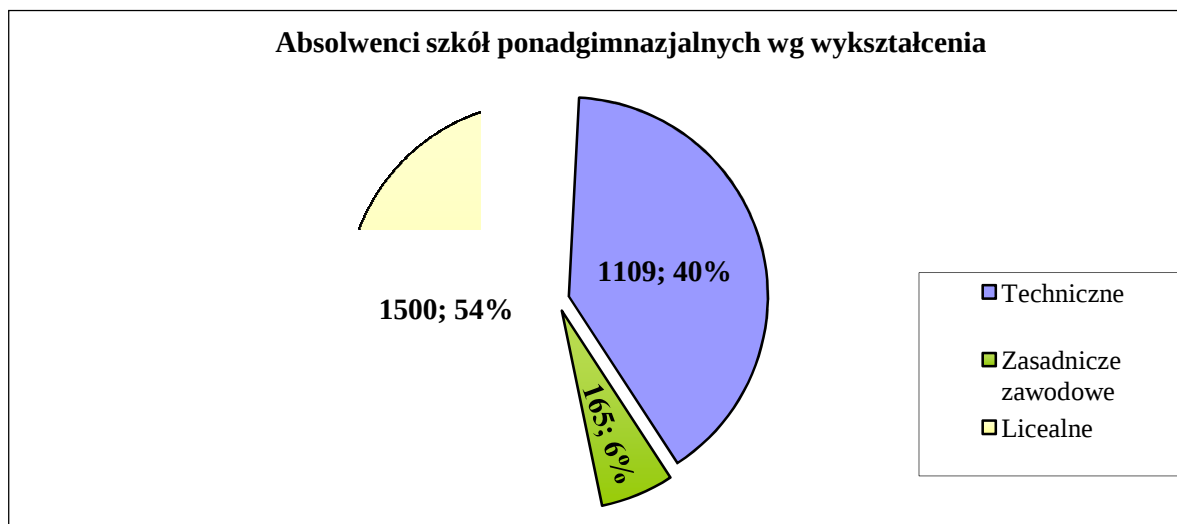
Tabela 169 Ranking zawodów nadwyżkowych w Zabrzu w II-półroczu 2010 – fragment (wg wskaźnika intensywności nadwyżki/deficytu zawodu różnego od zera)

Nazwa zawodu
Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym
Kucharz małej gastronomii
Technik ekonomista
Pozostali kierownicy w instytucjach usług wyspecjalizowanych, gdzie indziej nie klasyfikowani
Pozostali mechanicy pojazdów samochodowych
Technik mechanik
Kopacz
Barman
Cukiernik
Gospodarz domu

Sprzedawca
Kasjer handlowy
Elektromechanik pojazdów samochodowych
Elektromonter elektryk zakładowy
Technik informatyk

Źródło: dane PUP w Zabrze system komputerowy Syriusz

Na rynek pracy w 2010 r. wkroczyło 54% absolwentów z wykształceniem licealnym, 40% z wykształceniem technicznym, 6% z wykształceniem zasadniczym zawodowym.

Rysunek 35 Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych wg wykształcenia

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Zabrze

Liczbę absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w podziale na zawody deficytowe i nadwyżkowe wg poziomów wykształcenia, prezentuje poniższa tabela:

Tabela 170 Liczba absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w podziale na zawody deficytowe i nadwyżkowe

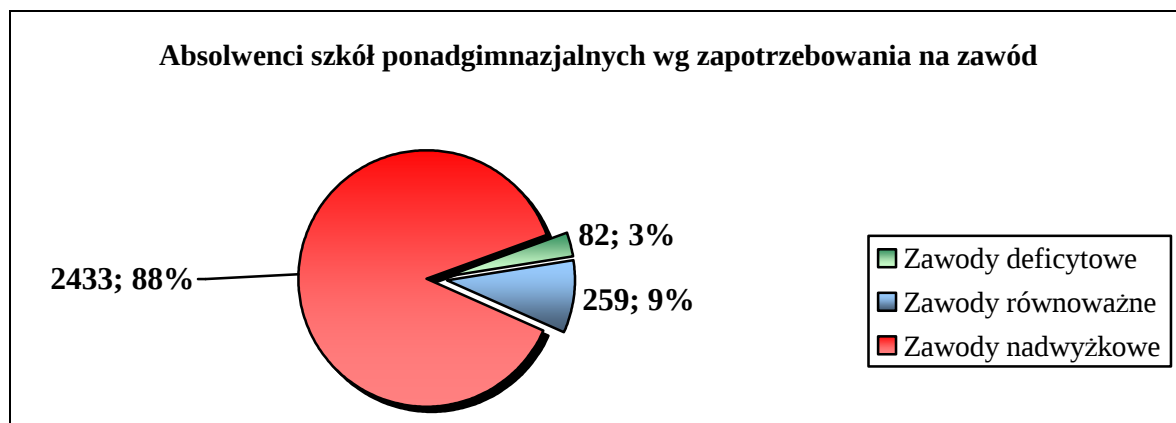
Kształcenie ponadgimnazjalne	Liczba absolwentów			
	Ogółem	Zawody deficytowe	Zawody równoważne	Zawody nadwyżkowe
	2009/2010	2009/2010	2009/2010	2009/2010
Techniczne	1109	46	236	827
Zasadnicze zawodowe	165	36	23	106
Razem kształcenie zawodowe	1274	82	259	933
Licealne*	1500	-	-	1500
ogółem	2774	82	259	2433

*ogólnokształcące i profilowane – kierunki nie dające zawodu

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Zabrze

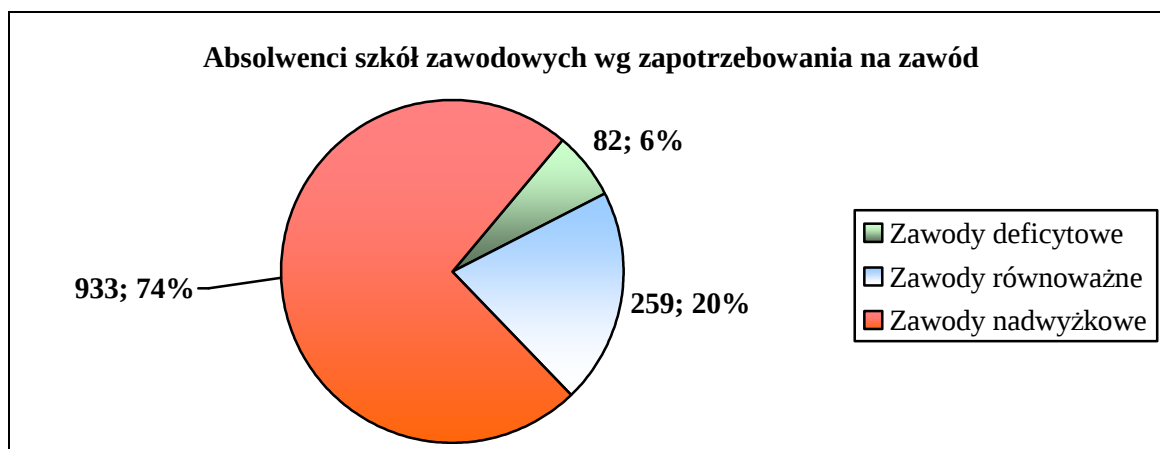
Wśród absolwentów, w podziale na kształcenie techniczne, zasadnicze zawodowe i licealne, aż 88% osób uzyskało zawód nadwyżkowy.

W podziale wyłącznie na kształcenie zawodowe, obejmujące wykształcenie techniczne i zasadnicze zawodowe, osób które uzyskały nadwyżkowy zawód było 74%, w którym procentowy udział absolwentów w zawodach nadwyżkowych jest nieznacznie niższy.

Rysunek 36 Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych wg zapotrzebowania na zawód

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Zabrzu

Rysunek 37 Absolwenci szkół zawodowych wg zapotrzebowania na zawód

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Zabrzu

Poniżej przedstawiono liczbę kształconych zawodów w Zabrzu, wg poziomów kształcenia, z podziałem na zawody deficytowe i nadwyżkowe:

Tabela 171 Kierunki kształconych zawodów w podziale na zawody nadwyżkowe i deficytowe w 2010 r

Kształcone zawody	Liczba kierunków kształcenia			
	ogółem	Zawody deficytowe	Zawody równoważne	Zawody nadwyżkowe
Techniczne	44	2	18	24
Zasadnicze zawodowe	22	3	8	11
Razem zawodów	66	5	26	35
Licealne	5	-	-	5

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Zabrzu

Wśród dostępnych kierunków kształcenia zawodowego, w 2010 r., 53% kształconych zawodów, to zawody nadwyżkowe.⁵⁹

⁵⁹ Szczegółowy ranking kształconych zawodów, wg nazwy zawodu, znajduje się w opracowanym przez PUP Zabrze dokumencie, pt. "Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Zabrzu za rok 2010.

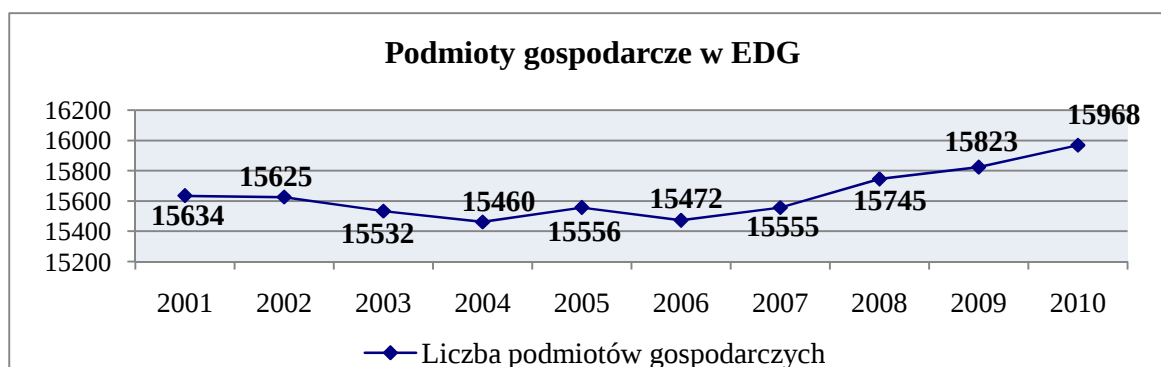
10 Gospodarka miasta

10.1 Podmioty gospodarcze w Ewidencji Działalności Gospodarczej

Na koniec roku 2010 w rejestrze Ewidencji Działalności Gospodarczej (EDG) zarejestrowanych⁶⁰ było 15 968 podmiotów gospodarczych. Podana liczba nie jest liczbą przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą, a jedynie liczbą przedsiębiorców figurujących w EDG.

Przedsiębiorcy figurujący w rejestrze to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą oraz wspólnicy spółek cywilnych⁶¹, w rozumieniu ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Ewidencję działalności gospodarczej prowadzi gmina właściwa dla miejsca zamieszkania przedsiębiorcy, jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej.

Poniżej zamieszczono wykres obrazujący liczbę podmiotów zarejestrowanych.

Rysunek 38 Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w EDG, lata 2001 - 2010

Źródło: U.M. Zabrze

Na podstawie przedstawionych danych zauważyć można stały wzrost, po 2006 roku, liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w EDG. Wzrost wiąże się z przewagą wpisanych podmiotów do EDG w stosunku do podmiotów wykreślonych.

Tabela 172 Wpisane i wykreślone podmioty gospodarcze z EDG, lata 2000 - 2010

Rok	Wpisane do EDG	Wykreślone z EDG	Różnica
2001	2939	1566	1373
2002	1006	1015	-9
2003	853	946	-93
2004	1056	1128	-72
2005	1179	1083	96
2006	1103	1187	-84
2007	1054	971	83
2008	1164	974	190
2009	1086	1008	78
2010	1185	1040	145

Źródło: U.M. Zabrze

Powiatowy raport roczny II/P/2010 część druga. Dokument dostępny jest na stronie [www: http://www.pupzabrze.pl/statystyki/ranking_zawodow.html](http://www.pupzabrze.pl/statystyki/ranking_zawodow.html)

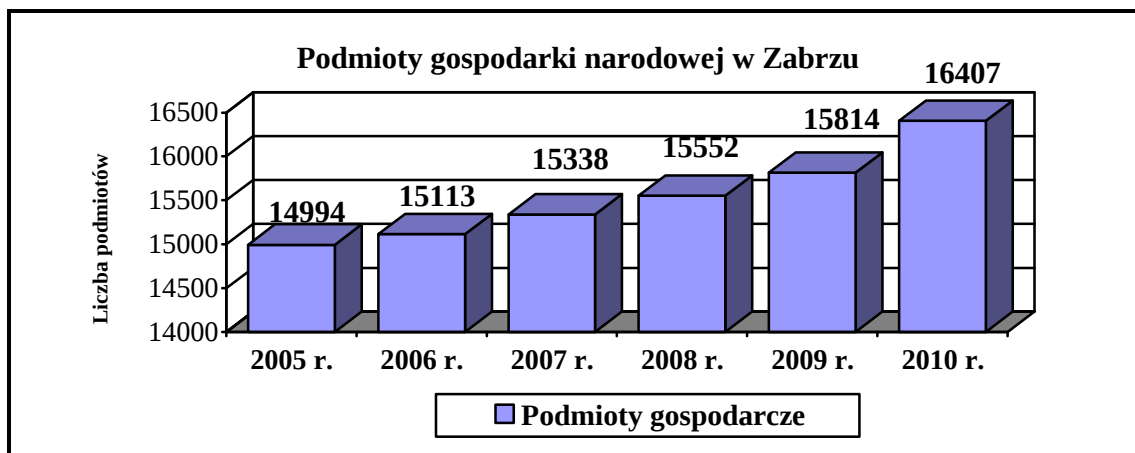
⁶⁰ Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r., Dz.U. 2004 Nr 173 poz. 1807 ze zm.

⁶¹ W przypadku wyboru działalności w formie spółki osobowej albo kapitałowej rejestracji dokonuje się w Krajowym Rejestrze Sądowym, prowadzonym przez sądy rejonowe właściwe ze względu na siedzibę tworzonej spółki.

10.2 Rejestr Gospodarki Narodowej (REGON)

Na przestrzeni ostatnich lat liczba zabrzańskich podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON rośnie.

Poniższa tabela przedstawia dane ogółem dla sektora publicznego i prywatnego.

Rysunek 39 Podmioty gospodarki narodowej w Zabrzu

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

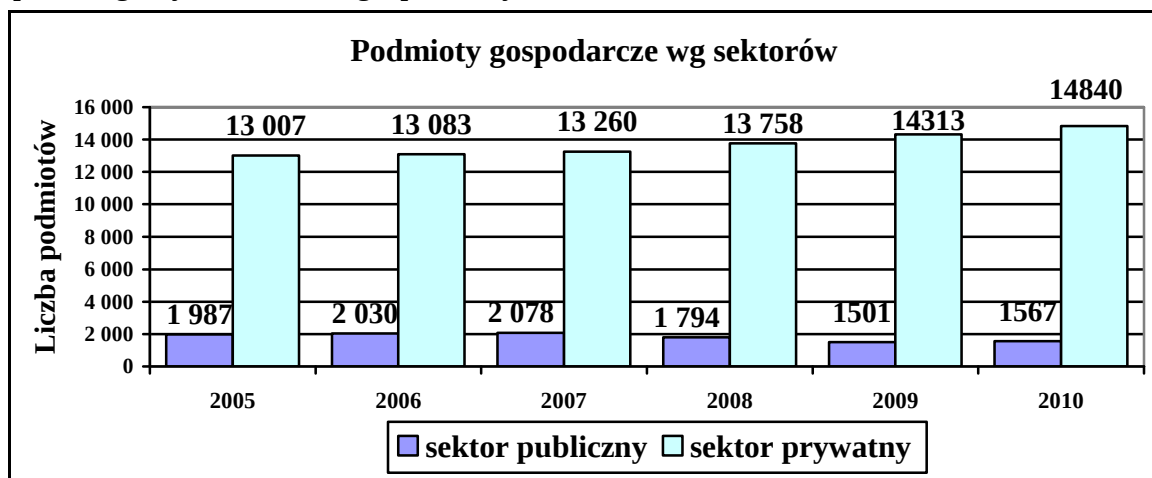
W poszczególnych latach liczba podmiotów gospodarczych – z sektora publicznego i prywatnego, zarejestrowanych w rejestrze REGON przedstawia się następująco:

Tabela 173 Podmioty gospodarki narodowej w podziale na sektory, lata 2005-2010.

Podmioty gospodarki narodowej	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
ogółem	14 994	15 113	15 338	15 552	15 814	16 407
sektor prywatny	13 007	13 083	13 260	13 758	14 313	14 840
sektor publiczny	1 987	2 030	2 078	1 794	1 501	1 567

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Poniżej znajduje się wykres obrazujący dane, na temat liczby podmiotów gospodarczych w poszczególnych sektorach gospodarczych.

Rysunek 40 Podmioty gospodarcze wg sektorów

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Jak wynika z powyższego wykresu udział procentowy sektora publicznego do prywatnego wynosi:

Tabela 174 Sektor prywatny i publiczny, w latach 2005-2010

	Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Sektor	Prywatny	87%	87%	86%	89%	91%	90%
	Publiczny	13%	13%	14%	11%	9%	10%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z: <http://www.stat.gov.pl/>

Następnym podziałem podmiotów gospodarki narodowej są podmioty wg klas wielkości, uwzględniający ilość zatrudnionych pracowników. Przyjęto podział: 0-9, 10-49, 50-249, 250-999, 1000 i więcej pracowników.

Tabela 175 Podmioty gospodarki narodowej wg klas wielkości

Klasa wielkości	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
0 - 9	14 166	14 298	14 491	14 712	14 959	15 523
10 - 49	675	662	690	676	691	720
50 - 249	122	121	128	135	136	137
250 - 999	28	28	26	25	24	23
1000 i więcej	3	4	3	4	4	4
Ogółem:	14 994	15 113	15 338	15 552	15 814	16407

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

W Zabrzu zdecydowaną większość stanowią podmioty małe, o liczbie pracujących do 9 osób. W klasie wielkości 250-999 pracowników, od 2006 roku, notuje się ciągły spadek podmiotów. Wzrosła, bądź też utrzymała się na zeszłorocznym poziomie, liczba podmiotów w pozostałych klasach wielkości.

Poniżej przedstawiono zestawienie podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON wg sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) na terenie Zabrza.

Z uwagi na zmianę klasyfikacji PKD z 2004 na 2007 nie można kontynuować porównywania danych lat poprzednich z bieżącymi. PKD 2004 można było stosować do 31.12.2009, w związku z czym do tego roku prowadzone były w GUS statystyki, wg PKD 2004, dlatego też poprzednie wydania Raportów o stanie miasta, opierały się na tym właśnie podziale.

Jednocześnie, od 2009 r. prowadzone są statystyki podmiotów gospodarki narodowej wg PKD 2007, w związku z czym w poniższej tabeli przedstawiono dane za lata 2009-2010.

Tabela 176 Podmioty gospodarki narodowej wg sekcji PKD 2007

Nazwa pozycji	Przypis ogółem	2009 r.	2010 r.
Sekcja A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	32	39
Sekcja B	Górnictwo i wydobywanie	5	8
Sekcja C	Przetwórstwo przemysłowe	895	965
Sekcja D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	6	6
Sekcja E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	30	36

Sekcja F	Budownictwo	1419	1477
Sekcja G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	4721	4832
Sekcja H	Transport i gospodarka magazynowa	1233	1250
Sekcja I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	342	359
Sekcja J	Informacja i komunikacja	303	331
Sekcja K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	578	564
Sekcja L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	2425	2499
Sekcja M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1033	1075
Sekcja N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	302	305
Sekcja O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	19	20
Sekcja P	Edukacja	487	543
Sekcja Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	880	951
Sekcja R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	242	254
Sekcja S	Pozostała działalność usługowa	862	893
Sekcja T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	0	0
Sekcja U	Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Z powyższych zestawień wynika, iż najwięcej podmiotów gospodarki narodowej występuje w **sekcji G** - handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz w **sekcji L** – obsługa rynku nieruchomości. We wszystkich sekcjach nastąpił wzrost podmiotów, wyjątkiem jest sekcja K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa.

Poniżej znajduje się uszczegółowienie sekcji do działów, w których odnotowano największą liczbę podmiotów gospodarczych, prócz sekcji L, która działów nie posiada.

Tabela 177 Podmioty gospodarcze wg najpopularniejszych sekcji i działów

Sekcja G dział 45 - handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych	516
Sekcja G dział 46, handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	1186
Sekcja G dział 47- handel detaliczny z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	3130
Sekcja L	2499
Sekcja F dział 41 roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	504
Sekcja F dział 42 Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	147
Sekcja F dział 43 Roboty budowlane specjalistyczne	826
Sekcja H dział 49 transport lądowy oraz transport rurociągowy	1172
Sekcja H dział 50 transport wodny	1
Sekcja H dział 51 transport lotniczy	0
Sekcja H dział 52 magazynowanie i działalność usługowa wspomagająca transport	50
Sekcja H dział 53 działalność pocztowa i kurierska	27

Sekcja M dział 69 działalność prawnicza, rachunkowo-księgowa	217
Sekcja M dział 70 działalność firm centralnych (head Office); doradztwo związane z zarządzaniem	135
Sekcja M dział 71 działalność w zakresie architektury i inżynierii; badania i analizy techniczne	304
Sekcja M dział 72 badania naukowe i prace rozwojowe	13
Sekcja M dział 73 reklama, badanie rynku i opinii publicznej	128
Sekcja M dział 74 pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	261
Sekcja M dział 75 działalność weterynaryjna	17

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Wśród tych pięciu najbardziej popularnych w Zabrze sekcji, najliczniejsze działy to handel detaliczny, handel hurtowy oraz transport lądowy wraz z transportem rurociągowym oraz obsługa nieruchomości (nie posiadająca działów).

Liczba nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej sektora publicznego i prywatnego w ciągu ostatnich lat przedstawia się następująco:

Tabela 178 Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane i wyrejestrowane ogółem

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Nowo zarejestrowane	1 049	1 137	1 106	1 115	1 226	1513
Wyrejestrowane	781	976	867	877	916	894

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Poniższa tabela przedstawia podział na nowe podmioty (krajowe i zagraniczne), które podjęły działalność oraz na podmioty wyrejestrowane, wg sektorów gospodarczych:

Tabela 179 Podmioty gospodarki narodowej, nowo zarejestrowane i wyrejestrowane, wg sektorów.

NOWO ZAREJESTROWANE						
Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ogółem	1 049	1 137	1 106	1 115	1 226	1513
sektor publiczny	80	71	84	28	35	73
sektor prywatny	969	1 066	1 022	1 087	1 191	1440
WYREJESTROWANE						
ogółem	781	976	867	877	916	894
sektor publiczny	18	11	8	20	4	6
sektor prywatny	763	965	859	857	912	888

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Stosunek zarejestrowań do wyrejestrowań jest dodatni, co potwierdza także poniższe zestawienie liczby podmiotów nowo zarejestrowanych oraz wyrejestrowanych w latach 2009 – 2010. Wyjątek stanowią w roku 2009 sekcja E, H, K, O, R, a w 2010 roku – jedynie sekcja K, gdzie więcej było wyrejestrowanych podmiotów, niż zarejestrowanych.

Dane poszczególnych sekcji obrazują zmiany i ich natężenie w danej kategorii podmiotów gospodarczych wg sekcji PKD 2007.

Tabela 180 Podmioty gospodarki narodowej nowozarejestrowane i wyrejestrowane wg sekcji

Nazwa sekcji	Przypis ogółem	2009 r.	2010 r.
A	Zarejestrowane	5	9
	Wyrejestrowane	2	4
B	Zarejestrowane	1	2
	Wyrejestrowane	0	0
C	Zarejestrowane	59	98
	Wyrejestrowane	49	53
D	Zarejestrowane	0	0
	Wyrejestrowane	0	0
E	Zarejestrowane	2	2
	Wyrejestrowane	4	1
F	Zarejestrowane	155	170
	Wyrejestrowane	133	125
G	Zarejestrowane	386	489
	Wyrejestrowane	337	348
H	Zarejestrowane	60	106
	Wyrejestrowane	80	81
I	Zarejestrowane	36	47
	Wyrejestrowane	20	26
J	Zarejestrowane	46	46
	Wyrejestrowane	15	20
K	Zarejestrowane	61	46
	Wyrejestrowane	70	51
L	Zarejestrowane	65	70
	Wyrejestrowane	3	13
M	Zarejestrowane	117	101
	Wyrejestrowane	71	48
N	Zarejestrowane	38	34
	Wyrejestrowane	24	29
O	Zarejestrowane	1	1
	Wyrejestrowane	2	0
P	Zarejestrowane	23	76
	Wyrejestrowane	19	23
Q	Zarejestrowane	87	101
	Wyrejestrowane	23	27
R	Zarejestrowane	12	26
	Wyrejestrowane	14	12
S	Zarejestrowane	72	89
	Wyrejestrowane	50	33
T	Zarejestrowane	0	0
	Wyrejestrowane	0	0
U	Zarejestrowane	0	0
	Wyrejestrowane	0	0

*Żółtym kolorem zaznaczono te dane, które wykazują większą liczbę wyrejestrowanych, niż zarejestrowanych pomiotów.

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sektorów własnościowych na terenie Zabrze – sektor prywatny:

Tabela 181 Podmioty gospodarki narodowej – sektor prywatny

	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	10 237	10 222	10 302	10475	10649	11 093
Spółki handlowe	838	878	907	914	941	969
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	150	168	173	164	159	161
Spółdzielnie	15	14	14	13	13	14
Fundacje	21	22	25	27	27	30
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	183	199	220	228	243	254

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

W 2010 r. odnotowano w Zabrzu wzrost wszystkich grup podmiotów gospodarki narodowej. Największą grupę w sektorze prywatnym stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, jednocześnie grupa ta odnotowała gwałtowny wzrost podmiotów gospodarczych, większy niż w którymkolwiek z lat w badanym okresie, tj. lat: 2005-2010.

Poniżej przedstawiono liczbę podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON wg sektorów własnościowych na terenie Zabrze – sektor publiczny:

Tabela: 4.5. Podmioty gospodarki narodowej – sektor publiczny

	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	243	239	238	240	238	271
Przedsiębiorstwa państwowe	1	0	0	0	0	0
Spółki handlowe	32	31	27	22	23	24
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	2	2	2	2	2	2

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

W sektorze publicznym powstała w Zabrzu 1 spółka handlowa. Zwiększyła się również, najliczniejsza grupa podmiotów, tj. państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego; wzrost jej liczebności jest największy w badanym okresie, tj. w latach 2005-2010.

W obu sektorach, tj. prywatnym i publicznym, drugą co do liczebności grupą, są spółki handlowe, w tym spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego:

Tabela 182 Spółki handlowe publiczne i prywatne zarejestrowane w rejestrze REGON w latach 2005- 2010

Sektor	Spółki handlowe	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
PUBLICZNY	Ogółem	32	31	27	22	23	24
	Z udziałem kapitału zagranicznego	2	2	2	2	2	2
PRYWATNY	Ogółem	838	878	907	914	941	969
	Z udziałem kapitału zagranicznego	150	168	173	164	159	161

źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Ogółem w 2010 r. zarejestrowanych spółek handlowych było 993, z czego 41 to spółki nowozarejestrowane.

Liczbę spółek handlowych ogółem i nowozarejestrowanych na przestrzeni lat 2005 – 2010, przedstawia poniższa tabela:

Tabela 183 Spółki handlowe ogółem i nowozarejestrowane, lata 2005-2010

Liczba spółek handlowych	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Ogółem	870	909	934	936	964	993
Nowozarejestrowane	41	41	34	36	40	41

źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Z czego spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego ogółem i nowozarejestrowane na przestrzeni lat 2005- 2010 przedstawia tabela poniżej:

Tabela 184 Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego, ogółem i nowozarejestrowane, lata 2005-2010

Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Ogółem	152	170	175	166	161	163
Nowozarejestrowane	17	17	4	9	2	3

źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Według danych GUS nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w mln złotych ogółem w latach 2008 - 2009, (brak danych za 2010 rok) oraz na 1 mieszkańca, wg sekcji PKD 2007, przedstawiają się w następujący sposób:

Tabela 185 Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach, ogółem w mln zł i na 1 mieszkańca, lata 2008-2009

Nakłady inwestycyjne	2008 r.	2009 r.
ogółem w mln zł	594,5	570,3
na 1 mieszkańca w zł	3150	3033

źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach, wg gałęzi gospodarczych, uszczegółowione są w poniższej tabeli, (brak danych za 2010 rok), w mln złotych:

Tabela 186 Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach, w mln zł, wg gałęzi gospodarczych

Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w latach 2008 - 2009, w mln zł, wg PKD 2007	2008 r.	2009 r.
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0,1	0
przemysł i budownictwo	364,0	416,9
handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja	85,4	86,7
działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości	23,5	9,3
pozostałe usługi	121,5	57,4
ogółem	594,5	570,3

źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Wyrażone procentowo:

Tabela 187 Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach, w %, wg gałęzi gospodarczych

Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w latach 2008-2009, w %, wg PKD 2007	2008 r.	2009 r.
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0	0
przemysł i budownictwo	61,2	73,1
handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja	14,4	15,2
działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości	4,0	1,6
pozostałe usługi	20,4	10,1
ogółem	100%	100%

źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Z powyższych zestawień wynika spadek w 2010 r., w stosunku do roku 2009, nakładów inwestycyjnych w przedsiębiorstwach. Wzrost odnotowano w takich gałęziach gospodarki, jak: przemysł i budownictwo (duży przyrost) oraz handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja.

Poniżej znajdują się tabele, przedstawiające wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach:

Tabela 188 Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach, ogółem w mln zł i na 1 mieszkańca

Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach, wg PKD 2007	2008 r.	2009 r.
ogółem w mln zł	8 486,9	6 687,7
na 1 mieszkańca w zł	45 047	35 635

źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Spadła także wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach. W latach 2008 - 2009 rozdziła wartości brutto środków trwałych na poszczególne gałęzie gospodarcze przedstawiał się następująco:

Tabela 189 Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach, wg działów gospodarki, lata 2008-2009

Wartość brutto środków trwałych w mln zł, wg PKD 2007	2008 r.	2009 r.
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0	0
przemysł i budownictwo	6 901,6	4 846,7
handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia; informacja i komunikacja	751,2	758,3
działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości	494,0	443,4
pozostałe usługi	340,1	639,3
ogółem	8 486,9	6 687,7

źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Odnotowano duży spadek wartości brutto środków trwałych w dziale: przemysł i budownictwo.

Spadek wystąpił również działalności finansowej i ubezpieczeniowej, obsługa rynku nieruchomości.

Poniżej przedstawiono dane pozwalające porównać sytuację gospodarczą w miastach sąsiadujących z Zabrzem oraz z miastem wojewódzkim:

Tabela 190 Liczba podmiotów gospodarki narodowej ogółem

Jednostka terytorialna	2005 r.	2006 r.	ogółem 2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
	[jed.gosp.]	[jed.gosp.]	[jed.gosp.]	[jed.gosp.]	[jed.gosp.]	[jed.gosp.]
Zabrze	14 994	15 113	15 338	15 552	15 814	16 407
Ruda Śląska	9 313	9 312	9 416	9 536	9 629	10 117
Bytom	15 978	15 947	16 116	16 288	16 094	16 590
Gliwice	20 936	21 037	21 458	21 687	22 317	23 255
Katowice	42 646	42 909	42 769	40 439	40 951	42 819

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Tabela 191 Wskaźnik: Podmioty zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności

Jednostka terytorialna	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
	[jedn. gosp.]	[jedn. gosp.]	[jedn. gosp.]	[jedn. gosp.]	[jedn. gosp.]	[jedn. gosp.]
Powiat m. Zabrze	784	795	811	825	843	878
Powiat m. Ruda Śląska	635	640	651	663	672	708
Powiat m. Bytom	850	855	872	886	881	913
Powiat m. Gliwice	1 050	1 060	1 087	1 103	1 138	1 190
Powiat m. Katowice	1 344	1 364	1 370	1 306	1 327	1 396

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Tabela 192 Wskaźnik: Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności

Jednostka terytorialna	Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności					
	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
	[jedn. gosp.]	[jedn. gosp.]	[jedn. gosp.]	[jedn. gosp.]	[jedn. gosp.]	[jedn. gosp.]
Powiat m. Zabrze	55	60	58	59	65	81
Powiat m. Ruda Śląska	43	49	54	55	66	81
Powiat m. Bytom	55	54	59	63	69	77
Powiat m. Gliwice	65	72	77	76	97	110
Powiat m. Katowice	77	81	79	87	108	128

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>**Tabela 193 Wskaźnik: Jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności**

Jednostka terytorialna	jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności					
	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
	[jedn. gosp.]	[jedn. gosp.]	[jedn. gosp.]	[jedn. gosp.]	[jedn. gosp.]	[jedn. gosp.]
Powiat m. Zabrze	41	51	46	47	49	48
Powiat m. Bytom	59	52	49	51	79	47
Powiat m. Ruda Śląska	55	48	47	45	77	47
Powiat m. Gliwice	66	66	54	63	65	59
Powiat m. Katowice	57	70	79	158	86	64

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Z powyższych zestawień wynika, iż Miasto Zabrze, pod względem liczby podmiotów gospodarki narodowej przewyższa jedynie Rudę Śląską. W pozostałych sąsiadujących miastach, zwłaszcza w Gliwicach, liczba podmiotów gospodarki narodowej jest dużo wyższa w porównaniu z Zabrzem. Pozytywnym jednak wydaje się być fakt, iż na terenie Zabrze odnotowuje się stały wzrost liczby tych podmiotów.

10.3 Specjalna Strefa Ekonomiczna

Na terenie miasta Zabrze działa Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna (Podstrefa Gliwice), której rozwój wpływa na zmniejszenie bezrobocia, wzrost dochodów, mieszkańców, rozwój przedsiębiorczości, a tym samym zmiany lokalnej sytuacji gospodarczej.

Obecnie Specjalna Strefa Ekonomiczna w Zabrzu składa się z czterech kompleksów:

1. Kompleks pierwszy – rejon ulicy Pyskowskiej, część najstarsza włączona do KSSE, w 2006 r.
2. Kompleks drugi i trzeci – na wschód od ulicy Ofiar Katynia, teren po byłym PGR Wesola, włączona do strefy w styczniu 2008
3. Kompleks czwarty – przy ulicy 3 maja teren ZZM włączony do strefy, w lipcu 2008 r.

Ad 1

Obecnie w granicach kompleksu pierwszego KSSE prowadzą działalność następujące przedsiębiorstwa:

- NMC, działki o nr 314/4, 274/4 o łącznej powierzchni 3,4282 ha
- Best Poland, działki o nr 274/2, 276/5, 278/22 o łącznej powierzchni 2,2557 ha
- Stilpol, działka o nr 271/4 o łącznej powierzchni 2,2586 ha

suma powierzchni działek wynosi: 7,9425 ha

Ad 3

Rozporządzeniem z dnia 22 lipca 2008 roku rozszerzono granice KSSE w Zabrzu o teren Zabrzeńskich Zakładów Mechanicznych, tworząc tym samym 4 kompleks KSSE na terenie miasta Zabrze.

Suma powierzchni KSSE w Zabrzu to: 115,9 ha

10.4 Organizacje pozarządowe

„Organizacją pozarządową jest, niebędąca jednostką sektora finansów publicznych, w rozumieniu przepisów o finansach publicznych, i niedziałająca w celu osiągnięcia zysku, osoba prawna lub jednostka nieposiadająca osobowości prawnej, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, utworzona na podstawie przepisów ustaw, w tym fundacja i stowarzyszenie (art.3, ust.2). Oprócz organizacji pozarządowych ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie wymienia jednostki zrównane z nimi w prawach (art.3, ust.3)”.⁶²

Poniżej znajduje się liczba stowarzyszeń mających siedzibę na terenie miasta, w latach 2008-2009:

Tabela 194 Stowarzyszenia w Zabrzu zapisanych w ewidencji miasta Zabrze, lata 2008-2010

Rok	Liczba stowarzyszeń posiadających siedzibę na terenie Zabrza
2008	199
2009	201
2010	203

Źródło: UM Zabrze

Do ewidencji zostało wpisanych 13 nowych stowarzyszeń, a rozwiązanych – 4.

Ponadto, zarejestrowanych w ewidencji miasta Zabrze jest 14 fundacji.

Źródłami dochodów stowarzyszeń w myśl ustawy Prawo o stowarzyszeniach⁶³ są składki członkowskie, darowizny, spadki, zapisy, dochody z własnej działalności oraz z ofiarności publicznej. Statut każdego stowarzyszenia określa sposób uzyskiwania przez stowarzyszenie środków finansowych.

Cele stowarzyszeń oraz sposoby ich realizacji przez poszczególne stowarzyszenia zapisane są w wykazie stowarzyszeń znajdującym się w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie www.zabrze.magistrat.pl.

W prowadzonej przez Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego ewidencji fundacji mających swoją siedzibę na terenie naszego miasta na koniec 2009 roku figurowało 10 fundacji. Fundacje działają na podstawie ustawy z dnia 6 kwietnia 1984r. o fundacjach.⁶⁴

Od kilku lat, w celu prowadzenia współpracy Miasta Zabrze z Organizacjami Pozarządowymi, uchwalany jest coroczny Program Współpracy w tej sprawie. Celem współpracy jest wsparcie budowy społeczeństwa obywatelskiego poprzez pogłębienie społecznej partycypacji w rozwiązywaniu problemów społeczności lokalnej oraz wzmacnianie instytucjonalne sektora pozarządowego. Program ten stanowi podstawę umacniania lokalnych działań na rzecz powstawania inicjatyw i struktury funkcjonujących w społeczeństwie obywatelskim.

W 2010 roku podjęto Uchwałę przyjmującą Program Współpracy Miasta z Organizacjami Pozarządowymi na rok 2010 w dniu 16 listopada 2009, Uchwała Rady Miejskiej w Zabrzu NR XLX/608/09.

Dla realizacji Programu Współpracy powołano w Zabrzu Centrum Organizacji Pozarządowych, które stanowi łącznik pomiędzy organizacjami i organami władzy, wspiera i ułatwia działania organizacji.

⁶² http://www.stat.gov.pl/gus/definicje_PLK_HTML.htm?id=POJ-5406.htm

⁶³ Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855

⁶⁴ Dz.U. z 1991r. Nr 46 poz. 203 tekst jednolity

10.5 Dochody mieszkańców Zabrze

W 2010 roku do Urzędu Skarbowego w Zabrzu wpłynęło 71 510 zeznań podatkowych, tj. o 18 272 mniej w porównaniu z rokiem 2009.

Tabela 195 Liczba zeznań podatkowych w 2010 r.

Liczba zeznań podatkowych ogółem (szt.)		
2008 r.	2009 r.	2010 r.
91 697	89 782	71 510

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę osób, które osiągnęły dochody w poszczególnych progach skali podatku dochodowego od osób fizycznych w 2010 r.

Tabela 196 Podatek dochodowy od osób fizycznych w skali podatkowej

Dochód (w zł)	Liczba podatników w 2010 r.
18,00%	63 912
19,00%	4 503
32,00%	1 159

Źródło: Urząd Skarbowy w Zabrzu, 2010 r.

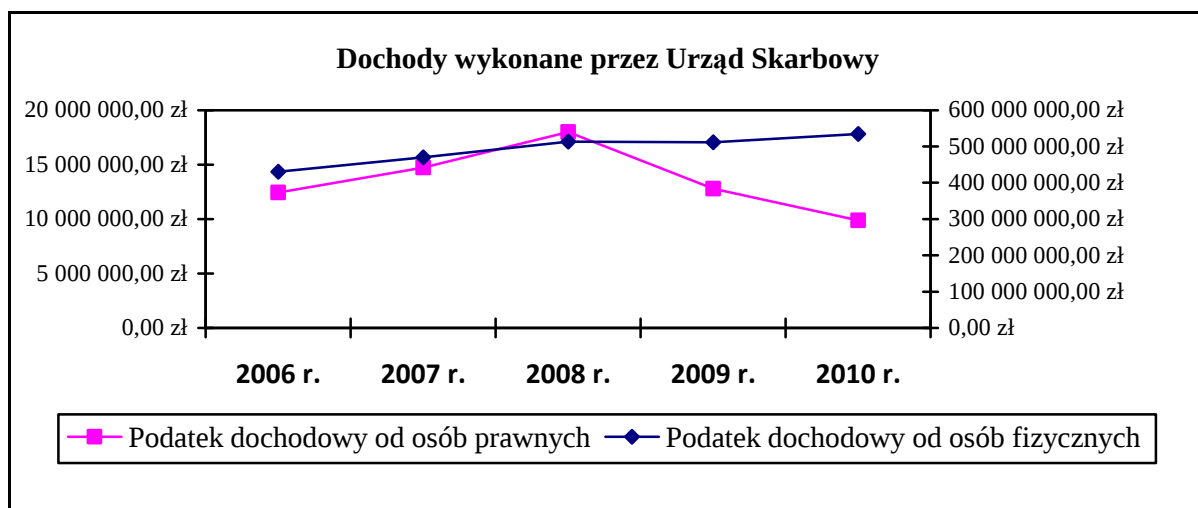
Poniższa tabela przedstawia sumy dochodów wykonanych przez Urząd Skarbowy w ciągu ostatnich 4 lat.

Tabela 197 Sumy dochodów wykonanych przez Urząd Skarbowy w Zabrzu

	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Podatek dochodowy od osób prawnych	14 722 917,36 zł	17 992 356,92 zł	12 785 234,56 zł	9 863 288 zł
Podatek dochodowy od osób fizycznych	470 544 838,77 zł	513 013 551,40 zł	511 993 747,52 zł	534 525 880 zł
Podatki pośrednie	145 099 354,35 zł	158 940 893,50 zł	140 234 973,57 zł	110 525 384 zł
Pozostałe podatki i opłaty	11 025 484,25 zł	12 225 898,97 zł	8 518 496,14 zł	6 948 203 zł
Odsetki za zwłokę	-	-	-	2 013 772 zł
Suma dochodów wykonanych przez Urząd Skarbowy	641 392 594,73 zł	702 172 700,79 zł	673 532 451,79 zł	663 876 527 zł

Źródło: Urząd Skarbowy w Zabrzu

Wykres poniższy przedstawia tendencje poszczególnych dochodów w skali lat 2006-2010.

Rysunek 41 Dochody wykonane przez Urząd Skarbowy w Zabrzu – podatek dochodowy od osób prawnych i podatek dochodowy od osób fizycznych

Źródło: Urząd Skarbowy w Zabrzu

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę podmiotów zarejestrowanych w celach podatkowych ogółem (w 2010) oraz zarejestrowanych płatników PIT przez Urząd Skarbowy w latach 2006-2010 (podatnicy ogółem oraz płatnicy):

Tabela 198 Liczba podatników i płatników w latach

	2006	2007	2008	2009	2010
Podatnicy	91 175	116 576	113 722	93 855	207 725
Płatnicy	2 662	3 321	3 474	3 216	3 662

Źródło: Urząd Skarbowy w Zabrzu

Liczba zarejestrowanych podmiotów, którym nadano NIP – ogółem 137 388.

Poniższa tabela przedstawia dochód budżetu Miasta Zabrze na 1 mieszkańca:

Tabela 199 Dochód budżetu Zabrze na 1 mieszkańca

DOCHODY BUDŻETÓW GMIN I MIAST NA PRAWACH POWIATU					
Dochody na 1 mieszkańca	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.	
ogółem	2 899,04 zł	3 228,64 zł	4 362,66 zł	4 197,92 zł	
dochody własne	1 600,97 zł	2 102,22 zł	2 420,17 zł	2 064 zł	
dochody podatkowe (udziały w podatkach dochodowych)	752,32 zł	777,47 zł	dochody własne - udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych	646,79 zł	675,40 zł
			dochody własne - udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych	40,95 zł	32,88 zł

dochody własne - dochody podatkowe ustalone i pobierane na podstawie odrębnych ustaw ⁶⁵	347,49 zł	403,58 zł	412,48 zł	404,69 zł
--	------------------	------------------	------------------	------------------

Źródło: <http://www.stat.gov.p>

W ciągu kilku lat nastąpił wzrost dochodów budżetu miasta na 1 mieszkańca. Wielkością dochodu na 1 mieszkańca Zabrze przewyższyło sąsiadujące z nim miasta. Zbliży się wartościami, do poziomu miasta wojewódzkiego. Dla porównania wpisano także dochód na 1 mieszkańca w skali całego kraju.

Tabela 200 Dochód budżetu miasta na 1 mieszkańca, 2006-2010 r.

Jednostka terytorialna	miasta na prawach powiatu ogółem				
	2006	2007	2008	2009	2010
	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]
Powiat m. Zabrze	2 521,21	2 899,04	3 228,64	4 362,66	4 197,92
Powiat m. Bytom	2 336,68	2 570,07	3 147,69	2 932,53	3 365,78
Powiat m. Ruda Śląska	3 118,95	3 522,20	3 177,06	2 999,67	3 345,17
Powiat m. Gliwice	3 010,23	3 642,78	3 695,72	3 706,37	3 914,81
Powiat m. Katowice	3 385,21	3 656,34	3 844,74	4 157,22	4 329,54
POLSKA - ogółem	3 205,86	3 677,51	3 890,30	3 967,84	4 253,34

Źródło: <http://www.stat.gov.p>

Poniżej zamieszczono dane przedstawiające przeciętny miesięczny dochód oraz wydatki ponoszone przez jedną osobę w gospodarstwach domowych w Województwie Śląskim.

Tabela 201 Przeciętny miesięczny dochód i wydatki na 1 osobę w Województwie Śląskim.

Przeciętny miesięczny dochód na 1 osobę w gospodarstwach domowych						
Województwo Śląskie	Dochód rozporządzalny ogółem					
	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
J.m.	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]
	792,82	847,92	919,27	1 041,08	1 114,05	b.d.
Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych						
Województwo Śląskie	ogółem					
	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
J.m.	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]
	708,04	758,43	811,09	888,58	959,51	b.d.

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Poniższa tabela przedstawia kształtowanie się wielkości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w Zabrzu oraz relację tego wynagrodzenia do średniej krajowej:

⁶⁵ Podatek od nieruchomości, rolny, leśny, od środków transportowych, wpływy z karty podatkowej, od posiadania psów, od spadków i darowizn, od czynności cywilno-prawnych. - Źródło: <http://www.stat.gov.p>

Tabela 202 Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto

Rok	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Ogółem	2 804,13 zł	3 095,19 zł	3 232,35 zł	3371,44 zł
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej	97,8%	98,0%	97,5%	98,1%

Źródło: <http://www.stat.gov.p>

W 2010 wzrosło zarówno przeciętne miesięczne wynagrodzenie w Zabrze, jaki i jego wielkość, w relacji do średniej krajowej.

10.6 Działalność Miejskiego Rzecznika Konsumentów

Głównym zadaniem Rzecznika Konsumentów jest prowadzenie bezpłatnej działalności doradczej i informacyjnej dla konsumentów oraz podejmowanie działalności interwencyjnej w sprawach naruszenia interesów konsumentów.

Realizacja zadań przez Miejskiego Rzecznika Konsumentów odbywa się przede wszystkim poprzez:

- udzielanie porad w sprawach konsumenckich (osobiście, telefonicznie i drogą elektroniczną),
- prowadzenie mediacji telefonicznych i pisemnych z przedsiębiorcami, w sprawach o ochronę interesów konsumentów,
- prowadzenie postępowań wyjaśniających z przedsiębiorcami oraz informowanie ich o obowiązujących przepisach chroniących prawa konsumentów,
- pomoc w sporządzaniu pozwów do sądów powszechnych w sprawach konsumenckich,
- udział w toczących się postępowaniach przed sądem powszechnym w sprawach konsumenckich,
- propagowanie sądownictwa polubownego i pomoc w postępowaniach przed tymi sądami,
- udział w rozprawach Polubownego Sądu Konsumenckiego działającego przy Inspekcji Handlowej w Katowicach w charakterze arbitra,
- współpraca z innymi rzecznikami i stowarzyszeniami zajmującymi się ochroną konsumentów, Inspekcją Handlową, Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Urzędem Regulacji Energetyki oraz Urzędem Komunikacji Elektronicznej oraz Policją.
- współpraca z mediami.

Poniższa tabela przedstawia działalność Rzecznika Praw Konsumentów w zakresie udzielonych porad, liczby wystąpień Rzecznika do przedsiębiorców, które doprowadziły w większości do pozytywnego zakończenia sprawy.

Jak wynika z poniższego zestawienia z roku na rok rośnie liczba zgłoszeń i skarg konsumenckich. Pozytywnym wydaje się fakt wzrost świadomości konsumenckiej osób nabywających dobra i usługi, na temat możliwości dochodzenia swoich praw za pośrednictwem Rzecznika Konsumentów.

Tabela 203 Działalność Miejskiego Rzecznika Konsumentów

Rok	Liczba porad		Liczba zgłoszeń i skarg konsumentów	Liczba wystąpień pisemnych skierowanych do przedsiębiorców	Zakończone sprawy – efekt działania Rzecznika
2007	2145		333	428	232 zakończone pozytywnie 87 negatywnie 14 spraw w toku
	1255 telefonicznych	809 osobistych 81 pisemnych			
2008	2364		393	412	267 zakończone pozytywnie, 120 negatywnie, 6 spraw w toku.
	1347 telefonicznych	999 osobistych 18 pisemnych			
2009	2789		586	586	432 zakończyło się pozytywnie 143 negatywnie 11 spraw w toku.
	1309 telefonicznych	894 osobistych			
2010	2732		633	709	438 zakończone pozytywnie, 193 negatywnie, 2 sprawy w toku
	1594 telefonicznych	1138 osobistych			

Źródło: Miejski Rzecznik Konsumentów

W 2010 r. Rzecznik Konsumentów nie składał wniosków do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów o wszczęcie postępowania antymonopolowego, jak też postępowań w sprawach praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Nie występował także w roli oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenia na szkodę konsumentów.

PRZYZYNY ZGŁOSZEŃ KONSUMENTÓW

W ciągu ostatnich 3 lat przedstawiały się następująco:

- 2007 rok - W stosunku do roku spadła ilość spraw dotyczących odrzuconych reklamacji obuwia oraz sprzętu RTV i AGD, natomiast zwiększyła się ilość zgłaszanych problemów z reklamacjami telefonów komórkowych.
W zakresie usług spadła ilość porad w zakresie spraw bankowych, ale pojawiło się więcej problemów dotyczących innych instytucji finansowych (zwłaszcza upadłość pośredników realizujących płatności rachunków) i usług telekomunikacyjnych.
Zauważalny był wzrost ilości porad wykraczających poza problematykę konsumencką, albo tylko pośrednio z nią związanych, co wskazuje na zapotrzebowanie na tego typu poradnictwo.
- 2008 rok - Zgłoszenia spraw konsumentów dotyczyły najczęściej odrzuconych reklamacji butów i odzieży, usług telekomunikacyjnych, a także problemów ze sprzętem RTV i AGD, usług remontowo – budowlanych oraz umów poza lokalem przedsiębiorstwa i na odległość.
- 2009 rok - W zakresie sprzedaży towarów problemy konsumentów dotyczyły przede wszystkim reklamacji obuwia, wyposażenia wnętrz, odzieży, sprzętu RTV oraz komputerowego.

W zakresie usług najwięcej problemów dotyczyło usług telekomunikacyjnych, remontowo-budowlanych, bankowych i kredytowych, telewizyjnych, dostawy mediów i turystycznych.

- 2010 rok - W zakresie sprzedaży towarów problemy konsumentów dotyczyły przede wszystkim reklamacji obuwia, odzieży, sprzętu RTV i AGD.

W zakresie usług najwięcej problemów dotyczyło usług telekomunikacyjnych oraz remontowo-budowlanych.

11 Oświata

11.1 Szkolnictwo podstawowe i ponadpodstawowe

W Zabrzu, w 2010 roku, prowadzono w sumie 43 przedszkola, 136 szkół różnego typu, 13 placówek oświatowych, i 32 szkoły dla dorosłych. Wykaz publicznych i niepublicznych szkół i placówek oświatowych znajduje się w załączniku nr 2.

Poniżej znajduje się podział na liczbę przedszkoli i szkół prowadzonych przez Gminę Zabrze, a także przez organ inny niż Gmina, bądź też jednostki niepubliczne:

Tabela 204 Liczba przedszkoli i szkół w Zabrzu

	2010 rok	
	Prowadzone przez Gminę	Prowadzone przez inny niż Gmina organ i niepubliczne
Przedszkola, w tym w zespołach szkolno-przedszkolnych	38	5
Szkoły podstawowe	37	3
Gimnazja	28	4
Licea ogólnokształcące	11	2
Uzupełniające licea ogólnokształcące	1	-
Licea profilowane	6	-
Szkoły artystyczne	3	-
Technika	8	-
Technika uzupełniająca	-	-
Zasadnicze Szkoły Zawodowe	9	-
Szkoły Policealne	3	21
Szkoły dla dorosłych	9	23
Placówki oświatowe	10	3

Źródło: UM Zabrze

Poniższa tabela przedstawia liczbę dzieci i uczniów w szkołach publicznych miasta Zabrze:

Tabela 205 Dzieci i uczniowie w jednostkach oświatowych prowadzonych przez gminę.

Wyszczególnienie	Stan na 10.09.2010
Liczba przedszkoli w mieście, w tym:	38
- w zespołach szkolno-przedszkolnych	5
- z oddziałami specjalnymi	2
- z oddz. szpitalnymi	2
- z oddziałami integracyjnymi	2
Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym ogółem, w tym:	4 699
- w zespołach szkolno-przedszkolnych	380
- dzieci 6 letnich	1 161
- dzieci 5 letnich	1275
- dzieci 3 letnich	1024
Liczba etatów pedagogicznych ogółem	322,18
Liczba etatów adm. – obsługowych ogółem	264,63

Liczba szkół podstawowych , w tym:	37
- ogólnodostępnych	30
- specjalnych	6
- w likwidacji SP 4 do 31.08.2011 r.	1
- mistrzostwa sportowego	1
- z oddz. integracyjnymi	3
- z klasami sportowymi	6
Liczba uczniów w szkołach podstawowych ogółem, w tym:	9116
- w szk. ogólnodostępnych	8831
- w szk. podst. specjalnych	285
- w I klasach /w tym 6-latki	1395
- w VI klasach	1527
Liczba etatów pedagogicznych ogółem + ZS-P + Specj.	995,6
Liczba etatów adm. – obsługowych ogółem	364,63
Liczba gimnazjów ogółem, w tym:	28
- ogólnodostępne	22
- w tym specjalnych	6
Liczba uczniów w gimnazjach ogółem, w tym:	5233
- w ogólnodostępnych	4981
- w gimnazjach specjalnych	252
- w I klasach	1 661
- w III klasach	1667
Liczba etatów pedagogicznych ogółem	656,3
Liczba etatów adm. – obsługowych ogółem	75,02
Liczba szkół ponadgimnazjalnych ogółem, w tym:	60
- liceów ogólnokształcących	12+1
- liceów profilowanych	2 +1PSM
- liceum plastyczne + ossp+ Szk.Muz.	11
- technika	10
- ZSZ	4+1Wojewody
- szkół policealnych	9
- inne	9
Liczba uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych ogółem, w tym:	6 254
- w liceach ogólnokształcących	2 409
- w liceach profilowanych	215
- w liceum plastycznym i ossp	215
- w technikach	2 373
- w ZSZ	900
- w szkołach policealnych	142
- w klasach maturalnych: LO/T/LP/ Art.	803/556/90/45
Liczba etatów pedagogicznych ogółem	608,59
Liczba etatów adm. – obsługowych ogółem	200,22
Liczba placówek oświatowych razem, w tym:	9
- PORADNIA PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNA	1
- ogniska pracy pozaszkolnej + MDK	4
- Miejska bursa szkolna	1
- Centrum kształcenia praktycznego	1
- Ośrodek dokształcania i doskonalenia zawodowego	1
- SPZ specjalna	1
Liczba etatów pedagogicznych ogółem	134,06
Liczba etatów adm. – obsługowych ogółem	66,41

Liczba grup i wychowanków w bursie	4 / 120
Liczba kół i wychowanków w opp i mdk	197 / 2961
Liczba grup zajęć praktycznych i uczniów w CKP	38 / 724
Liczba publicznych szkół i placówek dla młodzieży	154
Szkoły publiczne prowadzone przez inny organ:	
- Publiczne Gimnazjum Tow. Salezjańskiego	1/262
- Liceum Ogólnokształcące Tow. Salezjańskiego	1/229
- Szkoła Podstawowa Zabrzeńskiego Tow. Rodziców, Opiekunów i Przyjaciół dzieci Specjalnej Troski.	1/24
- Ośrodek rewalidacyjno-Wychowawczy ZTROiPDST	1/51
Liczba niepublicznych szkół i placówek oświatowych dotowanych przez Gminę Miejską Zabrze	50 / 4277

Źródło: UM Zabrze

Klasy sportowe w roku szkolnym 2010/2011 znajdowały się w następujących placówkach:

Tabela 206 Klasy sportowe w roku szkolnym 2010/2011 Dane z SIO stan na dzień 30 września 2010 r.

Placówka	Zespół	Dyscyplina sportu
IX Liceum Ogólnokształcące	CE	piłka nożna
Gimnazjum Nr 29	G29	piłka nożna
Gimnazjum nr 5	ZS04	piłka nożna
Szkoła Podstawowa Nr 31	SP31	piłka nożna
Szkoła Podstawowa nr 42 z Oddziałami Integracyjnymi	SP42	piłka nożna
Szkoła Podstawowa nr 42 z Oddziałami Integracyjnymi	SP42	koszykówka
Gimnazjum nr 1	ZSO	lekkoatletyka
Gimnazjum nr 20	G20	koszykówka
Gimnazjum nr 2	ZSO5	lekkoatletyka
Szkoła Podstawowa nr 1	SP01	sport pływacki
Szkoła Podstawowa nr 1	SP01	koszykówka
Gimnazjum Nr 21	G21	piłka nożna
Gimnazjum Nr 21	G21	koszykówka
Szkoła Podstawowa nr 19	ZSSport	piłka ręczna
XI Liceum Ogólnokształcące	ZS03	inna dyscyplina
Gimnazjum nr 19	ZSSport	piłka ręczna
Gimnazjum nr 19	ZSSport	piłka nożna
Szkoła Podstawowa Nr 22	SP22	piłka nożna
Szkoła Podstawowa Nr 22	SP22	judo
Szkoła Mistrzostwa Sportowego	ZSSport	gimnastyka
Gimnazjum Mistrzostwa Sportowego	ZSSport	gimnastyka

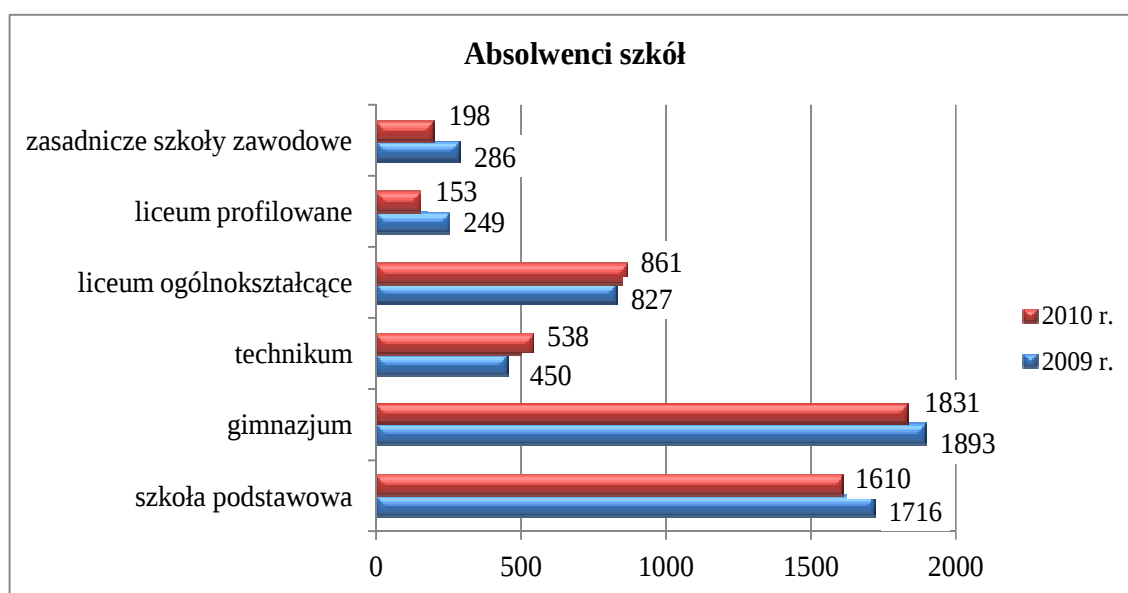
Źródło: UM Zabrze

Absolwentów szkół publicznych w 2010 roku, dla których organem prowadzącym jest Miasto Zabrze, było:

Tabela 207 Absolwenci szkół publicznych gminy Zabrze

Typ szkoły	Liczba absolwentów
Szkoła podstawowa	1 610
Gimnazjum	1 831
Technikum	538
Liceum ogólnokształcące	861
Liceum profilowane	153
Zasadnicze szkoły zawodowe	198

Źródło: UM Zabrze

Rysunek 42 Absolwenci szkół, lata 2009-2010

Poniższa tabela przedstawia informację na temat liczby uczniów, kontynuujących naukę w szkołach średnich.

Tabela 208 Młodzież kontynuująca naukę w szkołach średnich.

Szkoła	2009 r.		2010 r.	
	Liczba uczniów	Wartość %	Liczba uczniów	Wartość %
Licea ogólnokształcące	2621	36,6%	2409	38,52%
Technika	2651	37,1%	2373	37,94%
Licea Profilowane	328	4,7%	215	3,44%
Zespoły Szkół Zawodowych	1055	14,7%	900	14,39
Liceum Plastyczne + Ogólnokształcące	223	3,1%	215	3,44%
Szkoła Sztuk Pięknych				
Szkoła Policealna	272	3,8%	142	2,27%
Razem	7150	100%	6254	100%

Źródło: UM Zabrze

Tabela 209 Wyniki egzaminów maturalnych w 2010 r.

SZKOŁA	Do egzaminu przystąpiło	Egzamin maturalny zdało	Egzamin maturalny zdało z uwzględnieniem poprawek	Zdawalność	Zdawalność matury z uwzględnieniem sesji poprawkowej
LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE	818	747	780	91,32%	95,36%
VII LO W ZSO 14	14	14	14	100,00%	100,00%
II LO W ZSO 5	160	151	158	94,40%	98,80%
IV LO W ZSO 12	70	58	62	82,90%	88,60%
VI LO W ZSO 13	42	33	38	78,60%	90,50%
III LO W ZSO 11 (Z ODDZ. DWUJĘZYCZNYMI)	153	152	152	99,30%	99,30%
I LO W ZSO	176	176	176	100,00%	100,00%
X LO W ZCKOiZ	23	16	18	69,60%	78,30%
V LO W ZS 4	17	7	7	41,20%	41,20%
IX LO W CE	87	70	80	80,50%	92,00%
XI LO W ZS 3	19	17	19	89,50%	100,00%
VII LO W ZS 10	57	53	56	93,00%	98,20%
LICEA PROFILOWANE	70	40	51	57,14%	72,86%
X LP W ZSSPORT	11	8	9	72,70%	81,80%
VI LP W ZCKOiZ	17	7	12	41,20%	70,60%
IV LP W ZSEU	20	13	17	65,00%	85,00%
III LP W ZS 3	2	1	1	50,00%	50,00%
VII LP W ZS 10	20	11	12	55,00%	60,00%
LICEA PROFILOWANE SPECJALNE	2	0	0	0,00%	0,00%
LP SPECJALNE W ZSSPECJ. 42 (DLA NIEŚL I SŁABOŚL.)	2	0	0	0,00%	0,00%
TECHNIKA	437	331	351	75,74%	80,33%
TECHNIKUM NR 6 W ZCKOIZ	56	28	31	50,00%	55,40%
TECHNIKUM NR 2 W ZSMS	37	22	25	59,50%	67,60%
TECHNIKUM NR 8 W ZS 17	46	33	37	71,70%	80,40%
TECHNIKUM NR 5 W ZSSPOŻ.	60	36	39	60,00%	65,00%
TECHNIKUM NR 4 W ZSEU	78	71	73	91,00%	93,60%
TECHNIKUM NR 1 CE	72	66	67	91,70%	93,10%
TECHNIKUM NR 3 W ZS 3	33	25	28	75,80%	84,80%
TECHNIKUM NR 7 W ZS10	55	50	51	90,90%	92,70%
TECHNIKAUZUPEŁNIAJĄCE DLA DOROSŁYCH	4	0	0	0,00%	0,00%

TU dla Dorosłych w ZSSpoż.	4	0	0	0,00%	0,00%
SZKOŁY SZTUK PIĘKNYCH	61	53	56	86,89%	91,78%
OGÓLNOKSZTAŁCĄCA SZKOŁA SZTUK PIĘKNYCH W ZS 18	31	28	28	90,30%	90,30%
LICEUM PLASTYCZNE W ZS 18	30	25	28	83,30%	93,30%

Źródło: UM Zabrze

Tabela 210 Wyniki egzaminów i sprawdzianu w szkołach prowadzonych przez miasto Zabrze w latach 2008-2010

Typ szkoły		2008 r.	2009 r.	2010r,
Szkoły Podstawowe	Średnio w woj.	25,39 pkt.	22,3 pkt.	24,37 pkt.
	Średnio w Zabrzu	24,63 pkt.	21,4 pkt.	23,43 pkt.
Gimnazja	Średnio w woj. Części hum./mat	31,14 / 26,96	31,98 / 25,0	30,88 / 23,65
	Średnio w Zabrzu Części hum/mat.	29,6 / 26,3	31,51 / 24,46	29,95 / 22,88
	Średnio w woj. Części j. obce: ang/niem/francuz		31,06/33,73/33,09	30,20/30,12/31,78
	Średnio w Zabrzu Części j. obce ang/niem/francuz		29,39/34,29/41,24	28,73/30,59/36,27
Liceum Ogólnokształcące	Średnio w woj.	90,9%	91,34%	90,35%
	Średnio w Zabrzu	90,8%	91,7%	95,36%
Liceum Profilowane	Średnio w woj.	64,6%	63,15%	54,90%
	Średnio w Zabrzu	65,6%	61,2%	72,86%
Technikum	Średnio w woj.	73,8%	71,78%	68,86%
	Średnio w Zabrzu	74,5%	67,5%	80,33
Ogółem w szkołach ponadgimnazjalnych	Średnio w woj.	81,62%	81,18%	79,37%
	Średnio w Zabrzu	81,43%	78,72%	84,41% 81,24% - szkoły publiczne + niepubliczne

Źródło: UM Zabrze

- Wśród szkół publicznych w 2010 r. nie posiadały w ogóle sal gimnastycznych takie instytucje, jak:
- Młodzieżowy Dom Kultury nr 2
 - Ognisko Pracy Pozaszkolnej nr 3
 - Ognisko Pracy Pozaszkolnej nr 4 Centrum Edukacji Twórczej
 - Szkoła Podstawowa nr 21
 - Szkoła Podstawowa nr 24
 - Szkoła Podstawowa nr 4
 - Szkoła Podstawowa nr 8 z oddz. Integracyjnymi
 - Szkoła Podstawowa nr 15
 - Zespół Szkół Specjalnych nr 39

- Zespół Szkół Specjalnych nr 40
 - Zespół Szkół Specjalnych nr 44
 - Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 6
 - Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 9
- Wśród placówek oświatowych posiadało w 2010 r. basen pływacki:
- Szkoła podstawowa nr 16 (wymiar 12m x 6m);
 - Szkoła Podstawowa nr 1 (wymiar 25 m x 12m);
- Liczba kierunków kształcenia i zawodów na poziomie szkolnictwa ponadgimnazjalnego: 23 szt. na poziomie technikum oraz 14 szt. zawodów w szkole zasadniczej.
- Korzystających z różnych form opieki w świetlicach szkół publicznych, dla których organem prowadzącym jest Miasto Zabrze było w 2009 r. 2597 uczniów, natomiast w 2010 r. było 2 356 uczniów.
- Liczba osób uczestniczących w zajęciach pozalekcyjnych płatnych: 27 750 uczniów w roku.
- Liczba zajęć pozalekcyjnych: 467 szt.
- Liczba placówek wychowania pozaszkolnego i inne w 2010 r.: 9
- Młodzieżowe Domy Kultury – 2
 - Ogniska Pracy Pozaszkolnej – 2
 - Miejska Bursa Szkolna – 1
 - Poradnia Psychologiczno - pedagogiczna – 1
 - Centrum Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego – 1
 - Specjalny Ośrodek Wychowawczy prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Boromeuszek – 1
 - Ośrodek Rewalidacyjno - Wychowawczy: „Nasz Dom” Zabrzeńskiego Towarzystwa Rodziców, Opiekunów i Przyjaciół Dzieci Specjalnej Troski - 1
- Stypendia Prezydenta Miasta przyznawane w 2010 r. zgodnie z Uchwałą nr XXII/206/04 Rady Miejskiej w Zabrzu z dnia 09.02.2004 r.⁶⁶
- W budżecie zaplanowano i wykonano: 60 000 zł, w tym:
- 5 stypendiów dla gimnazjalistów po 300 zł,
 - 5 stypendiów dla szkół ponadgimnazjalnych po 400 zł
 - 5 stypendiów dla studentów po 500 zł.
- Wydatki miasta w zakresie organizacji zajęć pozalekcyjnych w roku 201: 3 128 933,85 zł.
- Wydatki miasta związane z budową nowych szkół i obiektów oświatowych w 2010 r. : 7 543 853, 69 zł.

Współczynnik skolaryzacji brutto⁶⁷ i netto⁶⁸, wg danych GUS, dla Zabrza, miast sąsiednich, miasta wojewódzkiego i dla województwa (gminy miejskie) przedstawia poniższa tabela:

⁶⁶ „Wysokość stypendium dla uczniów szkół gimnazjalnych wynosi 300 zł miesięcznie, dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych (ponadpodstawowych i szkół artystycznych) wynosi 400 zł miesięcznie, a dla studentów – 500 zł. miesięcznie. Ilość przyznanych stypendiów zależy od kwoty zapisanej w budżecie miasta oraz jakości złożonych wniosków.”

⁶⁷ „Relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.” – definicja GUS - Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

⁶⁸ „Relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.” – definicja GUS - Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Tabela 211 Współczynnik skolaryzacji brutto i netto w Zabrzu i wybranych innych miastach

Jednostka terytorialna	współczynnik skolaryzacji brutto		współczynnik skolaryzacji netto	
	szkoły podstawowe	gimnazja	szkoły podstawowe	gimnazja
	2010	2010	2010	2010
	%	%	%	%
Zabrze	96,35	104,62	91,06	89,11
Ruda Śląska	96,97	102,65	93,33	87,90
Bytom	97,10	98,07	92,45	83,89
Gliwice	97,91	100,83	93,63	89,43
Katowice	99,49	98,18	96,59	90,44
ŚLĄSKIE - gminy miejskie	98,97	103,75	95,52	93,41

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

11.1.1 Inwestycje i remonty

➤ Remonty obiektów edukacyjnych

Na remonty szkół przeznaczono w roku 2010 kwotę 1 965 913, 00 zł.

W zakresie udostępniania szkół dla uczniów niepełnosprawnych w obiekcie szkolnym przy ul. Wolskiego 10 zlikwidowano bariery architektoniczne, tj. zamontowano windę dla osób niepełnosprawnych.

➤ Inwestycje oświatowe:

Tabela 212 Inwestycje oświatowe zakończone z roku 2010

Nazwa zadania	Adres inwestycji	Wartość inwestycji
Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej nr 18	Zabrze ul. Karczewskiego 10	961.057,26
Termomodernizacja budynku Przedszkola nr 48	Zabrze ul. Kotarbińskiego 16	1.772.109,55
Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 12	Zabrze ul. Andersa 64	1.373.424,96
Termomodernizacja budynku Przedszkola nr 1	Zabrze ul. Reymonta 52	279.345,55
Budowa wielofunkcyjnego boiska sportowego ogólnodostępnego dla dzieci i młodzieży przy Szkole podstawowej nr 5 ul Królewska 4 w Zabrzu	Zabrze ul. Królewska	415 239,58
Budowa placów zabaw w ramach programu Radosna Szkoła	Szkoła Podstawowa nr 15 im. Ks. Jana Dzierżona, Czołgistów 1, 41-800 Zabrze	267 289,47
	Szkoła Podstawowa nr 42 z Oddziałami Integracyjnymi im. Mikołaja Kopernika, Gagarina 2, 41-818 Zabrze	224 344,51
	Szkoła Podstawowa nr 14 z Oddziałami Integracyjnymi im. Adama Mickiewicza, Gdańska 10, 41-800 Zabrze	190 836,27
	Szkoła Podstawowa nr 18 im. Powstańców Śląskich, Karczewskiego 10, 41-806 Zabrze	227 386,61

	Szkoła Podstawowa nr 28, Kosmowskiej 43, 41-808 Zabrze	245 907,14
	Szkoła Podstawowa nr 23 im. Tadeusza Kościuszki, Pestalozziego 16, 41-804 Zabrze	123 100,26
	Szkoła Podstawowa nr 7, Pokoju 41, 41-800 Zabrze	209 434,46
	Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 6 – Szkoła Podstawowa nr 34, Sikorskiego 74, 41-809 Zabrze	164 585,44
	Szkoła Podstawowa nr 24, im. Norberta Krocza, Tarnopolska, ul. Tarnopolska 41-807 Zabrze	269 792,63
Budowa obiektów rekreacyjnych osiedlowo - szkolnych "Budowa wielofunkcyjnego boiska sportowego ogólnodostępnego dla dzieci i młodzieży wraz z zagospodarowaniem terenu przy Zespole Szkół Ogólnokształcących nr 13 ul Wajdy 7 w Zabrzu.	ul. Wajdy 7	820 0000,00

Źródło: UM Zabrze

Tabela 213 Inwestycje oświatowe w trakcie realizacji

Nazwa zadania	Wykonano
Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół Specjalnych nr 42	Wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, częściowe ocieplenie dachu oraz ścian zewnętrznych
Budowa sali gimnastycznej z zapleczem i łącznikiem wraz z przyłączami przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 6	Konstrukcję sali wraz z zapleczem z częściowym ich wykończeniem
Budowa sali gimnastycznej z zapleczem i łącznikiem wraz z przyłączami przy Szkole Podstawowej nr 21	Konstrukcję sali wraz z zapleczem z częściowym ich wykończeniem
Budowa wielofunkcyjnego boiska sportowego o nawierzchni syntetycznej dla dzieci i młodzieży przy Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 7	Podbudowę z odwodnieniem
Budowa wielofunkcyjnego boiska sportowego o nawierzchni syntetycznej dla dzieci i młodzieży na terenie Gimnazjum nr 20	Podbudowę z odwodnieniem
Monitoring jednostek oświatowych	Wyłoniono wykonawcę prac. Umowa na dostawę i montaż w trakcie podpisu
Adaptacja budynku przy ul Roosevelta 32 w Zabrzu na potrzeby dydaktyczno - edukacyjne Wydziału Organizacyjnego i Zarządzania Politechniki Śląskiej	Wykonano roboty rozbiórkowe, wzmocniono stropy, zamontowano część okien
Zakupy inwestycyjne w ramach Konkursu Inicjatyw Rad Dzielnic i Osiedli	Zakup zestawów interaktywnych – zakup 3 tablic dla: SP-24, SP-26, ZS-10

Źródło: UM Zabrze

Zakup wyposażenia dydaktycznego

W 2010 r. na zakup wyposażenia dydaktycznego poniesiono w sumie: 328 078,76 zł, w tym:

- Doposażenie SP nr 26 – 50 000,00 zł
- Doposażenie ZSS nr 39 – 48 288,00 zł
- Doposażenie oddziałów dla dzieci 6 letnich w szk.podst. – 229 790,76 zł

11.2 Szkolnictwo wyższe

W Zabrzu znajdują się trzy szkoły państwowe: Politechnika Śląska Wydział Organizacji i Zarządzania, Śląski Uniwersytet Medyczny Wydział Lekarski z Oddziałem Lekarsko – Dentystycznym, a także, powstały w 2009 roku, Zamiejskowy Ośrodek Dydaktyczny Akademii Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach. Ponadto na terenie Zabrza prowadzi działalność od 2007 r. jedna uczelnia niepubliczna: Wyższa Szkoła im. Bogdana Jańskiego Wydział Zamiejskowy w Zabrzu. Pod opieką naukową Uniwersytetu Śląskiego Wydziału Filologicznego znajduje się Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych w Zabrzu, które kształci nauczycieli w specjalności język angielski i niemiecki. Absolwenci Kolegium mogą uzyskać dyplom ukończenia studiów zaocznych i tytuł licencjata na wyższej uczelni po zdaniu egzaminu przed komisją uczelnianą Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach na Wydziale Filologicznym. Ofertę edukacyjną skierowaną na dokształcanie dorosłych, niezależnie od wieku i posiadanego wykształcenia, posiada również, prowadzony przez stowarzyszenie Misericordia, Uniwersytet Trzeciego Wieku.

11.2.1 Politechnika Śląska

❖ Wydział Organizacji i Zarządzania

41-800 Zabrze, ul. Franklina Roosevelta 26, Tel. 32 277 73 86

Poniżej zostały przedstawione tabele w odniesieniu do ilości studentów oraz absolwentów na poszczególnych kierunkach prowadzonych przez Wydział Organizacji i Zarządzania.

Kierunek studiów: **Zarządzanie**

Rodzaj studiów/rocznik	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Magisterskie jednolite stacjonarne (dienne)	242	167	63
Stacjonarne I stopnia (licencjackie dzienne)	138	170	182
Niestacjonarne I stopnia (zaoczne zawodowe)	186	169	122
Stacjonarne II stopnia (magisterskie uzupełniające dzienne)	35	80	117
Niestacjonarne II stopnia (magisterskie zaoczne)	241	168	159
Absolwenci	191	105	285
Ogółem	1033	859	928

Źródło: Politechnika Śląska, Wydział Organizacji i Zarządzania w Zabrzu, lata 2008-2010

Kierunek studiów: **Zarządzanie i Inżynieria Produkcji**

Rodzaj studiów/rocznik	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Magisterskie jednolite stacjonarne (dienne)	228	122	64
Stacjonarne I stopnia (inżynierskie dzienne)	118	147	207
Niestacjonarne I stopnia (inżynierskie zaoczne)	315	313	238
niestacjonarne II stopnia		53	109
Absolwenci	72	79	106
Ogółem	1033	714	724

Źródło: Politechnika Śląska, Wydział Organizacji i Zarządzania w Zabrzu, lata 2008-2010

Kierunek studiów: **Administracja**

Rodzaj studiów/rocznik	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Stacjonarne I stopnia (licencjackie dzienne)	237	269	192
Niestacjonarne I stopnia (licencjackie zaoczne)	302	307	200
Absolwenci	66	101	213
Ogółem	605	677	605

Źródło: Politechnika Śląska, Wydział Organizacji i Zarządzania w Zabrze, lata 2008-2010

Kierunek studiów: **Socjologia**

Rodzaj studiów/rocznik	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Stacjonarne I stopnia (licencjackie dzienne)	233	276	178
Niestacjonarne I stopnia (licencjackie zaoczne)	205	227	161
Stacjonarne II stopnia (magisterskie uzupełniające dzienne)	61	85	82
Niestacjonarne II stopnia (magisterskie zaoczne)	59	112	112
Absolwenci	94	83	114
Ogółem	652	783	647

Źródło: Politechnika Śląska, Wydział Organizacji i Zarządzania w Zabrze, lata 2008-2010

Kierunek studiów: **Logistyka**

Rodzaj studiów/rocznik	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Stacjonarne I stopnia (inżynierskie dzienne)	90	207	239
Niestacjonarne I stopnia (inżynierskie zaoczne)	68	145	185
Absolwenci	0	0	0
Ogółem	153	352	424

Źródło: Politechnika Śląska, Wydział Organizacji i Zarządzania w Zabrze, 2008 i 2009 rok.

Tematyka prowadzonych szkoleń w bieżącym roku akademickim 2010/2011 w Wydziale Organizacji i Zarządzania w Zabrze.

L.p.	Nazwa studiów podyplomowych	Ilość słuchaczy
1.	Zarządzanie oświatą	34
2.	Zarządzanie kadrami i doradztwo zawodowe	30
3.	Rachunkowość i podatki w przedsiębiorstwie	45
4.	Rachunkowość i finanse w przedsiębiorstwie	24
5.	Rachunkowość	40
6.	Zarządzanie projektami w przedsiębiorstwie	127
7.	Bezpieczeństwo i higiena pracy w przedsiębiorstwie	22
8.	Bezpieczeństwo i higiena pracy	72
9.	Zamówienia publiczne	54
10.	Nowoczesne koncepcje Zarządzania produkcją i logistyką	22
11.	Zarządzanie jakością w przedsiębiorstwie	34
12.	Zarządzanie w administracji publicznej	35
13.	Brokerzy sieci. (Finansowane ze środków EFS)	20
14.	Technologie informatyczne w biznesie. (Finansowane ze środków EFS)	28
RAZEM UCZESTNIKÓW		587

Źródło: Politechnika Śląska, Wydział Organizacji i Zarządzania w Zabrze, 2010 rok.

11.2.2 Śląski Uniwersytet Medyczny, Wydział Lekarski z Oddziałem Lekarsko – Dentystycznym

❖ Wydział Lekarski z Oddziałem Lekarsko - Dentystycznym w Zabrze
Pl. Traugutta 2, 41-800 Zabrze, tel. 271-72-19 w 252, 271-73-10, 271-26-41

Szczegółowe dane statystyczne dot. liczby kształcących się studentów wg poszczególnych kierunków i trybów przedstawiają poniższe tabele:

rok	Kierunek lekarski			Kierunek lekarsko-dentystyczny			Kierunek ratownictwo medyczne			Razem studentów
	stacjonarne	niestacjonarne	obcokrajowcy	stacjonarne	niestacjonarne	obcokrajowcy	stacjonarne	niestacjonarne	obcokrajowcy	
2005	786	104	5	408	93	9	-	-	-	1 405
2006	769	130	4	396	95	10	-	-	-	1 377
2007	758	136	-	398	93	-	B/d	B/d	B/d	1 385
2008	769	140	4	397	93	7	132	-	-	1 542
2009	848	176	4	395	88	8	169	-	-	1 688
2010	855	196	4	409	108	8	142	-	-	1 722

Źródło: Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach, Wydział Lekarski z Oddziałem Lekarsko-Dentystycznym w Zabrze, 2005-2010

rok	Absolwenci						Razem
	Kierunek lekarski		Kierunek lekarsko-dentystyczny		Kierunek ratownictwo medyczne		
	stacjonarne	niestacjonarne	stacjonarne	niestacjonarne	stacjonarne	niestacjonarne	
2010	151	30	69	14	69	-	333

Źródło: Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach, Wydział Lekarski z Oddziałem Lekarsko-Dentystycznym w Zabrze

Studium Doktoranckie			
	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Studia stacjonarne	42	50	71
Studia niestacjonarne	30	16	6
Obrony rozprawy doktorskiej nadania stopnia doktora nauk medycznych	14	12	13
Otwarcie przewodu doktorskiego	12	25	15

Źródło: Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach, Wydział Lekarski z Oddziałem Lekarsko-Dentystycznym w Zabrze

Kolegium Kształcenia Podyplomowego						
Rok	Kursy niepłatne			Kursy płatne		
	Ilość kursów	Ilość Katedr prowadzących kursy	Ilość uczestników	Ilość kursów	Ilość Katedr prowadzących kursy	Ilość uczestników
2008	79	12	1 633	1	1	5
2009	75	12	1 541	-	-	-
2010	70	13	1 388	-	-	-

Źródło: Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach, Wydział Lekarski z Oddziałem Lekarsko-Dentystycznym w Zabrze

Jednostki SUM, znajdują się:

➤ W Zabrzu Rokitnicy, ul. Jordana 19; 41-808:

- **Katedra i Zakład Anatomii Opisowej i Topograficznej**
272-22-01 272-20-41 wew.6234
- **Katedra Biochemii**
272-23-18 272-20-41 wew. 6235
- **Zakład Biochemii Ogólnej**
272-23-18 272-20-41 wew. 6235
- **Zakład Biochemii Klinicznej**
Tel. 32 272-20-41 wew. 6335
- **Katedra i Zakład Biofizyki**
272-01-42 272-20-41 wew.6236
- **Katedra i Zakład Chemii**
272-30-87 272-20-41 wew. 6241
- **Studium Wychowania Fizycznego i Sportu**
tel.fax - 32 271-52-82 272-20-41 wew. 6278
- **Katedra i Zakład Fizjologii**
272-23-62 272-20-41 wew. 6249
- **Katedra i Zakład Histologii i Embriologii**
272-28-42 272-20-41 wew.6270
- **Studium Języków Obcych**
272-23-78 272-20-41 wew.6230
- **Katedra i Zakład Mikrobiologii i Immunologii**
272-25-54 272-20-41 wew. 6247
- **Katedra i Zakład Medycyny i Epidemiologii Środowiskowej**
272-28-47 272-20-41 wew. 6244
- **Katedra i Zakład Ogólnej Biologii Lekarskiej**
272-21-71 272-20-41 wew.6265

➤ W Zabrzu Rokitnicy, ul. Jordana 38; 41-808

Katedra i Zakład Farmakologii
272-26-83 272-20-41 wew. 6282

➤ W Samodzielnym Publicznym Szpitalu Klinicznym Nr 1 im. prof. S. Szyszko SUM; 41-800 Zabrze, ul. 3 Maja 13/15

- **Katedra Anestezjologii, Intensywnej Terapii i Medycyny Ratunkowej**
32 3701617
- **Klinika Anestezjologii i Intensywnej Terapii**
32 3701617
- **Zakład Badania i Leczenia Bólu**
32 3701617
- **Katedra i Klinika Chirurgii Klatki Piersiowej**
2710334 3704416
- **Klinika Chirurgii Wad Rozwojowych Dzieci i Traumatologii**
2714718, 3704380, 2719126
- **Katedra i Klinika Pediatrii, Hematologii i Onkologii Dziecięcej**
2736075, 3704372
- **Katedra Medycyny Rodzinnej**
- 2719122, 3704359
- **Katedra i Klinika Neurologii**
32 3704 594, 32 3704 584, fax 32 3704 597
- **Katedra i Klinika Pediatrii**
32 3704 - 292, 32 3704-283
- **Katedra i Zakład Patomorfologii**
3704541
- **Katedra Pediatrii**
271-86-91
- **Klinika Intensywnej Terapii i Patologii Noworodka**
2718691, 3704280
- **Klinika Intensywnej Terapii Dziecięcej**
2716714, 3704285
- **Katedra i Zakład Radiologii Lekarskiej i Radiodiagnostyki**
32/ 370 42 48 fax 32/370 42 47
- **Klinika Urologii**

- 3704454
- **Katedra Chorób Wewnętrznych, Diabetologii i Nefrologii**
2712511, 3704415
 - **Klinika Chorób Wewnętrznych, Diabetologii i Nefrologii**
2712511, 3704415
 - **Zakład Chorób Metabolicznych Kości**
3704517
- W Samodzielnym Publicznym Szpitalu Klinicznym Nr 3 SUM, 41-803 Zabrze,
ul. Koziółka 1
Katedra i Klinika Chorób Płuc i Gruźlicy
271-56-08 wew.235
- W Zabrze, Pl. Traugutta 2; 41-800:
- **Katedra Dysfunkcji Narządu Żucia i Ortodoncji**
Siedziba zamiejscowa 41-902 Bytom,
Pl. Akademicki 17
NZOZ Akademickie Centrum Stomatologii
 - **Zakład Dysfunkcji Narządu Żucia**
Siedziba zamiejscowa 41-902 Bytom,
Pl. Akademicki 17
NZOZ Akademickie Centrum Stomatologii
 - **Zakład Ortodoncji**
Siedziba zamiejscowa 41-902 Bytom,
Pl. Akademicki 17
NZOZ Akademickie Centrum Stomatologii
 - **Katedra i Zakład Stomatologii Wieku Rozwojowego**
Siedziba zamiejscowa 41-902 Bytom,
Pl. Akademicki 17
NZOZ Akademickie Centrum Stomatologii
 - **Katedra Patofizjologii i Endokrynologii**
370-52-47
 - **Zakład Patofizjologii**
NZOZ Akademickie Centrum Stomatologii
370-52-47
 - **Studium Doktoranckie**
271-72-17
 - **Kolegium Kształcenia Podyplomowego**
3705266

11.2.3 Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych W Zabrze

❖ Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych w Zabrzu

Plac Warszawski 6, 41-800 Zabrze

Tel. Fax: (48-32) 278-58-36

rok	Liczba studentów
2009	192
2010	181

Źródło: Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych w Zabrzu

Kierunki oferowane przez Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych w Zabrzu to:

- Język angielski,
- Język niemiecki.

11.2.4 Szkoła Wyższa im. Bogdana Jańskiego, Wydział Zamiejscowy w Zabrzu

❖ Wydział Zamiejscowy w Zabrzu

ul. Marii Curie- Skłodowskiej 40, 41-800 Zabrze

Tel./fax.(0-32) 273 31 94,tel. (0-32) 797 97 24,25

Wydział Zamiejscowy w Zabrzu kształci na kierunku:

Gospodarka przestrzenna w specjalnościach:

- planowanie przestrzenne,
- gospodarowanie nieruchomościami,
- rewitalizacja terenów miejskich i przemysłowych,
- systemy informacji geograficznej.

Kierunek	Liczba studentów		
	2008 rok	2009 rok	2010 rok
Gospodarka przestrzenna	50	62	63

Źródło: Szkoła Wyższa im. Bogdana Jańskiego, Wydział Zamiejscowy w Zabrzu, lata 2008-2010

Ze względu na krótki okres działalności szkoła nie posiada jeszcze absolwentów.

W Szkole w zakresie studiów podyplomowych w roku akademickim 2009/2010 ukończyło

- z zakresu BHP – 5 osób,
- Pośrednictwa w obronie nieruchomości (współfinansowane z EFS) – 22 osoby,
- Zarządzanie nieruchomościami – 35 osób,
- Zarządzanie kadrami (współfinansowane z EFS) – 19 osób.

Z zakresu Kwalifikacyjnych Podyplomowych Studiów Pedagogicznych (KPSP) w roku akademickim 2010/2011 – studia ukończy 14 osób.

Przyjęto na studia w roku akademickim 2010/2011

- na KPSP przyjęto na I semestr (październik 2010) – 19 osób,
- na studia z zakresu zarządzania nieruchomościami – 13 osób,
- z zakresu Pedagogiki przedszkolnej i wczesnoszkolnej – 31 osób.

11.2.5 Akademia Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach

- ❖ **Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny Akademii Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach**
ul. Wolności 406, 41-806 Zabrze
Tel. 32 276 13 51

Rok	Studia stacjonarne		Studia niestacjonarne
	Wychowany fizyczne	W tym kobiety	Wychowany fizyczne
2009	99	25	0
2010	231	b.d.	b.d.

Zamiejscowy Ośrodek Dydaktyczny Akademii Wychowania Fizycznego im. Jerzego Kukuczki w Katowicach, 2009 r.

Ze względu na krótki okres działalności Zamiejscowy Ośrodek nie posiada jeszcze absolwentów.

11.2.6 Uniwersytet Trzeciego wieku w Zabrzu

- ❖ **Uniwersytet Trzeciego Wiek w Zabrzu, Stowarzyszenie "Misericordia"**
ul. Pl. Dworcowy 6, 41-800 Zabrze,
tel. (032) 271 75 42

Uniwersytet Trzeciego Wiek (Uniwersytet Otwarty) powstał w 2002 roku w Zabrzu. Jest popularną formą dokształcania osób dorosłych na całym świecie. Słuchacze mają okazję nie tylko poszerzyć swoją wiedzę, zdobyć nowe doświadczenia, ale także spotkać się z wybitnymi osobistościami ze świata nauki, sztuki i kultury. Wykłady z różnych dziedzin mają charakter popularnonaukowy. W ramach Uniwersytetu Otwartego wiedzę może zdobywać lub pogłębiać każdy, bez względu na wiek i posiadane wykształcenie.

Prócz wykładów audytoryjnych słuchacze biorą udział w różnego typu sekcjach zainteresowań, gdzie mogą poszerzać swoją wiedzę, dzielić się nią z innymi i zdobywać nowe umiejętności.

Zajęcia odbywają się w sekcjach:

- Malarstwo zaawansowane
- Rękodzieło artystyczne
- Historia sztuki
- Malarstwo dla początkujących
- Spotkania z muzyką
- Warsztaty literacko-dziennikarskie
- Niemiecki średniozaawansowany
- Język angielski (3 poziomy)
- Język angielski – początkujący
- Historia Kościoła
- Etyka
- Nordic Walking
- Gimnastyka i gimnastyka w wodzie
- Komputery – poziom zaawansowany
- Komputery – poziom podstawowy
- Psychologia
- Promocja zdrowia
- Brydż
- Fotografia
- Sekcja krajoznawcza

12 Zabrzańskie instytuty i ośrodki naukowe

Na terenie miasta Zabrze działają znane i cenione, także poza granicami kraju ośrodki naukowe:

- Instytut Techniki Aparatury Medycznej ITAM
- Centrum Materiałów Polimerowych i Węglowych PAN
- Fundacja Rozwoju Kardiochirurgii
- Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla
- Instytut Podstaw Inżynierii Środowiska PAN
- Śląskie Centrum Chorób Serca.

➤ Instytut Techniki i Aparatury Medycznej

Dane teleadresowe: 41-800 Zabrze, ul. Roosevelta 118

Tel. centrala: (+48 32) 271-60-13, Fax: (+48 32) 276-56-08

Instytut Techniki i Aparatury Medycznej ITAM w Zabrzu jest jedyną państwową jednostką badawczo-rozwojową w Polsce, której działalność statutowa obejmuje prowadzenie prac badawczych, rozwojowych i wdrożeniowych w dziedzinie techniki medycznej.

Prace badawcze i rozwojowe prowadzone w Instytucie koncentrują się na następujących kierunkach techniki medycznej:

- diagnostyka i terapia chorób układu krążenia,
- intensywny nadzór chorych,
- reanimacja medyczna,
- rehabilitacja medyczna,
- inżynieria biomedyczna,
- telemedycyna,
- zastosowanie technik komputerowych w medycynie,
- bezpieczeństwo eksploatacji aparatury medycznej,
- badania, atestacja i certyfikacja aparatury medycznej.

W Instytucie rozwinięte zostały na skalę światową nowe kierunki techniki medycznej obejmujące:

- nieinwazyjne elektrostymulacyjne metody diagnostyki i terapii chorób serca,
- systemy komputerowej analizy sygnałów kardiologicznych,
- systemy kontroli i nadzoru pacjentów poddawanych elektroterapii serca.⁶⁹

➤ Centrum Materiałów Polimerowych i Węglowych PAN

Dane teleadresowe: 41-819 Zabrze, ul. M. Curie-Skłodowskiej 34

Tel.: +48 32 271-60-77; Faks: +48 32 271-29-69

Centrum Materiałów Polimerowych i Węglowych jest placówką Polskiej Akademii Nauk powstałą 1 stycznia 2007 r. w wyniku połączenia Centrum Chemii Polimerów PAN w Zabrzu z Zakładem Karbochemii PAN w Gliwicach. Centrum jest największą na Śląsku instytucją naukowo-badawczą PAN skupiającą specjalistów z dziedziny nauki o polimerach oraz nauk karbochemicznych, w tym o węglu pierwiastkowym. Tematyka badawcza prac prowadzonych w Centrum ma charakter interdyscyplinarny i związana jest z wytwarzaniem oraz badaniem właściwości i funkcji nowych materiałów polimerowych, węglowo-polimerowych i katalizatorów dla zastosowań w biotechnologii, mikrotechnologii, ochronie środowiska i w ochronie zdrowia.⁷⁰

⁶⁹ <http://www.itam.zabrze.pl/>

⁷⁰ <http://cmpw-pan.edu.pl/>

➤ **Fundacja Rozwoju Kardiologii im. prof. Zbigniewa Religi w Zabrzu**

Dane teleadresowe: 41-800 Zabrze, ul. Wolności 345a

Telefon-Centrała: tel.: +48 32 373-56-00

Celem Fundacji jest wspieranie rozwoju kardiologii i dziedzin pokrewnych oraz wspieranie działalności w zakresie ochrony i promocji zdrowia, a także rehabilitacji i profilaktyki zdrowotnej na rzecz ogółu społeczeństwa.

Realizuje cele poprzez, m.in.: finansowanie i prowadzenie badań naukowych i prac innowacyjno-wdrożeniowych związanych z leczeniem chorób serca, doskonalenie kadr lekarskich, pielęgniarskich i innych, związaniem z leczeniem chorób serca w formie fundowania stypendiów naukowych oraz organizowania i finansowania staży naukowych krajowych i zagranicznych, wspieranie finansowe i organizacyjne przedsięwzięć promujących dorobek z zakresu leczenia chorób serca, a zwłaszcza kardiologii oraz promujących ochronę i profilaktykę zdrowotną.

Pracownie Fundacji Rozwoju Kardiologii:

- Pracownia Sztucznego Serca, której specjalnością jest program badawczy zmierzający do opracowania i wdrożenia klinicznego systemu wspomagania serca dla dzieci oraz rodziny mechanicznych protez serca, jako wsparcie stosowanych obecnie, tradycyjnych metod leczenia niewydolności serca, począwszy od systemu wspomagania pozaustrojowego, do protezy całkowicie implantowanej.
- Pracownia Biologicznej Zastawki Serca - jej specjalność to badania i opracowywanie tkanek biologicznych z myślą o wykorzystaniu ich w celach leczniczych. Przedmiotem szczególnej uwagi są biologiczne protezy zastawek serca do korekcji wrodzonych i nabytych wad serca u dzieci i dorosłych.
- Pracownia Biocybernetyki - jest miejscem wstępnej weryfikacji wytworzonych produktów oraz badań sondażowych penetrujących nowe kierunki rozwoju bioinżynierii i kardiologii.
- Pracownia Bioinżynierii - wykorzystuje najnowsze osiągnięcia w zakresie hodowli komórkowych i bioinżynierii dla opracowania bioprotez oraz biomateriałów, które miałyby zastosowanie zwłaszcza w szeroko rozumianej medycynie naprawczej.⁷¹

➤ **Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla**

Dane teleadresowe: 41-803 Zabrze, ul. Zamkowa 1;

Tel.: 032-271-00-41 fax: 032-271-08-09

Instytut jest jednostką badawczo-rozwojową, której przedmiotem działalności jest, m.in.:

- prowadzenie prac naukowo-badawczych i rozwojowych w zakresie: przetwórstwa i użytkowania paliw, energetycznego wykorzystania biomasy i odpadów, przetwarzania i wykorzystania produktów węglowodórnych, energetyki oraz ochrony środowiska,
- organizowanie i prowadzenie badań w dziedzinie wytwarzania koksu i paliw koksopochodnych, przerobu produktów węglowodórnych otrzymywania surowców do produkcji wyrobów węglowych i elektrodowych,
- opracowywanie nowych procesów technologicznych z dziedziny bezpiecznego przetwarzania węgla, biomasy i odpadów oraz wykorzystania produktów pochodzących z tych procesów,
- opracowywanie projektów modernizacji urządzeń przemysłowych i intensyfikacji procesów produkcyjnych w dziedzinie przetwórstwa węgla, biomasy i odpadów.

⁷¹ <http://frk.pl/index.php?IdLang=0>

➤ Instytut Podstaw Inżynierii Środowiska PAN

Dane teleadresowe: 41-819 Zabrze, ul. M. Skłodowskiej-Curie 34

tel.: +48 32 271 64 81, +48 32 271 70 40, fax: +48 32 271 74 70

W Instytucie realizowane są następujące kierunki działalności badawczych:

- W zakresie ochrony powietrza, m.in.: badania właściwości chemicznych i fizyko-chemicznych substancji emitowanych do powietrza oznaczanie składu fizyko-chemicznego pierwotnych i wtórnych aerozoli dla potrzeb oceny ich oddziaływania na zdrowie i środowisko, wyznaczanie wskaźników emisji, oznaczanie ilości i składu zanieczyszczeń emitowanych z instalacji przemysłowych i energetycznych, ze szczególnym uwzględnieniem substancji niebezpiecznych.
- W zakresie ochrony wód, m.in.: metody oczyszczania ścieków i uzdatnianie wód dla celów przemysłowych, badania nad odzyskiem substancji biogenych ze ścieków komunalnych i przemysłowych,
- W zakresie ochrony powierzchni ziemi, m.in. zabezpieczenia środowiska przed ujemnym oddziaływaniem odpadów, możliwości unieszkodliwiania i odzysku odpadów z uwzględnieniem robót inżynierskich i rekultywacji, wykorzystanie energii odpadowej wód zrzutowych z energetyki oraz wód geotermalnych do podgrzewania gleb w celu prowadzenia produkcji roślinnej, oceny odpadów górnictwa węglowego i innych stałych odpadów przemysłowych pod względem krótko- i długoterminowego oddziaływania na środowisko wraz z wytycznymi w zakresie ekologicznie bezpiecznego wykorzystania i składowania

Instytut realizuje także prace badawczo – wdrożeniowe, przy współpracy z jednostkami gospodarczymi, biurami projektowymi oraz instytucjami administracji.⁷²

➤ Śląskie Centrum Chorób Serca

Dane teleadresowe: 41-800 Zabrze, ul. Szpitalna 2,

Tel. 32/ 37 33 700, Fax: 32/ 37 33 786

Śląskie Centrum Chorób Serca jest ośrodkiem akademickim z doświadczeniem w zakresie rozpoznawania i leczenia chorób serca, naczyń i płuc u dorosłych i dzieci, związanym z działalnością naukową i szkoleniową Wydziału Lekarskiego z Oddziałem Lekarsko-Dentystycznym w Zabrzu, należącego do Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach.

W Śląskim Centrum Chorób Serca (SCCS) w Zabrzu działają Katedry i Oddziały Kliniczne Śląskiego Uniwersytetu Medycznego. Należą do nich:

- Katedra i Oddział Kliniczny Kardiochirurgii i Transplantologii ŚUM
- Oddział Kliniczny Kardioanestezji i Intensywnej Terapii ŚUM
- Katedra Kardiologii, Wrodzonych Wad Serca i Elektroterapii, Oddział Kliniczny Kardiologii ŚUM
- III Katedra i Oddział Kliniczny Kardiologii ŚUM,
- Oddział Kliniczny Wrodzonych Wad Serca i Kardiologii Dziecięcej ŚUM

Ponadto Śląskie Centrum Chorób Serca dysponuje szeregiem poradni specjalistycznych i pracowni.⁷³

⁷² http://www.ipis.zabrze.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=19&Itemid=105&lang=pl

⁷³ <http://www.sccs.pl/index.php5?act=1>

13 Opieka medyczna w Zabrzu

➤ LECZNICTWO OTWARTE

Na terenie Zabrza funkcjonuje 91 placówek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej.

Poniżej znajdują się dane na temat ambulatoryjnej specjalistycznej opieki zdrowotnej miasta Zabrza w 2010 r. Lista placówek ambulatoryjnej opieki zdrowotnej zarejestrowanych na terenie miasta Zabrza, znajduje się w załączniku nr 3.

Tabela 214 Ambulatoryjna specjalistyczna opieka zdrowotna miasta Zabrza, rok 2010

Kod resortowy	Nazwa poradni	Liczba udzielonych porad w ciągu roku	Liczba poradni	Lekarze udzielający świadczeń ogółem
1000-1180	Chorób wewnętrznych razem	137744	45	210
	w tym			
1010-1016	alergologiczna	10397	6	10
1020	diabetologiczna	4427	3	4
1130	nefrologiczna	4157	3	16
1100-1104	kardiologiczna	82963	10	131
1140	medycyny nuklearnej	-	-	-
1200-1370	Innych specjalności zachowawczych - razem	81599	44	88
	w tym			
1200-1202	dermatologiczna	29784	7	20
1220-1232	neurologiczna	31848	17	33
1240-1244	onkologiczna	264	3	3
1300-1308	rehabilitacyjna	7713	7	9
1340-1348	chorób zakaźnych	1872	1	2
1401-1474	Opieki nad matką i dzieckiem - razem	53046	24	52
	w tym			
1401-1407	pediatryczna	399	2	3
1421	neonatologiczna	-	-	-
1450-1458	Ginekologiczno -położnicza	51518	21	48
1500-1658	Zabiegowe - razem	212475	55	176
	w tym			
1500-1508	chirurgii ogólnej	50533	14	49
1540	chirurgii onkologicznej	-	-	-
1580-1587	urazowo- ortopedyczna	45984	8	30
1600-1604	okulistyczna	39340	10	18
1610-1615	otolaryngologiczna	46584	17	48
1640	urologiczna	22625	3	13
1800-1840	Stomatologiczne -razem	86650	46	64
	w tym			
1820	ortodontyczne	4396	1	1
1830	protetyki stomatologicznej	-	-	-
1840	chirurgii stomatologicznej	-	-	-

Porady udzielone w publicznych i niepublicznych zakładach opieki zdrowotnej oraz w gabinetach specjalistycznych - świadczenia finansowane ze środków publicznych

Źródło: Opracowano na podstawie sprawozdania na formularzu Mz-12o działalności i pracujących w ambulatoryjnej specjalistycznej opiece zdrowotnej

Jednostki leczenia ambulatoryjnego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, osób uzależnionych od alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych w 2010 roku .

Tabela 215 Lecznictwo ambulatoryjne dla osób uzależnionych

Wyszczególnienie	M. Zabrze
Liczba poradni	10
Liczba porad	35462

Źródło: Opracowano na podstawie sprawozdania na formularzu MZ-15 Roczne sprawozdanie z działalności jednostki leczenia ambulatoryjnego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, osób uzależnionych od alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych.

Poniższej tabeli wykazano liczbę zatrudnionego personelu medycznego z wyższym wykształceniem. Brak danych za 2010 rok.

Tabela 216Zatrudnienie personelu medycznego. Rok 2009.

Zawód lub specjalność		Pracujący ¹⁾ w osobach (stan w dniu 31.12.2009 r.)			z kol. 1 pracujący, dla których jednostka sprawozdawcza jest głównym miejszem pracy ³⁾
		Ogółem	w tym zatrudnieni na podstawie stosunku pracy		
			razem	z kol. 2 zatrudnieni w pełnym wymiarze czasu pracy	
0		1	2	3	4
Lekarze	01	1148	576	402	474
w tym kobiety	02	596	346	254	299
Lekarze dentyści	03	78	27	17	57
w tym kobiety	04	57	18	13	42
Farmaceuci	05	8	7	5	6
w tym kobiety	06	6	5	4	5
Analitycy medyczni	07	29	29	26	26
w tym kobiety	08	28	28	25	25
Pracownicy zatrudnieni w pracowniach diagnostycznych niewymienieni w wierszach 01-08 ⁴⁾	09	22	22	15	17
Pielęgniarki z wyższym wykształceniem	10	140	127	120	127
W tym mgr pielęgniarstwa	11	42	37	35	35
Położne z wyższym wykształceniem	12	6	5	5	5
W tym mgr położnictwa	13	0	0	0	0
Rehabilitanci z wyższym wykształceniem	14	24	20	14	17
W tym mgr rehabilitacji	15	23	19	14	15
Fizjoterapeuci z wyższym wykształceniem	16	25	23	18	19
W tym mgr fizjoterapii	17	23	21	16	17
Technolodzy żywności i żywienia /dietetycy/	18	3	2	1	2

Psycholodzy	19	54	21	16	20
Logopedzi	20	9	3	0	3
Personel techniczny obsługujący aparaturę medyczną	21	5	5	5	5

¹⁾ Pracujący – bez względu na rodzaj umowy, na podstawie której wykonywana jest praca (np. umowa o pracę, umowa cywilnoprawna, w tym umowa zlecenia) i wymiar czasu pracy. W rubryce tej należy wykazać także prowadzących praktyki lekarskie, pielęgniarские oraz położnych, a także właścicieli zakładów niepublicznych.

²⁾ Zatrudnieni – na podstawie: umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania (zgodnie z Kodeksem Pracy).

³⁾ Na podstawie oświadczenia pracującego.

⁴⁾ W wierszu należy wykazać personel z wyższym wykształceniem zatrudniony w pracowniach diagnostycznych, np. chemicy, biolodzy, lekarze weterynarii.

Źródło: UM Zabrze

W poniższej tabeli znajduje się informacja na temat liczby wybranego personelu medycznego ze średnim wykształceniem medycznym. Brak danych za 2010 rok.

Tabela 217 Wybrany średni personel medyczny. Rok 2009.

Tablica 217 Wybrany skład personelu medycznego. Rok 2009.

Zawód lub specjalność		Pracujący ¹⁾ w osobach (stan w dniu 31.12.2009 r.)			Z kol. 1 pracujący, dla których jednostka sprawozdawcza jest głównym miejszem pracy ³⁾
		Ogółem	w tym zatrudnieni na podstawie stosunku pracy ²⁾		
			razem	z kol. 2 zatrudnieni w pełnym wymiarze czasu	
0		1	2	3	4
Pielęgniarki	01	1322	1191	1122	1181
w tym o niepełnych kwalifikacjach (łącznie z asystentkami pielęgniarstwa)	02	4	2	2	3
Położne	03	117	100	93	100
Felczerzy	04	0	0	0	0
Technicy dentystyczni	05	9	7	7	7
Technicy farmaceutyczni	06	12	12	11	11
Technicy elektroniki medycznej	07	10	9	9	9
Technicy /laboranci/ analityki medycznej	08	90	90	82	88
Technicy /laboranci/ elektroradiologii	09	123	121	118	121
Technicy fizjoterapii	10	76	75	69	72
Technicy biomechaniki	11	0	0	0	0
Technicy masażysty /masażysty/	12	18	16	12	16
w tym niewidomi	13	6	6	5	6
Instruktorzy higieny	14	0	0	0	0
Instruktorzy terapii zajęciowej	15	5	2	2	3
Dietetycy /tylko z wykształceniem średnim/	16	12	12	12	12
Higienistki szkolne	17	5	5	5	5

Higienistki stomatologiczne	18	23	23	14	20
Asystentki stomatologiczne	19	23	16	10	17
Ortopeści	20	0	0	0	0
Technicy ortopedzi	21	0	0	0	0
Opiekunki dziecięce	22	2	2	1	1
Ratownicy medyczni	23	16	13	13	13

^{1/} Pracujący – bez względu na rodzaj umowy, na podstawie której wykonywana jest praca (np. umowa o pracę, umowa cywilnoprawna, w tym umowa zlecenia), i wymiar czasu pracy. W rubryce tej należy wykazać także prowadzących praktyki lekarskie pielęgniarские oraz położnych, a także właścicieli zakładów niepublicznych.

^{2/} Zatrudnieni – na podstawie: umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania (zgodnie z Kodeksem Pracy).

^{3/} Na podstawie oświadczenia pracującego.

Źródło: UM Zabrze

➤ LECZNICTWO ZAMKNIĘTE

Dostępność usług medycznych lecznictwa zamkniętego oraz liczbę pacjentów i średni czas pobytu prezentuje tabela poniżej:

Dane dotyczące lecznictwa zamkniętego w roku 2010, przedstawia poniższa⁷⁴ tabela:

Tabela 218 Lecznictwo zamknięte, rok 2010.

	Liczba łóżek	Liczba pacjentów	Średni czas pobytu	Liczba zatrudnionych lekarzy	Liczba zatrudnionych pielęgniarek
Szpital Specjalistyczny w Zabrzu ul. M.C. Skłodowskiej 10	186	5 929	6,02 dni	90	141
Śląskie Centrum Chorób Serca ul. Szpitalna 2	179	10 443 (przyjętych)	5,51 dnia	181	302
SP Szpital Kliniczny Nr 3 Śl. Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach; ul. Koziołka 1	83	2 660 (wypisanych)	8,22 dni	12 osób	27 osób (w tym położnych)
SP Szpital Kliniczny Nr 1 im. Prof. Stanisława Szyszko Śląskiego Uniwersytetu Medycznego, ul. 3-go Maja 13-15	358, w tym 38 miejsc dla noworodków	b.d.	5,70	294	400 + 23 położne
Szpital Miejski w Zabrzu sp. z o.o., ul. Zamkowa 4	410, w tym 30 miejsc dla noworodków	14 147	6,3	64,85 (w etatach)	163,25 + 47,0 położnych (w etatach)

Źródło: Szpital Specjalistyczny w Zabrzu, Śląskie Centrum Chorób Serca, Szpital Kliniczny nr 1 i Nr 3 Śląskiego Uniwersytetu Medycznego, Szpital Miejski w Zabrzu sp. zo.o.

Na stronie Internetowej Narodowego Funduszu Zdrowia Śląski Oddział Wojewódzki w Katowicach, znajduje się wyszukiwarka świadczeń medycznych, wg usług i miast.⁷⁵

⁷⁴ Dane niepełne

⁷⁵ http://www.nfz-katowice.pl/?a=gdzie_sie_leczyc&k0=01_gdzie_sie_leczyc&s=lista_uslug&t=m&id_m=232

13.1.1 Ośrodek Profilaktyki i Leczenia Uzależnień

Na terenie miasta działa SPZOZ Ośrodek Profilaktyki i Leczenia Uzależnień.

Dane teleadresowe:

41-800 Zabrze

ul. Park Hutniczy 6

Tel. 32 271 8 42

W skład Ośrodka wchodzi:

- Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia
- Poradnia Zdrowia Psychicznego
- Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży
- Dzienny Oddział Terapii Uzależnienia od Środków Psychoaktywnych
- Dzienny Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu
- Świetlica Socjoterapeutyczna „Trzymaj się”.

Ośrodek zajmuje się problemami uzależnień, takimi jak: alkoholizm, lekomania, narkomania i hazard.

13.1.1.1 Profilaktyka uzależnień

➤ Poradnia Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia

Poradnia zajmuje się szeroko rozumianymi problemami uzależnień (alkoholizmem, lekomanią, narkomanią, hazardem). W ramach działalności profilaktycznej udziela pomocy dla młodzieży eksperymentującymi ze środkami uzależniającymi oraz ich rodziców.

Do Poradni zgłosiło się:

Tabela 219 Zgłoszenia do Poradni Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia

Rok			2008	2009	2010
Liczba osób			2 189	2 412	2 226
W tym	kobiet		852	939	873
	mężczyzn		1 337	1 473	1 389
W tym leczyło się po raz pierwszy	kobiet		394	374	369
	mężczyzn		560	629	611
Rozpoznanie (l. osób)	Uzależnienie od	alkoholu	1 434	1 520	1 304
		środków psychoaktywnych	226	248	331
		tytoniu	1	5	4
		Patologiczny hazard	95	179	119
		Współ-uzależnienie	433	460	465
		Rozpoznanie obserwacji	-	-	3

Źródło: OPiLU w Zabrzu

W Poradni Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia udzielono :

Tabela 220 Wsparcie w Poradni Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia

Tabela 226 Wsparcie w Poradni Terapii Uzależnień od Alkoholu i Wsparazależnienia						
Rok	Porady			Konsultacje	Porady grupowe	Porady prawne
	Indywidualne	w tym:				
		lekarskie	terapeutyczne			
2008	15 180	2 293	12 887	530	7 238	182
2009	15 247	2 426	12 821	645	6 490	211
2010	9 660	2 337	7 323	722	6 314	160

Źródło: OPiLU w Zabrzu

- **Dzienny Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu**
W Oddziale w 2010 roku leczono 123 osoby (21 kobiet i 102 mężczyzn). Przyjęto 115 osób (19 kobiet i 96 mężczyzn).

W terapii uczestniczyło:

- 100 osób z rozpoznaniem uzależnienia od alkoholu,
- 6 osób z rozpoznaniem uzależnienia od różnych środków psychoaktywnych,
- 17 osób z rozpoznaniem patologicznego hazardu.

- **Poradnia Zdrowia Psychicznego**

Do Poradni Zdrowia Psychicznego zgłosiło się:

Tabela 221 Zgłoszenia do Poradni Zdrowia Psychicznego

Rok	Liczba osób	W tym		W tym leczyło się po raz pierwszy	
		kobiet	mężczyzn	kobiet	mężczyzn
2008	759	480	279	264	178
2009	2 412	939	1473	374	629
2010	1 013	648	365	312	161

Źródło: OPiLU w Zabrzu

Tabela 222 Rozpoznania w Poradni Zdrowia Psychicznego

Rozpoznanie (l. osób)	2008 r.	2009 r.	2010 r.
organiczne zaburzenia psychiczne	70	68	97
schizofrenia, zaburzenia typu schizofrenia i urojenia	78	89	113
zaburzenia nastroju	103	122	162
zaburzenia nerwicowe	333	348	440
zespoły behawioralne zw. z zaburzeniami fizjologicznymi i czynnikami fizycznymi	15	b.d.	11
zaburzenia osobowości i zachowania dorosłych	26	35	32
upośledzenia umysłowego	34	36	40
zaburzenia rozwoju	7	b.d.	-
zaburzenia zachowania i emocji rozpoczynające się zwykle w dzieciństwie i w wieku młodzieńczym	73	b.d.	-
nieustalone rozpoznanie, rozpoznania niepsychiatryczne	16	b.d.	-
zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania spowodowane używaniem substancji psychoaktywnych	-	-	5
innych zaburzeń	4	142	113

Źródło: OPiLU w Zabrzu

W poradni tej udzielono:

Tabela 223 Wsparcie w Poradni Zdrowia Psychicznego

Rok	Porady			Porady grupowe	Porady prawne	Konsultacje
	Indywidualne	w tym:				
		lekarskie	Psychologiczne i psychoterapeutyczne			
2008	2 642	1482	1160	b.d.	b.d.	-
2009	5100	2970	2130	283	2	-
2010	5766	3375	2391	335	25	3

Źródło: OPiLU w Zabrzu

- W Dziennym Oddziale Terapii Uzależnienia od Środków Psychoaktywnych leczono 74 osoby (27 kobiet i 47 mężczyzn). Przyjęto 71 osoby (24 kobiety i 47 mężczyzn).

W terapii uczestniczyło:

- 1 osoba z rozpoznaniem zespołu uzależnienia od opiatów,
- 15 osób z rozpoznaniem zespołu uzależnienia od kanabinoli,
- 1 osoba z rozpoznaniem zespołu uzależnienia od leków uspokajających i nasennych,
- 21 osób z rozpoznaniem zespołu uzależnienia od amfetaminy,
- 1 osoba z rozpoznaniem zespołu uzależnienia spowodowana używaniem lotnych rozpuszczalników,
- 35 osób z rozpoznaniem zespołu uzależnienia od kilku substancji psychoaktywnych.

13.1.2 Izba Wyrzeźwień

Dane dotyczące działalności Izby Wyrzeźwień, przedstawia poniższa tabela:

Tabela 224 Działalność Izby Wyrzeźwień, lata 2009-2010

	2009 r.	2010 r.
Ilość doprowadzonych, przebywających osób w Izbie	3504 osoby.	3374 osoby
Średni koszt pobytu	365,20 zł (dotacja 1.279.672,62 zł/3504 osób = 365,20 zł)	407,29 zł Dotacja 1 373 988,81 zł/ 3 374 osoby = 407,29 z
Procentowa ściągальność należności	28,21 %	20,08%

Źródło: Izba Wyrzeźwień w Zabrze

14 Opieka społeczna

Dla zapewnienia pomocy i opieki osobom oraz rodzinom działają w Zabrze takie instytucje, jak:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie,

41-800 Zabrze, ul. Roosevelta 40;

tel. 032 277-78-00, e-mail: zabrzemopr@a4.pl; www.zabrzemopr.republika.pl

Dzielnicowe Punkty Pomocy Społecznej:

- **DPPS „Maciejów”**, ul. Wyzwolenia 7, II piętro. Tel. 32 271 64 31 lub 271 64 32.
- **DPPS „Biskupice”**, ul. Bytomska 28. Tel. 32 274-71-00; 032 274-73-34, tel. kom. 695-900-662
- **DPPS „Andersa”**, ul. Władysława Andersa 34. Tel. 32 272 46 94, 272-00-83
- **DPPS „Mikulczyce”**, ul. Tarnopolska 57, II piętro. Tel. 32- 271 86 51, 32- 271 77 43. Pracuje na rzecz mieszkańców dzielnicy Mikulczyce, Grzybowic oraz Oś. Kopernik.
- **DPPS „Wyzwolenia”**, ul. Wyzwolenia 7, II piętro. Tel. 32 271 64 31 lub 271 64 32.
- **DPPS „Zaborze”**, ul. Wolności 362 (wejście od Pawliczka) parter pok. nr. 2. Tel. 032 271-44-31 do 35.
- **DPPS „Kończyce”**, ul. Miła 4. Tel. 32 275 - 03 - 52 oraz 32 275 - 05 - 62.
- **DPPS „Roosevelta”**, ul. Roosevelta 40.

2. Świetlice Środowiskowe MOPR w Zabrzu:

- Świetlica Środowiskowa „Mikulczyce”, ul. Tarnopolska 57,
- Świetlica Środowiskowa „Biskupice”, ul. Kasprowicza 7,
- Świetlica Środowiskowa „Andersa”, ul. Andersa 34,
- Świetlica Środowiskowa „Wyzwolenia”, ul. Wyzwolenia 7,
- Świetlica Środowiskowa „Roosevelta”, ul. Roosevelta 40,
- Świetlica Środowiskowa – „Klub Młodzieżowy”, ul. Dworcowa 8a.

3. Zespół Interwencji Kryzysowej - Zajmuje się, m.in. przypadkami przemocy w rodzinie.

41-800 Zabrze, ul. Wyzwolenia 7, Ip., pok. 12;

tel.: 032 278-56-70.

4. Zespół do Spraw Opieki nad dzieckiem i Rodziną,

Zabrze, ul. Wyzwolenia 7; tel. 32 271-30-05 wew. 63, lub 271-64-31 wew. 63

5. Środowiskowy Dom Samopomocy – zapewnia pobyt i terapię osób, u których zdiagnozowano schizofrenię, psychozy lub inne schorzenia.

41-800 Zabrze, ul. Andersa 34.

6. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, udziela bezpłatną pomoc psychologiczno-pedagogiczną i logopedyczną dzieciom i młodzieży, a także ich opiekunom prawnym i nauczycielom w zakresie wychowania i kształcenia.

41-800 Zabrze, ul. 3 Maja 91.

7. Klub Integracji Społecznej - uczestnikami Klubu mogą być osoby zagrożone wykluczeniem społecznym.

41-800 Zabrze, Plac Krakowski 4.

8. Centrum Wsparcia Kryzysowego Dzieci i Młodzieży,

41-813 Zabrze, ul. Kruczkowskiego 35;

tel./fax 032 272-21-02; e-mail: cwkdin@wp.pl

9. Dom Dziecka w Zabrzu, 41-800 Zabrze, ul. Park Hutniczy 15

10. Specjalny Ośrodek wychowawczy prowadzony przez Siostry Boromeuszki, 41-800 Zabrze, Wolności 198.

11. Domy Pomocy Społecznej

- **Dom Pomocy Społecznej Nr 1,**
41-800 Zabrze, ul. Matejki 62;
tel. 032 271-42-58; e-mail: dpsnr1@wbcom.pl
- **Dom Pomocy Społecznej Nr 2,**
41-800 Zabrze, ul. Jaskółcza 11;
tel. 032 271-48-54; e-mail: kadry@dps2.neostrada.pl
- **Dom Pomocy Społecznej Nr 3,**
41-800 Zabrze, ul. Brysza 3;
tel. 32 271-38-61
- **Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez Zakon Kamilianów**
41-800 Zabrze, ul. Cisowa 6

12. Powiatowy Urząd Pracy,

41-800 Zabrze, ul. Roosevelta 40a;
tel. 32 277-90-00; e-mail: kaza@praca.gov.pl; www.pup.zabrze.pl

13. Punkt Aktywizacji Bezrobotnych,

41-800 Zabrze, ul. Wolności 241;
tel.: 32 278-08-11; e-mail: pab_zabrze@wnp.org.pl

14. Rodzinny Ośrodek Diagnostyczno - Konsultacyjny w Zabrzu - prowadzi bezpłatne badania psychologiczno-pedagogiczne i lekarskie, niezbędne do wydania opinii, na zlecenie sądu.

41 – 800 Zabrze, ul. Sienkiewicza 36 tel.: 32 2781177, 7771166 fax.: 32 2781177

15. Zespół ds. Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przestępczości Wśród Dzieci i Młodzieży - Zespół pełni funkcję doradczą-merytoryczną na rzecz instytucji i podmiotów pomagających zabrzańskim dzieciom i młodzieży

41-800 Zabrze, ul. 3 Maja 95.

16. Schroniska i noclegownie.

- **Dom Noclegowy - Czynny całą dobę.** Udziela schronienia bezdomnym mężczyznom.
41-800 Zabrze, ul. Trocera 63;
tel.: 032 271-26-39
Ogrzewalnia dla osób bezdomnych – 41-800 Zabrze, ul. Stalmacha 7,
Tel. 32 271 26 39
- **Schronisko dla kobiet i matek z dziećmi Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta. Czynne całą dobę.** Udziela schronienia matkom z dziećmi, ofiarom przemocy w rodzinie i bezdomnym kobietom.
41-800 Zabrze, ul. Ofiar Katynia 48,
tel.: 032 272-32-81;
- **Przytulisko dla mężczyzn Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta – Czynne całą dobę.**
41-800 Zabrze, ul. Kochanowskiego 26; tel./fax: 032 273-30-06;
e-mail: schronisko@deba.com.pl
- **Dom Pokora Stowarzyszenia na rzecz adaptacji osób uzależnionych i ich rodzin do społeczeństwa „Żyj i daj żyć”,**
41-800 Zabrze, ul. Pawliczka 16; telefon: (32) 370-15-34

14.1 Świadczenia pomocy społecznej

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Zabrze udzielił, w 2010 r., pomocy 5 783 rodzinom, w 2009 – 5532 rodzinom.

- Główne przyczyny korzystania ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2007 – 2010 przedstawiono w poniższej tabeli.⁷⁶

Tabela 225 Przyczyny korzystania ze świadczeń pomocy społecznej. Trendy w ciągu ostatnich 4 lat.

Przyczyny	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010
Liczba osób ⁷⁷				
Ubóstwo	4 867	3 812	6652	7154
Sieroctwo	3	0	15	16
Bezdomność	377	316	495	450
Bezrobocie	4 127	3 164	8478	10406
Niepełnosprawność	2 015	1 796	4241	4134
Długotrwała lub ciężka choroba	1 498	1 133	2426	2317
Potrzeba ochrony macierzyństwa	333	253	2029	2123
w tym Wielodzietność	134	-	1273	-
Przemoc w rodzinie	126	74	173	194
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	579	571	1780	1985
Rodziny niepełne	309	292	998	1242
Rodziny wielodzietne	211	211	1091	1098
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo – wychowawcze	9	13	20	94

⁷⁶ Dane pozyskane z MOPR oraz ze strony BIP Zabrze: <http://www.zabrze.magistrat.pl/engine/bip/4/13?o=tp1&e=s13>; Uchwała Nr VIII/75/11 Rady Miejskiej w Zabrzu z dnia 11.04.2011 r. w sprawie Przyjęcia sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Zabrzu za rok 2010.

⁷⁷ Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej

Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakłady karnego	124	100	220	288
Alkoholizm	850	674	803	750
Narkomania	36	1	35	32
Zdarzenie losowe	4	8	54	156
Sytuacja kryzysowa	50	22	22	26
Kłęska żywiołowa	0	2	0	0

Źródło: MOPR Zabrze

Powyższe wymienione przyczyny dotknęły w 2010 r. rodziny w liczbie:

Tabela 226 Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej⁷⁸

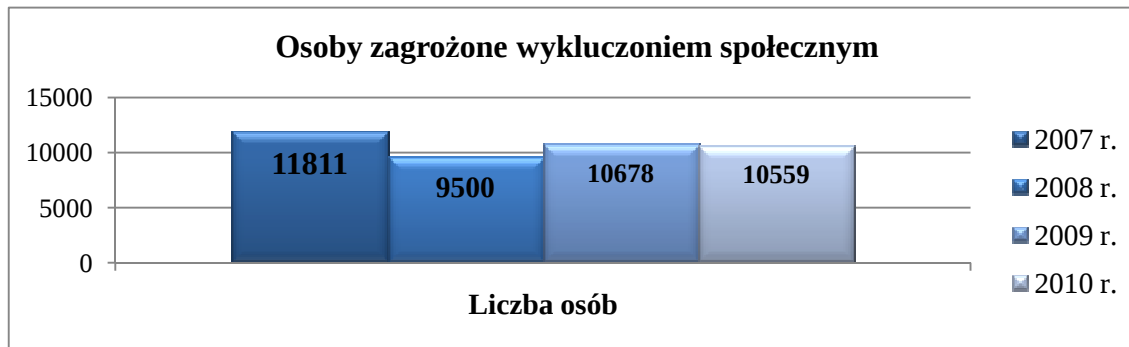
Przyczyny	Rok 2009	Rok 2010
Ubóstwo	2679	2826
Sieroctwo	4	5
Bezdomność	341	341
Bezrobocie	2862	3435
Niepełnosprawność	1878	1815
Długotrwała lub ciężka choroba	1028	1014
Potrzeba ochrony macierzyństwa	397	438
w tym wielodzietność	214	178
Przemoc w rodzinie	50	57
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	421	459
Rodziny niepełne	291	348
Rodziny wielodzietne	187	178
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo – wychowawcze	17	43
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakłady karnego	93	126
Alkoholizm	352	337
Narkomania	16	19
Zdarzenie losowe	22	65
Sytuacja kryzysowa	8	10

Źródło: MOPR Zabrze

⁷⁸ Liczby w kolumnach nie sumują się, z uwagi na to, iż w rodzinach często występuje więcej, niż jedna dysfunkcja.

Szacunkowa liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – są to osoby żyjące w ubóstwie, a w ich rodzinach występuje co najmniej jedna dysfunkcja, np. niepełnosprawność, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, bezdomność, itp.

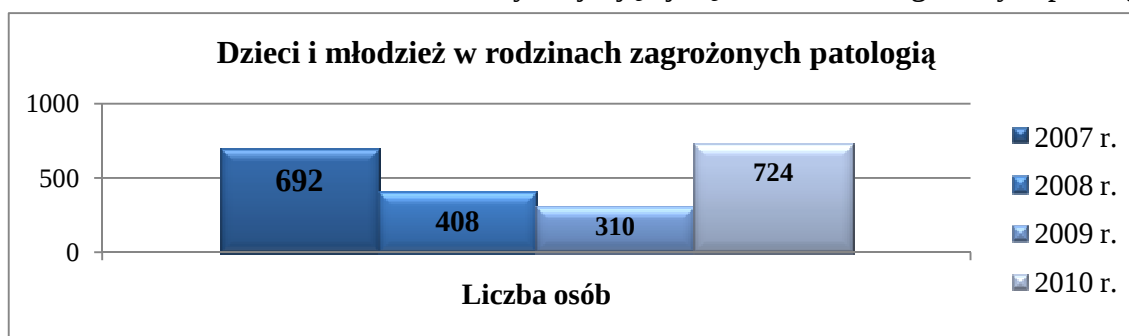
Zagrożone wykluczeniem społecznym są osoby żyjące poniżej minimum socjalnego, korzystające z pomocy mieszczącej się w kryteriach ustawy o pomocy społecznej i ustawy o programie rządowym „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Rysunek 43 Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, lata 2007-2010

Źródło: MOPR Zabrze

Szacunkowa liczba dzieci i młodzieży znajdującej się w rodzinach zagrożonych patologią:

Rysunek 44 Dzieci i młodzież w rodzinach zagrożonych patologią, lata 2007-2010

Źródło: MOPR Zabrze

Liczba dożywianych dzieci w szkołach wyniosła w 2009 roku 2858 dzieci, natomiast w 2010 roku – 3311 dzieci.

➤ Rodzaje świadczeń oraz wydatki miasta na pomoc społeczną w Zabrzu:

Tabela 227 Świadczenia pomocy społecznej, zadania własne. Lata 2008-2009

Forma pomocy	Liczba osób którym przyznano decyzją świadczenie		Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach	
	2009 r.	2010 r.	2009 r.	2010 r.	2009 r.	2010 r.
Razem	29236	30691	19332	22821	61196	61968
Zasiłki stałe, w tym:	1286	1270	1245	1234	2132	2043
- dla osoby samotnej	872	881	872	881	872	881
- dla osoby pozostającej w rodzinie	461	424	416	384	1315	1204
Zasiłki okresowe ogółem	3786	3961	3644	3823	10071	10078
W tym przyznawane z powodu: bezrobocia	2928	3103	2847	3009	8201	8365
Długotrwałej choroby	475	407	473	407	1322	1002
Niepełnosprawności	884	867	854	854	2197	2053

Możliwość utrzymania świadczeń z innego systemu zabezpieczenia społecznego	11	14	11	14	22	33
Schronienie	333	553	309	517	364	556
Posiłki ogółem	3030	3650	1714	1965	7040	7874
w tym dla dzieci i młodzieży w okresie nauki w szkole	2858	3311	1584	1704	6868	7351
Usługi opiekuńcze	209	196	209	195	237	214
w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze	18	16	18	16	20	17
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	11	52	11	52	33	134
Sprawienie pogrzebu	62	52	62	52	93	75
Inne zasiłki celowe i w naturze - ogółem	11343	11459	4635	4667	13221	12598
w tym zasiłki specjalne celowe	431	212	428	212	793	385
Poradnictwo specjalistyczne w szczególności prawne i psychologiczne	-	-	1137	741	2039	2381
Dofinansowanie do kosztu pobytu w DPS	238	263	232	255	238	263
Praca socjalna	-	-	1420	1839	4118	4461

Źródło: MOPR Zabrze

Tabela 228 Świadczenia pomocy społecznej, zadania zlecone. Lata 2009-2010

Forma pomocy	Liczba osób którym przyznano decyzją świadczenie		Liczba rodzin		Liczba osób w rodzinach	
	2009 r.	2010 r.	2009 r.	2010 r.	2009 r.	2010 r.
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej	-	-	-	21	-	59
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	27	27	27	27	34	41

Źródło: MOPR Zabrze

Tabela 229 Wydatki na pomoc społeczną, lata 2007-2010

	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Wydatki na pomoc społeczną	25 240 236,79 zł	27 746 177,00 zł	26 417 757,00 zł	27 110 606,54 zł

Źródło: UM Zabrze, Źródło: MOPR Zabrze

Wydatki z zakresu świadczeń rodzinnych przedstawia poniższa tabela:

Tabela 230 Świadczenia rodzinne, rok 2010

Wydatki na świadczenia rodzinne i dodatki	
Zasiłki rodzinne	8 903 750 zł
Dodatki do zasiłku rodzinnego	6 518 411 zł
Świadczenia opiekuńcze	11 052 822 zł
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	1 778 000
Liczba świadczeniobiorców w zakresie świadczeń rodzinnych	
Liczba świadczeniobiorców świadczeń rodzinnych	17 426
Liczba świadczeniobiorców świadczeń alimentacyjnych	2 183
Wydatki na świadczenia rodzinne i zaliczkę alimentacyjną	
Wydatki na świadczenia rodzinne	29 081 561
Wydatki na świadczenia alimentacyjne	6 435 298

Źródło: MOPR Zabrze

Liczba wypłacanych zasiłków socjalnych, którymi są wszystkie świadczenia wypłacane zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, w 2009 roku wyniosła 585 615, natomiast w roku 2010 wyniosła 549 475.

Przeciętna wartość zasiłku, wypłacanego zgodnie z ustawą o pomocy społecznej wyniosła w 2010 roku 32,65 zł.⁷⁹

❖ **Opieka i wychowanie dzieci częściowo lub całkowicie pozbawionych opieki rodziców**

Poniższe tabele przedstawiają dane dot. zapewnienia opieki i wychowania dzieciom częściowo lub całkowicie pozbawionym opieki rodziców.

Tabela 231 Liczba rodzin zastępczych

	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010
Rodziny zastępcze ogółem	316	273	349	344
Rodziny zastępcze spokrewnione	251	211	271	254
Rodziny zastępcze niespokrewnione	65	62	67	77
W tym:				
Zawodowe wielodzietne	2	6	9	16
O charakterze pogotowia rodzinnego	3	1	2	3

Źródło: MOPR

Tabela 232 Liczba dzieci w placówkach opieki

	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych ogółem:	531	511	505	518
W tym:				
W rodzinach spokrewnionych	364	347	329	344
W rodzinach niespokrewnionych	147	154	103	96
W rodzinach zastępczych zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem				75
W rodzinach o charakterze pogotowia rodzinnego	20	10	10	14
Liczba dzieci umieszczonych w Domu Dziecka w Zabrzu	39	38	34	36
Liczba dzieci umieszczonych w Centrum Wsparcia Kryzysowego w Zabrzu	184 w tym 98 dzieci przyjętych w trybie socjalizacyjnym a 86 przyjętych interwencyjnie	153 w tym 75 dzieci przyjętych w trybie socjalizacyjnym a 78 przyjętych interwencyjnie	114	101
Specjalny Ośrodek Wychowawczy prowadzony przez Siostry Boromeuszki	b.d.	b.d.	b.d.	40

Źródło: UM Zabrze, MOPR

⁷⁹ Dana w porównaniu z innymi latami jest niższa, w związku z przyjętymi w stosunku do poprzednich lat, innymi kryteriami. Przy obliczaniu przeciętnego zasiłku, wliczono kwoty zasiłku stałego, okresowego, celowego, a nie wszystkich świadczeń, przewidzianych w ustawie o pomocy społecznej.

- **Dom Dziecka Zabrze**, Park Hutniczy 15, Zabrze 41-800 - Dom jest jednostką organizacyjną Gminy, nad którą nadzór sprawuje Prezydent Miasta Zabrze przy pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie. Zadaniem Domu jest zapewnienie całodobowej opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodzicielskiej.
- **Centrum Wsparcia Kryzysowego Dzieci i Młodzieży**, ul. Kruczkowskiego 35, Zabrze 41-813 - jest placówką opiekuńczo-wychowawczą Gminy Zabrze, całodobową, realizującą funkcję placówki interwencyjnej, socjalizacyjnej, wsparcia dziennego, zapewnia opiekę młodzieży w zespole socjoterapeutycznym oraz sprawuje nadzór nad młodzieżą w mieszkaniu chronionym.
- **Specjalny Ośrodek wychowawczy prowadzony przez Siostry Boromeuszki**, Wolności 198, Zabrze 41-800 - placówka niepubliczna opieki całkowitej, gdzie siostry realizują zadania: opiekuńcze, wychowawcze i dydaktyczne. Ośrodek prowadzony jest przy parafii św. Andrzeja.

❖ Pomoc osobom bezdomnym

Ośrodek Pomocy w Zabrzu zapewnia przede wszystkim schronienie dla osób bezdomnych, a poza tym zapewnia wyżywienie, środki higieny osobistej, odzież stosowną do pory roku. Z każdym z mieszkańców prowadzone jest prace readaptacyjna, która koncentruje się wokół jej dominujących problemów. W przypadku braku miejsc w placówkach na terenie miasta Zabrze, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Zabrzu korzysta również z pomocy innych noclegowni (poza gminą).

Bazę noclegową na terenie miasta Zabrze stanowią:⁸⁰

- **Dom Noclegowy** ul. Trocera 63, 41-800 Zabrze, daje schronienie bezdomnym mężczyznom,. Placówka przystosowana na przyjęcie 30 bezdomnych mężczyzn. W okresie zimowym dostawianych jest dodatkowo 5 łóżek polowych. W ramach Domu Noclegowego działają:
 - mieszkania chronione dla osób bezdomnych
 - **Ogrzewalnia dla Osób Bezdomnych**, ul. Stalmacha, 41-800 Zabrze.
- **Schronisko dla kobiet i matek z dziećmi Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta**. ul. Ofiar Katynia 48, 41-800 Zabrze. Czynne całą dobę. Udziela schronienia matkom z dziećmi, ofiarom przemocy w rodzinie i bezdomnym kobietom.
- **Przytulisko dla mężczyzn Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta** – ul. Kochanowskiego 26, 41-800 Zabrze. Czynne całą dobę.
- **Mieszkania readaptacyjne Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta**, dla kobiet i matek z dziećmi; 41-800 Zabrze, ul. Bytomska 92.
 - **Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta** zapewnia także doraźną pomoc w placówce wsparcia, tj. w Klubie Albertyńskim w Zabrzu, ul. 3-go Maj 5 of.
 - W ramach wolontariatu udziela porad **Rzecznik Osoby Bezdomnej**, 41-800 Zabrze, ul. Wolności 241 of.
- **Dom Pokora Stowarzyszenia na rzecz adaptacji osób uzależnionych i ich rodzin do społeczeństwa „Żyj i daj żyć”** dla kobiet i mężczyzn; ul. Pawliczka 16, 41-800 Zabrze.

⁸⁰ Dane pozyskano z: Sprawozdania z działalności MOPR w Zabrzu w 2010 r. (http://www.zabrze.magistrat.pl/db/52_268_105447_42644.pdf), Sprawozdania Merytorycznego z działalności Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło Zabrzeńskie za rok 2010 (<http://www.bratalbert.e-zabrze.pl/wp-content/uploads/2011/10/Sprawozdanie-Merytoryczne-za-2010-TPBA-poprawne.pdf>), Sprawozdania merytorycznego z działalności Stowarzyszenia „Żyj i daj żyć” oraz pracy Zarządu w roku 2010 (<http://www.zyjidajzyc.pl/Sprawozdanie%202010%20www.pdf>).

Pracownicy MOPR realizują Miejski Program Przeciwdziałania i Wychodzenia z Bezdomności „Wróć z Nami”. W ramach programu udziela się pomocy doraźnej osobom bezdomnym, tj. wydawanie posiłków, ciepłej odzieży, udzielanie pomocy w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia, a także pomocy trwałej w postaci zapewnienia schronienia, umożliwienie podjęcia leczenia odwykowego, umożliwienie powrotu osobie bezdomnej do gminy ostatniego miejsca zamieszkania.⁸¹

Tabela 233 Osoby bezdomne w placówkach schronienia

Nazwa placówki	Liczba osób korzystających ze schronienia, w:			
	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Dom Pokora prowadzony przez Stowarzyszenie „Żyj i daj życie”	5	11	15	11 przyjętych, 10 opuściło placówkę
Dom Noclegowy dla Bezdomnych mężczyzn	123	129	130	120 Decyzją adm. MOPR przyznał schronienie 104 osobom
Ogrzewalnia dla Osób Bezdomnych	93	153	180	342 ⁸²
Przytulisko dla Samotnych Mężczyzn im. Św. Brata Alberta	71	92	69	99
Schronisko dla Kobiet i Matek z Dziećmi im. Św. Brata Alberta	160	114	75	133 (79 kobiet i 54 dzieci)

Źródło: UM Zabrze, MOPR, Stowarzyszenie „Żyj i daj życie”, Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta

❖ **Pomoc osobom niepełnosprawnym**

Pomoc finansowa osobom niepełnosprawnym realizowana była:

- W formie zasiłku stałego
 - zasiłek stały przyznany dla 1270 osób niepełnosprawnych na kwotę 3 430 688 zł
 - specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi – dla 27 osób na kwotę 80 548 zł
 - usługi opiekuńcze dla 196 osób na kwotę 370 362 zł
- W formie zasiłku pielęgnacyjnego, świadczenia pielęgnacyjnego, dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji.

Tabela 234 Dofinansowania turnusów rehabilitacyjnych

	Dofinansowania wyjazdów na turnusy rehabilitacyjne			
	2007 rok	2008 rok	2009 rok	2010 rok
Liczba osób	1149	1170	419	243

Źródło: UM Zabrze, MOPR

Tabela 235 Dofinansowania zakupu sprzętu rehabilitacyjnego

	Dofinansowania do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego			
	2007 rok	2008 rok	2009 rok	2010 rok
Liczba osób	697	591	452	434

Źródło: UM Zabrze, MOPR

⁸¹ Sprawozdanie z działalności MOPR w Zabrzu w 2010 roku.

⁸² suma osób w miesiącach, w których była udzielona pomoc

W Urzędzie Miasta pełni funkcję Pełnomocnika Prezydenta ds. Osób Niepełnosprawnych Helena Breczko.

Zadaniem Pełnomocnika jest, m.in.:

- Koordynacja działań na rzecz osób niepełnosprawnych z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej integracji osób niepełnosprawnych ze środowiskiem,
- Udzielanie informacji osobom niepełnosprawnym z zakresu różnych form pomocy i wsparcia,
- Koordynacja Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych.

Prócz Pełnomocnika, w Urzędzie działa tłumacz języka migowego, będącego asystentem osób niedosłyszących i niesłyszących.⁸³

Przy Prezydencie Miasta Zabrze, działa także organ opiniodawczo-doradczy, Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych.

Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej realizuje w Powiatowy Urząd Pracy w Zabrzu, ul. Roosevelta 40 a, 41-800 Zabrze.⁸⁴

Dla osób niepełnosprawnych umiarkowanego i znacznego stopnia niepełnosprawności ze wskazaniem w orzeczeniu do uczestnictwa w terapii zajęciowej, w Zabrzu funkcjonują dwa warsztaty terapii zajęciowej:

- Warsztaty Terapii Zajęciowej prowadzone przez Caritas Diecezji Gliwickiej, ul. Sienkiewicza 30, 41 – 800 Zabrze, tel. (032) 376 – 70 - 80 do 81
- Warsztaty Terapii Zajęciowej prowadzone przez Stowarzyszenie Integracji Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych „Tęcza”, ul. Hagera 4, 41 – 800 Zabrze, tel. (032) 376 – 11- 35.

Dla osób niepełnosprawnych znacznego stopnia niepełnosprawności oraz umiarkowanego ze szczególnymi schorzeniami tzn. psychicznymi, umysłowymi, autyzmem, na terenie Zabrze funkcjonują zakłady aktywności zawodowej prowadzone przez Fundację Nadzieja Dzieci, ul. Hagera 6a, 41 – 800 Zabrze o profilach: Zakład Poligraficzny, Zakład Introligatorski, Zakład Krawiecki.

Orzecznictwo do celów pozarentowych prowadzi:

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, ul. Franklina Roosevelta 40, parter pokój nr 1,2; 41 – 800 Zabrze, tel. (032) 277 – 78 – 52 oraz (032) 277 78 – 45

Orzecznictwo do celów rentowych prowadzi:

Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Oddział Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Zabrzu, ul. Szczęść Boże 18, tel. (032) 277 86 66.

⁸³ Informacja Pełnomocnika Prezydenta Miasta Zabrze ds. Osób Niepełnosprawnych

⁸⁴ Informacja dot. możliwości dofinansowania ze środków PFRON w ramach zadań Powiatu znajduje się na stronie Internetowej: <http://www.um.zabrze.pl/mieszkancy/zdrowie/niepelnosprawni>

❖ Wsparcie dla osób starszych.

W odniesieniu do osób starszych, które z uwagi na wiek lub stan zdrowia wymagają pomocy innych osób, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie zapewnia im pomoc w postaci:

- ✓ Usług opiekuńczych świadczonych w ramach zadań własnych Gminy – w roku 2009 skorzystało z nich 209 osób, w 2010 roku – 196 osób.
- ✓ Specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi - w roku 2009 jak i 2010 skorzystało z nich po 27 osób.

Zakres świadczonych usług zależy od ich indywidualnych potrzeb.

Skierowania do Domów Pomocy Społecznej:

- w roku 2009 – 53 osoby, w 2010 r. – 49 osób do DPS w Zabrze
- i 23 osoby w 2009 r., 19 osób w 2010 r. poza Gminę Zabrze.

Tabela 236 Usługi opiekuńcze, lata 2009-2010

	2009 r.	2010 r.
Osoby objęte usługami opiekuńczymi, w tym	236	223
Usługami podstawowymi	191	180
Usługami specjalistycznymi	18	16
Usługami specjalistycznymi dla osób zaburzonych	27	27

Źródło: MOPR

❖ Interwencja kryzysowa

Do Zespołu Interwencji Kryzysowej zgłaszają się osoby z terenu całego Zabrze będące w sytuacjach kryzysowych spowodowanych różnymi czynnikami. Są to, m.in. problemy przemocy w rodzinie, kryzysy małżeńskie i rodzinne, problemy emocjonalne i zaburzenia psychiczne, zaniedbania opiekuńcze, problemy wychowawcze, przemoc seksualna, alkoholizm i inne uzależnienia, oraz sytuacje kryzysowe, takie jak: konflikty międzysąsiedzkie, problemy finansowe, zadłużenia bankowe, sprawy mieszkaniowe i urzędowe.

Pomoc jaką świadczy Zespół Interwencji Kryzysowej osobom i rodzinom będącym w kryzysie to: rozmowy interwencyjne, konsultacje dla rodziców, organizacja mediacji, pomoc psychologiczna, porady prawne, długoterminowe terapie małżeńskie i rodzinne, interwencje w miejscu zamieszkania. Pracownicy zespołu współpracują z zabrzańską policją, uczestniczą w realizacji programu Niebieskie Karty oraz nawiązują kontakt z rodzinami, w których miała miejsce interwencja w związku z aktami przemocy.

Tabela 237 Działalność Zespołu Interwencji Kryzysowej. Lata 2007 - 2011.

Przyczyny zgłoszeń do ZIK	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Przemoc domowa	245	194	142	164
Kryzysy rodzinne i małżeńskie	62	83	78	83
Uzależnienia	11	42	17	7
Problemy wychowawcze	33	46	41	46
Zaniedbania opiekuńcze	40	20	14	8
Przemoc seksualna	7	5	5	8
Zaburzenia psychiczne i problemy emocjonalne	82	106	106	107
Problemy natury prawnej	160	385	361	307
Inne sytuacje kryzysowe	29	25	38	50
Terapia sprawców przemocy	10	15	15	21
Ogółem liczba klientów	516	531	476	598
Liczba porad i interwencji	1926	1868	2170	2307

Źródło: UM Zabrze

15 Bezpieczeństwo publiczne

15.1 Funkcjonowanie Miejskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego

Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego

tel. alarmowy: 032 373 33 88

e-mail: mczk@um.zabrze.pl

W dniu 05.05.2009 r. powołano Zarządzeniem Prezydenta Miasta Zabrze Nr 312/ZKOL/2009 Miejski Zespół Zarządzania Kryzysowego.

Do podstawowych zadań Zespołu należy:

- 1) ocena występujących i potencjalnych zagrożeń mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo publiczne i prognozowanie tych zagrożeń na obszarze miasta;
- 2) przygotowanie propozycji działań i przedstawienie Prezydentowi Miasta wniosków dotyczących wykonania, zmiany lub zaniechania działań ujętych w Planie Reagowania Kryzysowego Miasta Zabrze;
- 3) przekazanie do wiadomości publicznej informacji związanych z zagrożeniami;
- 4) opiniowanie Planu Reagowania Kryzysowego Miasta Zabrze;
- 5) przygotowanie warunków udzielenia pomocy poszkodowanym i koordynowanie akcji humanitarnych.

Dla zwiększenia bezpieczeństwa na terenie Zabrze zainstalowano, do końca 2010 roku, 24 kamery monitoringu wizyjnego (zewnętrzny) w centrum miasta.

Centrum Dozoru Wizyjnego Zabrze zlokalizowane jest w obiekcie przy ul. Stalmacha, nad którym trwały zarząd sprawuje Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności we współpracy ze Strażą Miejską.

15.2 Działalność Straży Miejskiej w Zabrze

Dane teleadresowe: Straż Miejska w Zabrze, 41-800 Zabrze ul. Ks. Stalmacha 9

telefon: 0-32 370-15-43 faks: 0-32 271-80-52

Telefon alarmowy: 986 lub 32 271-80-52

Straż Miejska w Zabrze jest samorządową, umundurowaną formacją, powołaną dla ochrony porządku publicznego oraz eliminowania zjawisk patologii społecznej, a także w celu zapewnienia skutecznych, jednolitych form oddziaływania na stan porządku publicznego, czystości i estetyki na terenie Gminy Miejskiej Zabrze.

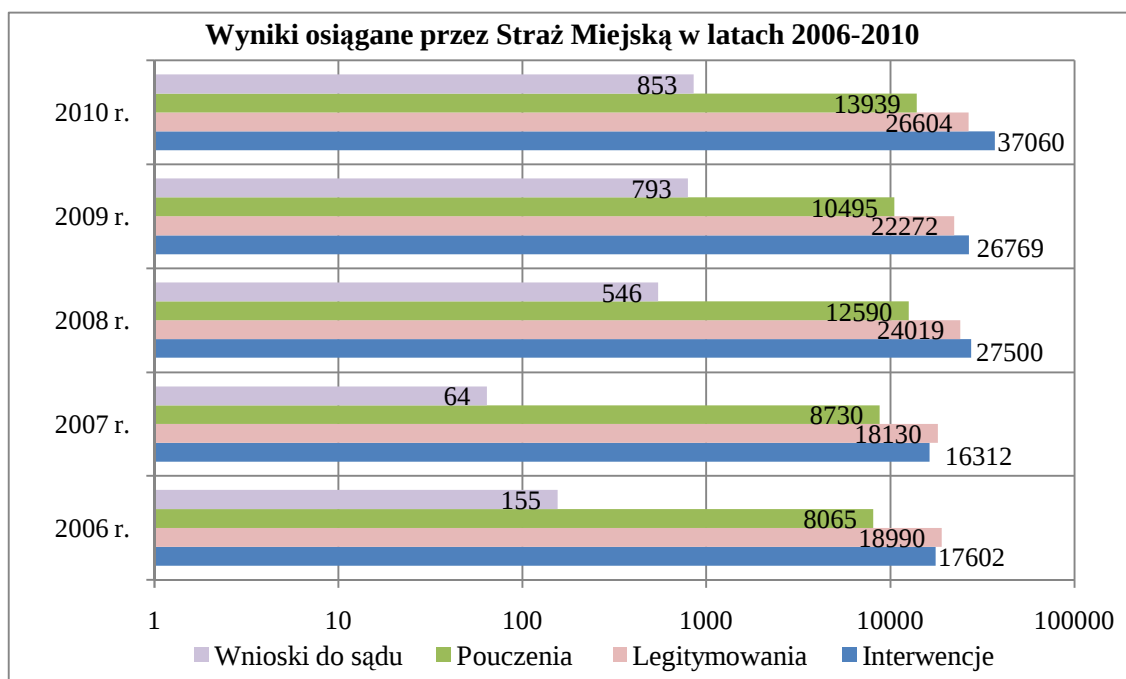
Na dzień 31 grudnia 2010 zatrudnionych było 57 strażników miejskich.

Poniżej zamieszczono wykaz wyników działań Straży Miejskiej za lata 2006-2010.

Tabela 238 Ewidencja wyników działań straży Miejskiej w Zabrze za lata 2006-2010

Rok	Interwencje	Legitymowani	Pouczenia	Mandaty		Wnioski do Sądu
				Ilość	Kwota	
2006	17 602	18 990	8 065	7 492	742 410	155
2007	16 312	18 130	8 730	6 498	596 900	64
2008	27 500	24 019	12 590	8 552	851 880	546
2009	26 769	22 272	10 495	9 026	924 450	793
2010	37 060	26 604	13 939	10	1 174 170	853

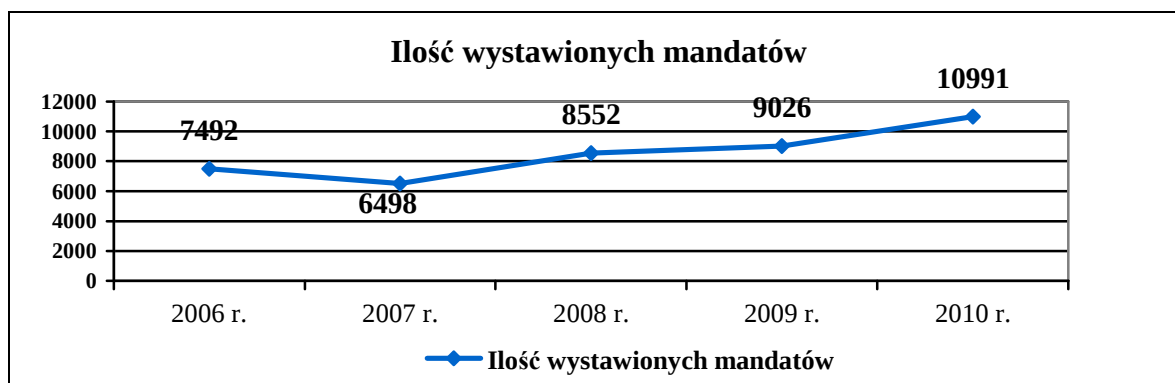
Źródło: Sprawozdanie z działalności Straży Miejskiej w Zabrze za rok 2010

Rysunek 45 Wyniki działań Straży Miejskiej w latach 2006-2010

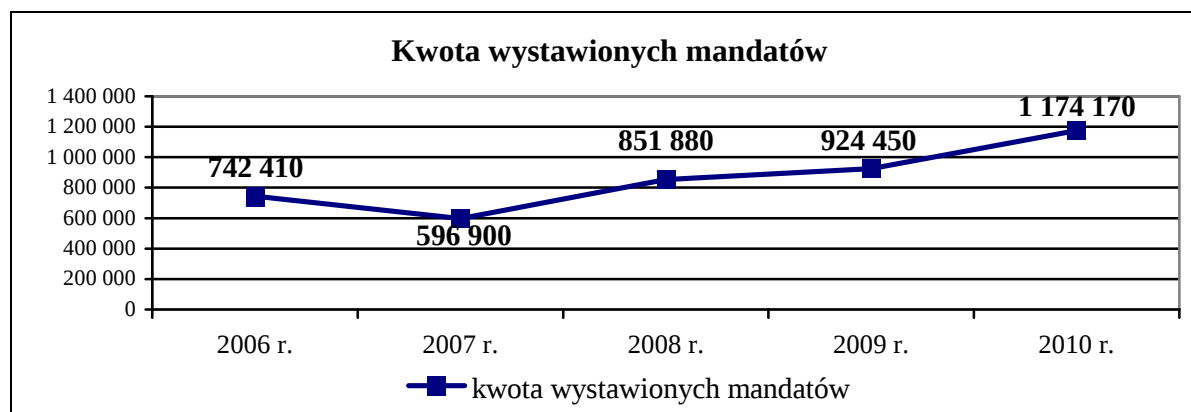
Źródło: Sprawozdanie z działalności Straży Miejskiej w Zabrzu za rok 2010, www.strazmiejska.zabrze.pl

Wykresy poniżej przedstawiają liczbę i kwotę wystawionych mandatów w przeciągu ostatnich kilku lat:

Rysunek 46 Liczba wystawionych mandatów przez Straż Miejską, lata 2006 - 2010

Źródło: Sprawozdanie z działalności Straży Miejskiej w Zabrzu za rok 2010, BIP

Rysunek 47 Kwota wystawionych mandatów przez Straż Miejską, lata 2006-2010

Źródło: Sprawozdanie z działalności Straży Miejskiej w Zabrzu za rok 2010, BIP

Powyższe zestawienia przedstawiające wyniki pracy Straży Miejskiej, wskazują na wzrost liczby działań w każdym z przedstawianych zakresów.

Wśród 37060 interwencji, Straż Miejska podjęła, m.in. następujące interwencje w 2010 r.:

Tabela 239 Interwencje Straży Miejskiej w 2010 r.

Wykroczenia przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu	1597
Wykroczenia przeciwko zdrowiu	4020
Wykroczenia przeciwko obyczajności publicznej	334
Wykroczenia przeciwko osobie	8
Wykroczenia przeciwko mieniu	259
Wykroczenia przeciwko urządzeniom użytku publicznego	3173
Wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu osób i mienia	2428
Wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji	13765
Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminie	4761
Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	5025
Ustawa o postępowaniu w/s nieletnich	475
Inne przepisy	1113

Źródło: Sprawozdanie z działalności Straży Miejskiej w Zabrzu za rok 2010, BIP

Najczęstszą przyczyną interwencji Straży Miejskiej były wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji.

Wyniki działań Straży Miejskiej w Zabrzu w związku z funkcjonowaniem monitoringu wizyjnego na terenie Miasta:

Tabela 240 Wyniki działań Straży Miejskiej związane z monitoringiem wizyjnym w Zabrzu, rok 2010.

Zdarzenia	Liczba
Wykroczenia przeciwko przepisom Ustawy o Wychowaniu w trzeźwości	239
Wykroczenia drogowe	189
Plakatowanie w miejscach zabronionych	36
Zanieczyszczanie miejsc publicznych	25
Utrudnianie z korzystania z urządzeń przeznaczonych do użytku publicznego	34
Bójka	6
Dewastacja mienia	30
Wykrzykiwanie słów wulgarnych	4
Zakłócanie spokoju	35
Niezachowanie środków ostrożności przy trzymaniu zwierzęcia	4
Natarczywe zebranie	10
Handel bez zezwolenia	3
Kradzież	3
Nieobyczajny wybryk	2
Podejrzenie paserstwa	1
Awarie infrastruktury komunalnej	2
Nieodśnieżone jezdnie	2

Źródło: Sprawozdanie z działalności Straży Miejskiej w Zabrzu za rok 2010, BIP

Najczęściej podejmowaną interwencją, wynikającą z funkcjonowania monitoringu wizyjnego, były działania związane z wykroczeniami przeciwko przepisom ustawy o wychowaniu w trzeźwości oraz wykroczenia drogowe.

15.3 Działalność Państwowej Straży Pożarnej

**Dane teleadresowe: Komenda Miejska PSP: Zabrze, ul. Ks. Stalmacha 22 41-800 Zabrze
telefon: 32 271-20-20**

Telefon alarmowy: 998 lub 112

Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu zabezpiecza operacyjnie teren administracyjny miasta Zabrze oraz sołectwo Wieszowa, gm. Zbrosławice podległej administracyjnie Komendzie Powiatowej PSP w Tarnowskich Górach.

Na terenie Zabrza znajdują się następujące remizy:

Tabela 241 Remizy Straży Pożarnej w Zabrzu

Remizy		adres	Liczba zatrudnionych strażaków
Państwowa Straż Pożarna	Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu	ul. Stalmacha 22	95 funkcjonariuszy
Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej	OSP Makoszowy	ul. Daleka 1	18 osoby wyjazdowe, w tym 1 osoba zatrudniona na umowę zlecenie
	OSP Kończyce	ul. Dorotki 1	12 osoby wyjazdowe, w tym 1 osoba zatrudniona na umowę zlecenie
	OSP Grzybowice	ul. Warmińska 1	23 osoby wyjazdowe, w tym 1 osoba zatrudniona na umowę zlecenie
	OSP Mikulczyce	ul. Strażacka 3	17 osoby wyjazdowe, w tym 1 osoba zatrudniona na umowę zlecenie

Źródło: Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu

W sumie na terenie Zabrza, pełni służbę 165 strażaków (95 funkcjonariuszy i 70 czynnych terenowych członków OSP).

Wypożyczenie remiz.

Normy czasu eksploatacji wynikają z :

- Dziennik Urzędowy Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej Nr 1 poz. 1-5 z dnia 31.07.2006
- Zarządzenie Nr 8 Komendanta Miejskiego PSP w Zabrzu dnia 10.04.2008

Okres eksploatacji dla danego rodzaju pojazdów:

Samochody ratowniczo – gaśnicze:

- lekkie – 10 lat
- średnie – 10 lat
- ciężkie – 12 lat

Podnośniki i drabiny mechaniczne – 20 lat

Samochody specjalne – 20 lat

Tabela 242 Samochody bojowe PSP i OSP

	Remizy	Samochody bojowe
Państwowa Straż Pożarna	Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrze	1) GBAPr 2/17/750 rok produkcji 2004 - (10 lat) 2) GCBA 5/30 rok produkcji 1995 - (12 lat) 3) GBA 2/17 rok produkcji 2001 - (10 lat) 4) GCBA 14/50 rok produkcji 2002 - (12 lat) 5) SD – 37 rok produkcji 2001 - (20 lat) 6) SHD – 40 rok produkcji 1990 - (20 lat) 7) SLRd rok produkcji 2000 - (20 lat)
Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej	OSP Makoszowy	1) GBAM 08/8+12 rok produkcji 1966 - (10 lat) 2) GCBA 8/32 rok produkcji 1987 - (12 lat)
	OSP Kończyce	1) GCBA6/32 rok produkcji 1987 - (12 lat)
	OSP Grzybowice	1) GBA 2,5/16 rok produkcji 1985 - (10 lat)
	OSP Mikulczyce	1) GBA 2,5/16 rok produkcji 1992 - (10 lat) 2) GLM 4/4/ Żuk A15 rok produkcji 1991 - (10 lat)

Źródło: Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrze

W sumie na terenie Zabrze znajduje się 13 wozów bojowych PSP i OSP.

15.3.1 Statystyka pożarowa w zakresie działalności operacyjnej

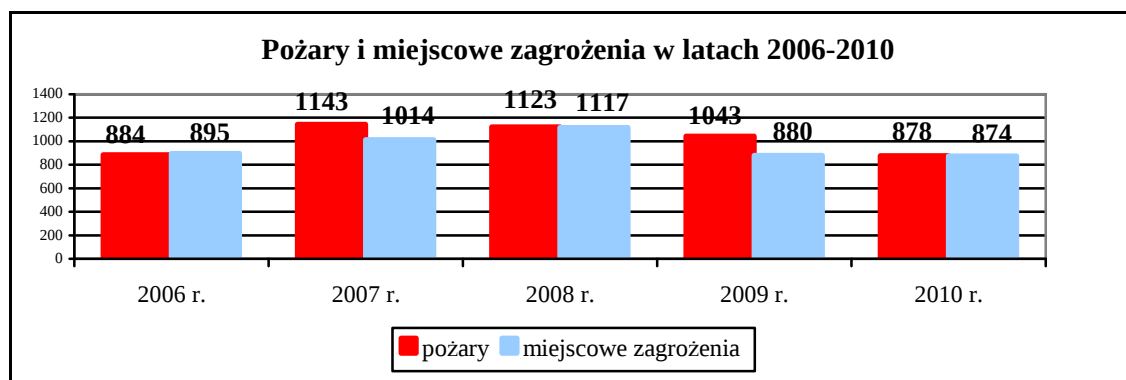
Dokonując porównania ilości podejmowanych działań ratowniczo – gaśniczych w 2010 r. z latami poprzednimi należy zauważyć, że liczba ta jest znacznie niższa, w porównaniu ostatnich kilku lat.

Zestawienie liczby **interwencji** w latach 2006-2010 przedstawia poniższa tabela:

Tabela 243 Pożary, miejscowe zagrożenia, alarmy. Lata 2006 - 2010

Rodzaj zdarzenia	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
pożary	884	1143	1123	1043	878
miejscowe zagrożenia	895	1014	1117	880	874
alarmy (wyjazdy) fałszywe	93	81	69	86	84
Łącznie	1872	2238	2309	2009	1836

Źródło: Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrze

Rysunek 48 Pożary i miejscowe zagrożenia w latach 2006-2010

Źródło: Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrze

Wartość powstałych strat materialnych:

Tabela 244 Wartość strat materialnych, pożary, lata 2006-2010

Wysokość poniesionych strat	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
	ok. 2,6 mln zł.	ok. 2,14 mln zł	ok. 83,8 mln zł	ok. 1,8 mln zł	ok. 7,2 mln zł

Źródło: Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu

Podział zaistniałych pożarów, ze względu na ich wielkość:

Tabela 245 Wielkość pożarów, w latach 2006-2010

Wielkość pożaru/rok:	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Mały	878	1129	1103	1034	865
Średni	6	11	16	8	11
Duży	0	3	3	1	2
Bardzo duży	0	0	1	0	1
SUMA	886	1143	1123	1043	878

Źródło: Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu

Liczba interwencji wg wielkości występujących „innych miejscowych zagrożeń”:

Tabela 246 Liczba interwencji wg wielkości miejscowego zagrożenia, rok 2010.

Wielkość „miejscowego zagrożenia”	Liczba interwencji
Mały	872
Lokalne	1
Średni	1
Duży	0
Gigantyczne lub klęska żywiołowa	0
RAZEM:	874

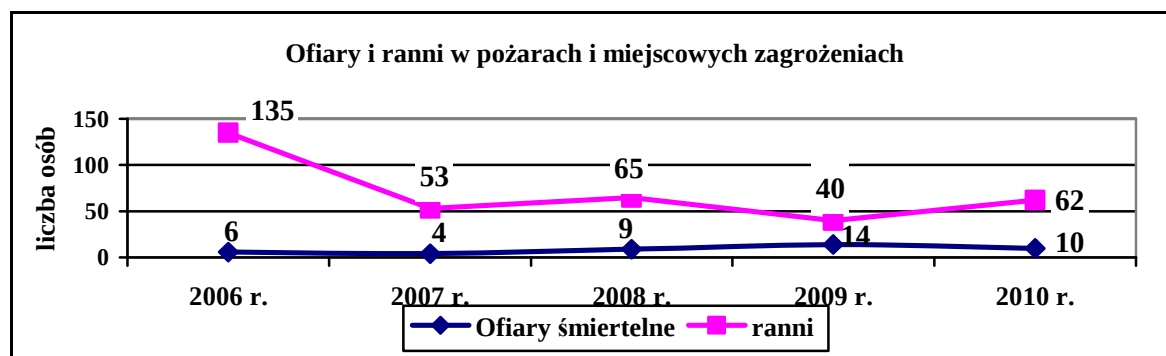
Źródło: Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu

Wzrosła, w stosunku do roku wcześniejszego liczba rannych, którzy odnieśli obrażenia w pożarach i miejscowych zagrożeniach.

Tabela 247 Ofiary śmiertelne i ranni, statystyka PSP⁸⁵, lata 2006-2009

	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Ofiary śmiertelne	6	4	9	14	10
ranni	135	53	59	40	62

Źródło: Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu

Rysunek 49 Ofiary i ranni w pożarach i miejscowych zagrożeniach

Uwaga - nie dotyczy ofiar śmiertelnych i rannych, które zginęły lub zostały ranne przed przybyciem na miejsce zdarzenia jednostki PSP lub które zmarły w drodze do szpitala.

Źródło: Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu

⁸⁵ Uwaga - nie dotyczy ofiar śmiertelnych i rannych, które zginęły lub zostały ranne przed przybyciem na miejsce zdarzenia jednostki PSP lub które zmarły w drodze do szpitala

Jak wskazują poniższe tabele, to miejscowe zagrożenia są najczęstszą przyczyną obrażeń i śmierci.

Tabela 248 Ofiary śmiertelne, wg zdarzenia. Statystyka PSP. Lata 2008-2010.

Zdarzenie/rok	Ofiary śmiertelne								
	Cywile			Dzieci			Strażacy		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008.	2009	2010
Pożary	8	3	3	0	1	0	0	0	0
Miejscowe zagrożenia	1	9	7	0	1	0	0	0	0
Razem	9	12	10	0	2	0	0	0	0

Źródło: Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu

Tabela 249 Ranni, wg zdarzenia. Statystyka PSP. Lata 2008-2010

Zdarzenie/rok	Ranni								
	Cywile			Dzieci			Strażacy		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Pożary	16	7	8	6	0	0	1	0	0
Miejscowe zagrożenia	41	28	54	1	4	9	0	1	0
Razem	57	35	62	7	4	9	1	1	0

Źródło: Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu

Najczęstszą przyczyną wystąpienia pożaru, miały miejsce w Zabrzu w wyniku podpażeń i nieostrożności w posługiwaniu się otwartym ogniem:

Tabela 250 Przyczyny pożarów w 2010 r.

Przyczyna pożaru	Liczba interwencji
Podpalenia (umyślne) w tym akty terroru	409
Nieostrożność Osób Dorosłych (NOD) przy posługiwaniu się ogniem otwartym, w tym papierosy, zapalki	241
Nieustalone	117
Inne przyczyny	73
Wady urządzeń i instalacji elektrycznych (przewody, osprzęt oświetlenia, odbiorniki bez urządzeń ogrzewczych)	17
NOD w pozostałych przypadkach	7
Nieprawidłowa eksploatacja urządzeń ogrzewczych na paliwo stałe	3
NOD przy prowadzeniu prac pożarowo-niebezpiecznych	2
Nieostrożność Osób Nieletnich (NON) przy posługiwaniu się ogniem otwartym, w tym papierosy, zapalki	2
Wady urządzeń ogrzewczych na paliwo gazowe	2
Wady urządzeń ogrzewczych na paliwo stałe	1
Nieprawidłowa eksploatacja urządzeń mechanicznych	1
Wady procesów technologicznych	1
Wady środków transportu	1
Pożary jako następstwo innych miejscowych zagrożeń	1
RAZEM:	878

Źródło: Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu

Poniższa tabela przedstawia liczbę występowania tzw. miejscowych zagrożeń wg poszczególnych przyczyn:

Tabela 251 Przyczyny miejscowych zagrożeń w 2010 r.

Przyczyna miejscowego zagrożenia	Liczba interwencji
Inne przyczyny	423
Gwałtowne opady atmosferyczne	135
Niezachowanie zasad bezpieczeństwa ruchu środków transportu	78
Huragany, silne wiatry, tornada	77
Nieustalone	68
Nietypowe zachowania się zwierząt, owadów stwarzające zagrożenie	29
Wady konstrukcji budowlanych	15
Wady urządzeń ogrzewczych (innych niż elektryczne)	14
Gwałtowne przybory wód, zatory lodowe	6
Nieprawidłowa eksploatacja urządzeń gazowych	4
Wady środków transportu	4
Celowe działanie człowieka	4
Uszkodzenia sieci instalacji przesyłowych, doprowadzających, odprowadzających media komunalne i technologiczne	3
Wady urządzeń instalacji elektrycznych (przewody, osprzęt, oświetlenia, odbiorniki bez urządzeń ogrzewczych)	2
Wady urządzeń i instalacji gazowych (zbiorniki, przewody, odbiorniki gazu itp.)	2
Nieprawidłowa eksploatacja urządzeń ogrzewczych (innych niż elektryczne)	2
Nieprawidłowa eksploatacja środków transportu	2
Nieumyślne działanie człowieka	2
Nieprawidłowa eksploatacja konstrukcji budowlanych, budynków	1
Wady zbiorników ciśnieniowych	1
Niewłaściwe zabezpieczenie hodowanych zwierząt, owadów, gadów, ptaków	1
Akcje terrorystyczne	1
RAZEM:	874

Źródło: Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu

Liczbę interwencji wg miejsca powstawania pożaru oraz wg rodzaju obiektów, przedstawiają poniższe zestawienia:

Tabela 252 Miejsce powstawania pożaru w 2010 r.

Rodzaj obiektu	Liczba interwencji
Inne obiekty	920
Obiekty mieszkalne	537
Środki transportu	150
Obiekty użyteczności publicznej	118
Obiekty produkcyjne	13
Uprawy, rolnictwo	9
Obiekty magazynowe	4
Lasy (państwowe i prywatne)	1
RAZEM:	1752

Źródło: Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu

Liczbę fałszywych alarmów, w 2010 r. przedstawia poniższe zestawienie:

Tabela 253 Fałszywe alarmy w PSP, rok 2010

Rodzaj Alarmu Fałszywego	Liczba
Złośliwy	5
W dobrej wierze	54
Z instalacji wykrywania	25
RAZEM:	84

Źródło: Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Zabrzu

15.4 Policja

Policja jest umundurowaną i uzbrojoną formacją służącą społeczeństwu, przeznaczoną do ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz do utrzymywania bezpieczeństwa i porządku publicznego.⁸⁶ W 2010 r. w Zabrzu pełniło służbę 361 funkcjonariuszy.⁸⁷

Komenda Miejska Policji w Zabrzu znajduje się na ul. 1 Maja 10.

tel. (32) 277 92 00

fax (32) 277 92 44

tel. dyż. (32) 277 92 55

tel. alarmowy 997 lub 112

15.4.1 Przestępstwa w Zabrzu

W Komendzie Miejskiej Policji w Zabrzu, w 2010 r. wszczęto 7279 postępowań przygotowawczych⁸⁸, czyli o 547 mniej niż w 2009 r., w którym wszczęto takich postępowań 7 826.

Tabela 254 Liczba wszczętych postępowań przygotowawczych, lata 2006-2010

Kategoria przestępstwa	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Ogółem	9 329	7 876	7 054	7 826	7 279
Kryminalne	8 036	6 706	5 791	6 323	5 836
Gospodarcze	416	337	301	492	462
Drogowe	607	576	672	715	694

Źródło: Komenda Miejska Policji

W roku 2010 stwierdzono ogółem 9 001 przestępstw, oznacza to, że po 2007 roku liczba przestępstw stale rośnie.

Tabela 255 Liczba stwierdzonych przestępstw, lata 2006-2010

Kategoria przestępstwa	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Ogółem	9 026	7 732	8 238	8 882	9 001
Kryminalne	7 717	6 624	6 816	6 986	7 046
Gospodarcze	552	432	622	956	723
Drogowe	510	477	503	591	615

Źródło: Komenda Miejska Policji

⁸⁶ Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, Dz.U. 1990 Nr 30, p/ 179, ze zm.

⁸⁷ Stan na 31.12.2010

⁸⁸ Celem postępowania przygotowawczego jest: ustalenie, czy został popełniony czyn zabroniony i czy stanowi on przestępstwo, wykrycie i w razie potrzeby ujęcie sprawcy, zebranie danych i wszechstronne wyjaśnienie okoliczności sprawy, w tym ustalenie osób pokrzywdzonych i rozmiarów szkody a także zebranie, zabezpieczenie i utrwalenie dowodów dla sądu tak, aby rozstrzygnięcie sprawy nastąpiło na pierwszej rozprawie głównej – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks Postępowania Karnego, Dz.U. 1997 Nr 89, p. 555 ze zm.

Podobnie jednak rośnie stopień wykrywalności przestępstw, w szczególności przestępstw drogowych.

Tabela 256 Przestępstwa wykryte wg kategorii przestępstwa, lata 2006-2010

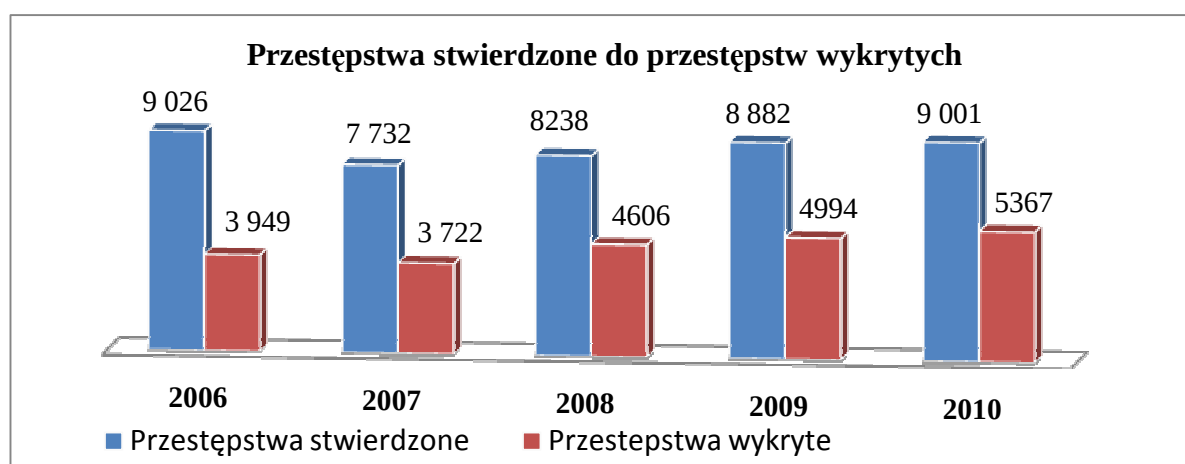
Kategoria przestępstwa	Przestępstwa wykryte				
	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Ogółem	3 949	3 722	4 606	4994	5 367
Kryminalne	2 705	2 672	3 269	3169	3 463
Gospodarcze	521	423	590	917	698
Drogowe	510	471	496	585	614

Źródło: Komenda Miejska Policji

Tabela 257 Wykrywalność sprawców przestępstw

Kategoria przestępstwa	% wykrycia				
	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Ogółem	43,4	47,5	55,3	55,6	58,9
Kryminalne	34,7	39,7	47,4	44,7	48,4
Gospodarcze	94,2	97,2	93,2	95,4	96,4
Drogowe	99,6	98,3	98,6	99	99,7

Źródło: Komenda Miejska Policji

Rysunek 50 Przestępstwa stwierdzone do przestępstw wykrytych przez Policję

Źródło: Komenda Miejska Policji

Wśród wymienionych kategorii przestępstw, najliczniejszą grupę stanowią przestępstwa kryminalne. Wśród nich, najbardziej uciążliwymi dla społeczeństwa, są przestępstwa pospolite, najczęściej występujące: kradzież cudzej rzeczy, kradzież z włamaniem, przestępstwa rozbójnicze, bójki i pobicia oraz uszkodzenia rzeczy.

Tabela 258 Stwierdzone przestępstwa z wybranych kategorii przestępstw kryminalnych, lata 2006-2010

Rodzaj przestępstwa	2006 rok	2007 rok	2008 rok	2009 rok	2010 rok
Kradzież cudzej rzeczy	2 767	2 412	1 858	1 986	2010
Kradzież z włamaniem	1 498	1 382	1156	1 289	1612
Przestępstwa rozbójnicze	266	255	626	842	620
Bójki i pobicia	165	160	286	100	135
Uszkodzenie rzeczy	b.d.	b.d.	b.d.	697	596

Źródło: Komenda Miejska Policji

Wykrywalność tych przestępstw przedstawia się następująco:

Tabela 259 Wykrywalność sprawców wybranych kategorii przestępstw kryminalnych, lata 2006-2010

Rodzaj przestępstwa	2006 rok [%]	2007 rok [%]	2008 rok [%]	2009 rok [%]	2010 rok [%]
Kradzież cudzej rzeczy	14,5	18,4	18,0	15,1	25,4
Kradzież z włamaniem	18,3	23,7	16,9	14,9	21,3
Przestępstwa rozbójnicze	44,9	45,5	81,1	83,3	81,7
Bójki i pobicia	57,0	70,0	80,4	70	85,2
Uszkodzenie rzeczy	b.d.	b.d.	b.d.	15,6	22,9

Źródło: Komenda Miejska Policji

Największa wykrywalność sprawców powyższych przestępstw dotyczy takiej kategorii jak bójki i pobicia (duży wzrost wykrywalności w porównaniu z rokiem wcześniejszym) oraz przestępstwa rozbójnicze, jednakże wykrywalność tych przestępstw, w porównaniu z rokiem wcześniejszym, uległa zmniejszeniu. Pozostałe kategorie wymienionych przestępstw mają niższą wykrywalność, jednak uległa ona dużej poprawie w stosunku do roku 2009.

Przestępstwa stwierdzone w latach 2008 - 2010 na obszarach podległych poszczególnym komisariatom przedstawiono poniżej:

Tabela 260 Przestępstwa stwierdzone wg komisariatów Policji

Jednostka ⁸⁹	Liczba stwierdzonych przestępstw		
	2008 rok	2009 rok	2010 rok
Komisariat Policji I Zabrze, ul. 3-go Maja 53 komisariat1@zabrze.slaska.policja.gov.pl tel. (32) 370 35 10	1 533	2 524	2 546
Komisariat Policji II Zabrze, ul. Trocera 36 komisariat2@zabrze.slaska.policja.gov.pl tel. (32) 370 36 10	2416	3 601	3 372
Komisariat Policji III Zabrze, ul. Wolności 438 komisariat3@zabrze.slaska.policja.gov.pl tel. (32) 370 37 10	809	1 180	1 328
Komisariat Policji IV Zabrze, ul. Tarnopolska 73 komisariat4@zabrze.slaska.policja.gov.pl tel. (32) 370 38 10	550	735	907
Komisariat Policji V Zabrze, ul. Krakowska 11 komisariat5@zabrze.slaska.policja.gov.pl tel. (32) 273 39 10	610	842	848

Źródło: Komenda Miejska Policji

Największą liczbą stwierdzonych przestępstw charakteryzuje się rejon objęty przez Komisariat I i II Policji.

⁸⁹ Rejony poszczególnych komisariatów wskazane są w załączniku nr 4

15.4.2 Wykroczenia w Zabrzu

Prócz przestępstw, na terenie Zabrza popełniane są również inne czyny karalne i społecznie szkodliwe. Są to wykroczenia.

W poniższej tabeli przedstawiona jest liczba wykroczeń z podziałem na popełnione wykroczenia szczególnie uciążliwe społecznie.

Tabela 261 Wykroczenia w latach 2009-2010

	Wykroczenia ogółem	Wykroczenia szczególnie uciążliwe społecznie	Procentowy udział wykroczeń szczególnie uciążliwych w ogólnej liczbie wykroczeń
2009 r.	10 893	7 952	73.00
2010 r.	10 198	7 590	74.43

Źródło: Komenda Miejska Policji

W 2010 r., w stosunku do roku 2009, liczba wykroczeń uległa zmniejszeniu, jednakże wzrósł procentowy udział wykroczeń szczególnie uciążliwych w ogólnej liczbie wykroczeń.

15.4.3 Bezpieczeństwo na drogach

W 2010 roku na drogach Zabrza doszło do 236 wypadków, o 10 wypadków mniej, niż w 2009 roku. Zmniejszyła się także, o 22, liczba kolizji, zmalała liczba zabitych, wzrosła – rannych.

Szczegółowe dane przedstawiono w poniższych tabelach:

Tabela 262 Zdarzenia na drogach w Zabrzu

Zdarzenia	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Wypadki	286	246	236
Kolizje	1402	1822	1800
Zabici	b.d.	19	6
Ranni	b.d.	297	306

Źródło: Komenda Miejska Policji

Liczbę nałożonych mandatów oraz innych sankcji oraz działań przedstawia poniższa tabela, wg danych za lata 2009-2010.

Tabela 263 Sankcje i działania w ramach bezpieczeństwa ruchu drogowego

Kategoria	2009 r.	2010 r.
Mandaty karne ogółem	8131	8330
Mandaty karne kierujący	6876	6994
Mandaty karne piesi	1177	1267
Zatrzymano dowodów rejestracyjnych	1700	1854
Zatrzymano praw jazdy	327	484
Zatrzymani nietrzeźwi	522	608
Liczba badań na zawartość alk.	10204	33743
Ilość prelekcji, spotkań, pogadanek	101	80
Zatrzymano sprawców przestępstw	67	75

Źródło: Komenda Miejska Policji

Bardzo duży wzrost w liczbie badań zawartości alkoholu u osób kierujących pojazdami, wiąże się z zakupem urządzenia AlcoBlow, pozwalającego uzyskać pomiar w bardzo krótkim czasie.

Szczegółowe działania w zakresie, prowadzonej przez Policję, kontroli ruchu drogowego przedstawia poniższa tabela:

Tabela 264 Akcje i działania w kontroli ruchu drogowego

Akcje i działania w kontroli ruchu drogowego		
	2009 r.	2010 r.
Bus	5	10
Diagnosta i stan. techniczny	4	5
Niebezpieczne przewozy	4	4
NURD	28	19
Pasy	2	5
Prędkość	16	10
Alkohol trzeźwość	31	33
Nauka jazdy i taxi	4	4
Razem	94	90

Źródło: Komenda Miejska Policji

15.4.4 Przestępczość nieletnich

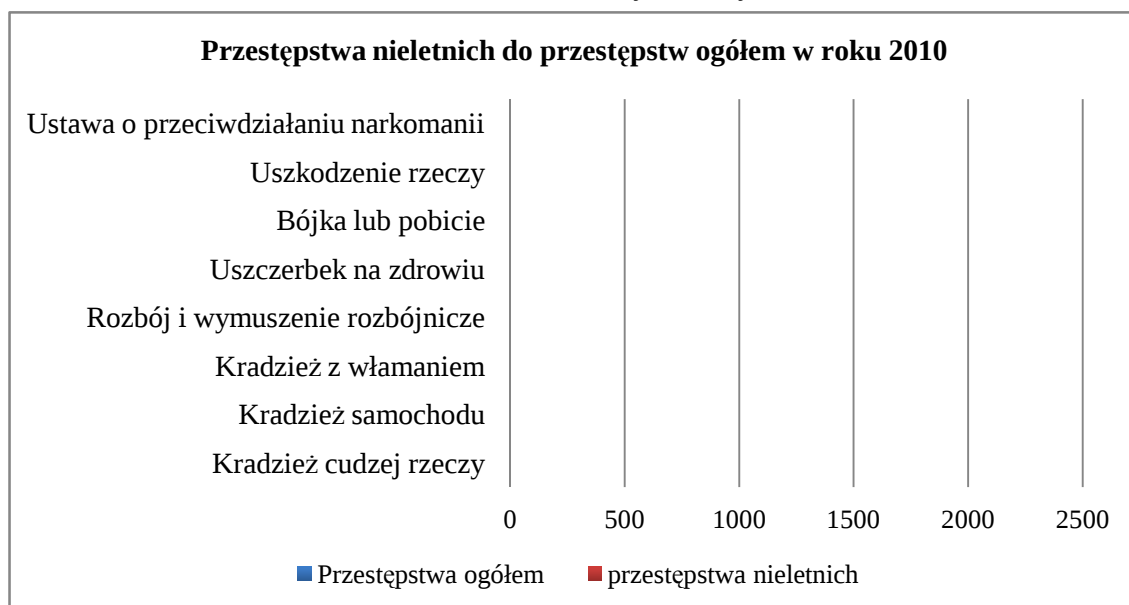
Odrębną problematyką jest przestępczość nieletnich w Zabrzu. Czynami zabronionymi popełnianymi przez nieletnich są czyny przeciwko ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii (wzrost w stosunku do roku 2009) oraz rozboje i wymuszenia rozbójnicze (spadek w stosunku do roku 2009).

Liczbę stwierdzonych przestępstw popełnionych przez nieletnich w latach 2009-2010 a także udział przestępstw popełnionych przez nieletnich do przestępstw ogółem, w danym roku, przedstawia poniższa tabela oraz wykres.

Tabela 265 Przestępstwa ogółem i przestępstwa popełnione przez nieletnich w latach: 2009-2010

	Ogółem stwierdzonych przestępstw		W tym popełnionych przez nieletnich		Stosunek procentowy popełnionych przestępstw przez nieletnich do przestępstw ogółem	
	2009 r.	2010 r.	2009 r.	2010 r.	2009 r.	2010 r.
Kradzież cudzej rzeczy	1986	2010	71	77	3,58	3,83
Kradzież samochodu	131	93	4	0	3,05	0
Kradzież z włamaniem	1289	1612	78	75	6,05	4,65
Rozbój i wymuszenie rozbójnicze	842	620	611	446	72,57	71,94
Uszczerbek na zdrowiu	182	232	117	155	64,28	66,81
Bójka lub pobicie	100	135	29	74	29,0	54,81
Uszkodzenie rzeczy	697	596	27	25	3,87	4,19
Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii	410	663	251	535	61,22	80,69
Razem o charakterze kryminalnym	6986	7046	1537	1567	22,0	22,24
Ogółem przestępstw	8882	9001	1592	1579	17,92	17,54

Źródło: Komenda Miejska Policji

Rysunek 51 Przestępstwa nieletnich do przestępstw ogółem w 2010 r.

Źródło: Komenda Miejska Policji

Przedstawione dane wskazują, iż największy udział nieletnich w popełnianych przestępstwach obejmuje zakres ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, rozboje i wymuszenia rozbójnicze, uszczerbek na zdrowiu. Wzrósł w 2010 r. procent nieletnich w przestępstwach typu bójka lub pobicie.

Podjęte działania w 2010 r. przez Policję na rzecz zapobiegania demoralizacji nieletnich, przedstawiają się następująco:

Tabela 266 Działania Policji na rzecz zapobiegania demoralizacji nieletnich

Działania			Liczba
Wnioski, zawiadomienia, interwencje skierowane do instytucji i organizacji	Z tego do:	Sądów rodzinnych	579
		Szkół i innych placówek oświaty i wychowania	0
		Służby zdrowia i opieki społecznej	68
		Poradni wszelkich typów	41
		Innych instytucji i organizacji	1
Ujawnieni nieletni:	Pod wpływem narkotyków		38
	Pod wpływem alkoholu		121
	Członkowie subkultur młodzieżowych		0
	Uciekinierzy z:	Domów rodzinnych	102
		Placówek opiekuńczo-wychowawczych, Młodzieżowych Ośrodków wychowawczych, Młodzieżowych Ośrodków Socjoterapeutycznych	167
		Schronisk dla nieletnich i zakładów poprawczych	0
	Prostytuujący się:	Dziewczęta	0
Chłopcy		0	
Spotkania z młodzieżą			162
Spotkania z pedagogami			146

Źródło: Komenda Miejska Policji

Z podanych danych wynika, iż najwięcej działań podjęto w ramach wniosków, zawiadomień, skierowań do sądów rodzinnych oraz w związku z uciekinierami z Placówek opiekuńczo-wychowawczych, Młodzieżowych Ośrodków wychowawczych, Młodzieżowych Ośrodków Socjoterapeutycznych, których było aż 167.

W Zabrze realizowano w 2010 r. program profilaktyczno-interwencyjny „Lepiej Razem Niż Osobno”, którego efektem jest uzyskanie skali występujących zagrożeń oraz możliwości reakcji na nie. Dzięki Programowi ograniczono część występujących patologii, zwłaszcza w płaszczyźnie szkolnej. Uzyskano także możliwość szybkiego dotarcia do środowiska domowego. Program ujawnił wiele potrzeb, związanych z bezpieczeństwem dzieci i młodzieży i pozwolił na podjęcie innych rozwiązań, niż tylko skupiających się jedynie na prawnym poinformowaniu Sądu Rodzinnego lub jednostki Policji o zaistniałym zdarzeniu.⁹⁰

⁹⁰ Źródło: KMP Zabrze

15.5 Prokuratura i Sąd

15.5.1 Prokuratura

Prokuratura Rejonowa, 41-800 Zabrze, ul. Curie Skłodowskiej 34

tel. (032) 271-32-91

faks: (032) 271-05-25

Jest to jednostka organizacyjna Prokuratora Rejonowego, którą Prokurator kieruje i jest przełożonym prokuratorów prokuratury rejonowej.

Prokuratura Rejonowa w Zabrzu znajduje się w rejonie Prokuratury Okręgowej w Gliwicach. Zakresem swego działania obejmuje miasto Zabrze.

Zadaniem prokuratury jest strzeżenie praworządności oraz czuwanie nad ściganiem przestępstw.⁹¹

W poniższej tabeli znajdują się dane na temat struktury i ilości spraw, które wpłynęły i zostały załatwione w przeciągu lat 2006-2010 r.

Tabela 267 Liczba spraw. Prokuratura Rejonowa w Zabrzu. Lata 2006-2010

	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010
Liczba spraw, w tym śledztw, które wpłynęły do Prokuratury	1 476	1 448	6 167	6 570	6 541
Liczba spraw, w tym śledztw, które zostały załatwione	30	307	6 382	6 630	6 575
Liczba spraw skierowanych z aktem oskarżenia	2 176	2 144	2 054	2 243	2 149
Liczba spraw skierowanych z wnioskiem o warunkowe umorzenie	14	8	6	9	14
Liczba spraw umorzonych	7 183	4 562	2 515	2 572	2 397
Liczba spraw zawieszonych	426	267	212	254	246
Liczba spraw, wobec których odmówiono wszczęcia postępowania	1 397	1 184	1 320	1 257	1 555

Źródło: Prokuratura Rejonowa w Zabrzu

Kolejna tabela przedstawia liczbę podejrzanych w sprawach zakończonych i rodzaj zastosowanych środków zapobiegawczych wobec podejrzanych.

Tabela 268 Podejrzani i środki zapobiegawcze zastosowane przez Prokuraturę

	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010
Liczba podejrzanych, wobec których skierowano akt oskarżenia/ w tym tymczasowo aresztowanych	2613/166	2596/122	2 463/b.d.	2559/117	2436/120
Liczba podejrzanych, wobec których umorzono postępowanie	379	419	402	388	396
Liczba tymczasowo aresztowanych	200	235	273	257	141
Liczba poręczeń majątkowych, społecznych i innych	68	70	21	24	11
Liczba zastosowanego dozoru policji	381	362	177	154	172
Liczba zastosowania zakazów opuszczenia kraju	1	1	3	3	5

Źródło: Prokuratura Rejonowa w Zabrzu

⁹¹ Ustawa z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze Dz.U. 1985 Nr 31, p. 138 ze zm.

Poniżej zaprezentowane są zbiorczo dane odzwierciedlające wyniki sądowe.

Tabela 269 Wyniki sądowe – działania Prokuratury, lata 2006-2010

	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010
Liczba osób osądzonych	2 716	3 251	2 305	2 474	2 901
Liczba osób skazanych	2 484	2 993	2 107	2 293	2 698
Liczba osób uniewinnionych/ uniewinnionych aresztowanych	64/6	90/2	82/0	74/0	85/1
Liczba wniesionych apelacji (co do osób)	122	142	90	150	120

Źródło: Prokuratura Rejonowa w Zabrzu

15.5.2 Sąd Rejonowy

Sąd Rejonowy, znajdujący się **na ul. 3-go maja 21**, jest właściwy dla terenu Zabrza.

Tel. 32 37 35 705 do 707

Faks 32 37 35 709

W sądzie rejonowym utworzone są następujące Wydziały:

- I Wydział Cywilny – sprawy z zakresu prawa cywilnego.
- II Wydział Karny – sprawy karne, karne skarbowe (z wyłączeniem spraw rozpoznawanych w trybie uproszczonym.
- Sekcja Wykonawcza przy Wydziale II Karnym.
- III Wydział Rodzinny i Nieletnich – sprawy z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego oraz sprawy nieletnich.
- IV Wydział Pracy – sprawy z zakresu prawa pracy.
- V Wydział Gospodarczy – sprawy gospodarcze rozpoznawane w procesie na skutek pozwu lub skargi o uchylenie wyroku polubownego, gospodarcze w trybie postępowania nakazowego i upominawczego, gospodarcze – wg przepisów o procesie i o sądzie polubownym, sprawy podlegające rozpoznaniu w postępowaniu zabezpieczającym i egzekucyjnym oraz sprawy o wyłączenie sędziego, sprawy cywilnej pomocy sądowej w sprawach gospodarczych.
- VI Wydział Ksiąg Wieczystych – sprawy wieczysto-księgowe.
- VII Wydział Karny (Grodzki) – sprawy o wykroczenia, o wykroczenia skarbowe oraz przestępstwa skarbowe, przestępstwa ścigane z oskarżenia prywatnego, przestępstwa podlegające rozpoznaniu w postępowaniu przyspieszonym, przestępstwa podlegające rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym, sprawy cywilne podlegające rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym oraz dotyczące depozytów sądowych i przepadku rzeczy.⁹²
- VIII Wydział Cywilny⁹³

⁹² Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych. Dz.U. 2001 nr 98, p. 1070 ze zm.

⁹³ <http://www.zabrze.sr.gov.pl/struktura.php>

Tabele poniżej przedstawiają liczbę spraw, które wpłynęły do Sądu i stopień ich załatwienia.

Różnica między liczbą spraw, które wpłynęły a które załatwiono w poszczególnych wydziałach w danym roku, wynika z faktu załatwienia spraw również z lat wcześniejszych.

Tabela 270 Działalność Sądu Rejonowego

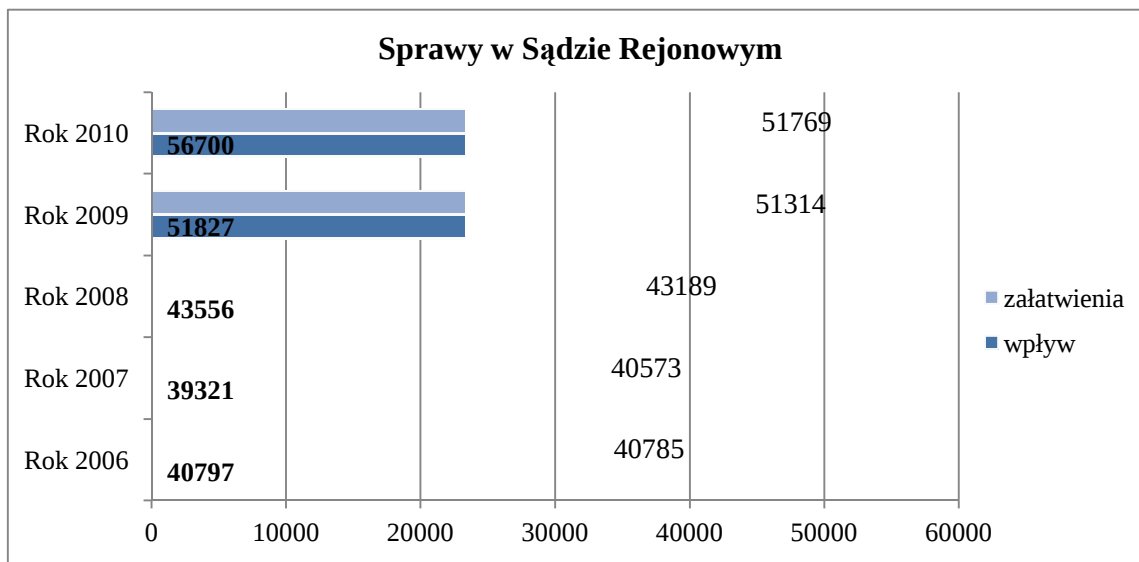
Wydział	Rok 2006		Rok 2007		Rok 2008		Rok 2009		Rok 2010	
	W*	Z*	W*	Z*	W*	Z*	W*	Z*	W*	Z*
I Cywilny	7 535	7 658	1 619	2 149	1 866	1 892	2 134	1 981	2 423	2 305
II Karny	3 341	3 492	4 047	4 080	3 684	3 825	3 589	3 471	5 129	4 909
III Rodziny i Nieletnich	4 908	4 940	5 133	5 161	5 107	4 951	5 682	4 982	5 633	2 082
IV Pracy	1 043	1 001	588	730	710	716	515	524	455	473
V Gospodarczy	2 072	1 991	1 849	1 981	1 951	1 971	2 189	2 149	2 622	2 575
VI Ksiąg Wieczystych	16 723	16 417	10 018	10 304	11 348	11 404	12 015	11 771	10 239	10 507
VII Karny	5 175	5 286	5 415	5 758	6 114	5 700	7 346	8 917	8 422	6 866
VIII Cywilny	b.d.	b.d.	10 652	10 410	12 776	12 730	18 357	17 519	21 777	22 052
SUMA	40 797	40 785	39 321	40 573	43 556	43 189	51 827	51 314	56 700	51 769

Źródło: Sąd Rejonowy

W – wpływ

Z – załatwienia

Wzrasta liczba spraw w Sądzie Rejonowym. Na stopień załatwienia spraw w Sądzie mają wpływ sprawy niezałatwione z lat poprzednich, co uwidacznia poniższy wykres przedstawiający liczbę wpływających spraw i ich załatwienie w poszczególnych latach.

Rysunek 52 Sprawy w Sądzie Rejonowym. Wpływy i załatwienia. Lata 2006-2010

Źródło: Wykres na podstawie danych Sądu Rejonowego w Zabrzu

W poszczególnych wydziałach sądu funkcję ławników sądowych pełniło:

Tabela 271 Ławnicy. Sąd Rejonowy. Lata 2006-2010

rok		Liczba ławników	Łącznie
2006	Wydział Rodzinny	51	145
	Wydział Pracy	94	
2007	Wydział Rodzinny	51	145
	Wydział Pracy	94	
2008	Wydział Rodzinny	97	139
	Wydział Pracy	42	
2009	Wydział Rodzinny	97	135
	Wydział Pracy	38	
2010	Wydział Rodzinny i Nieletnich	97	136
	Wydział Pracy	39	

Źródło: Sąd Rejonowy

Funkcjonariuszami publicznymi, pełniącymi funkcje w sądzie są również kuratorzy sądowi. Realizują oni zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, związane z wykonywaniem orzeczeń sądu.

Kuratorami sądowymi są:

- 1) zawodowi kuratorzy sądowi, zwani „kuratorami zawodowymi”
- 2) społeczni kuratorzy sądowi, zwani „kuratorami społecznymi”.

Kuratorzy sądowi wykonujący orzeczenia w sprawach karnych są kuratorami dla dorosłych, a wykonujący orzeczenia w sprawach rodzinnych i nieletnich są kuratorami rodzinnymi.⁹⁴

Funkcję kuratorów sądowych w 2010 roku pełniło łącznie 26 kuratorów zawodowych i 216 kuratorów społecznych. W poszczególnych latach, pełniła te funkcje następująca liczba osób:

Tabela 272 Kuratorzy sądowi w sprawach rodzinnych i nieletnich. Lata 2006-2010

ROK	Liczba kuratorów zawodowych ds. Rodzinnych i Nieletnich	Liczba kuratorów społecznych ds. Rodzinnych i Nieletnich	Ilość nadzorów w sprawach rodzinnych	Ilość nadzorów w sprawach nieletnich	Ilość nadzorów w sprawach o leczenie odwykowe	Łącznie liczba nadzorów
2006	7	63	459	498	b.d.	957
2007	7	62	567	531	b.d.	1 098
2008	10	67	779	360	b.d.	1 139
2009	9	70	870	318	10	1 198
2010	9	69	769	333	b.d.	1 102

Źródło: Sąd Rejonowy

⁹⁴ Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych. Dz.U. 2001 Nr 98, p. 1071 ze zm.

W 2010 roku przeprowadzono:

- wywiady środowiskowe prowadzone przez kuratorów zawodowych ds. rodzinnych - 577
- liczba złożonych wniosków – 607
- posiedzenia wykonawcze, w których uczestniczyli kuratorzy rodinni – 392, na których rozpatrzono 2 357 spraw,
- wywiady środowiskowe do spraw w toku – 2049.

Tabela 273 Kuratorzy sądowi w sprawach karnych. Lata 206-2010

ROK	Liczba kuratorów zawodowych ds. karnych	Liczba kuratorów społecznych ds. karnych	Wykonywane dozory	Kara ograniczenia wolności i praca społecznie użyteczna	Kontrola okresu próby bez dozoru	Inne sprawy	Łącznie liczba dozorów
2006	10	105	1916	559	588	b.d.	3 063
2007	12	113	1 999	373	1 113	b.d.	3 485
2008	14	128	2 516	537	588	14	3 655
2009	15	140	2 388	386	705	35	3 514
2010	17	147	2 247	386	769	29*	3 431

Źródło: Sąd Rejonowy

*w tym: Przerwa w wykonywaniu kary (10 spraw), przygotowanie skazanego do zwolnienia z zakładu karnego (19 spraw).

Zarówno w sprawach karnych jak i w sprawach rodzinnych i nieletnich zdecydowanie największą liczbę stanowią kuratorzy społeczni. Należy jednak mieć na uwadze to, że ustawa o kuratorach sądowych przewiduje limit spraw, którymi mogą się zajmować kuratorzy społeczni - liczba dozorów lub nadzorów sprawowanych przez osobę nie powinna przekraczać 10

Tabela 274 Komornicy sądowi

Rok	2006 r.	2007 r.	2008 r.	2009 r.	2010 r.
Liczba komorników sądowych	4	4	5	6	7

Źródło: Sąd Rejonowy

16 Kultura i sztuka

W Zabrzu znajdują się następujące ośrodki kultury:

- Muzea
 - Muzeum Miejskie
 - Muzeum Górnictwa Węglowego
 - Skansen Górniczy „Królowa Luiza” – Oddział Muzeum Górnictwa Węglowego
 - Zabytkowa Kopalnia Węgla Kamiennego Guido
- Kina
 - Kino Roma,
 - Multikino
- Muzyka
 - Dom Muzyki i Tańca,
 - Filharmonia Zabrzeńska,
 - Chóry:
 - Chór „Resonans con tutti”
 - Zabrzeński Chór Kameralny „Passionata
 - Zabrzeński Chór Chłopięco-Męski „Pueri Cantores Silesienses”
 - Chór Mieszany „Lutnia”
 - Chór dziewczęcy „Tarantella”
- Teatr – Teatr Nowy w Zabrzu
- Biblioteki – Miejska Biblioteka Publiczna im. Jerzego Fusieckiego w Zabrzu – 22 filie biblioteczne
- Miejski Ośrodek Kultury – z 4 dzielnicowymi ośrodkami kultury
- 4 Ogniska Pracy Pozaszkolnej

Spośród wyżej wymienionych Miasto prowadzi 7 instytucji kultury:

1. Teatr Nowy, Pl. Teatralny 1;
2. Filharmonia Zabrzeńska, ul. Park Hutniczy 7;
3. Dom Muzyki i Tańca, ul. Gen. de Gaulle’a 17;
4. Miejski Ośrodek Kultury z filiami
 - a) Miejski Ośrodek Kultury „Guido”, ul. 3 Maja 91A;
 - b) Dzielnicowy Ośrodek Kultury w Biskupicach, ul. Kossaka 23;
 - c) Dzielnicowy Ośrodek Kultury Kończyce, ul. Dorotki 3;
 - d) Dzielnicowy Ośrodek Kultury Pawłów, ul. Sikorskiego 114;
 - e) „Kino Roma”, ul. Padlewskiego 4;
 - f) Świetlica Dzielnicowa Grzybowice; ul. Badestinusa 60.
5. Miejska Biblioteka Publiczna w Zabrzu
6. Muzeum Miejskie w Zabrzu, ul. 3 Maja 91;
 - Filia „Galeria Café Silesia, ul. 3 Maja 6.
7. Zabytkowa Kopalnia Węgla Kamiennego Guido, ul. 3-go Maja 93.

Ponadto w mieście działają:

1. Młodzieżowy Dom Kultury Nr 1, ul. Tarnopolska 50;
2. Młodzieżowy Dom Kultury Nr 2, ul. 3 Maja 12;
3. Ognisko Pracy Pozaszkolnej Nr 3, ul. Opolska 29;
4. Ognisko Pracy Pozaszkolnej Nr 4, ul. Korczoka 98;
5. Centrum Organizacji Pozarządowych, ul. Brodzińskiego 4.

Oprócz miejskich instytucji kultury w Zabrzu działają:

1. Muzeum Górnictwa Węglowego ze Skansenem Górniczym „Królowa Luiza”, którego organem założycielskim jest Marszałek Województwa Śląskiego, ul. 3 Maja 17;
2. Centrum Kultury Alternatywnej „Wiatrak”, ul. Wolności 395;
3. Klub Spółdzielni Mieszkaniowej „Kwadrat”, ul. Ślęczka 8
4. Klub Spółdzielni Mieszkaniowej „Pastel”, ul. Sobieskiego 4b
5. Multikino, ul. Gdańska 18.

W Zabrzu znajduje się także:

- Międzynarodowe Centrum Dokumentacji i Badań Dziedzictwa Przemysłowego dla Turystyki, które jest integralną częścią Zabytkowej Kopalni Węgla Kamiennego „Guido”. Centrum stawia sobie za zadanie oferowanie usług dla sektora turystycznego i dysponentów obiektów przemysłowych oraz zaangażowanie we współpracę oraz wymianę doświadczeń z innymi, międzynarodowymi i krajowymi instytucjami, związanymi z dziedzictwem przemysłowym dla turystyki – jego ochroną, promocją, nadawaniem nowych wartości.

Projekty kulturalne prowadzone przez Miasto:

1. Festiwal Dramaturgii Współczesnej „Rzeczywistość przedstawiona”;
2. Międzynarodowy Festiwal Rysowania;
3. Międzynarodowa Parada Regionów – przegląd zespołów folklorystycznych z różnych regionów i krajów;
4. Międzynarodowy Festiwal Muzyki Organowej im. ks. A. Chlondowskiego;
5. Międzynarodowa Konferencja Naukowa z cyklu „Kultura Europy Środkowej”;
6. „Skarbnikowe Gody”;
7. Festiwal Orkiestr im. E. Czernego;
8. Festiwal Kwiatów;
9. Zabrzeńskie Dni Muzyki Dawnej;
10. Muzyczne Lato;
11. Międzynarodowy Festiwal Tańca
12. Tydzień Ziemi (wspólnie z Muzeum Górnictwa Węglowego).

Oprócz wymienionych, wśród dorocznych imprez i przedsięwzięć należą także, m.in.: Koncerty świąteczne i noworoczne, impreza pn. „Idą Święta”, koncerty z okazji Święta Miasta i uroczystości wręczania Wyróżnień im. św. Kamila, „Jaz Festiwal Muzyki Improwizowanej”, którym patronuje Prezydent Miasta.

Miasto współpracuje z Biurem Międzynarodowego Konkursu Dyrygenckiego im. Grzegorza Fitelberga, a także Festiwalu Muzyki im. Grzegorza G. Gorczyckiego.

Podjęmowana jest także współpraca z miastami partnerskimi: Tmną, Równem i Kaliningradem w dziedzinie plastyki (udział w Festiwalu Rysowania) i teatru (udział zabrzeńskiej młodzieży w Festiwalu teatralnym w Kaliningradzie). Teatr Nowy w Zabrzu brał udział w Fetiwalu teatralnym w Egipcie. Duże sukcesy odnotowuje także Zabrzeński Chór Młodzieżowy „Resonans con tutti” biorący udział w konkursach i festiwalach krajowych i zagranicznych.

16.1 Muzeum Miejskie

Muzeum Miejskie w Zabrze
działy merytoryczne i administracja
ul. 3 Maja 91,
41-800 Zabrze
tel.: 032 271 56 89
fax: 032 271 56 80

sale wystawowe: „Galeria Café Silesia”
ul. 3 Maja 6
41-800 Zabrze
tel.: 032 777 05 01

Ze względu na stan techniczny budynku dotychczasowej siedziby Muzeum, przy Pl. Krakowskim, zbiory placówki, od listopada 2006 roku, znajdują się w siedzibie tymczasowej, przy ul. 3 Maja 91. Ekspozycje muzealne prezentowane są na terenie Zabrze – w nowo uruchomionej „**Galerii Café Silesia**” - przy ul. 3 Maja 6.

Na strukturę Muzeum składają się:

- **Dział Historii** - Najważniejszą część zgromadzonych eksponatów stanowią te związane z historią Zabrze i jego obecnych dzielnic. Dokumentują one różne przejawy działalności zawodowej i społecznej mieszkańców naszego miasta. Zgromadzono także kilka innych kolekcji związanych z historią Śląska. Muzeum posiada eksponaty związane z Polskimi Siłami Zbrojnymi na Zachodzie. Osobną część zbiorów Działu Historii stanowią numizmaty z kolekcjami śląskiego pieniądza zastępczego i medali zabrzańskich.
- **Dział Kultury** - Zasadniczy trzon zgromadzonych zbiorów związany jest z terenem Zabrze i jego najbliższą okolicą. W skład zbiorów działu wchodzi szereg kolekcji z zakresu kultury materialnej, jak i duchowej charakterystycznej dla terenu Zabrze i najbliższych okolic. Ponadto gromadzone są kolekcje związane z obecnymi na terenie Górnego Śląska mniejszościami etnicznymi, narodowościowymi, wyznaniowymi. Znajduje się tu także kolekcja starej fotografii, głównie portretowej. Najstarsze z fotografii pochodzą z przełomu lat 70. i 80. XIX w. Uzupełnienie zbiorów stanowi archiwum badawcze Działu Kultury zawierające materiały fotograficzne (klisze oraz zdjęcia), teksty z wywiadów terenowych oraz nagrania pozyskiwane w trakcie badań i penetracji terenowych prowadzonych od lat 60. XX w.
- **Dział Plastyki** – Składa się z Działu Plastyki Nieprofesjonalnej i Działu Sztuki. Ten pierwszy, zgromadził najbardziej znaczącą (w skali regionu, ale również kraju) kolekcję twórczości śląskich środowisk nieelitarnych (plebejsko-miejskich) - malarstwa, grafiki i rzeźby (zwłaszcza w węglu). Dział wzbogacają przykłady sztuki "innej" z terenu całej Polski, przede wszystkim Nikifora (30 prac) i E. Monsiela. Dział Sztuki dokumentuje artystyczną aktywność lokalnego, zabrzańskiego środowiska plastycznego.
- **Dział Dokumentacji, Oświaty i Promocji** – Zajmuje się dokumentacją i popularyzacją muzeum i jego zbiorów. Prowadzona jest także biblioteka, która gromadzi literaturę dotyczącą zagadnień z zakresu: historii, historii sztuki, kultury, numizmatyki, muzealnictwa i historii regionu. Biblioteka działa na zasadach czytelnicy - dla osób z zewnątrz czynna jest w godzinach otwarcia muzeum.

W roku 2010 zorganizowano 35 imprez kulturalnych: w „Galerii Café Silesia” (7), w hotelu „Diament” w Zabrze (5), poza własną siedzibą (4).

Organizowano także 10 innych imprez (typu konkursy, konferencje, koncerty), a także 9 spotkań w ramach „Czwartkowych spotkań”.

Od 15 lat Muzeum przeprowadza eliminacje konkursu plastycznego dla dzieci i młodzieży „Moja przygoda w muzeum” połączonego z wystawą pokazującą najlepsze prace. Prace te następnie wysyłane są na finał krajowy do Torunia. Na przestrzeni 15 minionych lat wiele prac młodych twórców z Zabrze, głównie reprezentujących kluby i ogniska plastyczne otrzymało nagrody i wyróżnienia.

W ramach Śląskiej Estrady Gitarzystów, muzeum zainicjowało we współpracy ze Śląskim Stowarzyszeniem Miłośników Gitary Klasycznej 2 koncerty gitarowe, której uczestnikami byli uczniowie śląskich, w tym również zabrzańskich szkół muzycznych.

Przeprowadzono 2 konkursy wspierające działalność kulturalną wśród młodzieży:

- „Moja przygoda w Muzeum” konkurs plastyczny dla dzieci i młodzieży (8.03.2010 – 15.05.2010)
- „Dzień Nauki” (17.09.2010), w jego ramach pracownicy działu Dokumentacji, Oświaty i Promocji muzeum przygotowali konkursy z wiedzy o regionie oraz zabrzańskich zabytkach.

W roku 2010 w imprezach organizowanych przez Muzeum Miejskie uczestniczyły 7382 osoby.

16.2 Muzeum Górnictwa Węglowego

Muzeum Górnictwa Węglowego

ul. 3-go Maja 19 41-800 Zabrze

tel./fax 32 271-88-31, 32 271-65-91

Muzeum górnictwa powstało 23.01.1981 roku jako jedyne, państwowe muzeum tej branży w Polsce. Zasadniczą część kolekcji stanowią muzealia techniczne reprezentujące poszczególne działy górnictwa: urabianie, odwadnianie, wentylację, transport, oświetlenie, miernictwo, łączność. Znajdują się tu bogate archiwalia (z unikatową kolekcją XVIII i XIX-wiecznych rysunków technicznych) i zbiory geologiczne (z fascynującym zapisem świata karbońskiego utrwalonym w skamielinach i odciskach).

Siedzibą Muzeum jest gmach dawnego starostwa, wzniesiony w stylu eklektycznym w roku 1874 r. Jego ostateczna rozbudowa z 1906 r. jest dziełem berlińskiego architekta Arnolda Hartmanna. Budynek posiada jedno z najciekawszych, zabytkowych wnętrz w mieście, m.in. wielką, dwukondygnacyjną sień przeciętą drewnianą klatką schodową i Salę Witrażową - dawną salę zgromadzeń Sejmiku Powiatowego - z drewnianym, polichromowanym sklepieniem.

W skład muzeum wchodziły w 2010 r., m.in. działy:

- **Dział Historii i Techniki Górniczej** - gromadzi eksponaty i dokumentację dotyczącą historii górnictwa węglowego, nauki o górnictwie, rozwoju techniki górniczej, archeologii przemysłowej, geologii złoża węglowego i skał towarzyszących.
- **Dział Przeróbki Mechanicznej i Przetwórstwa Węgla** - gromadzi eksponaty i dokumentację dotyczącą wzbogacania, brykietowania, koksowania i chemicznej przeróbki węgla.
- **Dział Kultury Górniczej** - gromadzi zbiory i materiały dotyczące dawnej i współczesnej kultury górniczej, tradycji związanych z zawodem w zakresie sztuki malarstwa, rzemiosła artystycznego, medalierstwa, filatelistyki oraz szeroko pojętej obrzędowości górniczej.
- **Dział Oświatowy** - prowadzi działalność oświatową, popularyzatorską, edytorską.
- **Biblioteka naukowa** - gromadzi i opracowuje księgozbiór naukowy zgodny z profilem działalności Muzeum. Biblioteka posiada charakter zamknięty dla osób spoza muzeum.

Korzystanie ze zbiorów możliwe jest jedynie w czytelni i w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych.

Prócz siedziby głównej, Muzeum prowadziło także działalność w oddziale – Skansenie Górniczym „Królowa Luiza” przy Wolności 408-410 i przy ul. Sienkiewicza 43 w Zabrzu.

Stan zbiorów Muzeum na dzień 31 grudnia 2010 r. wynosił 36 539 eksponatów, w tym zbiory własne Muzeum – 36 152 zabytków o wartości 786 252,95 PLN oraz 387 depozytów.

Zewidencjonowano elektronicznie 7 907 kart ewidencyjnych zabytków, w tym 6 495 z dokumentacją wizualną.

W 2010 r. Muzeum Górnictwa Węglowego odwiedziło:

- ogółem 33 476 osób, w tym 8 704 (bezpłatnie)
- w tym w grupach wycieczkowych 21 340, z czego 20 605 osób stanowiła młodzież szkolna.

W sumie ze Skansenem, Muzeum Górnictwa Węglowego odwiedziło:

- ogółem 52 702 osoby, w tym 16 105 (bezpłatnie)
- w tym w grupach wycieczkowych 29 403, z czego 26 275 stanowiła młodzież szkolna.

W wystawach objazdowych uczestniczyło 4 020 osób.

W ramach działalności Muzeum, odbyło się 15 wystaw stałych, 21 wystaw czasowych, 26 wystaw czasowych oraz 13 wyjazdowych.

W sumie ze Skansenem, Muzeum Górnictwa Węglowego zrealizowano wystawy w liczbie⁹⁵:

Tabela 275 Wystawiennictwo Muzeum Górnictwa Węglowego, 2010 r.

Rodzaj wystawy	Liczba wystaw
stałe	24
czasowe	31
objazdowe	10

Źródło: BIP Muzeum Górnictwa Węglowego

16.3 Skansen Górniczy „Królowa Luiza”

Skansen Górniczy „Królowa Luiza”

Oddział Muzeum Górnictwa Węglowego

41-800 Zabrze, ul. Wolności 410

tel/fax (32) 370-11-27

Usytuowany jest na terenie dawnej państwowej kopalni pruskiej, jednej z pierwszych, założonej w 1791 roku. Kopalnia powstała dzięki staraniom starosty górniczego, nazywanego: ojcem górnoląskiego przemysłu”, Fryderyka Wilhelma Redena. W XIX wieku, na cześć urodziwej żony króla Prusa Wilhelma III, otrzymała imię Luiza.⁹⁶ Obiekty Skansenu wpisane są do rejestru zabytków województwa katowickiego jako dobra przemysłu i techniki o wartości historycznej w skali kraju.⁹⁷

Skansen składa się z dwóch części:

- naziemnej wokół dawnego szybu "CARNALL" - ul. Wolności 410
- podziemnej wokół nieistniejącego już szybu "WILHELMINA" ul. Sienkiewicza 43.

⁹⁵ Powyższe dane statystyczne dotyczące Muzeum Górnictwa Węglowego pozyskano ze strony BIP Muzeum: <http://bip.muzeumgornictwa.pl/obrazki/cms/263.zalaczniki.pdf>: Sprawozdanie opisowe z działalności Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu w roku 2010

⁹⁶ Źródło: „Zabrze krok po kroku”, autor tekstu: Dariusz Walerjański.

⁹⁷ Panorama Kultury Zabrze, ZIS Zabrze

Część naziemna: Wokół dawnego szybu "Carnall" położone są budynki maszynowni, nadszybia, rozdzielni elektrycznej. Odwiedzający to miejsce mają okazję zobaczyć urządzenia szybowe i łączności sygnalizacyjnej, ekspozycje zawiesi klatkowych, warsztat szybowy, oddziałową stację ratownictwa górniczego, a także wnętrza rozdzielni elektrycznej 6 KV. Z wierzchołka stalowej, nitowanej wieży wyciągowej o wysokości 30 m podziwiać można przemysłową panoramę Górnego Śląska.

Obok zabytków techniki górniczej, na terenie Skansenu znajduje się, w budynku dawnej kompresorowni, kolekcja zabytkowych samochodów i motocykli prezentowana przez Koło Pojazdów Zabytkowych Automobilklubu Śląskiego. Turyści mogą także podziwiać kolekcję pojazdów militarnych takich jak: scoty, brdm, wyrzutnię rakiet, ciężarówki, wozy łącznościowe należące do Zabrzeńskiej Grupy Płetwonurków "DELFINY". Teren Skansenu bywa miejscem wielu niecodziennych działań kulturalnych, takich jak: koncerty, spektakle teatralne, wystawy, happeningi, czy rajdy zabytkowych pojazdów.⁹⁸

Część podziemna: Położona jest wokół nieistniejącego już szybu "Wilhelmina". Turyści mogą przemierzać podziemne chodniki kopalni o łącznej długości 1,5 km i głębokości do 35 m. Podziemne chodniki i wyrobiska znajdują się na różnych poziomach i połączone są pochylniami. Niezapomnianych wrażeń dostarcza uczestnictwo w pokazie pracy zabytkowego kombajnu jednobębnowego z lat 50-tych XX wieku oraz współczesnego kombajnu chodnikowego. Ponadto można obejrzeć czynną magistralę odstawy urobku, czyli urządzenia dzięki którym węgiel transportowany jest od ściany do wozów, a także zróżnicowany tabor transportu podziemnego. Zwiedzanie kończy przejazd górniczą kolejką "Karlik" na trasie o długości 0,5 km.

W podziemiach znajduje się Karczma "Guibald" serwująca tradycyjne potrawy śląskie.⁹⁹

W 2009 roku Skansen „Królowa Luiza” odwiedziło 20 161 turystów. Uzyskano wpływy w wysokości 126 580 zł.

Frekwencja w Skansenie w 2010 r. ogółem wyniosła 15 206 zwiedzających, w tym 7 401 bezpłatnie. Zwiedzających w grupach wycieczkowych było 8 063, w tym młodzieży szkolnej 5 670 osób.¹⁰⁰

16.4 Zabytkowa Kopalnia Węgla Kamiennego GUIDO w Zabrze

Zabytkowa Kopalnia Węgla Kamiennego GUIDO w Zabrze

ul. 3 Maja 93 41-800 Zabrze

tel./fax (032) 271-40-77; 271-48-59

Kopalnia Węgla Kamiennego została założona w 1855 roku przez hrabiego Gwidona Henckla von Donnersmarcka. Otwarta dla ruchu turystycznego została 16 czerwca 2007 r.

Jest to jedyna zabytkowa kopalnia węgla kamiennego w Europie z możliwością zjazdu na poziomy 170 m i 320 m. Posiada autentyczne XIX-wieczne podziemne wyrobiska. Prezentuje ekspozycje przedstawiające metody wydobywania węgla i pracy górnika z przełomu XIX i XX wieku.

Poziom 170 – to podziemna trasa, w doskonale zachowanych korytarzach i komorach górniczych ze znajdującymi się tu świetnie zachowanymi stajniami końskimi sprzed przeszło stu lat.

⁹⁸ źródło: www.muzeumgornictwa.pl

⁹⁹ źródło: www.muzeumgornictwa.pl

¹⁰⁰ <http://bip.muzeumgornictwa.pl/obrazki/cms/263.zalaczniki.pdf>:

Poziom 320 to drugi najgłębszy poziom zabytkowej kopalni o łącznej długości ponad 2 km. Zwiedzający zaopatrzony w hełm górniczy, lampę i pochłaniacz ma okazję zobaczyć, m.in. jak pracuje kombajn chodnikowy zwany Alpiną czy potężny kombajn węglowo bębnowy KWB, przenośniki taśmowe w ruchu, może dotknąć „żyły czarnego węgla”.

Kopalnia Guido, oprócz ochrony zabytków oraz działalności turystycznej, prowadzi szeroko zakrojoną działalność kulturalną. Odbywają się tu różnego typu imprezy kulturalne, koncerty, przedstawienia teatralne, imprezy komercyjne, również w podziemiach Kopalni.

W 2008 roku ZKWK Guido odwiedziło ponad 33 500 turystów, w tym wielu zagranicznych, natomiast w 2009 roku - 66 097 osób.

W 2010 r. instytucję odwiedzili turyści i goście, odwiedzający instytucję w liczbie ponad 72 000 (pod ziemią) i około 3000.

W roku 2010 instytucja zorganizowała 15 dużych imprez kulturalnych dla około 4 200 osób.

Kopalni przyznano prestiżowe nagrody jak „Kompas” Polskiej Izby Turystyki, tytuł „Ambasadora Śląska” w kategorii „Miejsce” w plebiscycie organizowanym przez Dziennik Zachodni oraz portal Nasze Miasto, certyfikat „Pojechany weekend” przyznany przez TVN Turbo, certyfikat „Perła w koronie” przyznawany przez Dziennik Zachodni, nagrodę „Najwyższa Jakość Quality International 2010”. Złoty medal za brzońska przemysłowa perełka otrzymała za aktywność w dziedzinie turystyki przemysłowej i promocji zabytków techniki. ZKWK „Guido” zwyciężyła w kategorii: usługi - firma do 100 pracowników.

16.5 Kina

Mieszkańcy Zabrze mają do dyspozycji dwa kina: Roma oraz jedno z kompleksów kinowych: Multikino.

Kino **ROMA** to najstarsze kino na Śląsku, które od 85 lat jest miejscem kontaktu mieszkańców Zabrze z kulturą i sztuką z całego świata. Widownia mieści obecnie 380 osób.

Kino Roma to nie tylko spektakle filmowe. Organizowane są również spotkania ze znanymi i poważanymi osobami życia publicznego i kulturalnego. Często gośćmi kina są aktorzy teatrów niezależnych przedstawiający swoją twórczość szerokiej publiczności. Organizowane są również spektakle kabaretowe oraz profilaktyczne dla młodzieży w wieku szkolnym. Bardzo często mają miejsce uroczystości wieńczące projekty kulturalne przeprowadzane w naszym mieście, jak również koncerty charytatywne. Kino to jest agendą Miejskiego Ośrodka Kultury.

MULTIKINO to bardzo nowoczesny multikompleks. Powstało pod koniec 2000 roku i posiada w swoim gmachu 13 sal kinowych, w których w sumie znajduje się 2948 miejsc oraz 55 miejsc dla niepełnosprawnych.

Oferuje również ciekawe imprezy i rozrywki pozafilmowe, którymi są, m.in.: występy kabaretów i transmisje wydarzeń sportowych na wielkim ekranie.

16.6 Dom Muzyki i Tańca

Dom Muzyki i Tańca

ul. Gen. de Gaulle'a 1741-800 Zabrze

tel. (32) 271 56 41, (32) 271 56 42

fax: (32) 271 56 44

Sala widowiskowa wzniesiona w 1959 r. to miejsce licznych imprez rozrywkowych, które gości czołowych artystów krajowych i zagranicznych. Pod względem liczby miejsc na widowni, parametrów akustycznych i możliwości technicznych, DMiT to jedno z najlepszych miejsc w Polsce. W głównej klimatyzowanej sali widowiskowej, liczącej 2000 miejsc ułożonych w amfiteatralny układ, organizowane są duże widowiska sceniczne, koncerty, pokazy artystyczne i zamknięte imprezy okolicznościowe. Mniejsze pomieszczenia Domu Muzyki i Tańca, jak chociażby mała scena w Kawiarni Artystycznej, idealnie nadają się do spotkań, konferencji, sympozjów itp. Uczestnicy wszystkich imprez korzystać mogą z zaplecza gastronomicznego.

W strukturach DMiT znajdują się samorządowe media:

- **Telewizja Zabrze (Program Miejski GTV)** - to program informacyjny, obejmujący wydarzenia sportowe, kulturalne i artystyczne, a także szereg programów cyklicznych.
- **Nasze Zabrze Samorządowe** – miesięcznik społeczno-kulturalny, poruszający bieżące sprawy samorządu lokalnego.
- **Informator kulturalny SUFLER**, przedstawiający bogatą ofertę wydarzeń kulturalnych i sportowych realizowanych we wszystkich ośrodkach w mieście.

W 2008 roku w Domu Muzyki i Tańca zorganizowane zostały 32 imprezy, na które łącznie przybyło około 57 600 osób.

W 2009 roku Dom Muzyki i Tańca zorganizował 81 imprez kulturalno-artystycznych dla 108 117 osób oraz w miesiącach letnich imprezy plenerowe organizowane w ramach cyklu koncertów „Muzyczne Lato”.

W 2010 roku Dom Muzyki i Tańca zorganizował 105 imprez kulturalnych, w którym uczestniczyło 177 188 osób oraz w miesiącach letnich imprezy plenerowe organizowane w ramach cyklu koncertów „Muzyczne Lato”.

16.7 Filharmonia Zabrzeńska

Filharmonia Zabrzeńska

Zabrze 41-800

Park Hutniczy 7

tel.: 032 271 47 17

fax: 032 278 65 36

Orkiestra Symfoniczna Filharmonii w Zabrzu powstała w 1950 r., jako Filharmonia Górnicza Związku Zawodowego Górników. Początkowo zasadniczym celem działalności nowo powstałego zespołu symfonicznego było propagowanie i popularyzacja muzyki wśród klasy robotniczej śląskich zakładów pracy. Drugim nurtem działalności - szczególnie pielęgnowanym do dziś, jest akcja koncertów dla dzieci i młodzieży ze specjalnie przygotowanymi programami. Orkiestra Symfoniczna Filharmonii w Zabrzu liczy 60 muzyków, zaś jej Dyrektorem Naczelnym i Artystycznym jest od 1990 roku Sławomir Chrzanowski.

W 2010 roku Filharmonia Zabrzeńska uzyskała, po raz pierwszy w historii, bazę do dalszej działalności na europejskim poziomie, po adaptacji budynku byłej biblioteki Donnersmarcków.

Koszt adaptacji obiektu zamknął się kwotą 9 277 668,11 PLN. Wartość robót budowlanych w 2010 r. wyniosła 3 955 447,37 PLN.

W roku kalendarzowym 2010 orkiestra Filharmonii Zabrzeńskiej wykonała 80 różnych koncertów dla ponad 61 390 słuchaczy w 19 miastach naszego kraju.

Podobnie jak w latach minionych koncerty obejmowały kilka podstawowych nurtów działalności:

1.KONCERTY SYMFONICZNE - w 2010 r. zagrano 21 koncertów tego typu, z artystami najwyższej klasy. Znakomite nazwiska solistów potwierdzają wysoce ustabilizowaną pozycję i renomę orkiestry na rynku muzycznym.

2.KONCERTY ORATORYJNE - Filharmonia 7 razy wykonywała koncerty z udziałem chóru. Zabrzmiąło kilka wielkich dzieł historii tego gatunku: Requiem, Litania Loretańska oraz Msza Koronacyjna-Mozarta, Messa di Gloria Pucciniego, Te Deum J. Świdra i Stworzenie świata. Podczas tych wykonań najczęściej towarzyszył zabrzeński chór Resonans con tutti. Występowały także chóry PR z Krakowa i „Harmonia” z Cieszyna oraz znakomici soliści.

3.KONCERTY POPULARNE I OKOLICZNOŚCIOWE - Filharmonia Zabrzeńska miała okazję 33 razy spotkać się z widownią kilkunastu miast Polski. Ogromnym sukcesem orkiestry stało się także zaproszenie do wykonania ogólnopolskiej trasy koncertowej (7 koncertów w Zabrzu, Poznaniu, Wrocławiu, Gdyni i Warszawie) w projekcie „Magiczne koncerty Disneya”, gdzie dla kilkunastu tysięcy młodych słuchaczy zagrała muzykę filmową. Ponadto zespół nagrał w nowej sali płytę dla Fundacji Rozwoju Kardiologii w Zabrzu z udziałem wybitnych polskich artystów sceny i estrady.

4.KONCERTY DLA SZKÓŁ I PRZEDSZKOLI - w 19 koncertach dla dzieci i młodzieży szkolnej zgrupowanych w 9 tematach, wzięło udział 2804 dzieci. Akcja ta cieszy się niesłabnącym powodzeniem, choć z racji niedostatku środków finansowych w niektórych środowiskach, kilka koncertów nie doszło do skutku. Podczas koncertów szkolnych wielokrotnie goszczono nieodpłatnie dzieci specjalnej troski.

16.8 Teatr Nowy w Zabrzu

Teatr Nowy w Zabrzu

Plac Teatralny 141-800 Zabrze

Centrala - Telefon+48 32 271-32-56

Teatr Nowy w Zabrzu mieści się w dawnym kasynie Huty Donnersmarck. Został założony w 1959 roku.

W zabrzeńskim Teatrze Nowym pracowało (lub z nim współpracowało) wielu najlepszych aktorów scen śląskich, uhonorowanych Złotymi i Srebrnymi Maskami – regionalną nagrodą przyznawaną najwybitniejszym twórcom teatralnym. Byli wśród nich m.in.: Hanna Boratyńska, Wincenty Grabarczyk, Mieczysław Całka, Andrzej Lipski, Wojciech Leśniak, Zbigniew Stryj. Na przestrzeni lat z Teatrem Nowym w Zabrzu współpracowało także wielu znanych reżyserów, scenografów i muzyków.

Prócz podstawowej działalności, Teatr Nowy prowadzi lekcje teatralne dla młodzieży, w 2010 r. przeprowadzono 28 takich lekcji.

- W 2008 roku Teatr Nowy zrealizował 8 premier, 179 spektakli w siedzibie oraz 45 spektakli w terenie, które łącznie obejrzało 33 098 widzów.
- W 2009 roku Teatr Nowy wystawił 183 przedstawienia w siedzibie Teatru, 42 przedstawienia wyjazdowe; w sumie dla 37 886 widzów.

- W 2010 roku Teatr Nowy przygotował 4 premiery, wystawił 216 przedstawień w siedzibie Teatru oraz 36 przedstawień wyjazdowych. Obejrzało je w sumie 41 831 widzów, w tym 33 719 w siedzibie.

Spektakle prezentowane były w obrębie województwa śląskiego, jak i poza nim. Prezentowane były w Warszawie, Włocławku, Lublinie na Ogólnopolskim Festiwalu Komедии TALIA w Tarnowie, w Świnoujściu i Kołobrzegu.

Z ważnych wydarzeń w życiu Teatru brał udział:

- w Metrolitalarnej Nocy Teatrów, w której wszystkie punkty programu zrealizowane były przy nadkompletach widzów,
- w XXII Międzynarodowym Festiwalu Teatru Eksperymentalnego w Kairze.

W 2010 r. odbyła się X jubileuszowa edycja **Ogólnopolskiego Festiwalu Dramaturgii Współczesnej „Rzeczywistość przedstawiona”**, którego organizatorem jest Teatr Nowy w Zabrzu (wraz z Miastem Zabrze). Festiwal dzięki spektaklom konkursowym prezentowanym przez najlepsze zespoły teatralne z kraju przybliży społeczności regionu śląskiego (i nie tylko) najciekawsze realizacje dramatu współczesnego zarówno polskiego jak i obcego, powstałego po roku 1989. W imprezach festiwalowych wzięło udział ponad 3 000 osób.

16.9 Miejska Biblioteka Publiczna

Miejska Biblioteka Publiczna im. Jerzego Fusieckiego w Zabrzu

ul. Ks. J. Londzina 3

41-800 Zabrze

Nr tel.: (032) 271 42 24; 271 73 57

Jest to jedna z pierwszych instytucji kultury działających po II wojnie światowej w Zabrzu, powołana w 1945 roku oraz druga w Polsce w pełni skomputeryzowana Biblioteka Publiczna - wszystkie placówki biblioteki są skomputeryzowane.

Poniżej przedstawiono wykaz filii Miejskiej Biblioteki Publicznej:

Tabela 276 Filie Miejskiej Biblioteki Publicznej

Filia nr 1 ul. Wolności 450 - zamknięta	Filia nr 11 ul. Wolności 177
Filia nr 2 ul. Bytomska 28	Filia nr 12 (wypożyczalnia dla niewidomych) Pl. Krakowski 5
Filia nr 3 ul. Pestalozziego 16	Filia nr 13 ul. Wyzwolenia 9
Filia nr 4 ul. Czarnieckiego 44	Filia nr 14 ul. gen. de Gaulle'a 81
Filia nr 5 ul. Tarnopolska 50	Filia nr 15 ul. H. Jordana 52
Filia nr 6 ul. Krakowska 52	Filia nr 16 ul. Banachiewicza 12
Filia nr 7 ul. Ks. J. Badestinusa 60	Filia nr 17 ul. Korczoka 96
Filia nr 8 ul. Wł. Sikorskiego 114	Filia nr 18 ul. Młodego Górnika 2c
Filia nr 9 ul. J. Paderewskiego 53	Filia nr 19 ul. Sobieskiego 31
Filia nr 10 ul. K. Kruszyńy 1	Filia nr 20 Pl. Warszawski 1

Źródło: Miejska Biblioteka Publiczna w Zabrzu

oraz dwie czytelnie:

1. Czytelnia Ogólna ul. Wyzwolenia 4
2. Czytelnia Multimedialna ul. Wyzwolenia 2

Dane statystyczne za 2010 rok z podziałem na filie prezentuje poniższa tabela:

Tabela 277 Zasoby biblioteczne, liczba czytelników, 2010 r.

Lp.	Filia	Ilość woluminów	Ilość wypożyczeń	Liczba czytelników	Stopień informatyzacji (ilość komputerów)	Wpływy (vol.)	Ubytki (vol.)
1.	Wypożyczalnia Centralna	33055/1*	73 351	4 759	48	2 231	1 347
2.	Czytelnia Ogólna i Prasy	25 931/4 595*/1 636**	42 240/14*/27 5**	1 733	13	1 724/4 595*/41**	0
3.	Filia nr 1	13 053	zamknięta	zamknięta	0	7	7
4.	Filia nr 2	11 931	18 317	1 008	5	445	1 009
5.	Filia nr 3	12 406	9 349	480	2	348	22
6.	Filia nr 4	11 499	14 647	998	3	561	934
7.	Filia nr 5	13 281	23 286	1 284	3	846	154
8.	Filia nr 6	15 802	33 456	2 006	4	754	56
9.	Filia nr 7	7 850	4 484	236	2	303	17
10.	Filia nr 8	10 378	9 839	556	2	812	884
11.	Filia nr 9	10 534	9 538	524	2	562	498
12.	Filia nr 10	6 562	3 717	245	2	310	20
13.	Filia nr 11	21 191	57 784	3 029	5	1 601	217
14.	Filia nr 12	2 295*	13***/3 270*	149	1	278*	191*
15.	Filia nr 13	14 786	41 464	4 115	2	1 180	1 030
16.	Filia nr 14	22 344	41 917	2 730	4	1 060	2 386
17.	Filia nr 15	15 479	42 715	1 718	3	1 077	435
18.	Filia nr 16	12 171/411*	16 902	989	2	680	505/4 595*
19.	Filia nr 17	9 382	20 041	914	2	791	152
20.	Filia nr 18	8 133	3 168	168	2	298	10
21.	Filia nr 19	15 177	26 323	1 661	6	763	709
22.	Filia nr 20	13 319	28 333	2 456	6	836	844
RAZEM		304 264/7 302*/1 636**	520 884/3 284*/275**	31 758	119	17 189/4 873*/41**	11 236/4 786*

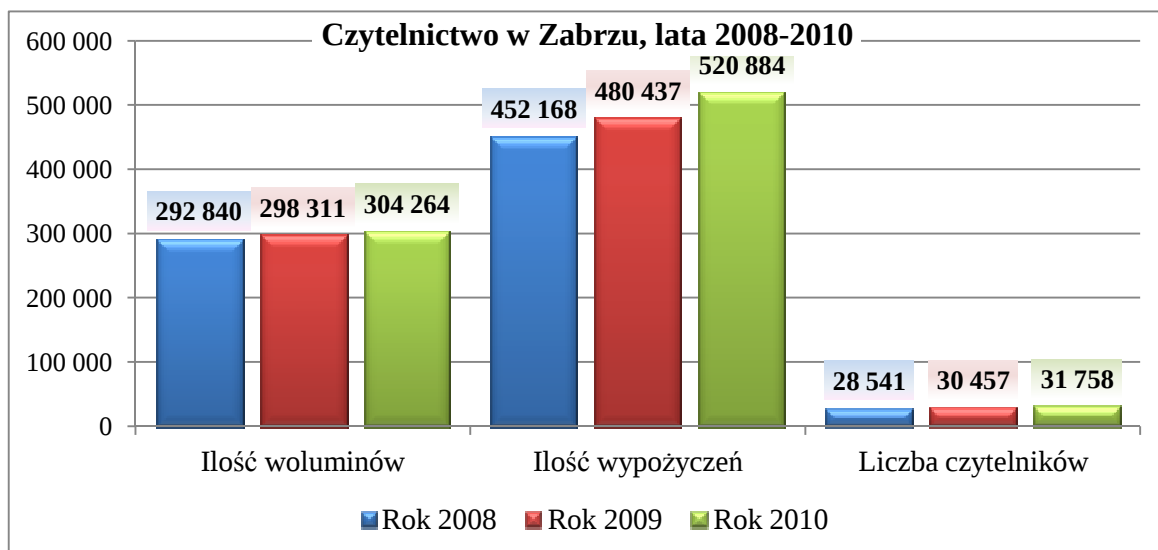
*zbiory specjalne

**czasopisma oprawne

stopień informatyzacji MBP- wszystkie placówki skomputeryzowane

*** w tym książki dydaktyczne

Źródło: Miejska Biblioteka Publiczna w Zabrze

Rysunek 53 Czytelnictwo w Zabrzu, lata 2008-2010

Źródło: Na podstawie danych Miejskiej Biblioteki Publicznej w Zabrzu

Na podstawie powyższych danych stwierdzić można, iż rośnie liczba czytelników, jak i liczba wypożyczeń w zabrzańskich bibliotekach.

Liczba wypożyczeń księgozbioru na 1 czytelnika, w 2010 r. wyniosła 16 woluminów.¹⁰¹

Liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną wyniosła 8 496 osób.

Poniższe dane przedstawiają stan czytelnictwa, na podstawie wskaźników GUS w Zabrzu, w sąsiadujących z Zabrzem miastach na prawach powiatu, oraz z miastem wojewódzkim:

Tabela 278 Biblioteki – wskaźniki. Zabrze i miasta przyległe. 2010 r.

Jednostka terytorialna	Ludność na 1 placówkę biblioteczną	Księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach
	2010 r.	2010 r.	2010 r.	2010 r.
	osoba	wol.	osoba	wol.
Zabrze	8 496	1 636,6	170	14,7
Ruda Śląska	10 211	2 175,5	124	22,2
Bytom	13 971	1 613,1	81	19,3
Gliwice	8 885	2 376,3	185	24,2
Katowice	8 293	8 449,4	322	15,7

Źródło: <http://www.stat.gov.pl>

W porównaniu z miastami sąsiednimi, w Zabrzu jest duża dostępność placówek bibliotecznych, z księgozbiorem w wielkości porównywalnej do Bytomia, z najniższą liczbą wypożyczeń księgozbioru na 1 czytelnika.

Prócz miejskich bibliotek, na terenie Zabrza znajdują się także:

- Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach Filia w Zabrzu. Z jej zbiorów korzystać mogą nauczyciele, pracownicy oświaty, studenci i inni doksztalający się.

¹⁰¹ Na podstawie danych MBP Zabrze

- Biblioteka Specjalistyczna Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu – Biblioteka posiada charakter zamknięty dla osób spoza muzeum. Korzystanie ze zbiorów możliwe jest jedynie w czytelni i w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych.
- Oddział Biblioteki Głównej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach z czytelnią w Rokitnicy:
 - zbiory wypożycza pracownikom, studentom oraz słuchaczom studiów doktoranckich Śląskiego Uniwersytetu Medycznego, bibliotekom i ośrodkom informacji naukowej w kraju i za granicą (na zasadach wypożyczania międzybibliotecznego), pracownikom szpitali klinicznych SUM,
 - wszystkim zainteresowanym udostępnia na miejscu – w czytelni – wszystkie gromadzone zbiory.
- Biblioteka i Czytelnia Wydziału Organizacji i Zarządzania Politechniki Śląskiej – ze zbiorów mogą korzystać studenci.
- Biblioteka Szkoły Wyższej im. Bogdana Jańskiego w Zabrzu – ze zbiorów mogą korzystać studenci.

16.10 Miejski Ośrodek Kultury w Zabrzu

Miejski Ośrodek Kultury

ul. 3 Maja 91a, 41-800 Zabrze

tel.: 32/278 08 02, faks/tel.: 32/375 09 80

Głównym celem Ośrodka jest rozpoznawanie i rozbudzanie zainteresowań oraz potrzeb kulturalnych mieszkańców miasta. Działalność oparta jest o współpracę z Radami Dzielnic, instytucjami i organizacjami działającymi we wszystkich dzielnicach Zabrza.

MOK na ul. 3 Maja 91 a dysponuje salą widowiskową na 400 miejsc siedzących oraz salą bankietową na 60 miejsc siedzących.

Miejski Ośrodek Kultury na terenie Zabrza posiada następujące filie i agendy:

Tabela 279 Filie MOK

Siedziba Miejskiego Ośrodka Kultury "Guido" 41-800 Zabrze, ul. 3-go Maja 91a tel.: 32 375 09 80	Agendy: zajęcia Tańca Nowoczesnego dla dzieci i młodzieży, Klub Szachowy, Koło Kultury Żywego Słowa, Klub Europejski, Świetlica Kuratorska, Koło Emerytów
Dzielnicowy Ośrodek Kultury w Zabrzu-Pawłowie 41-809 Zabrze, ul. Sikorskiego 114 tel.: 32 275 12 86	Agendy: Chór „Lutnia”, zespół „Traks i Katharsis”, kółko plastyczne, teatralne, czytelnicze, sportowe, kulturystyczne, językowe, seniorów, aerobik, pogotowie egzaminacyjne
Dzielnicowy Ośrodek Kultury w Zabrzu-Kończycach 41-810 Zabrze- Kończyce, ul. Dorotki 3 tel.: 32 275 04 07	Agendy: zajęcia z dziećmi i młodzieżą Ośrodka Kuratorskiego, rozgrywki w palanta, rozgrywki tenisa stołowego i piłki plażowej, spotkania Klubu Seniora i Związku Hodowców Gołębi, zajęcia kółka teatralnego, nauka gry w tenisa ziemnego, kółko szachowe

Filia "Kino Roma" 41-800 Zabrze, ul. Padlewskiego 4 tel.: 32 271 62 91	Agendy: Akademia Filmowa, Regionalna Akademia Filmu i Fotografii Domowej
Świetlica Dzielnicowa w Zabrzu - Grzybowicach 41-814 Zabrze, ul. Badestinusa 60 tel.: 32 273 82 58	Agendy: Zespół „Pop szit”, z tańca break-dance, aerobik, cztery drużyny szachowe, grupa tenisa stołowego
Dzielnicowy Ośrodek Kultury w Zabrzu-Biskupicach, ul. Kossaka 23 tel.: 32 376 61 30	Agendy: Klub Tańca Towarzyskiego, Klub Szachowy, Koło Żywego Słowa, Klub Europejski, Świetlica Kuratorska, Koło Emerytów

Źródło: MOK

W 2008 roku w imprezach, które odbyły się w 2008 roku na terenie MOK Zabrze lub których był organizatorem, uczestniczyło 15 000 osób.

Miejski Ośrodek Kultury w Zabrzu, w roku 2009, organizował 59 ważniejszych imprez artystycznych dla 13 305 osób, wspomagał organizacyjnie 94 miejskie imprezy. W MOK było organizowanych 47 imprez komercyjnych.

W 2010 roku, MOK zorganizował 69 ważniejszych imprez artystycznych dla 22 000 osób, wspomagał organizacyjnie 67 miejskich imprez.

16.11 Obiekty zabytkowe na terenie gminy Zabrze

W zakresie swych kompetencji, Miejski Konserwator Zabytków w 2010 roku:

- Opiniował projekty adaptacyjne, modernizacyjne oraz remonty obiektów zabytkowych chronionych na mocy planu – 14 opinii;
- Wydawał opinie konserwatorskie w sprawach remontów i adaptacji obiektów zabytkowych – 317 opinii;
- Prowadził i uzupełniał Gminną Ewidencję Zabytków, docelowo służącą do stworzenia Gminnego Programu Opieki nad zabytkami;
- Nadzorował i prowadził sprawy związane z udzielonymi dotacjami na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, niestanowiących własności Miasta Zabrze na rok 2010.

W dniu 5 czerwca 2010 r. weszła w życie ustawa o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz o zmianie niektórych innych ustaw¹⁰², wnosząca zmiany do systemu prawnej ochrony zabytków, w tym zmieniała zasady tworzenia gminnych ewidencji zabytków. W związku z wykazem zabytków nieruchomych wyznaczonych przez wojewódzkiego konserwatora zabytków do ujęcia w wojewódzkiej ewidencji zabytków znajdujących się na terenie gminy Zabrze, docelowo będzie stworzona gminna ewidencja zabytków.

➤ Obiekty wpisane do rejestru zabytków, znajdujące się na terenie miasta:

- Na terenie Zabrze, w 2010 r., wpisanych do rejestru zabytków, było **46 wpisów** dotyczących obiektów nieruchomych (w tym dwa osiedla). Szczegółowy rejestr tych obiektów znajduje się w załączniku nr 4 Raportu o Stanie Miasta.

¹⁰² Dz.U. Nr 75, poz. 474

- Zabytkowych obiektów ruchomych wpisanych do rejestru zabytków, w 2010 r., było 7 (w tym 2 zespoły witraży). Szczegółowy rejestr tych obiektów znajduje się w załączniku nr 4 Raportu o Stanie Miasta.
- **Obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków do dnia 05.06.2010 roku – 183 obiekty nieruchome** (Szczegółowe dane – załącznik nr 5 Raportu o Stanie Miasta), w tym:
 - Obiekty przemysłowe – 42
 - Zespół zabudowy ulicy – 13
 - Szpitale – 18
 - Kościoły – 19
 - Rzeźby i kapliczki – 4
 - Budynki i domy mieszkalne – 24
 - Szkoły – 31
 - Ratusze – 5
 - Obiekty fortyfikacyjne – 7
 - Założenia pałacowo-dworskie – 4
 - Budynki użyteczności publicznej – 16
- **Obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków w 2010 roku do dnia 05.06.2010 r. – 50 obiektów ruchomych** (Szczegółowe dane – załącznik nr 5 Raportu o Stanie Miasta).

ZABYTKI INDUSTRIALNE MIASTA:

- **Główna Kluczowa Sztolnia Dziedziczna (GKSD)** – to najdłuższa sztolnia odwadniająca zbudowana w europejskim górnictwie węglowym. Jej długość wynosiła 14250 metrów. Budowę GKSD rozpoczęto w 1799 roku, a ostateczny cel budowy osiągnięto w roku 1863. Otwór wlotowy GKSD znajdował się w jednym z najniższych położonych punktów Wyżyny Górnosląskiej w dolinie rzeki Bytomki w rejonie dzisiejszego centrum Miasta Zabrze. Tak rozległa podziemna budowla hydrotechniczna łączyła kopalnie „Królowa Luiza” w Zabrzu oraz kopalnię „Król” w Królewskiej Hucie (dzisiejszy obszar Wojewódzkiego Parku Kultury i Wypoczynku im Gen. J. Ziętka w Chorzowie). Obecnie z inicjatywy Gminy Zabrze został zainicjowany projekt Europejskiego Ośrodka Kultury Technicznej i Turystyki Przemysłowej. Jednym z głównych obiektów tego projektu jest Skansen Górniczy Królowa Luiza i Główna Kluczowa Sztolnia Dziedziczna.
- **Mur oporowy z basztami**, teren dawnej huty Donnersmarcka, to cenny zespół zabytków techniki związanych z miejscowym hutnictwem, który reprezentuje kamiennie - ceglany mur o długości ponad 230 m i wysokości ponad 13 m., do którego wkomponowane są dwie 14 metrowej wysokości baszty gichtowe, którymi dostarczano wsad do znajdujących się tu czterech wielkich pieców. Zabytki powstały w latach 1856 – 1862.
- **Zabytkowa Kopalnia Węgla Kamiennego „GUIDO”**, ul 3 Maja 93, założona 2 października 1855 r. poprzez uzyskanie nadania pola górniczego, które nazwano „Guido”. Wydobycie węgla kopalnia rozpoczęła od 1871 r. i prowadziła je do 1886 r. Wraz z zabudową nadszybia i stalową wieżą typu kozłowego szybu Kolejowego, podziemnymi wyrobiskami na poziomie 170 i 320 m. kopalnia stanowi cenny zabytek techniki górniczej. Na terenie ZKWK „GUIDO”, prócz działalności turystycznej, prowadzona jest również działalność kulturalna, z szeregiem wydarzeń artystycznych. Prowadzone są także koncerty i przedstawienia teatralne, w ramach „Muzyki na Poziomie” i „Teatru na Poziomie”. Obiekt ten znajduje się na Szlaku Zabytków Techniki Województwa Śląskiego.

- **Skansen Górniczy „Królowa Luiza”**, oddział Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu. Usytuowany na terenie jednej z najstarszych państwowych kopalń pruskich na Górnym Śląsku, która prowadziła wydobywanie węgla od 1791 r. do 1973 roku. Skansen składa się z dwóch części: naziemnej wokół dawnego szybu "CARNALL" - ul. Wolności 410 oraz podziemnej wokół nieistniejącego już szybu "WILHELMINA" ul. Sienkiewicza 43. Skansen znajduje się na Szlaku Zabytków Techniki Województwa Śląskiego.
- **Szyb Maciej** ul. Srebrna, szyb kopalniany o tradycyjnej formie stalowej wieży z nadszybiem, wybudowany w I poł. XX w. jako szyb zachodni, o głębokości 198 m., będący dawniej częścią kopalni Concordia i pełniący rolę szybu wentylacyjnego i wydobywczego. W skład zespołu wchodzi budynek nadszybia, wieża wyciągowa, budynek maszyny wyciągowej z zachowaną sprawną maszyną wyciągową elektryczną z przekładnią oraz dwoma bębni linowymi o średnicy 3250 mm. Szyb Maciej jest ciekawym zabytkiem techniki, rewitalizowanym przez prywatne przedsiębiorstwo DEMEX. Szyb znajduje się na Szlaku Zabytków Techniki Województwa Śląskiego.
- **Zakład Produkcji Lin i Drutu**, ul. Armii Krajowej dawniej fabryka Deichsela, założona w 1855 r. przez Adolfa Deichsela w pobliżu linii kolejowej na powierzchni ponad 200 ha. Do dnia dzisiejszego jest to czynny zakład produkcyjny.
- **Zabudowa kopalni Ludwik**, ul. Hagera, dawna kopalnia węgla kamiennego „Ludwigslück” należąca do koncernu Borsiga, założona w 1873 r. Zachowany cenny zespół architektury przemysłowej utrzymanej w duchu secesji z I poł. XX w. W skład kompleksu wchodzi cechownia z łaźnią, brama wjazdowa, nadszybie i maszynownia szybu Konrad i Ernest oraz dom kawalera (hotel dla samotnych górników) z 1915 r. Na terenie tej nieczynnej kopalni należącej do przedsiębiorstwa DEMEX trwają prace rewitalizacyjne na rzecz projektu Kopalnia – Sztuki.
- **Zabudowa kopalni Makoszowy**, ul. Makoszowska, dawna kopalnia węgla kamiennego „Delbrück”; ciekawa ceglana architektura o cechach historyzujących z I poł. XX w. (k. 1906 – 1908), cechownia, budynek dyrekcji kopalni.
- **Zabudowa kopalni Mikulczyce**, ul. Kopalniana, dawna kopalnia węgla kamiennego „Donnersmarckgrube”, częściowo zachowana w stylu secesyjnym z 1908 r. monumentalna cechownia z łaźnią oraz maszynownią szybu Jan.
- **Chłodnia kominowa** (evaporative cooling tower), ul. Makoszowka, wieża o konstrukcji drewnianej w kształcie szerokiego komina na rzucie wydłużonego prostokąta zwężającego się ku górze, wysokości około 20 metrów zbudowana w latach 20 tych XX w. dla potrzeb koksowni wybudowanej w I poł. XX w. przy kopalni „Delbrück”.

Zabytkowe osiedla:

- **Osiedle Borsigwerk** – to najstarsze na terenie miasta osiedle robotnicze (ul. Mieczysława, Lelewela, Wojciecha). Wybudowane w latach 1868 – 1871 Osiedle było przeznaczone do zamieszkania przez pracowników koncernu Borsiga. Osiedle dzieli się na dwie części wybudowane na powierzchni 19 ha. Bardzo dobrze zachowany jest jego układ przestrzenny, który wypełniają szeregowo stojące budynki w formie typowych ceglanych familoków. Było ono przeznaczone do zamieszkania przez 2800 robotników.
- **Osiedle Ballestrema** w Rokitnicy (ul. Komuny Paryskiej, Pobożnego, Szafarczyka), wybudowane w 1906 r. z polecenia hrabiego Franciszka von Ballestrema dla pracowników kopalni Castellengo. Osiedle nawiązuje do wzorów angielskich, liczy 63 domy. Na terenie

osiedla zachowały się bardzo rzadkie i nietypowe cztery budynki mieszkalne z lat 30-tych XX w. o konstrukcji stalowej, przygotowane i wyprodukowane w hucie Donnersmarcka.

- **Osiedle Donnersmarcka**, ul. Stalmacha, Krakusa. Jego budowa przebiegała etapami od 1905 do 1920 r. Osiedle zbudowane dla pracowników pobliskiej huty Donnersmarcka, składające się z wolnostojących, wielorodzinnych, 40 budynków o zróżnicowanej architekturze, konstrukcji szkieletowej, zdobionych elementami muru pruskiego, utrzymanych w typie willowym.
- **Stalowy dom**, ul. Cmentarna, budynek 2 kondygnacyjny o niezwyklej konstrukcji, zbudowany z 8 metalowych ścian połączonych na spaw a wcześniej odlanych w zabrzańskie hucie Donnersmarcka, wybudowany w 26 dni, w lipcu 1927 r. Budynek przeznaczony dla zamieszkania dla czterech rodzin, był prawdziwym architektonicznym eksperymentem. Jest to prawdopodobnie jedyny i najstarszy zachowany metalowy budynek w Europie.

Najciekawsze wieże ciśnień:

- **Wieża ciśnień ul. Zamoyskiego** wybudowana w latach 1907 – 1909, obiekt techniki o ciekawej i nietypowej konstrukcji, gdzie zbiornik na wodę podtrzymują 8 ceglanych przypór, wysokość 46 m., całość przykryta ośmiobocznym dachem zwieńczonym latarnią.
- **Wieża ciśnień, teren dawnej huty Donnersmarcka**, wybudowana w 1871 r. w stylu historyzmu z elementami narodowymi. Jest najstarszą stojącą wieżą ciśnień w Województwie Śląskim utrzymaną w tradycyjnym kielichowym typie.¹⁰³

¹⁰³ http://www.ihtourism.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=58&Itemid=13&lang=pl

17 Sport i rekreacja

17.1 Obiekty sportowe

Poniżej przedstawiono wykaz bazy sportowo rekreacyjnej miasta Zabrze:

Tabela 280 Baza rekreacyjno-sportowa Zabrze

1. Stadion Miejski „Górnika” Zabrze (obecnie rozpoczęta budowa nowego),
2. Stadiony:
– GKS Walka Makoszowy
– KS Stal MOSiR
– KS Sparta MOSiR
3. Boiska piłkarskie:
– KS Gazobudowa Zabrze
– KS Piast Pawłów
– SKS Gwarek Zabrze
– MKS Zaborze
– KS Społem Grzybowice
4. Park przy Pl. Krakowskim,
5. Park im. Rotmistrza Witolda Pileckiego,
6. Miejski Ogród Botaniczny,
7. Park Poległych Bohaterów przy ul. Dubiela,
8. Hala Sportowa MOSiR – z boiskiem piłkarskim, z nawierzchnią poliuretanową, z widownią; hala jest uniwersalna – możliwość wydzielenia kotarami trzech części z boiskami do futsalu, piłki siatkowej, koszykówki, tenisa ziemnego, a także do badmintonu, tenisa stołowego
9. Hala „Pogoń” z boiskiem do piłki ręcznej, z nawierzchnią parkietową, z widownią,
10. Mniejsze hale sportowe:
– ISKRA przy ul. Wolności,
– MOSiR przy ul. Szafarczyka,
– Ognisko Pracy Pozaszkolnej nr 1
11. Korty tenisowe:
– KS Mostostal
– MOK Kończyce
– GKS Walka Makoszowy
– Zabrzeńskie Towarzystwo Szkolne
– Kompleks Sportowo-Rekreacyjny przy ul. Heweliusza
12. Kąpielisko Leśne – Maciejów, ul. Srebrna 10,
13. Ośrodek Jeździecki – Maciejów, ul. Srebrna 10
14. Miejski Zakład Kąpielowy w Zabrzu, na wyposażeniu: grot solna, sauna sucha i mokra, bicze szkockie oraz sala gimnastyczna,
15. Kryte pływalnie:
– ul. Lompy
– ul. Sportowa,
16. Zabrzeński Szlak Rowerowy – obwodnica miasta ok. 60 km.
17. Boiska ogólnodostępne:

Park Miejski im. Jana Pawła II - ul. Korfantego, ul. Bruno, ul. Heweliusza,	Na terenie os. Kopernika, w sąsiedztwie kościoła pw. św. Wojciecha wybudowano m.in.: skate park, boisko do siatkówki plażowej, boiska do piłki nożnej oraz o nawierzchni syntetycznej do tenisa i koszykówki, place zabaw dla dzieci ze ścianką wspinaczkową, piaskownicami, zestawami zabawowymi i ścianą do graffiti, ścieżki spacerowe oraz parking samochodowy.
Boisko piłkarskie - ul. Wyciska	Boisko ma wymiary 32 x 62 m – pole gry 30 x 60 m. Posiada nawierzchnię z trawy syntetycznej o grubości 52 mm.
Boisko wielofunkcyjne z nawierzchnią poliuretanową wraz z placem zabaw - ul. Szczecińska i Warmińska	Boisko z nawierzchnią poliuretanową ma wymiary 27,0 x 19,0 m. Plac zabaw wyposażono w zestaw zabawowy, huśtawki, karuzele, ławki. Na miejscu są również stoły do ping-ponga oraz gry w szachy i zestaw urządzeń do jazdy na rolkach.
Boisko wielofunkcyjne z nawierzchnią poliuretanową - ul. Szenwalda 2	Boisko wielofunkcyjne, ogólnodostępne z nawierzchnią poliuretanową zlokalizowane jest na terenie Gimnazjum nr 16. Boisko ma wymiary 27,50 x 16,20 m.
Boisko wielofunkcyjne z nawierzchnią poliuretanową - ul. Sitki 55	Boisko zlokalizowane jest na terenie Zespołu Szkół nr 18. Ma wymiary 47 x 27 m i nawierzchnię poliuretanową.
Boisko wielofunkcyjne z nawierzchnią poliuretanową - ul. Piłsudskiego 2	Boisko wielofunkcyjne, ogólnodostępne z nawierzchnią poliuretanową zlokalizowane jest na terenie Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Zabrze. Ma wymiary 47,13 x 29,13 m.
Boisko z nawierzchnią poliuretanową - ul. Olchowa 4	Boisko z nawierzchnią poliuretanową zlokalizowane jest na terenie Gimnazjum nr 9 przy ul. Olchowej 4. Ma wymiary 15,0 x 25,0 m.
Boisko wielofunkcyjne z nawierzchnią poliuretanową - ul. Klonowa 23	Boisko wielofunkcyjne, ogólnodostępne z nawierzchnią poliuretanową zlokalizowane jest na terenie Szkoły Podstawowej nr 6 w Zabrze. Ma wymiary 47,13 x 29,13 m.
Boisko wielofunkcyjne z nawierzchnią poliuretanową – ul. Gdańska 10	Boisko wielofunkcyjne, ogólnodostępne z nawierzchnią poliuretanową, zlokalizowane jest na terenie Szkoły Podstawowej nr 14 przy ul. Gdańskiej 10. Ma wymiary 27,50 x 16,20 metrów.
Boisko wielofunkcyjne z nawierzchnią poliuretanową - ul. Gagarina 2	Boisko wielofunkcyjne, ogólnodostępne z nawierzchnią poliuretanową, zlokalizowane jest na terenie Szkoły Podstawowej nr 42 przy ul. Gagarina 2. Ma wymiary 29 x 18 m.
Boisko poliuretanowe i boisko trawiaste do badmintona - ul. Dorotki 3	Wielofunkcyjne boisko poliuretanowe i boisko trawiaste (trawa syntetyczna) do badmintona wybudowane zostało na terenie Domu Kultury w Zabrze-Kończycach przy ul. Dorotki 3. Boisko ma wymiary 25,00 x 14,00 m, a boisko z nawierzchnią z trawy syntetycznej - 15,40 x 7,20 m.
Boisko wielofunkcyjne z nawierzchnią poliuretanową - ul. Zamenhofska 56	Boisko wielofunkcyjne, ogólnodostępne z nawierzchnią poliuretanową wybudowane zostało na terenie Gimnazjum nr 24 w Zabrze - Helence przy ul. Zamenhofska 56. Ma wymiary 44,0 x 25,0 m.

Źródło: UM Zabrze

Poniższa tabela przedstawia listę Klubów i Stowarzyszeń Sportowych działających na terenie miasta Zabrze.

Tabela 281 Kluby i stowarzyszenia sportowe w Zabrzu

Lp.	Nazwa i adres Klubu lub Stowarzyszenia	Dyscyplina sportu
1.	Górnik Zabrze S.S.A. 41-800 Zabrze ul.Roosevelta81	piłka nożna
2.	KSMOSiR Zabrze 41-800 Zabrze, ul. Wolności 406	piłka ręczna
3.	GKS „Walka Makoszowy” Zabrze 41-800 Zabrze, ul. Jaskółcza 40	piłka nożna, akrobatyka sportowa dziewcząt, boks
4.	KS MOSiR „Sparta” Zabrze 41-807 Zabrze, ul. Mickiewicza 66a	piłka nożna, tenis stołowy, piłka ręczna
5.	KS MOSiR „Stal” Zabrze 41-800 Zabrze, ul. Bytomska 2/B	piłka nożna
6.	KS „Gazobudowa” Zabrze 41-800 Zabrze, ul. Wolności 339	piłka nożna
7.	KS „Mostostal” Zabrze Holding S.A. 41-800 Zabrze, ul. Piłsudskiego83	tenis ziemny
8.	KS „Piaś” Pawłów, 41-809 Zabrze, ul. Sikorskiego 108	piłka nożna
9.	KS „Koksownik” Zabrze przy Kombinacie Koksochemicznym „Zabrze” Zabrze, ul. Pawliczka 1	piłka nożna, żeglarstwo, wędkarstwo
10.	KS „Społem” 41-814 Zabrze, ul. Traktorzystów 1	piłka nożna
11.	SKS „Gwarek” Zabrze; 41-800 Zabrze, ul.1-go Maja 12	piłka nożna
12.	MKKS „Zabrze” 41-800 Zabrze, ul. Piłsudskiego 58	koszykówka damska
13.	MKS Zabrze, 41-800 Zabrze, ul. Piłsudskiego 58	koszykówka
14.	Grodzki Szkolny Związek Sportowy 41-811 Zabrze, ul. Daleka 2	siatkówka, badminton
15.	Śląski Związek Piłki Nożnej Podokręg Zabrze, 41-800 Zabrze, ul. Matejki 6	piłka nożna
16.	Klub Żeglarski „Stal” 41-800 Zabrze, ul. Żółkiewskiego 17/5	żeglarstwo
17.	Stowarzyszenie Lokalne Salezjańskiej Organizacji Sportowej „Splot – Sport” 41-813 Zabrze, ul. Kruczkowskiego 31	siatkówka, piłka nożna, badminton
18.	Towarzystwo Propagowania Gry w Szachy „Centrum” Zabrze, ul. Kowalska16/25	szachy

19.	ZHP - Hufiec Zabrze 41-800 Zabrze, ul. Wolności 350 a	biegi na orientację
20.	MKS „Śląsk” 41-800 Zabrze, ul. Reymonta 11/16	tenis ziemny, brydż
21.	WOPR w Katowicach Oddział Miejski Zabrze 41-800 Zabrze, ul. Opolska 30a/10	pływanie, ratownictwo
22.	MKS „GO” 41-800 Zabrze, ul. Buchenwaldczyków 25	gra „GO”
23.	KS „Globtroter” Zabrze, ul. Wajzera3/14	turystyka – wspinaczka górska
24.	KG „Iskra” Zabrze 41-800 Zabrze, ul. Wolności 392	gimnastyka artystyczna dziewcząt
25.	Zabrzeński Klub Karate 41-800 Zabrze, ul. Powstańców 4/4	karate
26.	MKS „Zaborze” 41-806 Zabrze, ul. Wyciska 6	piłka nożna, piłka ręczna
27.	MSPN „Górnik” Zabrze 41-800 Zabrze, ul. Roosevelta81	piłka nożna
28.	PTTK Oddział Zabrze 41-800 Zabrze, pl. Dworcowy 5	turystyka i turystyka rowerowa
29.	KS „Fux” Zabrze 41-800 Zabrze, ul. Michała Archanioła 2/1	kick - boxing
30.	Stowarzyszenie Zabrzeńska Grupa Płetwonurków „Delfiny” Ratowników Społecznych 41-800 Zabrze, ul. Wolności 402	turystyka podwodna
31.	Stowarzyszenie Sportowe „Olympia Athlete Promotions Bodybuilding & Fitness” w Zabrzu 41-800 Zabrze, ul. Banachiewicza 15a	kulturystyka
32.	Klub Uczelniany AZS Śląskiej Akademii Medycznej 41-808 Zabrze, ul. Jordana 19	siatkówka, piłka nożna, narcciarstwo
33.	Towarzystwo Pływackie „Weteran” Zabrze 41-803 Zabrze ul. św. Jana 4a/4	pływanie
34.	Kobiety Klub Sportowy „Zabrze” 41-807 Zabrze, ul. Mickiewicza 66a	piłka nożna kobiet
35.	Klub Jeździecki „Nowy Dwór” 41-800 Zabrze, ul. Webera 19	jeździectwo
36.	Stowarzyszenie Wspierania Sportu Młodzieżowego „Promotor” 41-800 Zabrze, ul. Matejki 6	piłka nożna
37.	Yoshinkai Aikido Polska 41-800 Zabrze, ul. Wolności 448	wschodnie sztuki samoobrony
38.	Śląski Klub Sportowy „ZET-SQUAD” 41-800 Zabrze, ul. Wolności 292	taniec sportowy

39.	Śląskie Stowarzyszenie Niepełnosprawnych Płetwonurków 41-800 Zabrze, ul. Broniewskiego 12/37	nurkowanie swobodne
40.	Górnośląskie Stowarzyszenie Tańca Sportowego „Flamenco” przy Młodzieżowym Domu Kultury 41-803 Zabrze, ul. Kossaka 23	
41.	Zabrzańskie Stowarzyszenie Cheerleaders „Energy” 41-800 Zabrze, ul. 3-go Maja 92/1	
42.	Śląski Okręgowy Związek Kulturystryki, Fitness i Trójboju Siłowego 41-800 Zabrze, ul. Wolności 315	
43.	Stowarzyszenie „Volleyball” MOSiR Zabrze 41-800 Zabrze, ul. Matejki 6	siatkówka
44.	KS „Olimp” 41-800 Zabrze, ul. Wolności 315	kulturystryka, fitness
45.	Zabrzański Klub Karate „Bushido” 41-800 Zabrze, ul. Nad Kanałem 26/8	Karate „Bushido”
46.	Stowarzyszenie Miłośników Koni w Zabrzu 41-819 Zabrze, ul. Srebrna 10	
47.	Śląski Związek Tenisowy w Zabrzu 41-800 Zabrze, ul. Piłsudskiego 83	Tenis
48.	Stowarzyszenie „Sport-Med” 41-811 Zabrze, ul. Daleka 2	tenis ziemny, piłka nożna
49.	Oddział PTTK „Wędrowiec” w Zabrzu 41-800 Zabrze, ul. Pawliczka 1	turystryka
50.	Stowarzyszenie Piłkarskie MITSUBISHI Zabrze 41-800 Zabrze, ul. Myśliwska 2	piłka nożna
51.	Stowarzyszenie Miłośników Sportu i Rekreacji „KAW” 41-705 Ruda Śląska, ul. 11 Listopada 2/5	
52.	Klub Sportowy „HANDBALL” Zabrze 41-800 Zabrze, ul. Wolności 406	

Źródło: UM Zabrze

Na terenie Zabrza istnieją dwa kluby sportowe szczebla centralnego:

- Ekstraklasa – SSA „Górniki” Zabrze – piłka nożna
- I Liga – NMC POWEN Zabrze (obecnie KS HANDBALL Zabrze) – piłka ręczna.

Ponadto działa 56 stowarzyszeń kultury fizycznej.

W 2 dużych halach sportowych znajdujących się w Zabrzu:

- odbyło się 105 imprez sportowo rekreacyjnych, w których brało udział 13 600 uczestników – w Hali Sportowo-Widowiskowej;
- odbyło się 19 imprez sportowych dla ok. 10 000 uczestników.

W 2010 roku wydano 13 decyzji Prezydenta Miasta Zabrza zezwalających na organizowanie imprez masowych. Jedną z nich, tj. na organizację rozgrywek SSA „Górniki” Zabrze w rundzie jesiennej przewiduje udział 13 000 widzów.

W 2010 roku działalność sportowo-rekreacyjna była wspierana przez budżet miasta Zabrze poprzez skierowanie środków finansowych na następujące zadania:

1. **Szkolenie dzieci i młodzieży w poszczególnych dyscyplinach sportowych oraz upowszechnianie kultury fizycznej i sportu** (w tym organizację turniejów i zawodów sportowych).

W 2010 – 47 klubów i stowarzyszeń sportowych otrzymało dotację w łącznej wysokości 1 663 428 PLN. Szkoleniem objęto około 4000 dzieci i młodzieży.

W ramach dotacji prowadzone były zajęcia w dyscyplinach sportowych, takich jak: piłka nożna, piłka ręczna, koszykówka, siatkówka, tenis stołowy, tenis ziemny, lekka atletyka, gimnastyka sortowa, pływanie, boks, akrobatyka sportowa, szachy, brydż, jeździectwo, aikido, judo, kick-boxing, hokej na trawie, badminton.

2. **Organizacja oraz współorganizacja imprez sportowych upowszechniających kulturę fizyczną, promujących sport i rekreację** – na ten cel, wydatkowano z budżetu Wydziału Kultury i Sportu 480 705 PLN.

W 2010 r. zorganizowano, m.in.:

- Międzynarodowy Halowy Turniej Piłki Nożnej Juniorów o Puchar Prezydenta Miasta Zabrze.
- Międzynarodowy Halowy Turniej Piłki Nożnej Trampkarzy o Puchar Przewodniczącego Rady Miejskiej w Zabrzu.
- Bal Sportowca połączony z plebiscytem Głosu Zabrze i Rudy Śląskiej na najpopularniejszego sportowca Zabrze, nauczyciela WF-u oraz trenera.
- Międzynarodowy Turniej „Barburka Cup 2010” w gimnastyce sportowej.
- Zabrzańskie Igrzyska Sportowe.
- Dzień Dziecka na sportowo, Lato w mieście.
- Otwarte Mistrzostwa Zabrze w slalomie gigancie.
- Otwarte Mistrzostwa Śląska w akrobatyce sportowej.
- Mistrzostwa Zabrze w pływaniu.
- Międzynarodowy Turniej Tenisowy Młodzików.
- Mistrzostwa Polski Strong Man.
- Międzynarodowy Festiwal Sportowy Tańca Towarzyskiego.
- Impreza dla młodzieży szkolnej „Krok po kroku do EURO 2012”.
- Zawody kolarskie wraz z Finałem Pucharu Polski AZS MTB CUP.
- Zabrzańskie Szosowe Wyścigi Rowerowe Niezrzeszonych.
- Międzynarodowy Turniej Koszykówki z okazji Święta Niepodległości.
- Pozostałe imprezy – Zabrzańskie Ferie na Lodzie, międzydzielnicowy turniej piłki nożnej i tenisa stołowego, cykl imprez sportowo-rekreacyjnych z okazji „Tygodnia Ziemi”, festyn sportowo-promocyjny „Aktywne Zabrze”, „Piłkarskie Przedszkole na Orliku”, Rodzinny Piknik Sportowy, Europejskie Letni Igrzyska Olimpiad Specjalnych 2010, Liga Piłki Nożnej „Helenka Cup”, Bieg Rodzinny szlakiem Zabytków Techniki, impreza sportowa z okazji 90-lecia KS MOSiR Sparta Zabrze, Turniej Piłki Siatkowej Niesłyszących, turniej szachowy dzieci i młodzieży z okazji „Zabrzańskiej Jesieni, Międzynarodowy Turniej Służb Mundurowych w piłce nożnej, impreza plenerowa Hubertus, Spotkanie Oplatkowe zawodników, trenerów i działaczy, Integracyjna Olimpiada Młodzieżowa w Taekwon-do.

Szczególną i istotną dla Zabrze działalność realizuje Grodzki Szkolny Związek Sportowy w Zabrzu, który prowadzi na szczeblu szkół podstawowych, gimnazjalnych rozgrywki eliminacyjne w kilkunastu dyscyplinach sportowych celem wyłonienia najlepszych

reprezentacji szkół, które następnie uczestniczą w dalszych rozgrywkach na poziomie regionalnym i wojewódzkim. W rozgrywkach na szczeblu miejskim GSZS w Zabrzu przeprowadził 93 imprezy, w których uczestniczyło 15 835 uczniów.

17.2 Zabrzeński Szlak Rowerowy

Na terenie miasta znajduje się zabrzeński szlak rowerowy. Droga prowadzi przez Os. Helenka, ul. Żniwiarzy przez Rokitnicę do Os. Młodego Górnika, przecina Biskupice i wiedzie wzdłuż granicy miasta, na Osiedle Poręba. Z Osiedla prowadzi do Pawłowa do Rudy Śląskiej a następnie wraca przez Pawłów do Kończyc. Następnie prowadzi do Makoszów ul. Wiosenną, następnie ul. Oświęcimską i ul. Legnicką do Osiedla Janek. Dalej szlak wiedzie do ul. Roosevelta wzdłuż Parku Rodzinnego, stamtąd przez Maciejów do granic Zabrze z Gliwicami. Po przekroczeniu granic Gliwic szlak powraca przez Mikulczyce i Grzybowice, wzdłuż ulic Badestinusa i Traktorzystów, na Os. Helenka.

17.3 Miejski Ogród Botaniczny

Miejski Ogród Botaniczny w Zabrzu

ul. Piłsudskiego 60, 41-800 Zabrze

nr tel. i faks: 32 2713033

ogrod@mob-zabrze.pl

Miejski Ogród Botaniczny jest położony w śródmieściu Zabrze. Ogród powstał w 1938 roku. W chwili obecnej ogród ma kształt nieregularnego wieloboku, który zajmuje powierzchnię ok. 6, 37 ha (63 693 m²). Główne wejście do ogrodu (dla gości) znajduje się przy ulicy Piłsudskiego.

W układzie przestrzennym ogrodu wyróżniamy: część botaniczną, parkową, plac zabaw oraz tereny gospodarcze ze szklarniami i palmiarnią.

W części parkowej znajduje się ok. 5000 okazów drzew i krzewów (260 taksonów) oraz kolekcja roślin zielnych wieloletnich licząca ponad 200 taksonów (łącznie z dziko rosnącymi). W 2004 roku założono na terenie Ogrodu rosarium, które zostało obsadzone 2500 sztukami róż, różnych typów w 64 odmianach. Poza tym ogród obsadzany jest również roślinami jednorocznymi. Ogród stał się swoistym azylem dla wielu zwierząt. Spotkać można w nim prócz łabędzi i kaczek przedstawicieli innych gatunków ptaków (z rzadszych: dzięcioły, sowy). Występują też liczne gatunki owadów, drobne gryzonie oraz gady i płazy (żaby, rzekotka nadrzewna, zaskrońce). Są też wiewiórki, łasice, jeże.

Ogród Botaniczny posiada, dzięki tak dużej ilości taksonów roślin (w zasadzie to jedyny taki obiekt na Śląsku) duże znaczenie dydaktyczne, ekologiczne i zdrowotne.

Liczba roślin, które wzbogaciły kolekcję Miejskiego Ogrodu Botanicznego w 2010 roku: na terenie MOB wyprodukowano z własnego materiału matecznego z nasion zakupionych oraz nasion uzyskanych w wyniku współpracy z innymi Ogradami botanicznymi, rośliny do obsadzenia terenu ogrodu i do sprzedaży:

- 1608 sztuk roślin szklarniowych
- 22 332 sztuk roślin zewnętrznych, w tym:
 - 148 sztuk wyprodukowanych z nasion pozyskanych (index seminum)
 - 3 945 sztuk roślin dwuletnich
 - 332 sztuk bylin
 - 16 757 sztuk roślin jednorocznych i 1 150 sztuk roślin trwałych traktowanych jako jednoroczne.

Ogród poniósł straty w wyniku powodzi, która miała miejsce w 2010 roku: zniszczone zostały rośliny oraz infrastruktura ogrodu. Na usuwanie skutków powodzi, Ogród otrzymał środki finansowe w kwocie 34 000 złotych, za które zostały zakupione rośliny do odbudowania kolekcji oraz wykorzystano je na usunięcie innych skutków. Zakupiono 672 sztuki roślin drzewiastych, 3 535 sztuk roślin zielnych oraz 1 778 sztuk roślin cebulowych.

Liczba roślin policzalnych na dzień 31.12.2010 (czyli roślin w szklarniach oraz roślin trwałych na zewnątrz – widocznych w okresie zimowym):

Ogółem 20 176 sztuk

- zewnętrzne – 9872 szt.
- bulwiaste i cebulowe – 1150 szt. (przechowywane w pomieszczeniach)
- dwuletnie – 3945
- szklarniowe – 5209.

Imprezy organizowane lub współorganizowane przez MOB w 2010 roku to:

– Odczyty 6	– Konkursy 1
– Seanse filmowe 4	– Warsztaty 60
– Koncerty 16	– Seminaria, sympozja 1

W 2010 roku Ogród odwiedziło około 29 100 osób.

17.4 Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zabrzu (MOSiR)

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zabrzu Sp. z o.o.

ul. Matejki 6; 41-800 Zabrze

tel.:(32)271-66-40, faks: (32)271-63-40

sekretariat@mosir.zabrze.pl

www.mosir.zabrze.pl

MOSiR Zabrze prowadzi obiekty w Zabrzu o charakterze sportowym, takie jak: hale sportowe, boiska, kąpieliska, lodowisko, ośrodek jeździecki oraz o charakterze typowo gospodarczym takie jak składowisko odpadów, magazyny, targowiska, szyb wodny, lokale użytkowe, parkingi.¹⁰⁴

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji sp. z o.o., zrealizował w 2010 roku 259 przedsięwzięć i imprez sportowych.

Obiekty sportowo-rekreacyjne MOSiR Zabrze¹⁰⁵:

Hala Widowiskowo-Sportowa

ul. Matejki 6, 41-800 Zabrze

e-mail: sekretariat@mosir.zabrze.pl

tel. (32) 271 66 40

fax. (32) 271 63 40

sekretariat@mosir.zabrze.pl

Zabrzańska Hala Widowiskowo - Sportowa usytuowana jest w centrum miasta, w węzłowym punkcie komunikacyjnym. Jest największym tego rodzaju obiektem w Polsce. Posiada wyposażenie o wysokim standardzie. Obiekt dostosowany na przyjęcie i obsługę osób niepełnosprawnych.

Kubatura obiektu wynosi 145 tysięcy metrów sześciennych. Mieszczą się tutaj:

¹⁰⁴ źródło: www.mosir.zabrze.pl

¹⁰⁵ źródło: www.mosir.zabrze.pl

- arena główna o powierzchni 5900 m²,
- hale o powierzchni 1580 m²,
- pomieszczenia towarzyszące o powierzchni ok. 1000 m²,
- sala gimnastyczna,
- sala wykładowa,
- kawiarnia,
- siłownia,
- sauna,
- squash.

Hala posiada pełnowymiarowe boisko (102 na 55 metrów) do gry w piłkę nożną. W Hali znajduje się również dziewięć kortów tenisowych. Istnieje także możliwość uprawiania strzelectwa sportowego.

Możliwa jest organizacja imprez sportowych i kulturalnych, koncertów, biesiad, wystaw i targów oraz prowadzenie kursów i konferencji.

Sztuczne Lodowisko

ul. Matejki 6, 41-800 Zabrze

To obiekt sezonowy, umiejscowiony przy Hali Widowiskowo-Sportowej przy ul. J. Matejki 6. Obiekt otwarty, o wymiarach 20x25 m, przy stałym oświetleniu i nagłośnieniu. Przy lodowisku funkcjonuje wypożyczalnia łyżew oraz szatnia.

Kąpielisko Leśne - Maciejów

ul. Srebrna 10, 41-800 Zabrze

tel. (32) 276 17 43

fax. (32) 276 17 44

Obiekt położony jest w Zabrzu-Maciejowie. Posiada 2 baseny kąpielowe o zróżnicowanej głębokości, dodatkowo zjeżdżalnie, boiska, kawiarnię, alejki spacerowe. Obiekt zajmuje 24 ha.

Ośrodek Jeździecki - Maciejów

ul. Srebrna 10, 41-800 Zabrze

tel. (032) 276 17 43 w. 34

fax. (032) 276 17 44

Ośrodek Jeździecki znajduje się na terenie Kąpieliska Leśnego w Zabrzu Maciejowie. Budynek stajni murowany, posiada osiem boksów (przeznaczonych każdy na dwa konie); siodlarnię oraz dwie szatnie z węzłem sanitarnym. Możliwość hotelowania koni.

Willa (Hotel) Ambasador

ul. 3 Maja 78, 41-800 Zabrze

e-mail: ambasador@mosir.zabrze.pl

tel. (32) 271 50 44

fax. (32) 271 50 44

ambasador@mosir.zabrze.pl

Zabytkowa willa z końca XVIII wieku położona w centralnej części miasta Zabrze w pobliżu głównych arterii komunikacyjnych śląska, a także bezpośrednim sąsiedztwie Zabytkowej Kopalni Węgla Kamiennego "GUIDO". W pobliżu znajduje się hala widowiskowo-sportowa. Willa oferuje miejsca noclegowe dla osób podczas podróży w celach biznesowych, jak i podczas wyjazdów turystycznych.

Kawiarenka Internetowa MOSIRNET

Pl. Dworcowy 541-800 Zabrze

tel. (32) 370 29 81

Kawiarnia Internetowa MOSIRNET znajduje się w centrum miasta Zabrze - naprzeciwko dworca PKP w bliskiej odległości od dworca autobusowego. W kawiarni znajduje się 12 stanowisk komputerowych oraz bezpłatny kiosk internetowy ze stroną UM Zabrze. Istnieje możliwość wykonania usług ksero B/W, kolor druku z pliku, skanowania dokumentów, przegrywanie CD i z kaset VHS, miniDV, video8 na DVD. W Kawiarni Internetowej również działa Punkt Informacji o Mieście i informacji turystycznej. W ramach punktu można nabyć książki związane z miastem Zabrze oraz gadżety Górnika Zabrze.

Stadion Sparta Zabrze

ul. Mickiewicza 66a, 41-800 Zabrze

tel. (32) 271 34 34

Obiekt jest ogólnodostępny, służy do przeprowadzania zajęć treningowych i rozgrywek sportowych w piłce nożnej. Dodatkowo na obiekcie odbywają się zajęcia fitness oraz świadczone są usługi w zakresie odnowy biologicznej. Działa tu również sekcja tenisa stołowego oraz sekcja gołębiarska.

Stadion Gazobudowa

ul. I. Dorotki 2, 41-800 Zabrze

tel. (32) 275 06 34

Obiekt położony jest bezpośrednio przy ulicy Paderewskiego prowadzącej z trasy A4 do centrum Zabrze. Na terenie obiektu znajduje się pełnowymiarowe boisko posiadające 500 miejsc siedzących dla kibiców. Dodatkowo na obiekcie znajdują się szatnie dla graczy i małe zaplecze socjalne. Stadion jest boiskiem domowym dla klubu Gazobudowa Zabrze.

Stadion Rokitnica

ul. Żniwarzy 4; 41-808 Zabrze

Obiekt położony w pobliżu ul. Krakowskiej prowadzącej z Zabrze Rokitnicy do Bytomia. Posiada pełnowymiarowe boisko piłkarskie, boisko treningowe, zaplecze socjalne. Stadion pozwala przyjąć 3000 kibiców.

Hala Sportowa - Szafarczyka

ul. Szafarczyka 16; 41-808 Zabrze

tel. (32) 272 27 55

Hala znajduje się w dzielnicy Zabrze, Rokitnicy. Obiekt spełnia funkcję sportową oraz mieszkalno-hotelową. Posiada halę sportową, w której mogą być prowadzone rozgrywki siatkówki, koszykówki, itp. Przy obiekcie istnieje nowo zmodernizowane boisko otwarte, przystosowane do wymienionych dyscyplin.

Stadion Górnik Zabrze

ul. Roosevelta 81, 41-800 Zabrze

tel. (32) 271 49 06

Stadion piłkarski Górnik Zabrze wchodzi w skład kompleksu sportowego¹⁰⁶ położonego blisko centrum Zabrze. W granicach kompleksu mieszczą się także: kryta bieżnia lekkoatletyczna, treningowe boiska piłkarskie oraz pawilon sportowy. Zabrzeński stadion

¹⁰⁶ Stadion od 01.03.2011, Stadion przejęła Spółka Stadion w Zabrzu Sp. z o.o.

im. Ernesta Pohla posiada podgrzewaną murawę, krytą trybunę z 3200 miejscami oraz oświetlenie o mocy 1600 luxów.¹⁰⁷

Na stadionie Górnika Zabrze przy ul. Roosevelta 81 odbyło się w 2010 roku 77 imprez sportowych o znaczeniu krajowym i międzynarodowym.

17.5 Miejski Zakład Kąpielowy

Gmina Zabrze - Miejski Zakład Kąpielowy w Zabrzu

Plac Krakowski 10, 41-800 Zabrze

tel/fax. 032 271-12-96/97

Budynek Zakładu Kąpielowego, wcześniej łaźni miejskiej, powstał w latach 1927-29. Kubatura budynku wynosi 14 185 m³, powierzchnia użytkowa stanowi 3 212 m², wymiary basenu kąpielowego 24,5 m x 10 m. Wśród dodatkowych pomieszczeń wyróżnić można: salę gimnastyczną, sauny (suche, mokre), natryski, kabinę do biczów szkockich, grotę solną, szatnie, sanitariaty, pomieszczenia do leżakowania, biura. Obiekt przystosowany jest dla osób niepełnosprawnych, m.in.: dźwig sufitowy umożliwiający przeniesienie osoby niepełnosprawnej z wózka inwalidzkiego do basenu.

W celu realizacji statutowej działalności MZK, wykonano w 2010 r. następujące usługi, w ilości:

Liczba sprzedanych biletów w 2010 r. w MZK wyniosła ogółem 28 316 szt., z czego 22 067 sztuki stanowią bilety na basen różnego rodzaju. Basen oddawany jest do dyspozycji szkół i innych podmiotów gospodarczych na podstawie umów najmu. Szacunkowa liczba użytkowników korzystających z basenu na podstawie umów jest zbliżona do tej, która korzysta z basenu na podstawie wykupionych biletów na godziny ogólnodostępne, tj. ok. 22 000 osób rocznie.

¹⁰⁷ 14.09.2011 r. rozpoczęto budowę nowego stadionu

18 Baza noclegowa i obiekty zbiorowego zakwaterowania

Baza noclegowa w Zabrzu reprezentowana jest przez hotele, motele i pensjonaty. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom swoich klientów umożliwiają rezerwację pokoi przez Internet, wymianę walut oraz płatność kartą płatniczą. Zapewniają dostęp do Internetu, miejsca parkingowe, sale fitness oraz po uiszczeniu dodatkowej opłaty zezwalają na pobyt w hotelu wraz ze zwierzętami.

Do najbardziej znanych i największych obiektów należą:

❖ Willa AMBASADOR

ul. 3 Maja 78, 41-800 Zabrze

tel.: 32 271-50-44

www.mosir.zabrze.pl/obiekt/willa_ambasador.html

Hotel dysponuje 29 pokojami: 18 pokojami dwuosobowymi, 7 pokojami trzyosobowymi, 2 pokojami jednoosobowymi, 2 pokojami typu studio (duży i mały). Wszystkie pokoje wyposażone są w telewizję satelitarną, radio, telefon oraz umożliwiają połączenie z Internetem. Każdy pokój wyposażony jest w odrębny węzeł higieniczno-sanitarny z prysznicem i toaletą. Na terenie hotelu ponadto znajduje się restauracja oraz parking monitorowany na 38 miejsc.

❖ Hotel DIAMENT

ul. Cisowa 4, 41-800 Zabrze

tel: 32/72 11 000

faks: 32/72 11 001

www.hotelediamant.pl

zabrze@hotelediamant.pl

Hotel Diament Zabrze to 3 gwiazdkowy, nowoczesny hotel, położony 3 km od centrum miasta, przy jednej z głównych arterii miasta, bardzo blisko autostrady A4 Kraków-Wrocław. Hotel dysponuje 64 miejscami noclegowymi, zlokalizowanymi w 12 pokojach jednoosobowych, 22 pokojach dwuosobowych, 4 pokojach typu Studio, wyposażonych, m.in. w telewizję oraz bezprzewodowy dostęp do Internetu. Przystosowany do obsługi osób niepełnosprawnych ruchowo.

Ponadto hotel posiada 2 klimatyzowane, nowocześnie wyposażone sale konferencyjne na 80 miejsc (40+40). Posiadają one nowoczesny sprzęt audiowizualny, tablice suchościerne, flipchart oraz stałe łącze internetowe. W hotelu znajduje się również kompleks rekreacyjny gabinet medycyny chińskiej, informacja turystyczna i kulturalna, usługi prania i prasowania odzieży, wydzielone pokoje dla niepalących, taxi hotelowe i całodobowy strzeżony parking.

❖ Hotel IBIS ZABRZE

ul. Jagiellońska 4, 41-800 Zabrze

tel.: 32 777-70-00

faks: 777-70-07

e-mail: H3373@accor-hotels.com

www.orbis.pl/?h=77&j=1

Jest to hotel dwugwiazdkowy, dysponuje 114 pokojami: 89 pokojami jednoosobowymi oraz 25 pokojami dwuosobowymi z podziałem na osoby palące i niepalące. Budynek wyposażony jest w 2 windy. Pokoje posiadają własne łazienki, tv-sat, dostęp do Internetu, klimatyzację oraz telefon. Istnieje również możliwość wynajęcia sejfów. W hotelu mieści się

restauracja z francuskim bistro oraz 24-godzinny snack-bar. Ponadto hotel zezwala dzieciom poniżej 12 roku życia przebywać w pokoju rodziców bez dodatkowej opłaty.

❖ **Hotel SILVIA,**

ul. Knurowska 17, 41-800 Zabrze

tel.: 032 276-13-71

faks: 032 274-85-08

e-mail: zabrze@silviahotel.pl

www.silviahotel.pl

Trzygwiazdkowy Hotel "SILVIA" usytuowany jest na granicy Gliwic i Zabrze w odległości 300 metrów od węzła komunikacyjnego na drodze DK-4(88). Hotel dysponuje 47 pokojami w tym 3 pokojami typu Studio oraz 3 pokojami dla niepełnosprawnych. Dla osób niepalących wydzielono osobne piętro i pokoje. Ponadto, hotel oferuje możliwość skorzystania z sejfów, kompleksu rekreacyjnego (siłownia i sauna), parkingu strzeżonego, kiosku, restauracji oraz umożliwia dostęp do Internetu.

❖ **Hotel ELEKTROMIX**

ul. Bytomska 120, 41-800 Zabrze

tel./faks: 32 274-63-67

e-mail: recepcja@hotelelektromix.pl

www.hotelelektromix.pl

Hotel usytuowany jest w Zabrzu, w dzielnicy Biskupice, przy trasie lokalnej Zabrze - Bytom, oraz w pobliżu zjazdu z drogi krajowej nr 88 (E40). Hotel oferuje noclegi w dwóch apartamentach oraz 26 pokojach jedno- i dwuosobowych o różnym standardzie, przystosowany jest również do obsługi osób niepełnosprawnych. Pokoje posiadają łazienkę, tv-sat, lodówkę. Ponadto, obiekt dysponuje siłownią oraz strzeżonym parkingiem. W okresie letnim do dyspozycji jest ogródek grillowy. Hotel posiada również salę konferencyjną.

❖ **Gościniec STAROPOLSKI**

ul. Staropolska 3, 41-800 Zabrze

tel./faks 32 276-10-46, 276-10-02

e-mail: hotel@clan.pl

www.staropolski.zabrze.pl

Hotel mieści się w pobliżu trasy A4 Kraków – Wrocław. Dysponuje on 11 pokojami, w tym 3 pokojami jednoosobowymi, 5 pokojami dwuosobowymi i 3 apartamentami oraz nowoczesną salą konferencyjną. Zarówno apartamenty, jak i pokoje wyposażone są w odbiorniki telewizyjne, aparaty telefoniczne, łącza internetowe, a także praktyczne mini-barki. W hotelu mieści się restauracja oraz kantor wymiany walut.

❖ **Hotel i Restauracja KLASYKA**

ul. Wyciska 1, 41-806 Zabrze

Tel.: 32 371 40 522

Tel./faks: 32 271 40 33

biuro@restauracklasyka.pl

Hotel dysponował w 2010 r. 12 pokojami w tym: 1, 2, 3 i 4 osobowymi.

W 2011 wyłączony z użytkowania.

❖ **Hotel i Restauracja ZABRZAŃSKI GOŚCINIEC**

Aleja Bohaterów Monte Casino 9, 41-800 Zabrze

tel. (32) 278 32 36

665-500-104;665-500-826

rezerwacja@zabrzanskigosciniec.pl

Na dwóch górnych kondygnacjach budynku przygotowane zostały apartamenty urządzone w stylu secesyjnym i art deco. Każdy z apartamentów posiada ozdobioną włoskimi marmurami i reliefami oraz kryształowymi lustrami łazienkę z hydromasażem i jacuzzi, telefon, DVD oraz stały dostęp do internetu. Ponadto na parterze budynku usytuowana jest restauracja w trzech połączonych salach z secesyjnym wystrojem i kominkiem.

❖ **Ośrodek Konferencyjno-Szkoleniowy "INNOWACJA" Politechniki Śląskiej**

ul. Jagiellońska 38A, 41-800 Zabrze

tel. 032 278 75 55, tel/fax 032 278 75 11

e-mail: oks@polsl.pl

www.oks.polsl.pl

W Ośrodku oferowane są noclegi w pokojach 1, 2 -osobowych, studiach 3 i 4-osobowych oraz 2-osobowych apartamentach.

❖ **Hotel Alpex**

ul. Franciszkańska 8, 41-819 Zabrze

Tel /fax. 32 376 00 40

www.hotelalpex.pl

e-mail: recepcja@hotelalpex.pl

Obiekt posiada 52 pokoje: 25 pokoi jednoosobowych, 24 pokoje dwuosobowe, 2 pokoje dla osób niepełnosprawnych, 3 apartamenty z aneksem kuchennym.

❖ **GOŚCINIEC ŚLĄZAK**

ul. Wolności 63

41-800 Zabrze

Tel.: (32) 276 11 95

slazak@gat.p

Obiekt znajduje się przy głównej ulicy miasta, w dzielnicy Zabrze Maciejów (w pobliżu m. Gliwice), posiadający 45 pokoi 1, 2, 3 i 4 osobowych z łazienkami oraz 2 apartamenty. Część pokoi jest wyposażona w telewizory.

Na terenie Gościńca znajduje się: restauracja "Brylant" (profesjonalny organizator wesel i przyjęć okolicznościowych, cztery sale dla 100, 80, 60, 30 osób), sala bilardowa, salka konferencyjna (20 osobowa) oraz płatny parking.

❖ **Gościniec PROMUS**

ul. Pawliczka 25, 41-806 Zabrze

tel.: (32) 37 00 441

Gościniec Biznesowy Spółki PROMUS usytuowany jest w centrum Zabrze, blisko budowanego odcinka Drogowej Trasy Średnicowej, 2,5 km od stacji PKP i dworca autobusowego, z których do gościńca dojechać można liniami nr 89 i 234. Obiekt posiada: 2 pokoje jednoosobowe, 13 pokoi dwuosobowych, 1 pokój trzyosobowy. Do dyspozycji Gości jest także dozorowany parking i punkt gastronomiczny.

Poza wymienionymi powyżej miejscami noclegowymi, w Zabrzu znajdują się również takie obiekty, jak:

- Pokoje Gościnne Wimar, ul. Sikorskiego 85,
- Pensjonat Feng, ul. Froehlicha 14,
- Zajazd Klon, ul. Roosevelta 24,
- Gościniec Pogoń, ul. Wolności 406.
- Akademik Rokitnica, ul. Ofiar Katynia 74
- Abi Noclegi, ul. Pawliczka 25
- Tanie noclegi dla firm, ul. Szybowa 2
- Usługi Noclegowe, ul. Fontanusa 36A

Poniżej znajdują się tabele, zawierające dane GUS, na temat obiektów zbiorowego zakwaterowania w Zabrzu i udzielonych noclegach.

Tabela 282 Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania w Zabrzu, rok 2010

		Obiekty hotelowe	Inne obiekty zbiorowego zakwaterowania razem
Obiekty ogółem	ob.	8	2
Pokoje	-	319	
Miejsca noclegowe	msc	564	203
Korzystający rezydenci (Polacy)	osoba	33 666	4 096
Udzielone noclegi rezydentom (Polakom)	-	50 616	9 391
Turyści zagraniczni korzystający z turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania	osoba	15 752	1 556
Udzielone noclegi turystom zagranicznym	-	26 153	6 519

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Tabela 283 Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania wg rodzajów

Hotele	Inne obiekty hotelowe	Pozostałe obiekty niesklasyfikowane	OGÓŁEM
korzystający z noclegów ogółem I-XII			
osoba	osoba	osoba	osoba
46 285	3 133	5 652	55 070
korzystający z noclegów turyści zagraniczni I-XII			
osoba	osoba	osoba	osoba
15 030	722	1 556	17 308
wynajęte pokoje ogółem I-XII w obiektach hotelowych			
43 753	3 645		47 398
wynajęte pokoje turystom zagranicznym I-XII w obiektach hotelowych			
14 226	1 244		15 470
udzielone noclegi ogółem I-XII			
70 513	6 256	15 910	92 679
udzielone noclegi turystom zagranicznym I-XII			
24 023	2 130	6 519	32 672

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Tabela 284 Hotele wg kategorii, rok 2010

Hotele				
kategorii *****	kategorii ****	kategorii ***	kategorii **	kategorii *
ob.	ob.	ob.	ob.	ob.
0	0	2	2	1

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Tabela 285 Turyści zagraniczni korzystający z turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania według wybranych krajów, Rok 2010

	Turyści korzystający z noclegów	Udzielone noclegi		Turyści korzystający z noclegów	Udzielone noclegi
ogółem	17 308	32 672	Łotwa	44	123
Austria	485	782	Niderlandy (Holandia)	251	385
Belgia	279	440	Niemcy	8 382	15 037
Białoruś	79	110	Norwegia	41	60
Czechy	267	438	Portugalia	38	50
Dania	375	505	Rosja	404	599
Estonia	28	38	Słowacja	1 838	6 987
Finlandia	76	100	Słowenia	94	130
Francja	500	703	Stany Zjednoczone Ameryki	307	431
Grecja	12	25	Szwajcaria	90	195
Hiszpania	192	294	Szwecja	98	134
Irlandia	312	461	Ukraina	346	516
Japonia	19	35	Węgry	126	199
Kanada	46	81	Wielka Brytania	551	867
Litwa	151	214	Włochy	1 069	1 499
Luksemburg	1	3	pozostałe kraje	807	1 231

Źródło: <http://www.stat.gov.pl>

Tabela 286 Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania, wg wskaźników. Rok 2010

Ogółem		Miejsca noclegowe na 1000 ludności		Udzielone noclegi na 1000 ludności		Korzystający z noclegów na 1000 ludności	
Ogółem	Hotele, motele, pensjonaty, inne obiekty hotelowe	Ogółem	Hotele, motele, pensjonaty, inne obiekty hotelowe	Ogółem	Hotele, motele, pensjonaty, inne obiekty hotelowe	Ogółem	Hotele, motele, pensjonaty, inne obiekty hotelowe
Ob.	Ob.	Msc	Msc	-	-	Osoba	Osoba
10	8	4,09	3,01	494,78	409,84	294,00	263,82

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

Tabela 287 Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania – wskaźniki. Porównanie Zabrze z innymi miastami. Rok 2010

Jednostka terytorialna	Miejsca noclegowe na 1000 ludności	Udzielone noclegi na 1000 ludności	Korzystający z noclegów na 1000 ludności
	ogółem	ogółem	ogółem
	msc	-	osoba
Powiat m. Zabrze	4,09	494,78	294,00
Powiat m. Bytom	2,57	316,21	54,36
Powiat m. Ruda Śląska	3,13	618,35	83,22
Powiat m. Gliwice	7,14	869,10	311,54
Powiat m. Katowice	10,35	1229,08	691,44

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/>

19 Współpraca międzynarodowa i promocja Gminy Zabrze

19.1 Współpraca międzynarodowa

Zabrze współpracuje z następującymi miastami partnerskimi:

- **Sangerhausen** – Niemcy, umowa podpisana w 1983 r.
- **Seclin** – Francja, umowa podpisana w 1987 r.
- **Lund** – Szwecja, umowa podpisana w 1990 r.
- **Trnawa** – Słowacja, umowa podpisana w 1995 r.
- **Kaliningrad** – Rosja, umowa podpisana w 1998 r.
- **Równe** – Ukraina, umowa podpisana w 2001 r.
- **Zahlé** – Republika Libańska, umowa podpisana w 2007 r.

Ponadto zaprzyjaźnionymi z Zabrzem miastami są:

- Miasto Essen (Niemcy), z którym 23 maja 2008 roku w Zabrzu podpisano umowę o podjęciu przyjacielskiej współpracy w sferze spraw komunalnych: rozwoju miasta, geodezji, kultury przemysłowej i promocji miasta.
- Miasto Rotherham (Wielka Brytania).

Wybrane przedsięwzięcia podejmowane przy współpracy międzynarodowej, prezentuje poniższe zestawienie:

Tabela 288 Przedsięwzięcia podejmowane przy współpracy międzynarodowej. Rok 2010

ROK 2010
Zorganizowano koncerty w Zabrzu ludowego zespołu muzycznego „Srebrna Tercja” z Równego – miasta partnerskiego Zabrza na Ukrainie.
Udział zabrzańskich koszykarzy w corocznym turnieju „Lundaspelen” w Lund – mieście partnerskim Zabrza w Szwecji.
Wizyta w Zabrzu młodzieży ze szkoły spożywczej w Trnawie – mieście partnerskim Zabrza na Słowacji.
Wizyta w Zabrzu francuskich koordynatorów projektu CITY TAK „Nowoczesne rozwiązania wspomagające mobilność i dostęp do informacji, podnoszące jakość życia osób z niepełnosprawnościami w środowisku miejskim”, a także wizyta oficjalnej delegacji Seclin – miasta partnerskiego Zabrza we Francji i ambasadora Republiki Francuskiej w Warszawie w ramach Dni Kultury Francuskiej w Zabrzu.
Zabrze, jako członek Europejskiej Sieci „Miasta dla Dzieci” otrzymało w Stuttgarcie Europejską Nagrodę Uznania dla Zespołu Tanecznego „Mak”.
Zorganizowano wyjazd młodzieży z Zespołu Szkół nr 18 w Zabrzu na Międzynarodowym Festiwalu Rysowania w Komorní Lhotka (Republika Czeska). Podjęto w Zabrzu gości, m.in. zagranicznych uczestników 13 Międzynarodowego Festiwalu Rysowania Zabrze – Katowice 2010 z miast partnerskich Zabrza: Sangerhausen (Niemcy), Trnawy (Słowacja) i Równego (Ukraina).
Transmitowano na żywo operę „Carmen” Georges Bizeta z Pałacu Sztuki w Walencji (Hiszpania) w wykonaniu Orquestra de la Comunitat Valenciana pod batutą Zubina Mehty w reżyserii Carlosa Saury w ramach międzynarodowego projektu „Viva Europa” w Miejskim Ogrodzie Botanicznym w Zabrzu.
Zorganizowano wyjazd drużyny Straży Miejskiej w Zabrzu na turniej służb mundurowych do Trnawy – miasta partnerskiego Zabrza na Słowacji oraz wyjazd grupy sportowców z Zabrza na turniej piłkarski do Seclin miasta partnerskiego Zabrza we Francji.

Zorganizowano wyjazd studialny przedstawicieli zakładu muzealnych do Zagłębia Ruhry (Niemcy).
Goszczono, w ramach obchodów Święta Miasta w Zabrzu, oficjalne delegacje miast partnerskich: Sangerhausen (Niemcy), Seclin (Francja), Lund (Szwecja), Równe (Ukraina), Rotherham (Wielka Brytania).
Goszczono na międzynarodowej konferencji „Europejskie dobre praktyki na rzecz osób niepełnosprawnych” zagranicznych prelegentów z Seclin (Francja) i Essen (Niemcy).
Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zabrzu – zarządca wysypiska odpadów komunalnych, podpisał umowę ze szwedzką firmą Vireo Energy na odzyskiwanie biogazu i produkcję czystej energii. Współpraca ta jest owocem zorganizowanego w 2009 r. w ramach współpracy partnerskiej pod patronatem Szwedzko-Polskiej Platformy Zrównoważonej Energetyki, Wydziału Ekonomicznego Ambasady RP w Sztokholmie oraz Instytutu Przemysłowej Gospodarki Środowiskowej Uniwersytetu w Lund seminarium pn. „Czysta energia – konieczność dla Polski, szansa dla biznesu w Szwecji”, podczas którego przedstawiciele Urzędu Miejskiego w Zabrzu przedstawili możliwości inwestycyjne w mieście, m. in. w zakresie ochrony środowiska i gospodarki odpadami. Propozycje te spotkały się wówczas z dużym zainteresowaniem firm szwedzkich dysponujących nowoczesnymi technologiami.
Zorganizowano Międzynarodowy Turniej Piłki Nożnej o Puchar Prezydenta Miasta Zabrze.
Zorganizowano Międzynarodowy Turniej Piłki Nożnej o Puchar Przewodniczącego Rady Miejskiej w Zabrzu.
Realizowano projekt CONet w ramach programu UE URBACT II.
Brano udział w Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Praktycznej poświęconej turystyce dziedzictwa przemysłowego.
Brano udział w Międzynarodowych Targach Turystyki Dziedzictwa Przemysłowego i Turystyki Podziemnej.

Źródło: UM Zabrze

19.2 Promocja Gminy Zabrze

Głównymi celami działań promujących Zabrze są: wzrost poziomu identyfikacji mieszkańców Zabrza ze swoim miastem i kształtowanie jego wizerunku wśród inwestorów, turystów i osób aktywnych, szczególnie w takich dziedzinach, jak kultura, sport, turystyka oraz rekreacja. Służy temu szereg systemowych działań o charakterze informacyjnym i promującym, a także organizacja imprez.

W ramach zadań związanych z promocją i rozwojem działalności turystycznej zrealizowano w 2010 r.:

- 14-17.01. Brno – udział w Międzynarodowych Targach Turystycznych REGIONTOUR 2010.
- 22.01. Hala „Pogoń” – współorganizacja z Górnikiem Zabrze imprezy promocyjnej „Górnicy Zabrza i przyjaciele”.
- 28.01. Organizacja Study Tour po Zabrzu związana z 52 Sesją Komisji ds. Europy Światowej Organizacji Turystyki, spotkanie z przedstawicielami Ministerstwa Sportu i Turystyki.
- 03.02. Liceum Plastyczne w Kończycach – współorganizacja z MBP w Zabrzu promocji albumu „Nasze Kończyce” pierwszej pozycji z nowego cyklu wydawniczego przybliżającego dzielnicę Zabrza.

- 16-18.02. Lille - udział w Międzynarodowych Targach Turystycznych Tourissima. Zabrze bierze udział w tych Targach wraz z Urzędem Marszałkowskim Województwa Śląskiego.
- 26-28.02. Łódź - udział w XVI Międzynarodowych Targach Turystycznych „Regiony Turystyczne- NA STYKU KULTUR”.
- Udział w międzynarodowych targach turystycznych:
 - 10-14.03. ITB Berlin
 - 11-12.03. Ostrava, Dovoleni a Region
 - 20-27.03. Mainz, Targi Regionów Europy
 - 26-28.03. Katowice, GLOB
- 21-22.04. Warszawa - udział w Festiwalu Promocji Miast i Regionów. Zabrze w konkursie „Złote Formaty” zdobyło wyróżnienie Związku Miast Polskich za pomysł i organizację I Międzynarodowych Targów Turystyki Dziedzictwa Przemysłowego i Turystyki Podziemnej w kategorii Grand Prix.
- 22-30.05. DMiT, miasta śląska – pomoc w organizacji Metropolitalnego Święta Rodziny.
- Udział w międzynarodowych targach turystycznych:
 - 7-8.05. Warszawa, GEO-EKO-TECH
 - 7-9.05. Gdańsk.
- 01.06. Skansen Górniczy „Królowa Luiza”, ZKWK GUIDO – współorganizacja z firmą Angmen gry edukacyjnej oraz konkursu wiedzy „Industrial Treasures Hunt” oraz premiera wydawnictwa „Zabrzeński świat dzieci” – poręcznego poradnika dla rodziców, gdzie spędzać wolny czas ze swoimi pociechami.
- 19.06. dzielnice Zabrze – organizacja we współpracy ze Stowarzyszeniem Nasze Biskupice i z Muzeum Miejskim w Zabrzu konkursu fotograficznego „Zabrze – 19 czerwca 2010 roku”.
- 20.06. Pszczyna – udział przedstawicieli UM Zabrze w VIII Pikniku Pszczyńskim.
- 4.07. Skansen Górniczy „Królowa Luiza”, ZKWK GUIDO – współorganizacja z klubem CAAR Polski - zlotu pojazdów zabytkowych na ulicach Zabrze.
- 15.08. Dzielnica Kończyce - współorganizacja rocznic Powstań Śląskich, pod pomnikiem poświęconym Powstańcom Śląskim.
- 3.09. Ministerstwo Spraw Zagranicznych – udział w spotkaniu międzyresortowym i opracowanie prezentacji „Współpraca samorządu z Polonią w obszarze turystyki na przykładzie Miasta Zabrze”.
- 4.09. Ośrodek sportowy Grzybowice – współorganizacja miejskich dożynek.
- 9-10.09. Ośrodek Konferencyjno-Szkoleniowy INNOWACJA – organizacja VII Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Praktycznej „Dziedzictwo Przemysłowe, dla współczesnego dialogu kultur, innowacyjnej gospodarki i atrakcyjnej konsumpcji turystycznej”.
- 9-11.09. Hala MOSiR – współorganizacja z MOSiR w Zabrzu Sp. z o. o. II Międzynarodowych Targów Turystyki Dziedzictwa Przemysłowego i Turystyki Tras Podziemnych.
- 11.09. Park im. Powstańców Śląskich – organizacja IV Biegu Rodzinnego Zabrzeńskim Szlakiem Zabytków Techniki o Puchar Prezydenta Miasta Zabrze.

- 11.09. Organizacja przy współudziale firmy Silesia Events II Gry Miejskiej „Zabrzepolis 2150”. W grze promującej miasto i jego zabytki industrialne wzięło udział 110 uczestników w 40 drużynach.
- 12.09. Kąpielisko Miejskie w Zabrzu - Rokitnicy – współorganizacja z Wydziałem Kultury i Sportu oraz AZS AWF Katowice Finału Pucharu Polski AZS MTB CUP 2010.
- 17.09.2010. Park im. Poległych Bohaterów – organizacja przy współudziale Centrum Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego VI Dnia Nauki.
- 15.10. Ośrodek Konferencyjno-Szkoleniowy INNOWACJA – współorganizacja konferencji „Nauka i technika zmieniają Zabrze”. Swoje osiągnięcia na szerokim forum prezentowały zabrzańskie uczelnie, jednostki naukowe, zakłady pracy i przedsiębiorcy.
- 20-23.10. Poznań – udział w Międzynarodowych Targach Turystycznych Tour Salon – największej krajowej imprezie targowej, skupiającej przedstawicieli obiektów i organizacji turystycznych Polski i zagranicy.
- 25.10. MOK GUIDO - współorganizacja z MOK GUIDO i KS Górnik Zabrze wystawy „Górnoślązacy w polskiej i niemieckiej reprezentacji narodowej, wczoraj i dziś” oraz spotkania z piłkarzami i młodzieżowym środowiskiem piłkarskim.
- 29.10. Aula Politechniki Śląskiej, Filharmonia Zabrzańska - organizacja uroczystości wręczenia tytułów Ambasadora Zabrza, współorganizacja Forum Zarządzania z udziałem Ambasadorów i współorganizacja iluminacji Ratusza z udziałem Ambasadorów.
- 11-14.11. Colmar - udział w Międzynarodowych Targach Turystycznych SITV.
- 15.11. Otwarcie Punktu Informacji o Mieście. Punkt położony w ścisłym centrum miasta, oferuje jednocześnie ulotki i wydawnictwa zabrzańskie, a pracownicy udzielają informacji dotyczących naszego miasta i regionu. Do głównych zadań punktu należy: gromadzenie i przetwarzanie danych o mieście, dystrybucja informacji o mieście osobom zainteresowanym oraz instytucjom i mieszkańcom Zabrza, współpraca z innymi lokalnymi ośrodkami i punktami Informacji turystycznej, aktywna współpraca z samorządem lokalnym, gospodarczym, stowarzyszeniami i podmiotami gospodarczymi w zakresie kreowania produktu turystycznego i jego promocji.
- 17.11. Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Warszawie - udział w konferencji pn. „Turystyka polonijna – stan i potrzeby” oraz przygotowanie prezentacji „Współpraca Miasta Zabrza z Polonią w promocji obiektów turystyki przemysłowej”.
- 10.12. Ostrawa – spotkanie w sprawie partnerstwa regionu śląsko-morawskiego, jako partnera III Międzynarodowych Targów Turystyki Dziedzictwa Przemysłowego.

UM Zabrze współpracował w roku 2010 w zakresie turystyki z Polską Organizacją Turystyczną, Polską Izbą Turystyki, Polską Agencją Rozwoju Turystyki, Departamentem Turystyki w Ministerstwie Sportu i Turystyki, Światową Organizacją Turystyki w Madrycie, Międzynarodowym Komitetem Ochrony Dziedzictwa Przemysłowego z Barcelony, Biurem Regionalnym Województwa Śląskiego w Brukseli, Urzędem Promocji Turystyki Walonia – Bruksela. Ważna też była współpraca z biurem Europejskich Dni Dziedzictwa, z którym wydano przewodnik po imprezach promujących dziedzictwo turystyki przemysłowej. W ciągu całego roku odbywały się również spotkania promocyjnego zespołu Szlaku Zabytków Techniki oraz Górnośląskiego Związku Metropolitalnego.

Prowadzono również promocję osiągnięć zabrzańskich klubów sportowych, w tym Górnika Zabrze oraz NMC Powen.

20 Budżet Miasta Zabrze

Budżet miasta Zabrze na rok 2010 został przyjęty przez Radę Miejską w dniu 29.12.2009 r. i zakładał:

DOCHODY, w tym:	671 895 578 PLN
dochody majątkowe	125 261 519 PLN
WYDATKI, w tym:	724 713 327 PLN
wydatki majątkowe	196 809 159 PLN
<u>DEFICYT</u>	- 52 817 749 PLN
PRZYCHODY:	89 611 648 PLN
ROZCHODY:	36 793 899 PLN

W wyniku zmian dokonanych w budżecie polegających na zmniejszeniu i zwiększeniu pierwotnych wielkości dochodów, wydatków oraz przychodów i rozchodów, budżet miasta Zabrze na dzień 31.12.2010 r. ustalono na:

Tabela 289 Budżet po zmianach w 2010 r., w PLN.

Wyszczególnienie	2010 r.				
	PLAN PIERWOTNY	PLAN OSTATECZNY	ZMIANA DO PLANU PIERWOTNEGO		
			WZROST /SPADEK	WARTOŚĆ	Zmiana
DOCHODY	671 895 578	808 652 870	↑	136 757 292	120,35%
WYDATKI	724 713 327	873 271 238	↑	148 557 911	120,50%
DEFICYT	- 52 817 749	- 64 618 368	↑	- 11 800 619	122,34%
PRZYCHODY, w tym:	89 611 648	81 100 848	↓	- 8 510 800	90,50%
- pożyczki i kredyty	20 705 400	4 150 636	↓	- 16 554 764	20,05%
- wolne środki	0	14 024 186	↑	14 024 186	-
- obligacje	40 000 000	40 000 000	-	0	b.zm.
- papiery wartościowe	9 012 000	9 012 000	-	0	b.zm.
- pożyczki FS	19 894 248	13 914 026	↓	- 5 980 222	69,94%
ROZCHODY, w tym:	36 793 899	16 482 480	↓	- 20 311 419	44,80%
- pożyczka FS	21 544 248	1 650 000	↓	- 19 894 248	7,66%
FINANSOWANIE	52 817 749	64 618 368	↑	11 800 619	122,34%

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu miasta Zabrze za 2010 r.

Odchylenia podstawowych wielkości budżetowych w trakcie roku są wynikiem wprowadzenia zmian, związanych z otrzymaniem decyzji w zakresie dotacji z budżetu państwa, zmian wysokości subwencji (w szczególności wprowadzeniem środków przeznaczonych na Drogową Trasę Średnicową) oraz wprowadzeniem nowych dochodów bądź podwyższeniem planu dochodów własnych po dokonaniu analizy przewidywanego wykonania, co przełożyło się na odpowiednie korekty po stronie wydatkowej budżetu miasta.

Realizację budżetu miasta Zabrze w 2010 r. przedstawiają poniższe dane:

Tabela 290 Wykonanie budżetu miasta Zabrze w 2010 r.

Wyszczególnienie	Plan po zmianach	Wykonanie za 2010 r.	% wykonania
DOCHODY OGÓŁEM, w tym:	808 652 870	786 332 508	97%
- bieżące	553 029 399	541 131 148	98%
- majątkowe	255 623 471	245 201 360	96%
PRZYCHODY, w tym:	81 100 848	82 047 709	101%
- pożyczki, kredyty, obligacje	58 026 462	56 953 161	89%
DOCHODY+PRZYCHODY	889 753 718	868 380 217	98%
WYDATKI OGÓŁEM, w tym:	873 271 238	841 966 663	96%
- bieżące	535 878 972	523 864 822	98%
- majątkowe	337 392 266	318 101 841	94%
ROZCHODY, w tym:	16 482 480	15 479 890	94%
- spłaty kredytów i pożyczek oraz wykup obligacji	16 482 480	15 479 890	94%
WYDATKI+ROZCHODY	889 753 718	857 446 553	96%
NADWYŻKA/DEFICYT (DOCHODY - WYDATKI)	- 64 618 368	- 55 634 155	86%
FINANSOWANIE (PRZYCHODY-ROZCHODY)	64 618 368	66 567 819	103%

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu miasta Zabrze za 2010 r.

Poniżej znajduje się informacja na temat wykonania planowanych dochodów budżetu Miasta, wg źródeł za 2010 r.

Tabela 291 Wykonanie dochodów Miasta Zabrze 2010 r., wg źródeł.

Wyszczególnienie	Plan po zmianach	Wykonanie
OGÓŁEM	808 652 870	786 332 508
Dochody własne, w tym:	435 931 735	415 095 682
Udziały w podatkach	143 644 000	132 671 777
Subwencje, w tym:	188 788 805	188 788 805
Uzupełnienie subwencji ogólnej – z przeznaczeniem na DTŚ	36 300 000	36 300 000
Subwencja wyrównawcza dla gmin	5 598 524	5 598 524
Subwencja wyrównawcza dla powiatów	422 207	422 207
Subwencja oświatowa	137 952 383	137 952 383
Subwencja równoważąca	8 515 691	8 515 691
Dotacje celowe otrzymane na zadania realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego	774 788	821 541
Dotacje celowe otrzymane od jednostek samorządu terytorialnego będących instytucją wdrażającą na zadania realizowane na podstawie porozumień	0	0

Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań własnych	128 604 021	128 372 556
Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań zleconych	53 118 533	52 018 939
Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	137 500	137 499
Dotacje otrzymane z funduszy celowych na realizację zadań jednostek sektora finansów publicznych	1 297 488	1 097 486

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu miasta Zabrze za 2010 r.

Zrealizowane dochody w 2010 roku na poziomie 786 332 508 zł dają, w przeliczeniu na 1 mieszkańca Zabrze, dochód w wysokości 4 190 zł.

Tabela 292 Dochody Miasta Zabrze w przeliczeniu na 1 mieszkańca, lata 2005-2010

Lata	Liczba mieszkańców Zabrze*	Wykonanie dochodów ogółem	Wskaźniki per capita – dochód na 1 mieszkańca
2005 r.	192 546	493 770 775	2 564
2006 r.	191 247	480 567 482	2 513
2007 r.	190 110	549 819 655	2 892
2008 r.	189 062	609 299 485	3 223
2009 r.	188 401	820 712 844	4 356
2010 r.	187 674	786 332 508	4 190

*dane Ministerstwa Finansów – stan na 31 grudnia roku poprzedniego

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu miasta Zabrze za 2010 r.

Wydatki budżetu miasta w 2010 r. zostały wykonane w wysokości 841 966 663 zł, co oznacza 96,42% rocznego maksymalnego limitu.

W poniższej tabeli znajduje się zestawienie wydatków bieżących, gdzie największy udział zajęły wydatki na gospodarkę komunalną, transport i usługi oraz oświatę.

Tabela 293 Wykonanie wydatków ogółem, w 2010 r.

Wyszczególnienie	2010 r.	
	Kwota	Udział procentowy w strukturze
Gospodarka komunalna, transport, usługi	306 061 551	36,4%
Oświata i wychowanie oraz edukacyjna opieka wychowawcza	214 498 539	25,5%
Opieka społeczna	116 970 067	13,9%
Gospodarka mieszkaniowa	59 043 278	7,0%
Administracja publiczna	55 742 231	6,6%
Kultura i sport	45 265 348	5,4%
Ochrona zdrowia	19 690 268	2,3%
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	14 996 056	1,8%
Obsługa długu publicznego	5 651 136	0,7%
Pozostałe	4 048 190	0,5%
RAZEM	841 966 663	100,0%

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu miasta Zabrze za 2010 r.

W 2010 roku Gmina Zabrze uzyskała przychody w łącznej wysokości 82 047 709,08 PLN, tj. 101,2% zakładanego planu. W stosunku do roku 2009 odnotowano spadek przychodów, wynikający głównie z tego, iż w 2009 r. Gmina Zabrze wykorzystwała największą dotąd transzę pożyczki w wysokości 85 000 000 zł z przeznaczeniem na realizację projektu, pn. „Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Zabrze”.

Poniżej znajduje się zestawienie uzyskanych przychodów przez Gminę Zabrze:

Tabela 294 Wykonanie uzyskanych przychodów budżetu miasta w 2010 r.

Wyszczególnienie	2010 r.
Kredyty w bankach krajowych	0
Pożyczki zaciągnięte na rynku krajowym	4 119 374
Emisja obligacji	40 000 000
Pożyczka inwestycyjna NFOŚiGW	0
Pożyczka płatnicza NFOŚiGW	12 833 787
Wolne środki	25 094 549
RAZEM	82 047 709

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu miasta Zabrze za 2010 r.

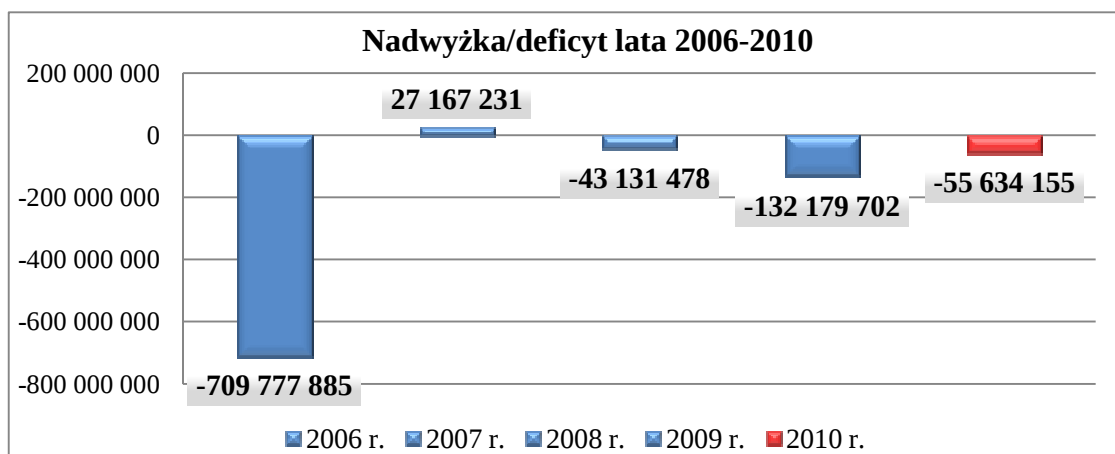
W 2010 roku, z tytułu rozchodów, wykonano kwotę 15 479 890 zł, na którą złożyły następujące pozycje:

Tabela 295 Wykonanie rozchodów budżetu miasta w 2010 r.

Wyszczególnienie	2010 r.	Umorzenia
Spłaty zobowiązań Gminy Zabrze w 2010 r.		
Kredyty	5 740 000	0
Pożyczki	3 539 890	657 030
Obligacje komunalne	6 200 000	0
Ogółem	15 479 890	657 030

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu miasta Zabrze za 2010 r.

Z wyjątkiem 2007 roku, wykonanie budżetu zamykało się ujemnym wynikiem finansowym. Szczegółowe informacje na temat wykonania budżetu miasta w poszczególnych latach znajdują się w corocznych sprawozdaniach z wykonania budżetu miasta, które przedkładane są Radzie Miejskiej.

Rysunek 54 Wynik finansowy w latach 2006-2010

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetu miasta Zabrze za lata 2006 – 2010

21 Wykaz spółek i związków

W 2010 r. gmina Zabrze posiada udziały w następujących spółkach handlowych:

Tabela 296 Udziały Gminy Zabrze w spółkach

Lp.	Nazwa jednostki organizacyjnej	Forma organizacyjno-prawna	Udziały Gminy Zabrze w ogólnej wartości kapitału	
			kwota	%
1.	Zabrzańskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.	Spółka z o.o.	132 709 000	100
2.	Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Zabrzu Sp. z o.o.	Spółka z o.o.	28 812 000	100
3.	Zabrzańskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.	Spółka z o.o.	22 557 000	100
4.	Szpital Miejski w Zabrzu Sp. z o.o.	Spółka z o.o.	12 355 150	100
5.	Zarząd Budynków Mieszkaniowych - Towarzystwo Budownictwa	Spółka z o.o.	10 224 500	100
6.	Stadion Sp. z o.o. w Zabrzu	Spółka z o.o.	700 000	100
7.	Zabrzańska Agencja Realizacji Inwestycji Sp. z o.o.	Spółka z o.o.	595 000	99,17
8.	Międzygminne Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	Spółka z o.o.	14 884 450	21,82
9.	Agencja Rynku Hurtowego Produktów Rolnych „Agro-Rynek” S.A. w likwidacji	Spółka Akcyjna	100 000	15,2
10.	Tramwaje Śląskie S.A.	Spółka Akcyjna	12 480 000	11,53
11.	Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej Sp. z o.o. w Gliwicach	Spółka z o.o.	3 752 500	9,82
12.	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.	Spółka z o.o.	125 500	6,6
13.	Zakłady Mięsne Maćko Sp. z o.o. w likwidacji	Spółka z o.o.	348 750	4,102
14.	„Górnik Zabrze” S.S.A.	Sportowa Spółka Akcyjna	475 000	1,65
15.	Mostostal Zabrze Holding S.A.	Spółka Akcyjna	901 152	0,6
16.	Agencja Rozwoju Lokalnego Sp. z o.o.	Spółka z o.o.	416 500	0,39
17.	Górnośląskie Towarzystwo Lotnicze S.A.	Spółka Akcyjna	100 000	0,08

Źródło: UM Zabrze

Gmina Zabrze, w związku z przynależnością do poszczególnych związków, przekazała składki w wysokości:

Tabela 297 Przynależność Gminy Zabrze do związków

Związek	Wysokość składki w 2009 r.
KZK GOP	19 102 078,00
Górnośląski Związek Metropolitalny	355 108,00
Śląski Związek Gmin i Powiatów	56 520,30
Związek Miast Polskich	35 893,68
Śląska Organizacja Turystyczna	22 000,00

Źródło: UM Zabrze

22 Spis rysunków

Rysunek 1 Dzielnice Zabrze	15
Rysunek 2 Skład Rady Miejskiej w podziale na płeć	21
Rysunek 3 Skład Rady Miejskiej w podziale na wiek	21
Rysunek 4 Skład Rady Miejskiej w podziale na wykształcenie	21
Rysunek 5 Skład Rady Miejskiej wg grup zawodów	21
Rysunek 6 Przyrost naturalny w latach	32
Rysunek 7 Liczba mieszkańców Zabrze w latach 2005-2010.	35
Rysunek 9 Liczba osób wg grup wiekowych w latach 2009-2010	37
Rysunek 8 Ludność Zabrze wg grup wieku i płci	37
Rysunek 10 Przyrost naturalny w miastach	39
Rysunek 11 Przyrost naturalny wg płci	40
Rysunek 12 Liczba ludności wg grup wieku w 2010 r.	42
Rysunek 13 Saldo migracji ogółem	44
Rysunek 14 Ruch naturalny i migracje w latach 2005-2010	44
Rysunek 15 Struktura gruntów gminnych w 2010 r. – wg powierzchni geodezyjnej	45
Rysunek 16 Struktura użytków rolnych w 2010 r., powierzchnia geodezyjna	45
Rysunek 17 Struktura gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych w 2010 r., powierzchnia geodezyjna	46
Rysunek 18 Grunty zabudowane i zurbanizowane, powierzchnia geodezyjna	46
Rysunek 19 Grunty pod wodami, powierzchnia geodezyjna	47
Rysunek 20 Grunty w podziale na sektor prywatny i publiczny, 2010 r.	49
Rysunek 21 Grunty w podziale na grunty SP, j.s.t. i sektor publiczny	49
Rysunek 22 Miejskowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego w Zabrzu, obowiązujące i opracowywane. Stan na 21.01.2011.	54
Rysunek 23 Średnia temperatur powietrza w miesiącach. Rok 2010	73
Rysunek 24 Średnia ilość opadu w poszczególnych miesiącach, rok 2010	74
Rysunek 25 Wycięte drzewa, w szt. Lata 2009-2010	82
Rysunek 26 Wycięte krzewy, w m ²	82
Rysunek 27 Bezrobotni wg płci, lata 2006-2010	113
Rysunek 28 Bezrobotni w podziale na wiek, lata 2008-2010	115
Rysunek 29 Bezrobotni wg wykształcenia, lata 2008-2010	116
Rysunek 30 Liczba bezrobotnych wg stażu pracy, lata 2008-2010	116
Rysunek 31 Bezrobotni wg stażu pracy, poniżej, powyżej 10 lat pracy, bez stażu pracy. Lata 2008-2010	117
Rysunek 32 Szkolenia w PUP	119
Rysunek 33 Staże w PUP	119
Rysunek 34 Udział osób w wieku produkcyjnym na rynku pracy	123
Rysunek 35 Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych wg wykształcenia	125
Rysunek 36 Absolwenci szkół ponadgimnazjalnych wg zapotrzebowania na zawód	126
Rysunek 37 Absolwenci szkół zawodowych wg zapotrzebowania na zawód	126
Rysunek 38 Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w EDG, lata 2001 - 2010	127
Rysunek 39 Podmioty gospodarki narodowej w Zabrzu	128
Rysunek 40 Podmioty gospodarcze wg sektorów	128
Rysunek 41 Dochody wykonane przez Urząd Skarbowy w Zabrzu – podatek dochodowy od osób prawnych i podatek dochodowy od osób fizycznych	141
Rysunek 42 Absolwenci szkół, lata 2009-2010	149
Rysunek 43 Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, lata 2007-2010	176
Rysunek 44 Dzieci i młodzież w rodzinach zagrożonych patologią, lata 2007-2010	176

Rysunek 45 Wyniki działań Straży Miejskiej w latach 2006-2010	184
Rysunek 46 Liczba wystawionych mandatów przez Straż Miejską, lata 2006 - 2010	184
Rysunek 47 Kwota wystawionych mandatów przez Straż Miejską, lata 2006-2010.....	184
Rysunek 48 Pożary i miejscowe zagrożenia w latach 2006-2010	187
Rysunek 49 Ofiary i ranni w pożarach i miejscowych zagrożeniach	188
Rysunek 50 Przestępstwa stwierdzone do przestępstw wykrytych przez Policję.....	192
Rysunek 51 Przestępstwa nieletnich do przestępstw ogółem w 2010 r.	196
Rysunek 52 Sprawy w Sądzie Rejonowym. Wpływy i załatwienia. Lata 2006-2010	200
Rysunek 53 Czytelnictwo w Zabrze, lata 2008-2010	214
Rysunek 54 Wynik finansowy w latach 2006-2010.....	244

23 Spis tabel

Tabela 1 Radni kadencji 2006 – 2010 (dane za rok 2010).....	17
Tabela 2 Wyniki głosowania do Rady Miejskiej w Zabrzu	18
Tabela 3 Podział mandatów pomiędzy listy komitetów wyborczych	18
Tabela 4 Wyniki wyborów z 21.11.2010 r. do Rady Miejskiej	19
Tabela 5 Radni kadencji 2010 – 2014 (dane za rok 2010).....	20
Tabela 6 Rady Dzielnic i Osiedli	23
Tabela 7 Wyniki wyborów na prezydenta miasta Zabrze	23
Tabela 8 Wyniki głosowania na prezydenta miasta Zabrze	24
Tabela 9 Liczba mieszkańców, zameldowanie stałe i czasowe	25
Tabela 10 Liczba Zabrzean w dzielnicach, wg płci	25
Tabela 11 Zmiany liczbowe i procentowe ludności w dzielnicach.....	26
Tabela 12 Gęstość zaludnienia w dzielnicach.....	28
Tabela 13 Grupy wiekowe ludności w przedziałach czteroletnich	29
Tabela 14 Liczba osób w wieku przedszkolnym, szkolnym i wieku, do którego istnieje obowiązek nauki	29
Tabela 15 Grupy wiekowe w przedziałach ekonomicznych w 2010 r.....	30
Tabela 16 Wiek przedprodukcyjny wg płci, w latach 2000-2010.....	30
Tabela 17 Wiek produkcyjny wg płci, w latach 2000-2010	30
Tabela 18 Wiek poprodukcyjny wg płci, w latach 2000-2010	31
Tabela 19 Urodzenia, zgony, przyrost naturalny w latach 2001-2010.....	31
Tabela 20 Migracje ludności na pobyt stały.....	32
Tabela 21 Migracje wewnętrzne w obrębie gminy, rok 2010.....	32
Tabela 22 Migracje wewnętrzne (w kraju z przekroczeniem granic gminy) i zagraniczne.....	33
Tabela 23 Saldo migracji zewnętrznych	33
Tabela 24 Zagranica- ruch mieszkańców Zabrze.....	33
Tabela 25 Liczba ludności Zabrze w latach 2005-2010.....	35
Tabela 26 Ubytek liczby mieszkańców w latach	36
Tabela 27 Struktura ludności Zabrze w podziale na grupy wieku i płci w 2010 r.....	36
Tabela 28 Liczba osób w danym roku, wg wieku.....	38
Tabela 29 Wskaźniki demograficzne dla miasta Zabrze.....	38
Tabela 30 Ruch naturalny w Zabrzu w latach 2005-2010.	39
Tabela 31 Ludność Zabrze w wieku rozrodczym. Rok 2010.....	40
Tabela 32 Ludność wg ekonomicznych grup wieku w podziale na płeć.	41
Tabela 33 Ludność Zabrze w wieku mobilnym i niemobilnym w podziale na płeć.....	41
Tabela 34 Wskaźnik obciążenia demograficznego	42
Tabela 35 Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem.....	42
Tabela 36 Kierunki Migracji. Migracje na pobyt stały wg typu i kierunku.....	43
Tabela 37 Migracje wewnętrzne i zagraniczne w latach 2005-2010.	43
Tabela 38 Formy własności gruntów	47
Tabela 39 Przeznaczenie gruntów wg formy własności gruntów w 2010 r., w ha	48
Tabela 40 Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, przyjęte uchwałami Rady Miejskiej w Zabrzu, stan na dzień 17 lutego 2011 roku	51
Tabela 41 Projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego opracowywane na podstawie przyjętych uchwał Rady Miejskiej w Zabrzu, stan na dzień 17 lutego 2011 r. .	52
Tabela 42 Decyzje budowlane, UM Zabrze.....	55
Tabela 43 Decyzje dopuszczające do użytkowania obiektu budowlanego.....	55
Tabela 44 Długość sieci drogowo-ulicznej	59
Tabela 45 Powierzchnia dróg w Zabrzu.....	59
Tabela 46 Nawierzchnia dróg w Zabrzu	59

Tabela 47 Chodniki i ścieżki rowerowe w Zabrzu.....	60
Tabela 48 Drogi stanowiące majątek Gminy	60
Tabela 49 Obiekty drogowe	60
Tabela 50 Wypadki drogowe w Zabrzu, lata 2008-2010	62
Tabela 51 Zdarzenia drogowe, lat 2008-2010.....	62
Tabela 52 Zdarzenia drogowe wg najbardziej zagrożonych ulic.....	62
Tabela 53 Zdarzenia drogowe ze względu na przyczyny	64
Tabela 54 Sieć KZK GOP w Zabrzu.....	66
Tabela 55 Linie autobusowe przebiegające na terenie Zabrze.....	66
Tabela 56 Linie tramwajowe przebiegające na terenie Zabrze	67
Tabela 57 Liczba osób obsługiwanych przez komunikację tramwajową, 2010 r.	67
Tabela 58 Struktura taboru tramwajowego obsługującego gminę Zabrze	67
Tabela 59 Wielkość rocznej pracy eksploatacyjnej, tabor KZK GOP w latach 2009 - 2010 ..	67
Tabela 60 Sieć kolejowa w Zabrzu	68
Tabela 61 Przewozy pasażerskie, 2010 r.	68
Tabela 62 Przewozy pasażerskie i towarowe PKP.....	69
Tabela 63 Pojazdy – rejestracja i wycofanie z ruchu, w roku 2010 i do roku 2010.	69
Tabela 64 Dokumenty potwierdzające uprawnienia	69
Tabela 65 Pojazdy samochodowe - wskaźniki.....	70
Tabela 66 Liczba mieszkańców na 1 samochód osobowy, lata 2009-2010.....	70
Tabela 67 Drogi i pojazdy w Zabrzu, lata 2009-2010.....	70
Tabela 68 Pojazdy samochodowe w Zabrzu, lata 2009-2010.....	71
Tabela 69 Samochody ciężarowe wg grup ładowności, lata 2009-2010	71
Tabela 70 Samochody osobowe wg dopuszczalnej masy całkowitej, lata 2009 - 2010	71
Tabela 71 Samochody osobowe wg pojemności silnika, lata 2009 - 2010.....	71
Tabela 72 Liczba ciągników w latach 2009 - 2010.....	72
Tabela 73 Liczba przyczep i naczep w latach 2009-2010.....	72
Tabela 74 Decyzje wynikające z Prawa Ochrony Środowiska oraz innych ustaw, rok 2010..	73
Tabela 75 Zanieczyszczenia powietrza w Zabrzu.....	74
Tabela 76 Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych	75
Tabela 77 Sprawozdanie w zakresie działań związanych z redukcją emisji powierzchniowej	76
Tabela 78 Ocena eutrofizacji rzek w jednolitych częściach wód w latach 2008-2010, WIOŚ Katowice.....	78
Tabela 79 Oddziaływania antropogeniczne na stan wód na terenie Zabrze („Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”)	79
Tabela 80 Główne zbiorniki wód podziemnych na obszarze dorzecza Odry	80
Tabela 81 Tereny zielone w mieście	81
Tabela 82 Struktura własnościowa lasów	81
Tabela 83 Struktura gatunkowa lasów	82
Tabela 84 Decyzje zezwalające na usunięcie drzew i krzewów na terenie Zabrze, w roku 2010	82
Tabela 85 Ujęcia wody na terenie Zabrze oraz zdolność produkcyjna wody.....	84
Tabela 86 Długość sieci wodociągowej	85
Tabela 87 Przedziały wiekowe sieci wodociągowej.....	85
Tabela 88 Struktura materiałowa sieci wodociągowej.....	85
Tabela 89 Komunalne oczyszczalnie ścieków w Zabrzu.....	86
Tabela 90 Procent oczyszczonych ścieków z podziałem na sposób oczyszczania	86
Tabela 91 Długość sieci kanalizacyjnej	86
Tabela 92 Przedziały wiekowe sieci kanalizacyjnej	87
Tabela 93 Struktura materiałowa sieci kanalizacyjnej.....	87

Tabela 94 Ścieki wytworzone w 2010 r., w podziale na gospodarstwa domowe, przemysł, inne	87
Tabela 95 Cena jednostkowa odprowadzonych ścieków, 2010 r.....	88
Tabela 96 Miejskie Składowisko Odpadów Komunalnych, rok 2010.....	90
Tabela 97 Gospodarka odpadami, rok 2010.....	90
Tabela 98 Przyjęte odpady na składowisko śmieci – niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	91
Tabela 99 Ilość odpadów komunalnych odebranych przez firmy posiadające zezwolenie na odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości	91
Tabela 100 Odpady zebrane z pojemników segregacyjnych MPGK, lata 2009-2010.....	92
Tabela 101 Surowce uzyskane z odpadów zebranych z pojemników segregacyjnych MPGK, lata 2009-2010.....	92
Tabela 102 Długość sieci ciepłowniczej w latach 2008-2010	94
Tabela 103 Sieć ciepłownicza w 2010 r.....	94
Tabela 104 Struktura materiałowa sieci ciepłowniczej.....	95
Tabela 105 Liczba odbiorców sieci ciepłowniczych, lata 2008-2010	95
Tabela 106 Sprzedaż ciepła.....	95
Tabela 107 Parametry przesyłanej energii ZPEC ZSP. z o.o.....	95
Tabela 108 Odbiorcy ciepła z Terma Dom z sp. z o.o.	96
Tabela 109 Sprzedaż energii cieplnej, Terma - Dom sp. z o.o. 2010 r.	96
Tabela 110 Odbiorcy energii cieplnej, Terma – Dom Sp. z o.o.....	96
Tabela 111 Sieć ciepłownicza Terma-Dom sp. z o.o., rok 2010.....	97
Tabela 112 Odbiorcy gazu na terenie miasta Zabrze w latach 2006-2010	98
Tabela 113 Zużycie paliwa gazowego w Zabrzu w latach 2006-2010	98
Tabela 114 Liczba osób korzystających z sieci gazowej w Zabrzu, w latach 2007-2010	99
Tabela 115 Liczba stacji redukcyjno – pomiarowych na terenie miasta Zabrze w 2010 r.	99
Tabela 116 Sieci i przyłącza gazowe, w latach 2007-2010.....	99
Tabela 117 Liczba odbiorców energii elektrycznej:	100
Tabela 118 Globalne zużycie energii elektrycznej (MWh):	100
Tabela 119 Średnie dobowe zużycie energii elektrycznej (MWh):	100
Tabela 120 Energia elektryczna w gospodarstwach domowych w Zabrzu, w latach.	100
Tabela 121 Nieruchomości będące własnością Gminy Miejskiej Zabrze oraz Skarbu Państwa	102
Tabela 122 Nieruchomości Gminy i Skarbu Państwa oddane w dzierżawę, użyczenie.....	102
Tabela 123 Powierzchnia gruntów Miasta Zabrze oddanych w trwały zarząd, rok 2010.....	102
Tabela 124 Sprzedaż nieruchomości niezabudowanych Gminy Zabrze.....	103
Tabela 125 Sprzedaż nieruchomości zabudowanych Gminy Zabrze.....	103
Tabela 126 Sprywatyzowane lokale z mieszkaniowego zasobu Gminy Zabrze.....	103
Tabela 127 Sprzedaż lokali mieszkalnych w drodze przetargu	104
Tabela 128 Sprzedaż lokali mieszkalnych na rzecz najemcy	104
Tabela 129 Nieruchomości nabyte do gminnego zasobu nieruchomości (w tym: w drodze wyłączenia, również pod inwestycje (w tym: pod DTŚ).	104
Tabela 130 Pozostałe nieruchomości przyjęte do gminnego zasobu nieruchomości.....	104
Tabela 131 Gospodarka lokalowa Gminy Zabrze, 2010 r.	105
Tabela 132 Charakterystyka zasobów mieszkaniowych wg umów, własności, ilości lokali, powierzchni, ZBM – TBS Sp. z o.o., 2010 r.....	106
Tabela 133 Charakterystyka zasobów mieszkaniowych wg umów i wyposażenia w poszczególne media, ZBM – TBS Sp. z o.o., 2010 r.	106
Tabela 134 Zasoby mieszkaniowe wg umów i struktury wiekowej ZBM – TBS sp. z o.o., 2010 r.....	107

Tabela 135 Zasoby lokalowe zajęte i pustostany Gminy Zabrze, 2010r.	107
Tabela 136 Lokale socjalne, ZBM – TBS Sp. z o.o., 2010 r.	107
Tabela 137 Remonty kapitalne, ZBM – TBS Sp. z o.o., 2010r.	107
Tabela 138 Przychody z budynków obciążonych użytkowaniem. ZBM – TBS Sp. z o.o. Rok 2010.....	108
Tabela 139 Koszty dla budynków obciążonych użytkowaniem – wykonanie za 2010 r. ZBM – TBS Sp. z o.o.	108
Tabela 140 Gminny zasób lokalowy, JOFGN, lata 2009 - 2010	109
Tabela 141 Lokale mieszkalne komunalne, JOFGN, 2010 r.	109
Tabela 142 Lokale niemieszkalne komunalne, JOFGN, 2010 r.	109
Tabela 143 Lokale mieszkalne komunalne we wspólnotach, JOFGN, 2010 r.	110
Tabela 144 Lokale niemieszkalne komunalne we wspólnotach, JOFGN, 2010 r.....	110
Tabela 145 Mieszkania wyposażone i niewyposażone w poszczególne media, JOFGN, lata 2009 - 2010.....	111
Tabela 146 Remonty lokali. JOFGN, lata 2009-2010.....	111
Tabela 147 Nieruchomości oddanych w dzierżawę lub użyczenie należących do gminy lub Skarbu Państwa, JOFGN, 2010 r.	111
Tabela 148 Dochody i koszty z gospodarowania nieruchomościami, JOFGN, lata 2009 -2010.	111
Tabela 149 Wiek budynków, JOFGN, 2010 r.....	112
Tabela 150 Bezrobocie w Zabrzu, lata 2007-2010	113
Tabela 151 Bezrobocie rejestrowe, lata 2007 - 2010	113
Tabela 152 Stopa bezrobocia, Zabrze 2007-2010 r.....	114
Tabela 153 Bezrobotni z prawem i bez prawa do zasiłku, lata 2006-2010.....	114
Tabela 154 Liczba bezrobotnych wg uprawnień do poszczególnych świadczeń, rok 2010..	114
Tabela 155 Wiek zarejestrowanych osób bezrobotnych	115
Tabela 156 Wykształcenie zarejestrowanych bezrobotnych.....	115
Tabela 157 Staż pracy osób bezrobotnych	116
Tabela 158 Bezrobotni zarejestrowani wg czasu pozostawania bez pracy.....	117
Tabela 159 Bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od dani ukończenia nauki.....	118
Tabela 160 Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy, rok 2010	118
Tabela 161 Bezrobotni w wieku mobilnym w szczególnej sytuacji na rynku pracy, lata 2009-2010.....	119
Tabela 162 Dofinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej i utworzenia nowych stanowisk pracy.	120
Tabela 163 Bezrobotni, którzy powrócili na rynek pracy	120
Tabela 164 Programy łagodzenia skutków bezrobocia, PUP Zabrze, 2010 r.....	120
Tabela 165 Liczba osób w wieku produkcyjnym wg płci.....	122
Tabela 166 Liczba osób pracujących wg płci	122
Tabela 167 Pracujący łącznie z rolnictwem indywidualnym, wg płci, lata 2007-2009.....	123
Tabela 168 Ranking zawodów nadwyżkowych w Zabrzu w II-półroczu 2010 – fragment wg wskaźnika intensywności nadwyżki/deficytu równego zero	124
Tabela 169 Ranking zawodów nadwyżkowych w Zabrzu w II-półroczu 2010 – fragment (wg wskaźnika intensywności nadwyżki/deficytu zawodu różnego od zera)	124
Tabela 170 Liczba absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w podziale na zawody deficytowe i nadwyżkowe	125
Tabela 171 Kierunki kształconych zawodów w podziale na zawody nadwyżkowe i deficytowe w 2010 r.....	126
Tabela 172 Wpisane i wykreślone podmioty gospodarcze z EDG, lata 2000 - 2010	127
Tabela 173 Podmioty gospodarki narodowej w podziale na sektory, lata 2005-2010.....	128

Tabela 174 Sektor prywatny i publiczny, w latach 2005-2010.....	129
Tabela 175 Podmioty gospodarki narodowej wg klas wielkości	129
Tabela 176 Podmioty gospodarki narodowej wg sekcji PKD 2007	129
Tabela 177 Podmioty gospodarcze wg najpopularniejszych sekcji i działów	130
Tabela 178 Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane i wyrejestrowane ogółem	131
Tabela 179 Podmioty gospodarki narodowej, nowo zarejestrowane i wyrejestrowane, wg sektorów.	131
Tabela 180 Podmioty gospodarki narodowej nowozarejestrowane i wyrejestrowane wg sekcji	132
Tabela 181 Podmioty gospodarki narodowej – sektor prywatny	133
Tabela 182 Spółki handlowe publiczne i prywatne zarejestrowane w rejestrze REGON w latach 2005- 2010	134
Tabela 183 Spółki handlowe ogółem i nowozarejestrowane, lata 2005-2010.....	134
Tabela 184 Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego, ogółem i nowozarejestrowane, lata 2005-2010.....	134
Tabela 185 Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach, ogółem w mln zł i na 1 mieszkańca, lata 2008-2009	134
Tabela 186 Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach, w mln zł, wg gałęzi gospodarczych	135
Tabela 187 Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach, w %, wg gałęzi gospodarczych..	135
Tabela 188 Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach, ogółem w mln zł i na 1 mieszkańca	135
Tabela 189 Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach, wg działów gospodarki, lata 2008-2009	136
Tabela 190 Liczba podmiotów gospodarki narodowej ogółem	136
Tabela 191 Wskaźnik: Podmioty zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności ..	136
Tabela 192 Wskaźnik: Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	137
Tabela 193 Wskaźnik: Jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności.....	137
Tabela 194 Stowarzyszenia w Zabrzu zapisanych w ewidencji miasta Zabrze, lata 2008-2010	139
Tabela 195 Liczba zeznań podatkowych w 2010 r.	140
Tabela 196 Podatek dochodowy od osób fizycznych w skali podatkowej	140
Tabela 197 Sumy dochodów wykonanych przez Urząd Skarbowy w Zabrzu.....	140
Tabela 198 Liczba podatników i płatników w latach.....	141
Tabela 199 Dochód budżetu Zabrze na 1 mieszkańca	141
Tabela 200 Dochód budżetu miasta na 1 mieszkańca, 2006-2010 r.	142
Tabela 201 Przeciętny miesięczny dochód i wydatki na 1 osobę w Województwie Śląskim.	142
Tabela 202 Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto.....	143
Tabela 203 Działalność Miejskiego Rzecznika Konsumentów	144
Tabela 204 Liczba przedszkoli i szkół w Zabrzu	146
Tabela 205 Dzieci i uczniowie w jednostkach oświatowych prowadzonych przez gminę....	146
Tabela 206 Klasy sportowe w roku szkolnym 2010/2011 Dane z SIO stan na dzień 30 września 2010 r.	148
Tabela 207 Absolwenci szkół publicznych gminy Zabrze.....	149
Tabela 208 Młodzież kontynuująca naukę w szkołach średnich.	149
Tabela 209 Wyniki egzaminów maturalnych w 2010 r.	150

Tabela 210 Wyniki egzaminów i sprawdzianu w szkołach prowadzonych przez miasto Zabrze w latach 2008-2010	151
Tabela 211 Współczynnik skolaryzacji brutto i netto w Zabrzu i wybranych innych miastach	153
Tabela 212 Inwestycje oświatowe zakończone z roku 2010.....	153
Tabela 213 Inwestycje oświatowe w trakcie realizacji	154
Tabela 214 Ambulatoryjna specjalistyczna opieka zdrowotna miasta Zabrze, rok 2010	165
Tabela 215 Lecznictwo ambulatoryjne dla osób uzależnionych.....	166
Tabela 216Zatrudnienie personelu medycznego. Rok 2009.	166
Tabela 217 Wybrany średni personel medyczny. Rok 2009.....	167
Tabela 218 Lecznictwo zamknięte, rok 2010.....	168
Tabela 219 Zgłoszenia do Poradni Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia...	169
Tabela 220 Wsparcie w Poradni Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia	169
Tabela 221 Zgłoszenia do Poradni Zdrowia Psychicznego	170
Tabela 222 Rozpoznania w Poradni Zdrowia Psychicznego	170
Tabela 223 Wsparcie w Poradni Zdrowia Psychicznego	170
Tabela 224 Działalność Izby Wyrzęźwien, lata 2009-2010.....	171
Tabela 225 Przyczyny korzystania ze świadczeń pomocy społecznej. Trendy w ciągu ostatnich 4 lat.	174
Tabela 226 Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.....	175
Tabela 227 Świadczenia pomocy społecznej, zadania własne. Lata 2008-2009	176
Tabela 228 Świadczenia pomocy społecznej, zadania zlecone. Lata 2009-2010	177
Tabela 229 Wydatki na pomoc społeczną, lata 2007-2010.....	177
Tabela 230 Świadczenia rodzinne, rok 2010	177
Tabela 231 Liczba rodzin zastępczych.....	178
Tabela 232 Liczba dzieci w placówkach opieki.....	178
Tabela 233 Osoby bezdomne w placówkach schronienia.....	180
Tabela 234 Dofinansowania turnusów rehabilitacyjnych	180
Tabela 235 Dofinansowania zakupu sprzętu rehabilitacyjnego	180
Tabela 236 Usługi opiekuńcze, lata 2009-2010	182
Tabela 237 Działalność Zespołu Interwencji Kryzysowej. Lata 2007 - 2011.	182
Tabela 238 Ewidencja wyników działań straży Miejskiej w Zabrzu za lata 2006-2010	183
Tabela 239 Interwencje Straży Miejskiej w 2010 r.....	185
Tabela 240 Wyniki działań Straży Miejskiej związane z monitoringiem wizyjnym w Zabrzu, rok 2010.....	185
Tabela 241 Remizy Straży Pożarnej w Zabrzu	186
Tabela 242 Samochody bojowe PSP i OSP	187
Tabela 243 Pożary, miejscowe zagrożenia, alarmy. Lata 2006 - 2010	187
Tabela 244 Wartość strat materialnych, pożary, lata 2006-2010	188
Tabela 245 Wielkość pożarów, w latach 2006-2010	188
Tabela 246 Liczba interwencji wg wielkości miejscowego zagrożenia, rok 2010.	188
Tabela 247 Ofiary śmiertelne i ranni, statystyka PSP, lata 2006-2009.....	188
Tabela 248 Ofiary śmiertelne, wg zdarzenia. Statystyka PSP. Lata 2008-2010.....	189
Tabela 249 Ranni, wg zdarzenia. Statystyka PSP. Lata 2008-2010	189
Tabela 250 Przyczyny pożarów w 2010 r.	189
Tabela 251 Przyczyny miejscowych zagrożeń w 2010 r.	190
Tabela 252 Miejsce powstawania pożaru w 2010 r.	190
Tabela 253 Fałszywe alarmy w PSP, rok 2010	191
Tabela 254 Liczba wszczętych postępowań przygotowawczych, lata 2006-2010	191
Tabela 255 Liczba stwierdzonych przestępstw, lata 2006-2010.....	191

Tabela 256 Przestępstwa wykryte wg kategorii przestępstwa, lata 2006-2010	192
Tabela 257 Wykrywalność sprawców przestępstw.....	192
Tabela 258 Stwierdzone przestępstwa z wybranych kategorii przestępstw kryminalnych, lata 2006-2010.....	192
Tabela 259 Wykrywalność sprawców wybranych kategorii przestępstw kryminalnych, lata 2006-2010.....	193
Tabela 260 Przestępstwa stwierdzone wg komisariatów Policji.....	193
Tabela 261 Wykroczenia w latach 2009-2010	194
Tabela 262 Zdarzenia na drogach w Zabrzu	194
Tabela 263 Sankcje i działania w ramach bezpieczeństwa ruchu drogowego	194
Tabela 264 Akcje i działania w kontroli ruchu drogowego	195
Tabela 265 Przestępstwa ogółem i przestępstwa popełnione przez nieletnich w latach: 2009-2010.....	196
Tabela 266 Działania Policji na rzecz zapobiegania demoralizacji nieletnich	197
Tabela 267 Liczba spraw. Prokuratura Rejonowa w Zabrzu. Lata 2006-2010.....	198
Tabela 268 Podejrzani i środki zapobiegawcze zastosowane przez Prokuraturę.....	198
Tabela 269 Wyniki sądowe – działania Prokuratury, lata 2006-2010	199
Tabela 270 Działalność Sądu Rejonowego	200
Tabela 271 Ławnicy. Sąd Rejonowy. Lata 2006-2010	201
Tabela 272 Kuratorzy sądowi w sprawach rodzinnych i nieletnich. Lata 2006-2010	201
Tabela 273 Kuratorzy sądowi w sprawach karnych. Lata 206-2010	202
Tabela 274 Komornicy sądowi	202
Tabela 275 Wystawiennictwo Muzeum Górnictwa Węglowego, 2010 r.	207
Tabela 276 Filie Miejskiej Biblioteki Publicznej.....	212
Tabela 277 Zasoby biblioteczne, liczba czytelników, 2010 r.	213
Tabela 278 Biblioteki – wskaźniki. Zabrze i miasta przyległe. 2010 r.....	214
Tabela 279 Filie MOK	215
Tabela 280 Baza rekreacyjno-sportowa Zabrze	220
Tabela 281 Kluby i stowarzyszenia sportowe w Zabrzu.....	222
Tabela 282 Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania w Zabrzu, rok 2010.....	234
Tabela 283 Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania wg rodzajów.....	234
Tabela 284 Hotele wg kategorii, rok 2010	235
Tabela 285 Turyści zagraniczni korzystający z turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania według wybranych krajów, Rok 2010.....	235
Tabela 286 Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania, wg wskaźników. Rok 2010	235
Tabela 287 Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania – wskaźniki. Porównanie Zabrze z innymi miastami. Rok 2010	236
Tabela 288 Przedsięwzięcia podejmowane przy współpracy międzynarodowej. Rok 2010.	237
Tabela 289 Budżet po zmianach w 2010 r., w PLN.....	241
Tabela 290 Wykonanie budżetu miasta Zabrze w 2010 r.	242
Tabela 291 Wykonanie dochodów Miasta Zabrze 2010 r., wg źródeł.....	242
Tabela 292 Dochody Miasta Zabrze w przeliczeniu na 1 mieszkańca, lata 2005-2010	243
Tabela 293 Wykonanie wydatków ogółem, w 2010 r.....	243
Tabela 294 Wykonanie uzyskanych przychodów budżetu miasta w 2010 r.....	244
Tabela 295 Wykonanie rozchodów budżetu miasta w 2010 r.	244
Tabela 296 Udziały Gminy Zabrze w spółkach	245
Tabela 297 Przynależność Gminy Zabrze do związków	246
Tabela 302 Cena jednostkowa wody zł/m ³ dla poszczególnych odbiorców, w 2010 r	257
Tabela 300 Obiekty zabytkowe nieruchome, wpisane do rejestru zabytków położonych na terenie Zabrze, Stan na dzień 31 grudnia 2010 r.....	280

Tabela 301 Wykaz obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków położonych na terenie miasta Zabrze – ruchome. Stan na 31 grudnia 2010 r.	285
Tabela 298 Wykaz z kart ewidencyjnych zabytków architektury i budownictwa. Gminna ewidencja zabytków – nieruchome. Stan na dzień 05.06.2010 r.	287
Tabela 299 Wykaz z kart ewidencyjnych zabytków architektury i budownictwa. Gminna ewidencja zabytków – ruchome. Stan na dzień 05.06.2010 r.	294

Załączniki

Załącznik nr 1 Wysokość cen za dostarczaną wodę oraz stawek opłaty abonamentowej.

Tabela 298 Cena jednostkowa wody zł/m³ dla poszczególnych odbiorców, w 2010 r

		Cena wody w zł/m ³		Stawka opłaty abonamentowej w zł/odbiorcę/miesiąc	
Taryfowa grupa odbiorców usług*		netto	Brutto (wg stawki VAT obowiązującej w dniu wejścia w życie taryf)	netto	Brutto (wg stawki VAT obowiązującej w dniu wejścia w życie taryf)
1	Gospodarstwa domowe oraz instytucje użyteczności publicznej (odbiorcy wody przeznaczonej do spożycia lub na cele socjalno-bytowe) korzystający z przyłączy wodociągowych nie będących w posiadaniu spółki wod.-kan., rozliczani na podstawie wodomierza głównego	4,51	4,87	9,93	10,72
2	Gospodarstwa domowe oraz instytucje użyteczności publicznej (odbiorcy wody przeznaczonej do spożycia lub na cele socjalno-bytowe) korzystający z przyłączy wodociągowych nie będących w posiadaniu spółki wod.-kan., rozliczani na podstawie norm zużycia wody	4,51	4,87	6,84	7,39
3	Gospodarstwa domowe oraz instytucje użyteczności publicznej (odbiorcy wody przeznaczonej do spożycia lub na cele socjalno-bytowe) korzystający z przyłączy wodociągowych nie będących w posiadaniu spółki wod.-kan., rozliczani na podstawie wodomierzy lokalnych	4,51	4,87	7,27	7,85
4	Gospodarstwa domowe oraz instytucje użyteczności publicznej (odbiorcy wody przeznaczonej do spożycia lub na cele socjalno-bytowe) korzystający z przyłączy wodociągowych nie będących w posiadaniu spółki wod.-kan., rozliczani na podstawie wodomierza głównego	4,53	4,89	9,93	10,72
5	Gospodarstwa domowe oraz instytucje użyteczności publicznej (odbiorcy wody przeznaczonej do spożycia lub na cele socjalno-bytowe) korzystający z przyłączy wodociągowych będących w posiadaniu spółki wod.-kan., rozliczani na podstawie norm zużycia wody	4,53	4,89	6,84	7,39
6	Gospodarstwa domowe oraz instytucje użyteczności publicznej (odbiorcy wody przeznaczonej do spożycia lub na cele socjalno-bytowe) korzystający z przyłączy wodociągowych będących w posiadaniu spółki wod.-kan., rozliczani na podstawie wodomierzy lokalnych	4,53	4,89	7,27	7,85
7	Odbiorcy przemysłowi i pozostali (odbiorcy wody przeznaczonej na cele przemysłowe, usługowe, handlowe, a także pozostałe) korzystający z przyłączy wodociągowych nie będących w posiadaniu spółki wod.-kan., rozliczani na podstawie wodomierza głównego	4,52	4,88	9,93	10,72

8	Odbiorcy przemysłowi i pozostali (odbiorcy wody przeznaczonej na cele przemysłowe, usługowe, handlowe, a także pozostałe) korzystający z przyłączy wodociągowych nie będących w posiadaniu spółki wod.-kan., rozliczani na podstawie norm zużycia wody	4,52	4,88	6,84	7,39
9	Odbiorcy przemysłowi i pozostali (odbiorcy wody przeznaczonej na cele przemysłowe, usługowe, handlowe, a także pozostałe) korzystający z przyłączy wodociągowych nie będących w posiadaniu spółki wod.-kan., rozliczani na podstawie wodomierzy lokalowych	4,52	4,88	7,27	7,85
10	Odbiorcy przemysłowi i pozostali (odbiorcy wody przeznaczonej na cele przemysłowe, usługowe, handlowe, a także pozostałe) korzystający z przyłączy wodociągowych będących w posiadaniu spółki wod.-kan., rozliczani na podstawie wodomierza głównego	4,54	4,90	9,93	10,72
11	Odbiorcy przemysłowi i pozostali (odbiorcy wody przeznaczonej na cele przemysłowe, usługowe, handlowe, a także pozostałe) korzystający z przyłączy wodociągowych będących w posiadaniu spółki wod.-kan., rozliczani na podstawie norm zużycia wody	4,54	4,90	6,84	7,39
12	Odbiorcy przemysłowi i pozostali (odbiorcy wody przeznaczonej na cele przemysłowe, usługowe, handlowe, a także pozostałe) korzystający z przyłączy wodociągowych będących w posiadaniu spółki wod.-kan., rozliczani na podstawie wodomierzy lokalowych	4,54	4,90	7,27	7,85

Źródło: Zabrzeńskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o.

Załącznik nr 2 Wykaz publicznych i niepublicznych szkół i placówek oświatowych

Przedszkola publiczne - 38

1.	Przedszkole Nr 1	ul. Reymonta 52	271-27-34
2.	Przedszkole Nr 2 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 16	ul. Cmentarna 7	271-28-62
3.	Przedszkole Nr 3	ul. Św. Jana 8	271-62-66
4.	Przedszkole Nr 6 im. Chatka Niedźwiadka	ul. Jordana 59	272-26-27
5.	Przedszkole Nr 7	ul. Wolności 215	271-11-78
6.	Przedszkole Nr 8	ul. Płaskowickiej 3	271-49-61
7.	Przedszkole Nr 9	ul. Matejki 64	271-17-10
8.	Przedszkole Nr 11	ul. Fredry 21	271-37-84
9.	Przedszkole Nr 12	ul. Św. Urbana 2b	271-07-27
10.	Przedszkole Nr 14 im. Promyczek	ul. Ściegiennego 1	276-15-79
11.	Przedszkole Nr 16	ul. Korczoka 96	275-30-47
12.	Przedszkole Nr 18	ul. Rolnika 33	271-15-06
13.	Przedszkole Nr 19	ul. Konopnickiej 1	271-21-65
14.	Przedszkole Nr 20	ul. 3-go Maja 91 A	271-75-89
15.	Przedszkole Nr 22 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 9	ul. Gwarecka 15	274-48-13
16.	Przedszkole Nr 23	ul. Ślęczka 9	271-86-94
17.	Przedszkole Nr 24	ul. Strażacka 1	271-06-32
18.	Przedszkole Nr 25	ul. Cieszyńska 33	271-26-04
19.	Przedszkole Nr 27	ul. Wojciecha 8	271-44-11
20.	Przedszkole Nr 28 im. Janoscha	ul. Niedziałkowskiego 35	271-18-66
21.	Przedszkole Nr 29	ul. Paderewskiego 53	275-03-72
22.	Przedszkole Nr 30 w Zespole Szkolno- Przedszkolnym Nr 6	ul. Sikorskiego 74	275-14-87
23.	Przedszkole Nr 31 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 7	ul. Daleka 2	271-43-54
24.	Przedszkole Nr 32	ul. Ogórka 9	271-07-61
25.	Przedszkole Nr 33 im. Majki Jeżowskiej	ul. Sobieskiego 3b	271-46-87
26.	Przedszkole Nr 34 z Oddziałami Integracyjnymi	ul. Brysza 4	271-27-81
27.	Przedszkole Nr 35	ul. Chopina 26	271-25-27
28.	Przedszkole Nr 36	ul. Heweliusza 36	273-45-40
29.	Przedszkole Nr 38	ul. Zamenhoffa 4a	272-25-40
30.	Przedszkole Nr 39	ul. Ks.H. Pobożnego 5	272-28-65
31.	Przedszkole Nr 40 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 8	ul. Badestinusa 30	273-80-32
32.	Przedszkole Nr 41	ul. Nyska 21	272-28-73

33.	Przedszkole Nr 43	ul. Klonowa 2	271-62-69
34.	Przedszkole Nr 45	ul. Kopalniana 7	274-11-57
35.	Przedszkole Nr 46	ul. Pokoju 37	271-88-00
36.	Przedszkole Nr 47	ul. Kalinowa 9	271-53-87
37.	Przedszkole Nr 48 z Oddziałami Integracyjnymi	ul. Kotarbińskiego 16	275-21-59
38.	Przedszkole Nr 49	ul. Sportowa 42	271-02-55

Źródło: UM Zabrze

Przedszkola publiczne prowadzone przez inny organ - 1

1.	Przedszkole Specjalne Zabrzeńskiego Towarzystwa Rodziców, Opiekunów i Przyjaciół Dzieci Specjalnej Troski (w Ośrodku Rewalidacyjno-Wychowawczym „Nasz Dom”)	ul. Wyciska 5	271-43-52
----	--	---------------	-----------

Źródło: UM Zabrze

Przedszkola niepubliczne - 4

1.	Prywatne Przedszkole „Uśmiech”	ul. Wolności 122 A	271-52-35
2.	Spółeczne Przedszkole Integracyjne „Skrzat”	ul. Kowalska 18	271-78-10
3.	Katolickie Przedszkole „Tęcza”	ul. Św. Teresy 8	274-13-89
4.	Niepubliczne Językowo-Sportowe Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi Integracyjno-Sportowe „Miriada”	ul. Park Hutniczy 12	271-68-79
5.	Spółeczne Przedszkole Zabrzeńskiego Towarzystwa Szkolnego „Akademia Przedszkolaka”	ul. Zwrotnicza 13	271-71-21

Źródło: UM Zabrze

Szkoły podstawowe publiczne - 37

1.	Szkoła Podstawowa Nr 1	ul. Sportowa 5	271-37-69
2.	Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Jana Brzechwy w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 16	ul. Cmentarna 7	271-28-66
3.	Szkoła Podstawowa Nr 4 w stopniowej likwidacji (ostateczna likwidacja z dniem 31.08.2011 r.)	ul. Wolskiego 10	271-43-04
4.	Szkoła Podstawowa Nr 5 im. Króla Jana III Sobieskiego	ul. Królewska 4	271-29-81
5.	Szkoła Podstawowa Nr 6 im. Marii Curie-Skłodowskiej	ul. Klonowa 23	271-27-65
6.	Szkoła Podstawowa Nr 7 im. Stanisława Wyspiańskiego	ul. Pokoju 41	271-19-74
7.	Szkoła Podstawowa Nr 8 z Oddziałami Integracyjnymi im. Janusza Korczaka	ul. Londzina 2	271-43-96
8.	Szkoła Podstawowa Nr 11 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 7	ul. Daleka 2	271-43-54
9.	Szkoła Podstawowa Nr 14 z Oddziałami Integracyjnymi im. Adama Mickiewicza	ul. Gdańska 10	271-61-80
10.	Szkoła Podstawowa Nr 15 im. Księdza Jana Dzierżona	ul. Czołgistów 1	271-27-30
11.	Szkoła Podstawowa Nr 16 im. Wincentego Pstrowskiego	ul. Lompy 78	271-27-69
12.	Szkoła Podstawowa Nr 17 im. Bohaterów Westerplatte	ul. Korczoka 98	271-26-61

13.	Szkoła Podstawowa Nr 18 im. Powstańców Śląskich	ul. Karczewskiego 10	271-27-83
14.	Szkoła Podstawowa Nr 19 w Zespole Szkół Sportowych	ul. Płaskowickiej 2	271-18-23
15.	Szkoła Mistrzostwa Sportowego w Zespole Szkół Sportowych	ul. Płaskowickiej 2	271-18-23
16.	Szkoła Podstawowa Nr 21 im. Jurija Gagarina	ul. Bytomska 26	271-46-14
17.	Szkoła Podstawowa Nr 22 im. Władysława Broniewskiego	ul. Bytomska 94	271-43-02
18.	Szkoła Podstawowa Nr 23 im. Tadeusza Kościuszki	ul. Pestalozziego 16	276-15-32
19.	Szkoła Podstawowa Nr 24 im. Norberta Krocza	ul. Tarnopolska 85	271-16-35
20.	Szkoła Podstawowa Nr 25 im. Jana Pawła II	ul. Kotarbińskiego 18	275-25-12
21.	Szkoła Podstawowa Nr 26 im. „Rodła”	ul. Ogórka 9	271-50-53
22.	Szkoła Podstawowa Nr 28	ul. Kosmowskiej 43	272-24-65
23.	Szkoła Podstawowa Nr 30	ul. Wawrzyńskiej 11	272-29-94
24.	Szkoła Podstawowa Nr 31	ul. Jordana 7	272-21-09
25.	Szkoła Podstawowa Nr 32 im. Roberta Bednorza w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 8	ul. Badestinusa 30	273-80-32
26.	Szkoła Podstawowa Nr 34 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 6	ul. Sikorskiego 74	275-14-87
27.	Szkoła Podstawowa Nr 35 w Zespole Szkół Nr 18	ul. Sitki 55	275-03-13
28.	Szkoła Podstawowa Nr 36 im. Juliana Tuwima	pl. Warszawski 6	271-59-89
29.	Szkoła Podstawowa Nr 38 Specjalna w Zespole Szkół Specjalnych Nr 38	ul. Damrota 33	271-28-82
30.	Szkoła Podstawowa Nr 39 Specjalna w Zespole Szkół Specjalnych Nr 39	ul. 3-go Maja 16	271-24-93
31.	Szkoła Podstawowa Nr 40 Specjalna w Zespole Szkół Specjalnych Nr 40	ul. Bytomska 24	271-47-32
32.	Szkoła Podstawowa Nr 41 Specjalna w Zespole Szkół Specjalnych Nr 41	ul. Konopnickiej 3	271-02-15
33.	Szkoła Podstawowa Nr 42 z Oddziałami Integracyjnymi im. Mikołaja Kopernika	ul. Gagarina 2	273-48-29
34.	Szkoła Podstawowa Nr 43 im. Leona Kruczkowskiego	ul. Buchenwaldczyków 25	271-36-64
35.	Szkoła Podstawowa Nr 44 Specjalna w Zespole Szkół Specjalnych Nr 44	ul. Kruczkowskiego 35	272-21-02
36.	Szkoła Podstawowa Nr 46 w Zespole Szkolno - Przedszkolnym Nr 9	ul. Gwarecka 15	274-48-13
37.	Szkoła Podstawowa Nr 47 Specjalna dla Uczniów niesłyszących i słabosłyszących w Zespole Szkół Specjalnych nr 42	ul. Sienkiewicza 43	271-87-70

Źródło: UM Zabrze

Szkoły podstawowe publiczne prowadzone przez inny organ - 1

1.	Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 1 dla Dzieci Niepełnosprawnych Ruchowo Zabrzeńskiego Towarzystwa Rodziców, Opiekunów i Przyjaciół Dzieci Specjalnej Troski	ul. Wyciska 5	271-43-52
----	--	---------------	-----------

Źródło: UM Zabrze

Szkoły podstawowe niepubliczne - 2

1.	Spółeczna Szkoła Podstawowa Nr 1 „Nasza Szkoła” Zabrzeńskiego Towarzystwa Szkolnego	ul. Zwrotnicza 13	271-71-21
2.	Katolicka Szkoła Podstawowa	ul. Tarnopolska 3	271-21-32

Źródło: UM Zabrze

Gimnazja publiczne - 28

1.	Gimnazjum Nr 1 w Zespole Szkół Ogólnokształcących	ul Wolności 323	271-27-84
2.	Gimnazjum Nr 2 w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 5	ul. Piłsudskiego 29	271-27-66
3.	Gimnazjum Nr 3 z Oddziałami Dwujęzycznymi w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 11	ul. Sienkiewicza 33	271-59-80
4.	Gimnazjum z Oddziałami Integracyjnymi Nr 4 w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 12	ul. Andersa 64	272-22-22
5.	Gimnazjum Nr 5 w Zespole Szkół Nr 4	ul. Zamkowa 2	274-62-93
6.	Gimnazjum Nr 6 w Centrum Kształcenia Ogólnego i Zawodowego	ul. Zwrotnicza 11	271-61-19
7.	Gimnazjum Nr 7 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 7	ul. Daleka 2	271-43-54
8.	Gimnazjum Nr 9 im. Wojciecha Korfanteo	ul. Olchowa 2	271-55-01
9.	Gimnazjum Nr 10 w Zespole Szkół Nr 10	ul. Chopina 26	271-11-77
10.	Gimnazjum Nr 11 w Centrum Edukacji	ul. 1 Maja 12	271-04-87 271-05-53
11.	Gimnazjum Nr 12	ul. Niemcewicza 1	271-19-34
12.	Gimnazjum Nr 13 w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 13	ul. Wajdy 7	271-49-32
13.	Gimnazjum Nr 15 w Zespole Szkół Nr 3	ul. 3 Maja 118	271-29-15
14.	Gimnazjum Nr 16 im. Bohaterów Monte Cassino	ul. Szenwalda 2	271-38-28
15.	Gimnazjum Nr 17 w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 14	ul. Korczoka 98	277-54-82
16.	Gimnazjum Nr 19 Sportowe w Zespole Szkół Sportowych	ul. Płaskowickiej 2	271-18-23
17.	Gimnazjum Mistrzostwa Sportowego w Zespole Szkół Sportowych	ul. Płaskowickiej 2	271-18-23
18.	Gimnazjum Nr 20	ul. Kasprowicza 7	271-37-46
19.	Gimnazjum Nr 21	ul. Gagarina 2	273-58-00
20.	Gimnazjum Nr 24	ul. Zamenhofa 56	272-23-48
21.	Gimnazjum Nr 25	ul. Kotarbińskiego 18	273-28-61

22.	Gimnazjum Nr 29	ul. Budowlana 26	272-27-61
23.	Gimnazjum Nr 38 Specjalne w Zespole Szkół Specjalnych Nr 38	ul. Damrota 33	271-28-82
24.	Gimnazjum Nr 39 Specjalne w Zespole Szkół Specjalnych Nr 39	ul. 3-go Maja 16	271-24-93
25.	Gimnazjum Nr 40 Specjalne w Zespole Szkół Specjalnych Nr 40	ul. Bytomska 24	271-47-32
26.	Gimnazjum Nr 41 Specjalne w Zespole Szkół Specjalnych Nr 41	ul. Konopnickiej 3	271-02-15
27.	Gimnazjum Nr 44 Specjalne w Zespole Szkół Specjalnych Nr 44	ul. Kruczkowskiego 35	272-21-02
28.	Gimnazjum Nr 42 Specjalne dla Dzieci Niesłyszących i Słabosłyszących w Zespole Szkół Specjalnych Nr 42	ul. Sienkiewicza 43	271-87-70

Źródło: UM Zabrze

Gimnazja publiczne prowadzone przez inny organ - 2

1.	Gimnazjum Specjalne Nr 1 dla Dzieci Niepełnosprawnych Ruchowo Zabrzeńskiego Towarzystwa Rodziców, Opiekunów i Przyjaciół Dzieci Specjalnej Troski	ul. Wyciska 5	271-43-52
2.	Gimnazjum w Salezjańskim Zespole Szkół Publicznych	ul. Kruczkowskiego 31	272-25-25

Źródło: UM Zabrze

Gimnazja niepubliczne - 2

1.	Spółeczne Gimnazjum „Nasza Szkoła” Zabrzeńskiego Towarzystwa Szkolnego	ul. Zwrotnicza 13	271-71-21
2.	Katolickie Gimnazjum	ul. Tarnopolska 3	271-21-32

Źródło: UM Zabrze

Licea ogólnokształcące publiczne - 11

1.	I Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół Ogólnokształcących	ul. Wolności 323	271-27-84
2.	II Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 5	ul. Piłsudskiego 29	271-27-66
3.	III Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 11	ul. Sienkiewicza 33	271-59-80
4.	IV Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Reja w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 12	ul. Andersa 64	272-22-22
5.	V Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół Nr 4	ul. Zamkowa 2	274-62-93
6.	VI Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 13	ul. Wajdy 7	271-72-29
7.	VII Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół Nr 10	ul. Chopina 26	271-11-77
8.	VIII Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 14	ul. Korczoka 98	277-54-82
9.	IX Liceum Ogólnokształcące w Centrum Edukacji	ul. 1 Maja 12	271-44-87 271-05-53

10.	X Liceum Ogólnokształcące w Zabrzeńskim Centrum Kształcenia Ogólnego i Zawodowego	ul. Piłsudskiego 58	271-27-67
11.	XI Liceum Ogólnokształcące w Zespole Szkół Nr 3	ul. 3 Maja 118	271-29-15

Źródło: UM Zabrze

Licea ogólnokształcące publiczne prowadzone przez inny organ - 1

1.	Publiczne Liceum Ogólnokształcące w Salezjańskim Zespole Szkół Publicznych	ul. Kruczkowskiego 31	272-25-25
----	--	-----------------------	-----------

Źródło: UM Zabrze

Uzupełniające licea ogólnokształcące publiczne - 1

1.	I Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące Specjalne w Zespole Szkół Specjalnych nr 42	ul. Sienkiewicza 43	271-87-70
----	--	---------------------	-----------

Źródło: UM Zabrze

Licea ogólnokształcące niepubliczne - 1

1.	Katolickie Liceum Ogólnokształcące Fundacji Na Rzecz Szkół Katolickich	ul. Tarnopolska 3	271-21-32
----	--	-------------------	-----------

Źródło: UM Zabrze

Technika publiczne - 8

1.	Technikum Nr 1 w Centrum Edukacji	ul. 1 Maja 12	271-04-87 271-05-53
2.	Technikum Nr 2 w Zespole Szkół Mechaniczno Samochodowych	ul. Franciszkańska 4	275-26-87
3.	Technikum Nr 3 w Zespole Szkół Nr 3	ul. 3 Maja 118	271-29-15
4.	Technikum Nr 4 w Zespole Szkół Ekonomiczno Usługowych	Pl. Traugutta 1	271-48-23
5.	Technikum Nr 5 w Zespole Szkół Spożywczych	ul. Franciszkańska 13	271-52-37
6.	Technikum Nr 6 w Zabrzeńskim Centrum Kształcenia Ogólnego i Zawodowego	ul. Piłsudskiego 58	271-27-67
7.	Technikum Nr 7 w Zespole Szkół Nr 10	ul. Chopina 26	271-11-77
8.	Technikum Nr 8 w Zespole Szkół Nr 17	ul. Piłsudskiego 58	278-55-79

Źródło: UM Zabrze

Licea profilowane publiczne - 5

1.	IV Liceum Profilowane w Zespole Szkół Ekonomiczno Usługowych	Pl. Traugutta 1	271-48-23
2.	VI Liceum Profilowane w Zabrzeńskim Centrum Kształcenia Ogólnego i Zawodowego	ul. Piłsudskiego 58	271-27-67
3.	VII Liceum Profilowane w Zespole Szkół Nr 10	ul. Chopina 26	271-11-77
4.	X Liceum Profilowane w Zespole Szkół Sportowych	ul. Płaskowickiej 3	271-18-23

5.	III Liceum Profilowane W Zespole Szkół Nr 3	ul. 3 Maja 118	271-29-15
6.	Liceum Profilowane Specjalne dla Uczniów Niesłyszących i Słabosłyszących w Zespole Szkół Specjalnych Nr 42	ul. Sienkiewicza 43	271-87-70

Źródło: UM Zabrze

Zasadnicze szkoły zawodowe publiczne - 8 + 1 SPZ

1.	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 1 w Zespole Szkół Nr 17	ul. Piłsudskiego 58	278-55-79
2.	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 5 w Zespole Szkół Spożywczych	ul. Franciszkańska 13	271-52-37
3.	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 6 w Zabrzeńskim Centrum Kształcenia Ogólnego i Zawodowego	ul. Piłsudskiego 58	271-27-67
4.	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 7 w Centrum Kształcenia Ogólnego i Zawodowego	ul. Zwrotnicza 11	271-61-19
5.	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 8 w Zespole Szkół Mechaniczno Samochodowych	ul. Franciszkańska 4	275-26-87
6.	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 9 w Zespole Szkół Ekonomiczno-Usługowych	pl. Traugutta 1	271-48-23
7.	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna w Zespole Szkół Specjalnych Nr 42	ul. Sienkiewicza 43	271-87-70
8.	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna dla Niesłyszących i Słabosłyszących w Zespole Szkół Specjalnych Nr 42	ul. Sienkiewicza 43	271-87-70
9.	Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy w Zespole Szkół Specjalnych Nr 42	ul. Sienkiewicza 43	271-87-70

Źródło: UM Zabrze

Publiczne szkoły artystyczne - 3

1.	Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia organ prowadzący Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	ul. Reymonta 7a	271-46-79
2.	Ogólnokształcąca Szkoła Sztuk Pięknych w Zespole Szkół Nr 18	ul. Sitki 55	275-03-13
3.	Liceum Plastyczne w Zespole Szkół Nr 18	ul. Sitki 55	275-03-13

Źródło: UM Zabrze

Szkoły Policealne – 3 + 1 z Sejmiku

1.	Medyczne Studium Zawodowe Nr I organ prowadzący Sejmik Samorządowy	ul. 3 Maja 63	271-08-45
2.	Szkoła Policealna nr 3 w Zespole Szkół Nr 3	ul. 3 Maja 118	271-29-15
3.	Szkoła Policealna nr 4 w Zespole Szkół Zawodowych Nr 17	ul. Piłsudskiego 58	278-55-79
4.	Szkoła Policealna nr 8 Specjalna w Zespole Szkół Specjalnych Nr 42	ul. Sienkiewicza 43	271-87-70

Źródło: UM Zabrze

Niepubliczne szkoły policealne - 20

1.	Policealne Studium Zawodowe	ul. 1 Maja 12	271-42-07
2.	Niepubliczne Policealne Studium Rachunkowości	ul. 1 Maja 12	271-42-07
3.	Policealne Studium Informatyczne „Abakus”	ul. 1 Maja 12	271-42-07
4.	Niepubliczna Policealna Szkoła Techniczna dla Dorosłych	ul. Konopnickiej 3	
5.	Niepubliczne Studium Agencji Rozwoju „EURO”	ul. 3 Maja 118	
6.	Wszechnica Zabrzeńska Szkoła Policealna	Plac Dworcowy 6	271-75-42 370-90-20
7.	Studium Antyterroryzmu i Ochrony „GROM”	ul. Piłsudskiego 58	
8.	Studium Pracowników Ochrony Osób i Mienia „PERFECT”	ul. Zaolziańska 1	
9.	Policealna Szkoła Detektywów i Pracowników Ochrony	ul. Królewska 4	
10.	Policealna Szkoła Edukacji Europejskiej	ul. Królewska 4	
11.	Zabrzeńska Szkoła Policealna	ul. Piłsudskiego 29	
12.	Policealna Szkoła Społeczno-Techniczna	ul. Daleka 2	
13.	Prywatna Szkoła Policealna dla Dorosłych „CASUS”	ul. Franciszkańska 4	
14.	Szkoła Policealna dla Dorosłych „Copernicus”	ul. Dworcowa 4	
15.	Szkoła Policealna dla Dorosłych	ul. Wajdy 7	
16.	eCollege Szkoła Policealna	ul. Wolności 323	
17.	II Prywatna Szkoła Policealna dla Dorosłych	ul. Franciszkańska 4	
18.	Szkoła Policealna Akademii Umiejętności Zawodowych	ul. Roosevelta 120	
19.	Szkoła Policealna dla Dorosłych EDUKACJA	ul. Niemcewicza 1	
20.	Niepubliczna policealna Szkoła techniczna dla Dorosłych	ul. Konopnickiej 3	

Źródło: UM Zabrze

Publiczne placówki oświatowe - 10

1.	Młodzieżowy Dom Kultury Nr 1	ul. Tarnopolska 50	271-76-09
2.	Młodzieżowy Dom Kultury Nr 2	ul. 3 Maja 12	271-59-11
3.	Ognisko Pracy Pozaszkolnej Nr 3	ul. Opolska 29	271-54-45
4.	Ognisko Pracy Pozaszkolnej Nr 4	ul. Korczoka 98	277-54-81
5.	Miejska Bursa Szkolna	ul. Franciszkańska 13	271-49-93
6.	Centrum Kształcenia Praktycznego	ul. 3 Maja 95	370-15-99
7.	Ośrodek Doksztalcania i Doskonalenia Zawodowego	ul. 3 Maja 95	370-15-99
8.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	ul. 3 Maja 91	271-19-51
9.	Centrum Kształcenia Ustawicznego	ul. Zwrotnicza 11	271-61-19
10.	Centrum Kształcenia Ustawicznego nr 1	ul. 3 Maja 95	370-15-99

Źródło: UM Zabrze

Publiczne placówki oświatowe prowadzone przez inny organ - 1

1.	Ośrodek Rewalidacyjno-Wychowawczy :Nasz Dom” Zabrzeńskiego Towarzystwa Rodziców, Opiekunów i Przyjaciół Dzieci Specjalnej Troski	ul. Wyciska 5	271-43-52
----	---	---------------	-----------

Źródło: UM Zabrze

Niepubliczne placówki oświatowe - 2

1.	Prywatna Szkoła Muzyczna I i II st. „Venos Studio	ul. Św. Teresy 8	271-15-77
2.	Specjalny Ośrodek Wychowawczy prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Boromeuszek	ul. Wolności 198	271-43-29

Źródło: UM Zabrze

Publiczne szkoły dla dorosłych - 9

1.	Gimnazjum nr 1 dla Dorosłych w Centrum Kształcenia Ogólnego i Zawodowego	ul. Zwrotnicza 11	271-61-19
2.	I Liceum Profilowane dla Dorosłych w Centrum Edukacji	ul. 1 Maja 12	271-42-07
3.	Technikum Uzupełniające nr 2 dla Dorosłych w Zespole Szkół Spożywczych	ul. Franciszkańska 13	271-52-37
4.	Technikum Uzupełniające nr 3 dla Dorosłych w Zabrzeńskim Centrum Kształcenia Ogólnego i Zawodowego	ul. Piłsudskiego 58	271-27-67
5.	Technikum Uzupełniające nr 4 dla Dorosłych w Centrum Kształcenia Ogólnego i Zawodowego	ul. Zwrotnicza 11	271-61-19
6.	Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 1 dla Dorosłych w Centrum Kształcenia Ogólnego i Zawodowego	ul. Zwrotnicza 11	271-61-19
7.	Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 2 dla Dorosłych w Centrum Kształcenia i Ustawicznego	ul. 3 Maja 95	370-15-99
8.	Szkoła Policealna nr 9 dla Dorosłych w Centrum Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego	ul. 3 Maja 95	370-15-99
9	Technikum Uzupełniające nr 5 dla Dorosłych w Centrum Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego	ul. 3 Maja 95	370-15-99

Źródło: UM Zabrze

Niepubliczne szkoły dla dorosłych - 23

SZKOŁY PODSTAWOWE			
1.	„Wsztechnica Zabrzeńska” Centrum Kształcenia Ustawicznego Niepubliczna Szkoła Podstawowa dla Dorosłych	Plac Dworcowy 6	271-75-42 370-90-20
2.	Zabrzeńska Szkoła Podstawowa dla Dorosłych	ul. Piłsudskiego 29	271-29-81
GIMNAZJA			
3.	„Wsztechnica Zabrzeńska” Centrum Kształcenia Ustawicznego Niepubliczne Gimnazjum dla Dorosłych	Plac Dworcowy 6	271-75-42 370-90-20
4.	Zabrzeńskie Gimnazjum dla Dorosłych	ul. Piłsudskiego 29	271-29-81
SZKOŁY PONADGIMNAZJALNE			
5.	„Wsztechnica Zabrzeńska” Centrum Kształcenia Ustawicznego I Niepubliczne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	Plac Dworcowy 6	271-75-42 370-90-20
6.	Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych „Copernicus”	ul. Dworcowa 4	
7.	Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	ul. Daleka 2	
8.	Zabrzeńskie Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	ul. Piłsudskiego 29	271-29-81

9.	Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	ul. Wajdy 7	
10.	„Wszechnica Zabrzeńska” Centrum Kształcenia Ustawicznego Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	Plac Dworcowy 6	271-75-42 370-90-20
11.	Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych „Copernicus”	ul. Dworcowa 4	
12.	Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	ul. Wajdy 7	
13.	Zabrzeńskie Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	ul. Piłsudskiego 29	271-29-81
14.	Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	ul. Daleka 2	
15.	Niepubliczne Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych C.K.K „ROMA”	ul. Wolności 265-267	
16.	Prywatne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	ul. Franciszkańska 4	271-52-37
17.	Prywatne Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	ul. Franciszkańska 4	271-52-37
18.	Niepubliczna Zasadnicza Szkoła Zawodowa dla Dorosłych	ul. Konopnickiej 3	
19.	Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych EDUKACJA	ul. Niemcewicza 1	
20.	Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych EDUKACJA	ul. Niemcewicza 1	
21.	Technikum dla Dorosłych	ul. Wajdy 7	
22.	Technikum Uzupełniające dla Dorosłych	ul. Wajdy 7	
23.	Wszechnica Zabrzeńska II Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych E-Wszechnica	Plac Dworcowy 6	271-75-42 370-90-20

Źródło: UM Zabrze

Załącznik nr 3 Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej zarejestrowane na terenie Zabrze

Lp.	Numer księgi	Nazwa zakładu	Adres	Telefon	www e-mail
1	24-00029	Niepubliczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej "Poradnia na Dubiela" S.C.	41-800 Zabrze ul. Dubiela 3	032-2710535	2400029@zoz.org.pl
2	24-00127	Zakład Opieki Zdrowotnej "KORN-MED" s.c.	41-800 Zabrze ul. Św. Urbana 8	032-2785193	2400127@zoz.org.pl
3	24-00165	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Kopernik" S.C.	41-818 Zabrze ul. Heweliusza 14	032-2735813	2400165@zoz.org.pl
4	24-00217	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Poradnia Okulistyczna" S.C.	41-800 Zabrze ul. Sienkiewicza 28	032-2715069	2400217@zoz.org.pl
5	24-00223	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Stomatologia Dziecięca i Ogólna	41-800 Zabrze ul. Góry Św. Anny 19	032-2713992	2400223@zoz.org.pl
6	24-00224	Przychodnia Lekarzy Specjalistów "ZDROWIE" Sp. z o.o.	41-800 Zabrze ul. Majnusa 7	032-2717031 2786616	2400224@zoz.org.pl
7	24-00259	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "DAN-DENT"	41-800 Zabrze ul. Dworcowa 8a/4	032-3700888	2400259@zoz.org.pl
8	24-00268	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zakład Rehabilitacji "ORTHOS" S.C.	41-813 Zabrze ul. Kruczkowskiego 36	32-2728935	2400268@zoz.org.pl
9	24-00279	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Usługi Medyczne S.C. "Vena"	41-800 Zabrze ul. Stalmacha 7	32-2718937	2400279@zoz.org.pl
10	24-00282	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Stomatologiczna lek. stom. Halina Orczewska	41-800 Zabrze ul. Cieszyńska 16	032-2784919	2400282@zoz.org.pl
11	24-00287	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Laryngologiczna dla Dzieci S.C.	41-800 Zabrze ul. Wolności 182	032-2748471	2400287@zoz.org.pl
12	24-00314	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska ARNIKA s.c. Barbara Huńkiewicz-Rosiak, Rafał Rosiak	41-800 Zabrze ul. Mikulczycka 15	032-3769800	www.przychodnia-arnika.com 2400314@zoz.org.pl
13	24-00354	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Gabinety Stomatologiczne "DENTUS"	41-813 Zabrze ul. Kruczkowskiego 28	032-2723945	2400354@zoz.org.pl
14	24-00381	Specjalistyczna Pomoc Medyczna "MEDSERVICE"	41-800 Zabrze ul. M. Skłodowskiej-Curie 34	032-2710264	2400381@zoz.org.pl

15	24-00407	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "JO-DENT"</u>	41-800 Zabrze ul. Czołgistów 31	032-2767788	2400407@zoz.org.pl
16	24-00424	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "RevitaMed"</u>	41-804 Zabrze ul. Kondratowicza 1 i 1c	032-3702760 2761429	www.revitamed.pl 2400424@zoz.org.pl
17	24-00477	<u>Wielospecjalistyczna Przychodnia Lekarska "CENTRUM" s.c.</u>	41-800 Zabrze ul. Pułaskiego 15	032-2785810	2400477@zoz.org.pl
18	24-00511	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska "SANMED" spółka jawna</u>	41-800 Zabrze ul. Damrota 31a	032-2765000	2400511@zoz.org.pl
19	24-00545	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "DENS"</u>	41-808 Zabrze ul. Budowlana 28	032-2721747	2400545@zoz.org.pl
20	24-00560	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Pro-Dent"</u>	41-800 Zabrze ul. Ślęczka 8	032-2768272	2400560@zoz.org.pl
21	24-00604	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Ortodontyczno-Stomatologiczna S. c.</u>	41-800 Zabrze ul. Pawliczka 10/1	032-3700946	2400604@zoz.org.pl
22	24-00646	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej ARS-DENT</u>	41-800 Zabrze ul. Szczęść Boże 17/1	032-2710754	2400646@zoz.org.pl
23	24-00672	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Schorzeń Naczyń "ANGIOSAN"</u>	41-800 Zabrze ul. M. Skłodowskiej-Curie 15	032-3701779	2400672@zoz.org.pl
24	24-00705	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "PRO-DENT" Sp. z o.o.</u>	41-800 Zabrze ul. Wolności 182	032-2718661	2400705@zoz.org.pl
25	24-00798	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "CENTRUM" s.c.</u>	41-800 Zabrze ul. Szczęść Boże 1	032-2711947	2400798@zoz.org.pl
26	24-00817	<u>Prywatne Centrum Stomatologii "Silesia" s.c.</u>	41-800 Zabrze ul. Sobieskiego 21	032-2781772	2400817@zoz.org.pl
27	24-00905	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Prywatna Poradnia Stomatologiczna "VITA"</u>	41-800 Zabrze ul. 3-go Maja 96	032-2716688	2400905@zoz.org.pl
28	24-00911	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej UROMEDICUS</u>	41-800 Zabrze ul. Wolności 182	032-2748505	2400911@zoz.org.pl
29	24-00918	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Kardiologiczna - Willa</u>	41-800 Zabrze ul. M. Skłodowskiej-Curie 15	032-2711856	2400918@zoz.org.pl
30	24-00925	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Chorób Płuc i Gruźlicy "PULMED" Sp. z o. o.</u>	41-800 Zabrze ul. 3 Maja 20a	032-2714667	2400925@zoz.org.pl
31	24-00967	<u>Górnictwo Zespół Lecznictwa Specjalistycznego w Gliwicach Fundacji "Unia Bracka"</u>	44-101 Gliwice ul. Bojkowska 20	032-3354981	www.uniabracka.pl 2400967@zoz.org.pl

32	24-01143	<u>Zakład Usług Medycznych "MEDYK" s.c.</u>	41-800 Zabrze ul. Wolności 339	32-2755730	2401143@zoz.org.pl
33	24-01157	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska "UNIMED" Sp. z o.o.</u>	41-800 Zabrze ul. Paderewskiego 2	032-2750381-2	2401157@zoz.org.pl
34	24-01185	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Zdrowia Rodziny "Therapeutica"</u>	41-808 Zabrze ul. Jordana 2	032-2722339, 2722283	2401185@zoz.org.pl
35	24-01227	<u>Niepubliczny Stomatologiczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Sab-Dent"</u>	41-807 Zabrze ul. Gogoła 4	032-2716809	2401227@zoz.org.pl
36	24-01430	<u>Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Profilaktyki i Leczenia Uzależnień</u>	41-800 Zabrze ul. Park Hutniczy 6	032-2781199	www.opilu.prx.pl 2401430@zoz.org.pl
37	24-01514	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Stomatologia Rodzinna" s.c. B. M. Tarnawscy</u>	41-800 Zabrze ul. B. Wallek-Walewskiego 25/4	032-2763333	www.tarnawski.eu 2401514@zoz.org.pl
38	24-01543	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej - "Medicor" S.c.</u>	41-800 Zabrze ul. Karola Miarki 7/4	032-2712543	2401543@zoz.org.pl
39	24-01554	<u>Niepubliczna Przychodnia Lekarska "Vademecum" Sp. z o.o.</u>	41-800 Zabrze ul. Wolności 440	032-2713048 2711966	2401554@zoz.org.pl
40	24-01589	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska "Mikulczyce" Sp. z o.o.</u>	41-807 Zabrze ul. Tarnopolska 80	032-2743666	2401589@zoz.org.pl
41	24-01600	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska "HIPOKRATES" Spółka z o. o.</u>	41-800 Zabrze ul. Reymonta 42	032-2712745 2718860 3702713	www.hipokrateszabrze.civ.pl 2401600@zoz.org.pl
42	24-01661	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska "SANUS" Sp. z o.o.</u>	41-800 Zabrze ul. Wolności 182	032-2713262	2401661@zoz.org.pl
43	24-01670	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Medyczne HEL-MED Sp. z o.o.</u>	41-813 Zabrze ul. Kruczkowskiego 36	032-2722010	2401670@zoz.org.pl
44	24-01764	<u>Gabinet Lekarski Zabrzeńskiego Towarzystwa Rodziców, Opiekunów i Przyjaciół Dzieci Specjalnej Troski</u>	41-806 Zabrze ul. Wyciska 5	032-2714352	www.ztr.zabrze.pl 2401764@zoz.org.pl
45	24-01779	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Akademickie Centrum Stomatologii</u>	41-902 Bytom Pl. Akademicki 17	032-2827942	www.acstom.bytom.pl 2401779@zoz.org.pl
46	24-01840	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej FENIKS</u>	41-800 Zabrze ul. Cieszyńska 2/4	032-2713454	www.nzozfeniks.pl 2401840@zoz.org.pl
47	24-01877	<u>Zespół Wojewódzkich Przychodni Specjalistycznych w Katowicach</u>	40-038 Katowice ul. Powstańców 31	32-2552226	www.zwps.pl 2401877@zoz.org.pl

48	24-01884	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska "MEDICO"</u>	41-800 Zabrze ul. Wolności 313 B	032-3702259	2401884@zoz.org.pl
49	24-01900	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "ART - MEDICA"</u>	41-800 Zabrze ul. Buchenwaldczyków 13/1	032-3701947	2401900@zoz.org.pl
50	24-01953	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej LM s. c.</u>	41-808 Zabrze ul. Jordana 2	032-2722000	2401953@zoz.org.pl
51	24-01976	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska "Nasze Zdrowie" Sp. z o. o.</u>	41-800 Zabrze ul. św. Floriana 2 - 4	32-2714743	2401976@zoz.org.pl
52	24-01979	<u>Szpital Specjalistyczny w Zabrze</u>	41-800 Zabrze ul. Marii Curie - Skłodowskiej 10	032-3732300	www.klinika-zabrze.med.pl 2401979@zoz.org.pl
53	24-01991	<u>Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej - Ośrodek Rehabilitacji Dzieci Niepełnosprawnych</u>	41-800 Zabrze ul. 3-go Maja 10	032-2753372	www.ordn.pl 2401991@zoz.org.pl
54	24-02007	<u>Niepubliczny Wielospecjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zabrzeńskie Centrum Opieki Medycznej "SALUBRIS"</u>	41-800 Zabrze ul. Wolności 338 B	032-3702296	2402007@zoz.org.pl
55	24-02029	<u>ARTMED Sp. z o.o. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska "Specjal-Med"</u>	41-800 Zabrze ul. Sienkiewicza 28	32-2712065	2402029@zoz.org.pl
56	24-02040	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska "Biskupice" Sp. z o.o. "OLIMPIONIK"</u>	41-803 Zabrze ul. Bytomska 28	032-2714217	2402040@zoz.org.pl
57	24-02044	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska "Rokitnica" Sp. p.</u>	41-808 Zabrze ul. Budowlana 28	032-2722592	2402044@zoz.org.pl
58	24-02045	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Praktyka Stomatologiczna "Św. Apolonii"</u>	41-800 Zabrze ul. Sportowa 6	032-2758714	2402045@zoz.org.pl
59	24-02057	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Caritas Diecezji Gliwickiej</u>	41-807 Zabrze Pl. N. Krocza 6	032-2743070	www.caritas.gliwice.pl 2402057@zoz.org.pl
60	24-02098	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Praktyka Lekarzy Rodzinnych "Sanprom" S.c.</u>	41-800 Zabrze ul. 3 Maja 59	32-2716022	2402098@zoz.org.pl
61	24-02155	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "OKULAP"</u>	41-922 Radzionków ul. Gen. W. Sikorskiego 7a	032-2894167	2402155@zoz.org.pl
62	24-02218	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Stomatologiczna - Bartłomiej Pawlus</u>	41-807 Zabrze ul. Mickiewicza 80	032-2743968	2402218@zoz.org.pl

63	24-02264	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ginekologiczno - Położniczy oraz Chirurgii Krótkoterminowej s.c. "ACTIV-MED"</u>	41-819 Zabrze ul. Franciszkańska 19	032-2710171	2402264@zoz.org.pl
64	24-02268	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej dr n. med. Danuta Kuśnierczyk - Grochowina</u>	41-800 Zabrze ul. Grunwaldzka 14	032-2733231	2402268@zoz.org.pl
65	24-02320	<u>Wielospecjalistyczna Przychodnia Lekarska s. c.</u>	41-800 Zabrze ul. Gen. De Gaulle'a 67	032-2711795	2402320@zoz.org.pl
66	24-02352	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej HOSPICIUM im. Matki Teresy w Zabrzu</u>	41-800 Zabrze ul. Dworcowa 8 A	032-2717744	2402352@zoz.org.pl
67	24-02437	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Dwornicka, Pakosz - Mercedes" Sp. z o.o.</u>	41-806 Zabrze ul. Wolności 540 E	032-3769160	www.mercedens.com.pl 2402437@zoz.org.pl
68	24-02613	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej - STOMATOLOGIA - Marek Swoboda</u>	41-806 Zabrze ul. Porzeczkowa 5	032-2749819	2402613@zoz.org.pl
69	24-02628	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej MAG-DENT</u>	41-800 Zabrze ul. Nad Kanałem 58	032-2712646	2402628@zoz.org.pl
70	24-02646	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Szpital Zaborze" Spółka z o.o.</u>	41-800 Zabrze ul. Wolności 338 B	032-3765220	www.szpitalzaborze.pl 2402646@zoz.org.pl
71	24-02658	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Gabinety Dentystyczne "MEDI-DENT" Urszula Szybalska</u>	41-800 Zabrze ul. Karłowicza 5	032-2713591	2402658@zoz.org.pl
72	24-02688	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Twój Stomatolog"</u>	41-800 Zabrze Pl. Krakowski 6		2402688@zoz.org.pl
73	24-02777	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej - Przychodnia Stomatologiczna "VITADENT"</u>	41-819 Zabrze ul. Franciszkańska 19	032-2731746	2402777@zoz.org.pl
74	24-02818	<u>NZOZ K-Dental S.C. Joanna Kręska, Paweł Kupczyński</u>	41-819 Zabrze ul. Franciszkańska 1	0-501586530	www.kdental.com.pl 2402818@zoz.org.pl
75	24-02848	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ewa Małatyńska - Kida</u>	41-814 Zabrze ul. ks. Jerzego Badestinus 1	032-2738757	2402848@zoz.org.pl
76	24-02897	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej - Centrum Medycyny Sportowej - CMS</u>	41-807 Zabrze ul. Jana Brzechwy 2/1	032-2743211	www.cms-zabrze.com 2402897@zoz.org.pl
77	24-02923	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "OPIFER" Sp. z o.o.</u>	41-800 Zabrze ul. Pawliczka 20	32-2712280	2402923@zoz.org.pl
78	24-02957	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Medyczne "WIGOR" Sp. z o.o.</u>	41-800 Zabrze ul. K. Miarki 5	32-2710318 3702701	2402957@zoz.org.pl

79	24-02986	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej ALMED Alina Gwóźdź</u>	41-800 Zabrze Pl. Krakowski 10	032-2786967	2402986@zoz.org.pl
80	24-02991	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Unia Bracka sp. z o.o.</u>	41-707 Ruda Śląska ul. Oddziałów Młodzieży Powstańczej 14	32-2428031, 2428032	http://uniabracka.net 2402991@zoz.org.pl
81	24-03036	<u>NZOZ "da Vinci" Poradnia Stomatologiczna</u>	41-800 Zabrze ul. Pawliczka 3	605655723	2403036@zoz.org.pl
82	24-03039	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Medycyny Rodzinnej MEDERIS Ewa Wojciechowska-Giałbas</u>	41-800 Zabrze - Plac Krakowski 10	032-2710347	2403039@zoz.org.pl
83	24-03080	<u>DENTAL Centrum Stomatologii Estetycznej Barbara Ziemski</u>	41-800 Zabrze ul. Wandy 7	032-3763370	2403080@zoz.org.pl
84	24-03103	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Kardiotele"</u>	41-800 Zabrze ul. Wolności 338 B	032-3761455	www.kardiotele.pl 2403103@zoz.org.pl
85	24-03144	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej DAM-MED Sp. z o.o.</u>	41-813 Zabrze ul. Jordana 56B	032-2718155	2403144@zoz.org.pl
86	24-03187	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Śląskie Centrum Opieki Domowej INTER-MED s.c.</u>	41-800 Zabrze ul. Krasińskiego 8	502418658	2403187@zoz.org.pl
87	24-03200	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej UŚMIECH RODZINY Izabela Śliwa-Kus</u>	41-800 Zabrze ul. Klonowa 15	032-2711111	2403200@zoz.org.pl
88	24-03206	<u>Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej - Szpital Miejski w Zabrzu</u>	41-803 Zabrze ul. Zamkowa 4	032-2713251, 2776100	2403206@zoz.org.pl
89	99-00160	<u>Śląskie Centrum Chorób Serca w Zabrzu</u>	41-800 Zabrze ul. Szpitalna 2	032-2717654	www.sccs.pl 9900160@zoz.org.pl
90	99-00269	<u>Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Nr 1 im. Prof. Stanisława Szyszko Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach</u>	41-800 Zabrze ul. 3-go Maja 13-15	032-3704507	www.sk1.zabrze.pl 9900269@zoz.org.pl
91	99-00384	<u>Zakład Opieki Zdrowotnej Aresztu Śledczego w Zabrzu</u>	41-800 Zabrze ul. Sądowa 1	032-2779510	9900384@zoz.org.pl

Załącznik nr: 4 Komisariaty Policji Miejskiej w Zabrzu

KOMISARIAT I POLICJI W ZABRZU

Rejon nr 1

Obszar: Pl. Krakowski, Bankowa, Klimasa, Padlewskiego, Lutra, Krasińskiego do nr 20, Szczęść Boże do nr 17, Pułaskiego, Kobylińskiego, Buchenwaldczyków, Sądowa do nr 10 tylko parzyste, Bohaterów Warszawskich do nr 15, Tuwima, Spichrzowa, Roosevelta od nr 1 do nr 11, Urbana, Floriana, 3-go Maja nr 1-31 i 2-22, Dybowskiego

Rejon nr 2

Obszar: Bohaterów Warszawskich od nr 7, Brodzińskiego, Brzóska, Chodkiewicza, Gen. De Gaulle'a nr 12-68 oraz nr 15-69, Królewska, Kupki, Krasińskiego od nr 22 i nr 3, 1-go Maja, Mechoffera, Narutowicza, Roosevelta nr 13-41a, Sobieskiego nr 2-44, Sądowa od nr 10 i nr nieparzyste, Szczęść Boże od nr 17, Szymanowskiego, Szczepaniakowej, Sierotki, Wallek Walewskiego.

Rejon nr 3

Obszar: Roosevelta nr 43-77, Sobieskiego, B. Śmiałego, P. Skały, Domańskiego, Świerkowa, Łokietka, Tetmajera, Różańskiego, Reform Rolnych, Żeromskiego, Konfederatów Barskich, Rymarkiewicz, Armii Krajowej nr 1-13 oraz nr 6-26, Malczewskiego, Fabryczna, Plich, Sobieskiego, Chłopska.

Rejon nr 4

Obszar: Armii Krajowej, Chłopska, Czogały, Czarnieckiego, Damrota, Dożynkowa, Fredry, Łangowskiego, Piłsudskiego, Pl. Kopernika, Roosevelta, Webera, Wiarusów, Zieleniewskiego, Botaniczna, Olimpijska, Żółkiewskiego, Grottgera.

Rejon nr 5

Obszar: 3-go Maja, Monte Cassino, Opolska, Szramka, Cecylii, Sienkiewicz, Jagiełły, Szenwalda, Górnośląska,

Marcina, Chojnickiego, Zakątek, Matejki, Rostka, Kolejowa, Zana, Wąska.

Rejon nr 6

Obszar: Klonowa, Matejki, Nałkowskiej, Niemcewicz, Orkana, Przemysława, Ślęczka, Reymonta nr 1-13 oraz 2-34, Roosevelta, Tuwima, św. Józefa, Wyczółkowskiego, Gen. De Gaulle'a, W. Pola

Rejon nr 7

Obszar: Zielona, Wallisa, Łukasiewskiego, Zabłocie, Zawiszy Czarnego, Jasna, Ptasia, Chmielna, Czołgistów, Struga, Matejki, Plebiscytowa, Słoneczna, Jaskółcza, Jastrzębia, Kacza, Lubelska, Stwosza, Gołębia, Froehlich, Dzierżona, Roosevelta, Wilcza, Lenartowicza, A. Krzywoń, Korzeniowskiego, Przelotowa, Bracka, Archaniola, Reymonta nr 36-66.

Rejon nr 8

Obszar: Sportowa, Jarzębia, Jagodowa, Grabowa, Turystyczna, Długa, Akacjowa, Jesionowa, Promienna, Rogera, 3-go Maja, Rymera, Wolskiego, Kostki, Kaźni Oświęcimskiej, Cisowa, Podleśna, Jaskółcza, Szymały, Makoszowska.

Rejon nr 9

Obszar: Żywiecka, Knosały, Grażyńskiego, Stara Kolonia, Mikusza, Olsztyńska, Gersona, Jaszczury, Sitki, Sikory, Beskidzka, Nowa Kolonia, Noconiów, Jesienna, Łączna, Mała, Copika, Legnicka, Szymały, Sejmowa, Miki, Królowej Jadwigi, Weyssenhoffa, Niedoby, Kordeckiego, Okrężna, Lotnicza, Rybna, Żurawia, Paderewskiego, Janasa, Dorotki, Miła, Bujoczka, Daleka, Gawrona, Jasna, Jaśminowa, Kłodnicka, Kruszyny, Styki, Bujoczka, Oświęcimska, Kwiatowa, Filipka, Wiśniowa, Lubuska, Gawrona, Wejdoka.

KOMISARIAT II POLICJI W ZABRZU

Rejon nr 10

Obszar: Banacha, Fontanusa, Gałczyńskiego, Kaszubska, Knurowska, Kondratowicza, Kruczka, Hubera, Ligenzy, Maszyńskiego, Myśliwska, Norwida, Objazdowa, Orląt Lwowskich, Pestalozzkiego, Prężyny, Przyszowicka, Rybnicka, Rieczna, Sobieraja, Srebrna, Staropolska, Szkubacza, Sciegiennego, Tylna, Uchodźców, Wolności 1-68, Zaolziańska, Żelazna

Rejon nr 11

Obszar: Damrota, Gen. De Gaulle'a, Galla, Klosego, Nawrata, Nowa, Opawska, Piłsudskiego, Pokoju, Poprzeczna, Słowackiego, plac Słowiański, Torowa, Trocera, Wolności 69-225 nieparzyste, Wolska, Wołodziejowskiego, Wyspiańskiego, Zakopiańska

Rejon nr 12

Obszar: Ciupki, Gliwicka, Łanowa, Nad Kanałem, Park Poległych Bohaterów, Piłsudskiego, Podgórna, Przy Bramie, Skalista, Słowackiego, Sokolska, Staromiejska, Trocera, Wolności 80-236 parzyste.

Rejon nr 13

Obszar: Chełmońskiego, Franciszkańska, Gdańska, Grunwaldzka, aleja Korfantego, Kotarbińskiego, M. Curie Skłodowskiej, Niedziałkowskiego, Tatarkiewicz, Tkocza, Żnieńskiej.

Rejon nr 14

Obszar: Barbary, Gen. De Gaulle'a, Dubiela, Goethego, Góra św. Anny, Jagiellońska, Kowalska, Miarki, Słodczyka, Staromiejska, plac Traugutta, Wajdy, Wolności 235-287 nieparzyste i 250-284 parzyste.

Rejon nr 15

Obszar: Boboli, Bytomska, Dworcowa, plac Dworcowy, Jagiellońska, Londzina, M. Curie Skłodowskiej, K. Miarki, Mikulczycka, Niedziałkowskiego, Park Hutniczy, Piastowska, Powstańców Śląskich, Staszica, Średnia, plac Teatralny, Wolności 289-311 nieparzyste i 286-312 parzyste, Plac Wolności, Wyzwolenia.

Rejon nr 16

Obszar: Brzozowa, Cieszyńska, Dąbrowskiego, Dubiela, Jagiellońska, plac Kazimierza Wielkiego, Kochanowskiego, Kołłątaja, Koźlika, Londzina, M. Curie Skłodowskiej, Męczenników Majdanka, Niedziałkowskiego, Nocznickiego, Skoczylasa, Spokojna, Topolowa, Plac Traugutta, Trocera, Widery, Woźnicy, Zgody.

Rejon nr 17

Obszar: Benesza, Bydgoska, Czysta, Dworska, Dygasińskiego, Gdańska, Hermisza, Jagiellońska, Kilińskiego, Kowalczyka, M. Curie Skłodowskiej, Mikulczycka, Morowowa, Poranna, Poznańska, Prudnicka, Rochowiaka, Szpitalna, Twardowskiej, Warszawską, Wierzbowa, Wrzosowa, Zygmunt Augusta.

Rejon nr 18

Obszar: Blani, Brondera, Bytomska, Chrobrego, Długosza, Goły, Hagera, Hutnicza, Kasprowicza, Kossaka, Koziółka, Młyńska, Mrozka, Puszkina, Reja, św. Jana, Tarnogórska, Trębacka.

Rejon nr 19

Obszar: Bytomska, Chrobrego, Częstochowska, Drzymały, Głowackiego, Kempki, Kossaka, Lelewela, Mieczysława, Mikosza, Ogrodowa, Okrzei, Rodakowskiego, Rodziewiczówny, Szyb Wschodni, Władysława IV, Wojciecha, Zamkowa, Ziemska, Żmudy..

**KOMISARIAT III POLICJI
W ZABRZU**

Rejon nr 20

Obszar: Wolności 314-360 parzyste, Stalmacha, Bończyka, Krakusa, Na Piaskach, Tomeczka, Lazara, Siedleckiego, Piechy, Bytomska 3,3a,3b, Pawliczka, Cmentarna, Park Kościuszki.

Rejon nr 21

Obszar: Pawliczka, Wolności 362-400 parzyste i 313-343 nieparzyste, Lecha, Krawczyka, Końcowa, Kupca, Wawelska, Morawskiego, Wandy, Śląska, Pl. Warszawski, Targowa, Karłowicza, Pośpiecha, Broniewskiego, Brysza, Floriana.

Rejon nr 22

Obszar: Konopnickiej, Mochnackiego, Zielińskiego, Orzeszkowej, Sienkiewicza 31-45 nieparzyste i 24-46 parzyste, Opolska, Wolności 402-440 parzyste i 345-385 nieparzyste, Chojnickiego, Rymera, Rataja, Rejtana, Batorego, Zamoyskiego, Kolejowa, Kamienna, Dembowskiego, Dębowa, Szkolna.

Rejon nr 23

Obszar: Wolności 440-452 parzyste, P. Skargi, Węgielna, Małgorzaty, Lompy, Pszczyńska, Raclawicka, Wróblewskiego, K. Kingi, Morcinka, Gazdy, Napieralskiego, Ścieżka Górnicza, Weteranów, Płaskowicka, Mikołowska, Przykra, Sierakowskiego, Zjednoczenia, Broła, Wesoła, Rajska, Słowicza, Przy

Prochowni, Św. Jacka, Kłyki, Barlickiego, E. Plater, Limanowskiego, Pl.

Paderewskiego, Cegielniana, Skarbnika, Osiedleńcza, Górnicza, Asnyka, Wiejska, Bogusławskiego, Kraszewskiego, Krucza, Ciasna, Jodłowa, Królowej Luizy, Hauptmana, Św. Kamila.

Rejon nr 24

Obszar: Sikorskiego, Łużycka, Tyska, Rogoźnicka, Kurasia, Kłosowa, Tatrzańska, Głogowska, Zębali, Mendego, O. Westerplatte, Łaskiego, Małwowa, Morciszka, Makowa, Malinowa, Rodzinna, Pszczyńska, Brejzy.

Rejon nr 25

Obszar: Korczoka, Karczewskiego, Kawika, Karolinki, Krótka, Rolnika, Gorzowskiego, Porzeczkowa, Wyciska, Pordzika, Działaczy Rodła.

Rejon nr 26

Obszar: Kalinowa, Olchowa, Orzechowa, Leszczynowa, Czereśniowa, Jałowcowa, Modrzewiowa, Agrestowa, Korczoka.

Rejon nr 27

Obszar: Wolności 521-577 nieparzyste i 480-524 parzyste, Kalinowa nr parzyste, Piekarska, Janika, Korczoka od nr 72 do nr 92 i od nr 79 do nr 91

Rejon nr 28

Obszar: Wolności od 526 parzyste, Pyki, Struzika, Korczoka od nr 94 i od nr 98, Janika sklep "Champion" i nr 15.

KOMISARIAT IV POLICJI W ZABRZU

Rejon nr 29

Obszar: Astrów, Bratków, Chopina, Czajkowskiego, Działkowa, Fitelberga, Hagera, Kościuszki, Łukasiewicza, Moniuszki od nr 12 wzwyż i od nr 23 wzwyż, Mikulczycka, Niedurnego, Przystankowa, Skośna, Solskiego, Stawowa, Stokrotek, Storczyków, Szczęście Ludwika, Szyb Michał, Tarnopolska do nr 78 oraz do nr 73, Tulipanów, Wiosny Ludów, Wieniawskiego, Żwirki i Wigury, 11-go Listopada do nr 115 i do nr 62, Lelka.

Rejon nr 30

Obszar: Banachiewicza, Bruno, Ciołkowskiego, Gagarina, Galileusza, Jowisza, Heweliusza, Keplera, Korfantego, Mielżyńskiego, Neptuna, PGR Nowy Dwór, Zonna, Składowa, Saturna, Magazynowa, Handlowa, Pyskowicka, Okulickiego, Witosa, Dzielnica Grzybowice.

Rejon nr 31

Obszar: Leszka Białego, Boya Żeleńskiego, Brzechwy, Cieślika, Drobna, Gajowa, Garibaldiego, Lipowa, Łąkowa, Koszykowa, Kosynierów, Ligonía, Łowiecka, Mariacka, Mostowa, Mickiewicza, Moniuszki do nr 10 i do nr 21, Nadrzeczna, Nowodworska, Ogórka, Ossowskiego, Parkowa, Ratuszowa, Św. Teresy, Wawrzyńca, Zwycięstwa, Zwrotnicza, 11-go Listopada od nr 115 wzwyż i od nr 64 wzwyż.

Rejon nr 32

Obszar: Bałtycka, Brygadzystów, Czechowa, Dworzec PKP Z-rze Mikulczyce, Grabowiec, Gogola, Gogolińska, G. Zapolskiej, Plac Krocza, Poległych Górników, Poniatowskiego, PGR Wesoła, Rudy, Kopalniana, Korwina, Strażacka, Strzelców Bytomskich, Sztygarów, Tarnopolska od nr 75 wzwyż i od nr 80 wzwyż.

KOMISARIAT V POLICJI W ZABRZU

Rejon nr 33

Obszar: Budowlana, Daszyńskiego, Grzybowska, Grabskiego, Krakowska, Kosmowskiej, Makuszyńskiego, Opolczyka, Wajzera, Wojska Polskiego.

Rejon nr 34

Obszar: Andersa, Borowa, Dulęby, Jabłońskiego, Komuny Paryskiej, Krakowska, Medyków, Nowowiejskiego, Jordana, Nyska, Pogodna, Pomorska, Prosta, Pobożnego, Roweckiego, Szafarczyka, Śniadeckich.

Rejon nr 35

Obszar: Baczyńskiego, Harcerska, Jordana, Kruczkowskiego, Łapkowskiego, PCK, Zamenhofska.

Rejon nr 36

Obszar: J. Curie, Jaworowa, Jordana, Kruczkowskiego, Pawłowa, Prusa, Robotnicza, Wawrzyńskiej, Wybickiego, Witkacego.

Rejon nr 37

Obszar: Gwarecka, Pod Borem, Szybowa, Młodego Górnika, Krakowska 1-37 nieparzyste i 4-40 parzyste, Budowlana, Boczna, Chorzowska, Filtry, Gnieźnieńska, Jordana, Kołobrzeska, M. Kolbego, Mazurska, Młodzieżowa, Miczurina, Modrzewskiego, Ofiar Katynia, Polna, Sosnowa, Wyszyńskiego, Zgrzebnioka, Żniwiarzy

Załącznik nr 5: Wykaz zabytków ruchomych i nieruchomych na terenie Gminy Zabrze

Tabela 299 Obiekty zabytkowe nieruchome, wpisane do rejestru zabytków położonych na terenie Zabrze, Stan na dzień 31 grudnia 2010 r.

Lp.	Adres	Obiekt objęty ochroną	Numer rejestru zabytków Data wpisu
1.	Zabrze Mikuczyce ok. 200 m od zabudowań gospod. ul. Kosynierów 19	Stanowisko archeologiczne nr 6 - gródek średniowieczny typu stożkowatego	C/1164/70 29.12.1970 r.
2.	Zabrze Mikulczyce ul. Kosynierów 19	Zespół pałacowy: pałac zabudowanie dworskie – czworak i kuźnia pozostałości parku poza zabudowaniami na obszarze około 0,5 ha Granice ochrony obejmują najbliższe otoczenie wymienionych obiektów	A/1214/75 31.07.1975 r.
3.	Zabrze Rokitnica pomiędzy ulicami Krakowską i Borową	Osiedle składające się z 29 domów. Granice obejmują teren zaznaczony na mapie	A/1337/85 21.05.1985 r.
4.	Zabrze ul. 3 go Maja 91	Zabudowania i wyrobiska podziemne dawnej kopalni Guido (obecnie kopalnia doświadczalna M-300) – zabudowania nadszybia z wieżą i maszynownia szybu Kolejowy wraz z zespołem wyrobisk podziemnych na poziomie 170 i 312 m Granice ochrony obejmują zaznaczono na mapie	A/1342/87 26.02.1987 r.
5.	Zabrze (ul. Powstańców 14) Plac Teatralny 1	Budynek Teatru Nowego. Granice ochrony obejmują całość budynku	A/1397/90 25.06.1990 r.
6.	Zabrze (ul. Powstańców 14) Park Hutniczy 2	Budynek dyrekcji Teatru Nowego. Granice ochrony obejmują całość budynku	A/1398/90 25.06.1990 r.
7.	Zabrze ul. 3 Maja 13-15 (pomiędzy ulicami: Boh. Warszawskich, Buchenwaldczyków i Krasińskiego)	Zespół zabudowy Państwowego Szpitala Klinicznego Nr 1. Granice ochrony obejmują całość zespołu w ramach ogrodenia	A/1399/90 1.08.1990 r.
8.	Zabrze ul. 3 Maja 15	Budynek Kliniki Pediatrii w zespole zabudowy Państwowego Szpitala Klinicznego Nr 1. Granice ochrony obejmują całość budynku	A/1400/90 1.08.1990 r.
9.	Zabrze ul. 3 Maja 13	Budynek Polikliniki w zespole zabudowy Państwowego Szpitala Klinicznego Nr 1. Granice ochrony obejmują całość budynku	A/1401/90 1.08.1990 r.
10.	Zabrze ul. 3 Maja 13-15	Wieża kominowa i ciśnien w zespole zabudowy Państwowe-go Szpitala Klinicznego Nr1. Granice ochrony obejmują całość budynku	A/1402/90 1.08.1990 r.

11.	Zabrze ul. 3 Maja 13-15	Kuchnia w zespole zabudowy Państwowego Szpitala Klinicznego Nr 1. Granice ochrony obejmują całość budynku.	A/1403/90 1.08.1990 r.
12.	Zabrze ul. 3 Maja 13-15	Poradnia Wielospecjalistyczna w zespole zabudowy Państwowego Szpitala Klinicznego Nr1. Granice ochrony obejmują całość budynku	A/1404/90 1.08.1990 r.
13.	Zabrze ul. 3 Maja 13-15	Pralnia w zespole zabudowy Państwowego Szpitala Klinicznego Nr 1. Granice ochrony obejmują całość budynku	A/1405/90 1.08.1990 r.
14.	Zabrze ul. 3 Maja 13-15	Wozownia (obecnie zespół warsztatów konserwacyjnych) w zespole zabudowy Państwowego Szpitala Klinicznego Nr 1. Granice ochrony obejmują całość budynku	A/1406/90 1.08.1990 r.
15.	Zabrze ul. 3 Maja 53	Willa (obecnie komisariat policji). Granice ochrony obejmują całość budynku wraz z ogrodzeniem	A/1416/90 28.12.1990 r.
16.	Zabrze Rokitnica w okolicy zbiegu ulic Krakowskiej i Jordana	Układ urbanistyczno-przestrzenny osiedla mieszkaniowego, który obejmuje:1) rozplanowanie osiedla, na które składają się ulice: Medyków, Henryka Pobożnego, Komuny Paryskiej, Nowowiejskiego, Śniadeckich, w obrębie zamkniętej pętli ulic: Szafarczyka, Medyków i Andersa 2) zabudowę mieszkaniową: ulica Szafarczyka 2, 4-14, 16, 24, 26-44, 46, 41, 43-45, 47 ulica Nowowiejskiego 1, 3-9, 11, 19, 21-39, 41, 2, 4-14, 66 ulica Komuny Paryskiej 1, 3-21, 23, 2, 4-18 ulica Henryka Pobożnego 7, 9-23, 10, 12-34 ulica Medyków 1, 3-25, 6, 8-14, 16 ulica Śniadeckich 1, 3-6, 8 ulica Andresa 75, 77-83, 85 3) budynki użyteczności publicznej: szkołę przedszkole	A/1435/91 5.09.1991 r.
17.	Zabrze ul. Cmentarna 15	Zespół cmentarza wyznania mojżeszowego, który tworzą: mur kamienny układ cmentarza układ zieleni wszystkie zlokalizowane na cmentarzu nagrobki, macewy i grobowce powstałe przed 1945 rokiem Granice ochrony obejmują cały zespół cmentarza w ramach ogrodzenia	A/1500/92 18.09.1992 r.
18.	Zabrze ul. 3 Maja 19	Budynek dawnego starostwa (obecnie siedziba Muzeum Górnictwa Węglowego). Granice ochrony obejmują wymienione działki	A/1538/93 20.12.1993 r.
19.	Zabrze Zaborze ul. Wolności 402	Zespół zabudowy dawnej Kopalni KRÓLOWA LUIZA który tworzą: budynek nadszybia szybu Carnall (obecnie Zabrze II),	A/1539/93 20.12.1993 r.

		budynek maszynowni szybu Carnall (obecnie Zabrze II), budynek maszynowni szybu Prinz Schonaich (obecnie Zabrze I), dawny budynek kompresorów i rozdzielni 6kV, budynek dawnej łaźni łańcuskowej i markowni, budynek dawnej skraplarni powietrza (warsztat elektryczny), budynek dawnego magazynu (obecnie warsztat, biuro TM), budynek dawnej cechowni Granice ochrony obejmują cały zespół wraz z otoczeniem, jego układ przestrzenny oraz ciągi komunikacyjne (łącznie z dawną bocznica kolejową zakładu przerobczego).	
20.	Zabrze ul. Wolności 305 u zbiegu z Placem Dworcowym	Budynek hotelu Admiral Palast (po wojnie Przodowni, obecnie Monopol). Granice ochrony obejmują obiekt wraz z najbliższym otoczeniem w ramach działki.	A/1652/97 15.12.1997 r.
21.	Zabrze ul. Hagera 41	Budynek dawnego hotelu robotniczego kopalni Ludwig. Granice ochrony obejmują wymieniony budynek wraz z terenem w bezpośrednim otoczeniu.	A/1648/97 29.10.1997 r.
22.	Zabrze ul. Roosevelta 104	Kościół parafialny pod wezwaniem świętego Józefa. Granice ochrony obejmują wymieniony budynek wraz z terenem w bezpośrednim otoczeniu z wyłączeniem kaplicy pogrzebowej.	A/5/99 30 .04. 1999 r.
23.	Zabrze ul. Stalmacha 22	Budynek siedziby Głównej Fabrycznej Straży Pożarnej. Granice ochrony obejmują budynek	A/52/01 17.12.2001r.
24.	Zabrze Rokitnica usytuowany około 50 metrów na wschód od głównego skrzyżowania dróg (ulicy Krakowskiej i Ofiar Katynia).	Gródek stożkowy. Granice ochrony obejmują teren na działce numer 893/31, ograniczony od północy wodami stawu i ulicą Krakowską, od wschodu stawem i lasem, od południa ulicą Żniwiarzy oraz od zachodu wodami stawu.	C/1/04 30.08.2004 r.
25.	Zabrze ul. Marcina Lutra 2	Budynek Kościoła Ewangelicko – Augsburskiego imienia Pokoju. Granice ochrony konserwatorskiej obejmują teren na działce 882/82.	A/150/05 26.09.2005 r.
26.	Zabrze Maciejów ul. Srebrna 6	Zespół zabudowy szybu Maciej w skład którego wchodzi; 1) budynek nadszybia z wieżą wyciągową szybu Maciej, z zachowanym stanowiskiem sygnalisty szybowego; 2) budynek wagowni (obecnie portierni); 3) budynek maszynowni z maszyną wyciągową z przekładnią, bębnowym	A/164/05 30.12.2005 r.

		nośnikiem liny, wyposażeniem oraz przetwornicą. Granice ochrony konserwatorskiej obejmują teren na działce 2473/225 i 2250/217.	
27.	Zabrze Mikulczyce ul. Tarnopolska 80	Ratusz (obecnie siedziba służby zdrowia). Granice wpisu do rejestru zabytków obejmują budynek.	A/12/06 10 .05. 2006 r.
28.	Zabrze ul. Piastowska 11	Budynek użyteczności publicznej. Granice wpisu do rejestru zabytków obejmują budynek.	A/13/06 10.05.2006 r.
29.	Zabrze ul. Bronisława Hagera	Zespół zabudowy Kopalni Ludwik w skład którego wchodzi: Budynek cechowni – łaźni – szatni Budynek biurowy Budynek łaźni – szatni Budynek maszynowni szybu Konrad Hala warsztatu ślusarskiego z kuźnią Granice wpisu do rejestru zabytków obejmują budynek	A/204/06 29. 12 .2006 r.
30.	Zabrze – Biskupice ul. Bytomska 28a	Budynek Kościoła p.w. świętego Jana Chrzyciciela. Granice ochrony obejmują po obrysie starego ogrodzenia	A/209/07 20.06.2007 r.
31.	Zabrze ul. Wolności 189	Budynek Kościoła p.w. świętego Andrzeja Apostoła. Granice ochrony obejmują obiekt z fragmentem terenu	A/210/07 27.06.2007 r.
32.	Zabrze – Rokitnica ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 14	Budynek Kościoła p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa. Granice ochrony obejmują wzdłuż ogrodzenia	A/211/07 27.06.2007 r.
33.	Zabrze ul. Bytomska 1	Budynek Dyrekcji Huty Donnersmarck w Zabrzu. Granice wpisu do rejestru zabytków obejmują budynek.	A/214/07 8.10.2007 r.
34.	Zabrze ul. Królewska 4	Budynek Katolickiej Szkoły Powszechnej (obecnie Szkoły Podstawowej nr 5) w Zabrzu. Granice wpisu do rejestru zabytków obejmują budynek.	A/215/07 8.10.2007 r.
35.	Zabrze na odcinku od szybu „Carnall” (Skansen Królowa Luiza) do dawnego wylotu przy ul. Karola Miarki w Zabrzu.	Główna Kluczowa Sztolnia Dziedziczna na odcinku od szybu „Carnall” (Skansen Królowa Luiza) do dawnego wylotu przy ulicy Karola Miarki w Zabrzu. Granice ochrony obejmują Główną Kluczową sztolnię Dziedziczną na odcinku od szybu „Carnall” do dawnego wylotu przy ul. Karola Miarki w Zabrzu wraz z najbliższym otoczeniem miejsca przy wylocie.	A/220/07 11.12.2007 r.
36.	Zabrze Poręba Pomiędzy ulicami: Wolności nr 504 a ul. Ks. Antoniego Korczoka	Budynek Kościoła p.w. świętej Jadwigi. Granice ochrony obejmują: kościół wraz z otoczeniem w granicach parceli.	A/225/08 18 .06. 2008 r.

37.	Zabrze W rejonie ulicy Bronisława Hagera	Budynek Hali Dmuchaw Wielkopieczowych (obecnie halę numer 3) zespole zabudowań dawnej Donnersmackhütte AG w Zabrze w rejonie ul. Bronisława Hagera. Granice ochrony obejmują: najbliższe otoczenie, z terenem znajdującym się na działce nr 394/35 zgodnie z załącznikiem nr 2 decyzji.	A/234/08 18.02.2009 r.
38.	Zabrze - Pawłów ul. gen. Władysława Sikorskiego 67B	Budynek Kościoła p.w. świętego Pawła Apostoła. Granice ochrony obejmują: budynek.	A/253/09 7.07.2009 r.
39.	Zabrze w rejonie ulicy Bronisława Hagera	Wieża wodna w zespole zabudowań dawnej Donnersmarckhütte AG w Zabrze. Granice ochrony obejmuje parcelę nr 395/35.	A/254/09 7.07.2009 r.
40.	Zabrze w rejonie ulicy Bronisława Hagera	Mur oporowy wraz z partiami wież wsadowych w zespole zabudowań dawnej Donnersmarckhütte AG w Zabrze. Granice ochrony obejmują parcele nr: 393/35 oraz 394/35.	A/255/09 7.07.2009 r.
41.	Zabrze Biskupice ul. Bytomska 111a	Budynek Kościoła parafialnego p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny. Granice ochrony obejmują: budynek.	A/287/09 18.11.2009 r.
42.	Zabrze ul. 3-go Maja 41 i 41 OF	Budynek mieszkalny wraz z oficyną. Granice ochrony obejmują: budynek wraz oficyną.	A/294/10 18.02.2010 r.
43.	Zabrze Mikulczyce ul. Mariacka 1	Budynek Kościoła parafialnego p.w. świętego Wawrzyńca. Granice ochrony obejmują: budynek.	A/296/10 3.03.2010 r.
44.	Zabrze Biskupice ul. Bytomska 83	Budynek mieszkalny wraz z oficyną. Granice ochrony obejmują: budynek wraz oficyną.	A/309/10 2.07.2010 r.
45.	Zabrze Plac Teatralny 10	Kaplica św. Floriana w zespole zabudowań dawnej Donnersmarckhütte AG w Zabrze. Granice ochrony obejmują mury zewnętrzne.	A/312/10 19.08.2010 r.
46.	Zabrze przy Placu ks. Franciszka Pieruski	Budynek Kościoła parafialnego p.w. świętej Anny. Granice ochrony obejmują: budynek.	A/320/10 17.11.2010 r.

Źródło: UM Zabrze

Tabela 300 Wykaz obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków położonych na terenie miasta Zabrze – ruchome. Stan na 31 grudnia 2010 r.

Lp.	Adres	Obiekt objęty ochroną	Numer rejestru zabytków Data wpisu
1.	Zabrze Zaborze ul. Wolności 402	Parowy wyciąg kopalniany typu Koepe z 1915 r. Znajdujący się w budynku maszyny wyciągowej dawnego szybu Carnall.	B/610/91 10 lipca 1991r.
2.	Zabrze Mikulczyce ul. Tarnopolska 60	Polichromia secesyjna obejmująca personifikacje Czterech Pór Roku z ok. 1915 r.) Malarstwo ścienne w sieni kamienicy przy ul. Tarnopolskiej 60.	B/2/99 31 sierpnia 1999 r.
2.	Zabrze – Pawłów ul. Sikorskiego 67b	Drewniana figura Matki Bożej z Dzieciątkiem znajdująca się w kaplicy w kościele parafialnym p.w. św. Pawła Apostoła w Zabrzu .	B/97/07 02 lipca 2007r.
3.	Zabrze – Pawłów ul. Sikorskiego 67b	Witraże Figuralne i Geometryczne w Kościele Parafialnym pod wezwaniem Świętego Pawła Apostoła w Zabrzu – Pawłowie z lat 1927-1933, wykonane według projektu Architekta Zygmunta Gawlika w Zakładzie Gottfrieda Heinzla z Siemianowic: 1. Witraż Chrystus Wszechmogący (Chrystus Zmartwychwstały). 2. Witraż Św. Monika, 3. Witraż Błogosławiona Bronisława, 4. Dwa okulusy z przedstawieniami Putt, 5. Okulus z przedstawieniem Ducha Świętego 6. Najświętsze Serce Pana Jezusa, 7. Niepokalane Serce Najświętszej Marii Anny, 8. Witraże geometryczne w klatce schodowej w wieży oraz w dobudówce przy prezbiterium mieszczącej zakrystię, klatkę schodową i salkę.	B/124/08 07 lipca 2008 r.
4.	Zabrze ul. Wolności 189	Witraże Figuralne i Geometryczne w Kościele Parafialnym pod wezwaniem Świętego Andrzeja Apostoła w Zabrzu przy ul. Wolności 189: 1. Zespół czterech witraży nad chórem muzycznym z przełomu XIX i XX wieku (witraż Święta Rodzina, Wizja Św. Małgorzaty Marii Alacoque, dwie rozety z Chórami Anielskimi). 2. Zespół sześciu witraży w nawie południowej wykonanych w stylistyce realistycznej, z elementami sztuki ekspresjonistycznej, około 1944 roku w berlińskiej pracowni Augusta Wagnera według projektu Hansa Breinlingera (witraże: Raj, Wniebowstąpienie, Sceny z życia Marii, Witraże ze scenami Pasyjnymi, witraż Chrystus w Chwale, Witraż Zesłanie Ducha Świętego).	B/125/08 07 lipca 2008 r.

		3. Zespół sześciu witraży ornamentalno-geometrycznych w nawie północnej, z I poł. XIX w. 4. Dwa witraże w nadświetlu wejścia bocznego i wejścia głównego (pomiędzy przedsionkami a nawą) z I poł. XX wieku. 5. Dwie rozety witrażowe w kaplicy z I poł. XX w.	
5.	Zabrze Maciejów ul. Kondratowicza 15a	Organy kościoła parafialnego p.w. św. Macieja Apostoła w Zabrzu.	B/143/09 20 marca 2009 r.
6.	Zabrze Pawłów ul. Gen. Wł. Sikorskiego 67 B	Dwa konfesjonały z kościoła parafialnego pod wezwaniem Świętego Pawła Apostoła w Zabrzu Pawłowie .	B/180/10 1 lipca 2010 r.
7.	Zabrze przy Placu ks. Franciszka Pieruszki	Instrument muzyczny (organy i prospekt) w kościele parafialnym pod wezwaniem św. Anny.	B/192/10 17 listopada 2010 r.

Źródło: UM Zabrze

Załącznik nr 6: Gminna ewidencja zabytków

Tabela 301 Wykaz z kart ewidencyjnych zabytków architektury i budownictwa. Gminna ewidencja zabytków – nieruchomości. Stan na dzień 05.06.2010 r.

PRZEMYSŁ			
1.	Zabrze	ul. Wolności 402	Zespół zabudowy „Królowa Luiza” Zachód, obecnie KWK „Zabrze” – Bielszowice Rejon Zachód
2.	Zabrze	ul. Wolności 402	Budynek nadszybia Szybu Carnall, obecnie Zabrze II KWK Zabrze – Bielszowice wraz z wieżą wyciągową
3.	Zabrze	ul. Wolności 402	Budynek maszynowni Szybu Carnall, obecnie Zabrze II KWK Zabrze – Bielszowice
4.	Zabrze	ul. Wolności 402	Budynek maszynowni Szybu Prinz Schönaich, obecnie Zabrze I KWK Zabrze - Bielszowice
5.	Zabrze	ul. Wolności 402	Budynek dawnej kompresorowni i rozdzielni, obecnie magazyny i rozdzielnia 6 KWK Zabrze – Bielszowice
6.	Zabrze	ul. Wolności 402	Budynek dawnej łaźni łańcuskowej i markowni KWK Zabrze – Bielszowice
7.	Zabrze	ul. Wolności 402	Budynek skraplarni powietrza, obecnie warsztat elektryczny, KWK Zabrze – Bielszowice
8.	Zabrze	ul. Wolności 402	Budynek byłej zmiękczałni wód przemysłowych KWK Zabrze – Bielszowice
9.	Zabrze	ul. Wolności 402	Budynek dawnego magazynu, obecnie warsztat KWK Zabrze – Bielszowice
10.	Zabrze	ul. Wolności 402	Budynek dawnego magazynu budowlanego KWK Zabrze – Bielszowice
11.	Zabrze	ul. Wolności 385	Budynek dawnej cechowni
12.	Zabrze	ul. Bytomska 1	Huta „Zabrze” – karta ogólna
13.	Zabrze	ul. Bytomska 1	Huta „Zabrze” – budynek dyrekcji
14.	Zabrze	ul. Bytomska 1	Huta „Zabrze” - sala A – odlewnia I
15.	Zabrze	ul. Bytomska 1	Huta „Zabrze” - budynek kotłowni
16.	Zabrze	ul. Bytomska 1	Huta „Zabrze” – Hala V PRM (Wydział Mechaniczny)
17.	Zabrze	ul. Bytomska 1	Huta „Zabrze” – wieża ciśnień
18.	Zabrze	ul. Bytomska 1	Huta „Zabrze” – Budynek Wydziału Budowlanego
19.	Zabrze	ul. Bytomska 1	Huta „Zabrze” – magazyn podręczny
20.	Zabrze	ul. Bytomska 1	Huta „Zabrze” - odlewnia żeliwa - odlewnia II
21.	Zabrze	ul. Bytomska 1	Huta „Zabrze” – odlewnia IV
22.	Zabrze	ul. Bytomska 1	Huta „Zabrze” – hala odlewni III
23.	Zabrze	ul. Sienkiewicza 43	Kopalnia Królowa Luiza – Zespół szybu „Wilhelmina” obecnie zabudowa w kompleksie szkoły i skansenu
24.	Zabrze	ul. Sienkiewicza 43	Kopalnia Królowa Luiza – Budynek nadszybia szybu „Wilhelmina” obecnie budynek magazynowo-warsztatowy
25.	Zabrze	ul. Sienkiewicza 43	Kopalnia Królowa Luiza – Budynek maszynowni szybu „Wilhelmina” obecnie szkolna sala gimnastyczna

26.	Zabrze	ul. Sienkiewicza 43	Kopalnia Królowa Luiza – Budynek dawnej łaźni i szatni szybu „Wilhelmina” obecnie kompleksy w zabudowie szkoły specjalnej
27.	Zabrze	ul. Sienkiewicza 43	Kopalnia Królowa Luiza – Budynek wentylatorów i rozdzielni obecnie administracja skansenu
28.	Zabrze	ul. Hagera 41	Kopalnia Ludwigsgluck – Budynek hotelu robotniczego obecnie budynek administracji
29.	Zabrze	ul. Hagera 41	Kopalnia Ludwigsgluck – Budynek kotłowni obecnie nie użytkowany
30.	Zabrze	ul. Hagera 41	Kopalnia Ludwigsgluck – Zespół zabudowy nadszybia szybów Erazm i Tadeusz obecnie nie użytkowany
31.	Zabrze	ul. Zamoyskiego 1a	Wieża wodna
32.	Zabrze - Maciejów	ul. Srebrna 6	Szyb zachodni kopalni Concordia obecnie szyb Maciej Budynek maszynowni szybu Maciej
33.	Zabrze - Maciejów	ul. Srebrna 6	Szyb zachodni kopalni Concordia obecnie szyb Maciej.
34.	Zabrze - Maciejów	ul. Srebrna 6	Szyb zachodni kopalni Concordia obecnie szyb Maciej Budynek nadszybowy z wieżą wyciągową i studnią głębinową Maciej
35.	Zabrze	ul. 3 – go Maja 91	Zespół Zabudowy Kopalni Guido
36.	Zabrze	ul. 3 – go Maja 91	Zespół Kopalni Guido – budynek nadszybia z wieżą szybu Eisenbahn ob. szyb kolejowy
37.	Zabrze	ul. 3 – go Maja 91	Zespół Kopalni Guido – budynek maszyny wyciągowej Eisenbahn ob. szyb kolejowy
38.	Zabrze	od wylotu sztolni przy skwerze u zbiegu ul. K. Miarki i Jagiellońskiej z dalszą trasą do szybu „Carnall” na terenie Skansenu Górnictwa Węglowego „Królowa Luiza”	Główna Kluczowa Sztolnia Dziedziczna ob. nie użytkowana
39.	Zabrze	Podziemna trasa turystyczna Skansenu Górnictwa „Królwa Luiza” Oddział Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu, udostępniona w budynku wentylatorów dawnego szybu „Wilhelmina” w Zabrzu przy ul. Sienkiewicza 43	Wyrobiska Kopalni „Królowa Luiza” w rejonie Szybów „Wilhelmina”, „Dechen”, „Oeyhausen” ob. Podziemna trasa turystyczna Skansenu Górnictwa „Królwa Luiza” Oddział Muzeum Górnictwa Węglowego
40.	Zabrze	ul. Wolności 410	Kopalnia „Królowa Luiza” Szyb „Carnall” Ob. Szyb „Carnall” na terenie Skansenu Górnictwa „Królowa Luiza” Oddział Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu
41.	Zabrze	Zabrze – od miejsca wylotu „Głównej Kluczowej Sztolni Dziedzicznej” – na drodze , na tyłach posesji przy ul. Miarki 14 z budynkiem podstacji nr IV (kw 1103, dz. 1731/285), z dalszą trasą na obszarze miasta biegnącą na zachód –skwerem przy ul. Góra Św. Anny, z przedłużeniem na obrzeżu Parku im. Poległych Bohaterów, po pd. stronie ul. Nad Kanałem, w osi utwardzonej drogi po pd-wsch. stronie ul. Myśliwskiej”.	Kanał Kłodnicki – Odcinek Sztolniowy Ob. Zlikwidowany (w granicach Zabrze)

42.	Zabrze-Makoszowy	ul. Makoszowska 24	Zespół Kopalni „Delbrückschächte” ob. Oddział KWK „Sośnica – Makoszowy” Ruch „Makoszowy” Siłownia Energetyczna ob. Sprężarkownia i Rozdzielnia
ZESPÓŁ ZABUDOWY ULICY PARK HUTNICZY			
43.	Zabrze	ul. Park Hutniczy 1	Budynek mieszkalny
44.	Zabrze	ul. Park Hutniczy 2	Budynek mieszkalny obecnie administracja Teatru Nowego
45.	Zabrze	ul. Park Hutniczy 3-5	Budynek szkoły
46.	Zabrze	ul. Park Hutniczy 4 (obecnie ul. Mikulczycka 1 – zmiana adresu budynku w 2000r.)	Dom opieki obecnie budynek mieszkalno – usługowy
47.	Zabrze	ul. Park Hutniczy 6	Szkoła obecnie Poradnia Leczenia Uzależnień
48.	Zabrze	ul. Park Hutniczy 7	Budynek biblioteki ludowej
49.	Zabrze	ul. Park Hutniczy 8	Szkoła obecnie budynek administracji samorządowej
50.	Zabrze	ul. Park Hutniczy 9	Szkoła gospodarstwa domowego
51.	Zabrze	ul. Park Hutniczy 10	Pływalnia
52.	Zabrze	ul. Park Hutniczy 11	Budynek sali gimnastycznej
53.	Zabrze	ul. Park Hutniczy 12	Willa dyrektora obecnie Przedszkole
54.	Zabrze	ul. Park Hutniczy 13	Budynek usługowy
55.	Zabrze	ul. Park Hutniczy 15	Willa mieszkalna obecnie Dom Dziecka
SZPITALE			
56.	Zabrze	ul. 3-go Maja 15	Zespół Państwowego Szpitala Klinicznego w Zabrze Wieża kominowa i ciśnień
57.	Zabrze	ul. 3-go Maja 15	Zespół Państwowego Szpitala Klinicznego w Zabrze Poradnia Wielospecjalistyczna
58.	Zabrze	ul. 3-go Maja 15	Zespół Państwowego Szpitala Klinicznego w Zabrze Budynek Polikliniki
59.	Zabrze	ul. 3-go Maja 15	Zespół Państwowego Szpitala Klinicznego w Zabrze Wozownia
60.	Zabrze	ul. 3-go Maja 15	Zespół Państwowego Szpitala Klinicznego w Zabrze Pralnia
61.	Zabrze	ul. 3-go Maja 15	Zespół Państwowego Szpitala Klinicznego w Zabrze Klinika Pediatrii
62.	Zabrze	ul. 3-go Maja 15	Zespół Państwowego Szpitala Klinicznego w Zabrze Kuchnia
63.	Zabrze	ul. Skłodowskiej-Curie 10	Zespół Szpitala Augusta Wiktoria
64.	Zabrze	ul. Skłodowskiej-Curie 10	Zespół Szpitala Augusta Wiktoria – Pawilon Główny
65.	Zabrze	ul. Skłodowskiej-Curie 10	Kaplica z kostnicą w zespole szpitala Augusta Wiktoria
66.	Zabrze	ul. Skłodowskiej-Curie 10	Pawilon izolátky szpitala Augusta Wiktoria
67.	Zabrze Rokitnica	ul. Jordana 19, 38	Zespół Ośrodka Wypoczynkowego i Szpitala Spółki Brackiej
68.	Zabrze Rokitnica	ul. Jordana 19	Zespół Ośrodka Wypoczynkowego i Szpitala Spółki Brackiej Willa (dom mieszkalny)

69.	Zabrze Rokitnica	ul. Jordana 19	Zespół Ośrodka Wypoczynkowego i Szpitala Spółki Brackiej Pawilon Główny Szpitala
70.	Zabrze Rokitnica	ul. Jordana 19	Zespół Ośrodka Wypoczynkowego i Szpitala Spółki Brackiej Budynek portierni
71.	Zabrze Rokitnica	ul. Jordana 19	Zespół Ośrodka Wypoczynkowego i Szpitala Spółki Brackiej Kaplica pogrzebowa
72.	Zabrze Rokitnica	ul. Jordana 19	Szpital wojskowy obecnie Dom Studencki
73.	Zabrze Rokitnica	ul. Jordana 19	Zespół Ośrodka Wypoczynkowego i Szpitala Spółki Brackiej Pawilon Główny Ośrodka Wypoczynkowego
KOŚCIOŁY			
74.	Zabrze	ul. Wolności 196	Kościół parafialny świętego Andrzeja
75.	Zabrze	ul. 3- go Maja 18	Kościół parafialny świętej Anny
76.	Zabrze Biskupice	ul. Bytomska 28a	Kościół parafialny świętego Jana Chrzciciela
77.	Zabrze Mikulczyce	ul. Tarnopolska 75	Kościół parafialny świętego Wawrzyńca
78.	Zabrze Poręba	ul. Wolności 504	Kościół parafialny świętej Jadwigi
79.	Zabrze	ul. Marcina Lutra	Kościół Ewangelicko-Augsburski
80.	Zabrze	ul. Dubiela	Kościół parafialny świętego Kamila
81.	Zabrze Biskupice	ul. Bytomska 111a	Kościół parafialny Wniebowzięcia NMP
82.	Zabrze Kończyce	ul. Miła 4	Kościół parafialny Bożego Ciała
83.	Zabrze Maciejów	ul. Kondratowicza 15a	Kościół parafialny świętego Macieja Apostoła
84.	Zabrze Mikulczyce	ul. Św. Teresy 2	Kościół parafialny Świętej Teresy
85.	Zabrze	ul. Roosevelta 104	Kościół parafialny Świętego Józefa
86.	Zabrze Pawłów	ul. Sikorskiego 67 B	Kościół parafialny świętego Pawła Apostoła
87.	Zabrze Rokitnica	ul. Kardynała Wyszyńskiego 14	Kościół parafialny Najświętszego Serca Pana Jezusa Wypożyczenie kościoła - karty ewidencyjne zabytków ruchomych
88.	Zabrze Zaborze	ul. Rymera 16	Kościół parafialny świętego Antoniego
89.	Zabrze Zaborze	ul. Wolności 444	Kościół parafialny świętego Franciszka z Asyżu
90.	Zabrze Biskupice	ul. Bytomska 37	Budynek plebani jednej parafii rzymskokatolickiej kościoła pod wezwaniem Świętego Jana Chrzciciela
91.	Zabrze Biskupice	ul. Żmudy 2	Dawna Szkoła Ewangelicka wraz z Kaplicą Wypożyczenie kaplicy - karty ewidencyjne zabytków ruchomych
92.	Zabrze Mikulczyce	ul. Brygadystów 4	Kościół Ewangelicko – Augsburski
RZEŻBY I KAPLICZKI			
93.	Zabrze Mikulczyce	ul. Lipowa	Kaplica przydrożna świętego Jana Nepomucena

94.	Zabrze	ul. Staromiejska	Kapliczka słupowa tzw. <i>morowa</i>
95.	Zabrze	ul. Staromiejska 72	Kapliczka szwedzka
96.	Zabrze	ul. Staromiejska	Rzeźba św. Jana Nepomucena
BUDYNKI I DOMY MIESZKALNE			
97.	Zabrze	ul. Skłodowskiej-Curie 2;4;6;8 ul. Jagiellońska 13;18 ul. Krakusa 16;18 ul. Londzina 10;11;12 ul. Niedziałkowskiego 3;9	Domy mieszkalne
98.	Zabrze	ul. Cmentarna 1b i 1 c	Domy mieszkalne
99.	Zabrze	ul. Cmentarna 3a ul. Krakusa 24, 25, 26, 28	Domy mieszkalne
100.	Zabrze	ul. Krakusa 1	Dom mieszkalny
101.	Zabrze	ul. Krakusa 2	Dom mieszkalny
102.	Zabrze	ul. Krakusa 4	Dom mieszkalny
103.	Zabrze	ul. Krakusa 8	Dom mieszkalny
104.	Zabrze	ul. Krakusa 15	Dom mieszkalny
105.	Zabrze	ul. Stalmacha 11	Dom mieszkalny
106.	Zabrze	ul. Stalmacha 13	Dom mieszkalny
107.	Zabrze	ul. Stalmacha 15	Dom mieszkalny
108.	Zabrze	ul. Stalmacha 16	Dom mieszkalny
109.	Zabrze	ul. Stalmacha 18;18a.	Domy mieszkalne
110.	Zabrze	ul. Stalmacha 20	Dom mieszkalny
111.	Zabrze	ul. Wolności 271	Dom mieszkalny – kamienica
112.	Zabrze	ul. Wolności 264	Dom mieszkalny – kamienica
113.	Zabrze	ul. Wolności 266	Budynek mieszkalny – kamienica
114.	Zabrze	ul. Dworcowa 9	Dom mieszkalny – kamienica pod orłem
115.	Zabrze	ul. Bończyka 1 ul. Krakusa 9; 10; 11; 12; 13; 14; 15; 17; 19; 20, 21 ul. Londzina 6;8; 13; 15.	Domy mieszkalne
116.	Zabrze	ul. Bończyka 3, 5	Domy mieszkalne
117.		ul. Bończyka 7 ul. Bytomska 3;3a;3b.	Domy mieszkalne
		ul. Cmentarna 1; 1a. ul. Krakusa 3; 5; 6; 22; 23. ul. Siedleckiego 1;2.	
118.	Zabrze	ul. Bończyka 1 ul. Krakusa 9-15, 19, 20, 21	Domy mieszkalne
		ul. Londzina 6, 8, 13, 15	
119.	Zabrze Rokitnica	ulice Borowa, Krakowska	Zespół osiedla robotniczego
120.	Zabrze	ul. Cmentarna 7d	Dom mieszkalny
SZKOŁY			
121.	Zabrze	ul. Królewska 4	Szkoła Podstawowa nr 5
122.	Zabrze	Plac Warszawski 6	Szkoła Podstawowa nr 36 oraz Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych
123.	Zabrze	ul. Wolności 323	Szkoła – Zespół Szkół Ogólnokształcących, I Liceum Ogólnokształcące, Gimnazjum nr 1

124.	Zabrze	ul. Konrada Sitki 55	Zespół Szkół nr 18, Szkoła Podstawowa nr 35, Ogólnokształcąca Szkoła Sztuk Pięknych, XI Liceum Profilowane, Posterunek Straży Miejskiej
125.	Zabrze	ul. Sienkiewicza 33	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 11, III Liceum Ogólnokształcące, Gimnazjum nr 3
126.	Zabrze	ul. Piłsudskiego 29	Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 5
127.	Zabrze	ul. Damrota 33	Zespół Szkół Specjalnych nr 38
128.	Zabrze Zaborze	ul. Płaskowicka 2	Zespół Szkół Sportowych
129.	Zabrze	ul. Wajdy 7	Szkoła Podstawowa nr 13
130.	Zabrze	ul. Wolskiego 10	Szkoła Podstawowa nr 4
131.	Zabrze Maciejów	ul. Pestalozziego 16	Szkoła Podstawowa nr 23
132.	Zabrze	ul. Czołgistów 1	Szkoła Podstawowa nr 15
133.	Zabrze	ul. Szenwalda 2	Gimnazjum nr 16
134.	Zabrze	ul. Buchenwaldczyków 32	Żłobek Miejski
135.	Zabrze	ul. Konopnickiej 1	Przedszkole nr 19
136.	Zabrze Rokitnica	ul. Andersa 64	Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 12
137.	Zabrze Biskupice	ul. Bytomska 26	Szkoła Podstawowa nr 21
138.	Zabrze Biskupice	ul. Bytomska 94	Szkoła Podstawowa nr 22
139.	Zabrze Biskupice	ul. Kasprowicza 7	Szkoła Podstawowa nr 20
140.	Zabrze	Plac Traugutta 1	Zespół Szkół Ekonomiczno-Usługowych
141.	Zabrze	ul. Wajdy 7	Szkoła Podstawowa nr 13
142.	Zabrze Pawłów	ul. gen. Wł. Sikorskiego 74	Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 6
143.	Zabrze Mikulczyce	ul. Ogórka 9	Szkoła Podstawowa nr 26
144.	Zabrze Mikulczyce	ul. Chopina 26	Zespół Szkół nr 10
145.	Zabrze Mikulczyce	ul. Tarnopolska 85	Szkoła Podstawowa nr 24
146.	Zabrze Mikulczyce	ul. Tarnopolska 87	Szkoła Podstawowa nr 24
147.	Zabrze Rokitnica	ul. Jordana 7	Szkoła Podstawowa nr 31
148.	Zabrze Rokitnica	ul. ks. H. Pobożnego 5	Przedszkole nr 39
149.	Zabrze	ul. Brysza 4	Przedszkole nr 34

150. .	Zabrze	ul. Cmentarna 7	Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 16
151. .	Zabrze	ul. 3-go Maja 16	Zespół Szkół Specjalnych nr 39
RATUSZE			
152. .	Zabrze	ul. Karola Miarki 5	dawny Ratusz obecnie budynek użyteczności publicznej
153. .	Zabrze Biskupice	ul. Bytomska 28	dawny Ratusz obecnie budynek użyteczności publicznej
154. .	Zabrze Mikulczyce	ul. Tarnopolska 80	dawny Ratusz obecnie budynek użyteczności publicznej
155. .	Zabrze	ul. H. Jordana 2	dawny Ratusz Gminy obecnie budynek mieszkalno-usługowy
156. .	Zabrze-Kończyce	ul. Paderewskiego 101	Ratusz Gminy obecnie budynek mieszkalno-usługowy
FORTYFIKACJE			
157.	Zabrze Poręba	ul. Wolności	Zespół Fortyfikacji Pozycji Górnosławskiej Grupa „Zabrze” – Ciężki Schron Bojowy obecnie nie użytkowany
158.	Zabrze Poręba		Zespół Fortyfikacji Pozycji Górnosławskiej Grupa „Zabrze” – Ciężki Schron Bojowy obecnie zasypyany
159.	Zabrze Poręba, Zaborze, Biskupice, Ruda Śląska	ul. Wolności ul. Janika 4 ul. Lelewela 1 ul. Bytomska	Zespół Fortyfikacji Pozycji Górnosławskiej Grupa „Zabrze” – obecnie pozostałości nie użytkowanych schronów
160.	Zabrze Biskupice	ul. Lelewela 1	Zespół Fortyfikacji Pozycji Górnosławskiej Grupa „Zabrze” – Ciężki Schron Bojowy obecnie nie użytkowany
161.	Zabrze Zaborze	ul. Pyki	Zespół Fortyfikacji Pozycji Górnosławskiej Grupa „Zabrze” – Ciężki Schron Bojowy obecnie nie istnieje
162. .	Zabrze Zaborze	ul. Janika	Zespół Fortyfikacji Pozycji Górnosławskiej Grupa „Zabrze” – Ciężki Schron Bojowy obecnie nie użytkowany
163. .	Zabrze Biskupice	ul. Bytomska 137	Zespół Fortyfikacji Pozycji Górnosławskiej Grupa „Zabrze” – Ciężki Schron Bojowy obecnie nie użytkowany
ZAŁOŻENIA - PAŁACOWO - DWORSKIE			
164.	Zabrze Mikulczyce	ul. Kosynierów 19	Zespół dworski
165.	Zabrze Mikulczyce	ul. Kosynierów 19	Pałac
166.	Zabrze Mikulczyce	ul. Kosynierów 19	Dawny czworak
167.	Zabrze Mikulczyce	ul. Kosynierów 19	Kuźnia
BUDYNKI UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ			
168.	Zabrze	ul. Wolności 305	Hotel Monopol
169.	Zabrze	Plac Teatralny 1	Dawne Casino – obecnie Teatr Nowy
170.	Zabrze	Plac Krakowski 9	Budynek Muzeum Miejskiego
171.	Zabrze	ul. Piastowska 11	Budynek Użyteczności Publicznej
172.	Zabrze	Plac Dworcowy 1	Budynek Poczty Głównej
173.	Zabrze	ul. Stalmacha 22	Budynek Straży Pożarnej
174.	Zabrze	ul. 3 Maja 19	Starostwo (obecnie Muzeum Górnictwa)
175.	Zabrze	ul. 3 Maja 21	Budynek sądu
176.	Zabrze	ul. 3 Maja 23	Budynek prokuratury

177.	Zabrze	ul. Sądowa 1	Budynek aresztu
178.	Zabrze	ul. 3. Maja 53	Willa (obecnie komisariat policji)
179.	Zabrze	ul. Stalmacha 9	Budynek Użyteczności Publicznej
180.	Zabrze	ul. Wolności 286	Dawny Hotel Kochmanna obecnie budynek użyteczności publicznej
181.	Zabrze	Plac Krakowski 10	Budynek Zakładu Kąpielowego
182.	Zabrze	ul. 1-go Maja 10	Budynek Policji (dawne Technikum Górnicze)
183.	Zabrze	ul. Padlewskiego 4	Kino „Roma”

Źródło: UM Zabrze

Tabela 302 Wykaz z kart ewidencyjnych zabytków architektury i budownictwa. Gminna ewidencja zabytków – ruchome. Stan na dzień 05.06.2010 r.

Kościół	
Wyposażenie - Kościół parafialny Najświętszego Serca Pana Jezusa Zabrze - Rokietnica, ul. Kardynała Wyszyńskiego 14	
1.	Lampa wisząca
2.	Klęczniki przy ławce
3.	Krzyż ołtarzowy
4.	Klęcznik przy ołtarzu
5.	Świecznik ołtarzowy
6.	Witraż – Serce Pana Jezusa
7.	Witraż – Baranek Apokaliptyczny
8.	Tablica Komemoratywna
9.	Obraz – Matka Boska Bolesna
10.	Rzeźba – Jezus u słupa
11.	Rzeźba – Świętego Franciszka
12.	Prospekt organowy
13.	Rzeźba – Chrystus Frasobliwy
14.	Chrzcielnica
15.	Ambona
16.	Ołtarz boczny prawy – Świętego Józefa
17.	Ołtarz boczny lewy – Najświętszej Marii Panny Niepokalanego Poczęcia
18.	Witraż Ornamentalny (obecnie figuralny)
19.	Fisharmonia
20.	Rzeźba – Święty Alojzy
21.	Płaskorzeźba – Święty Antoni rozdający chleb ubogim
22.	Grota Matki Boskiej z Lourdes
23.	Ołtarz Główny – Najświętszego Serca Pana Jezusa
24.	Witraż – Święty Izydor
25.	Witraż – Święty Barbary
26.	Triada witraży geometrycznych
Wyposażenie - Dawna Szkoła Ewangelicka wraz z Kaplicą i wyposażenie Zabrze – Biskupice, ul. Żmudy 2	
27.	Prospekt organowy
28.	Lampa
29.	Chrzcielnica
30.	Ołtarz
31.	Witraż pod chórem
32.	Witraż za ołtarzem
33.	Ławki

34.	Ambona
Wyposażenie – Kościół parafialny p.w. św. Pawła Apostoła w Zabrze – Pawłowie, ul. Sikorskiego 67 B	
35.	Rzeźba – Matki Boskiej z Dzieciątkiem
Wyposażenie – Kościół parafialny p.w. św. Józefa w Zabrze, ul. Roosevelta 102	
36.	Krucyfiks
37.	Rzeźba – święta Barbara
38.	Obraz świętego Józefa
39.	Mozaika – stygmatyzacja świętego Franciszka
40.	Witraż – Rozeta
41.	Ołtarz boczny prawy pod wezwaniem Serca Pana Jezusa
42.	Stacje Męki Pańskiej
43.	Witraż – Najświętszy Sakrament
44.	Witraż – ze scenami z życia Świętej Rodziny
Wyposażenie budynku Sprężarkowni i rozdzielni na terenie Oddziału KWK „Sośnica - Makoszowy” Ruch „Makoszowy” Zabrze ul. Makoszowska 24	
45.	Zespół sprężarek tłokowych z napędem elektrycznym.
Wystrój sieni kamienicy przy ul. Tarnopolskiej 60 w Zabrze - Mikulczycach (polichromia „Cztery Pory Roku”	
46.	Polichromia „Wiosna”
47.	Polichromia „Lato”
48.	Polichromia „Jesień”
49.	Polichromia „Zima”
50.	Polichromia Sufitu Sieni

Źródło: UM Zabrze